

T.C.
KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANA BİLİM DALI

**ULUSAL VE ULUSLARARASI ALANDA FUTBOL
UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ**

Yüksek Lisans Tezi

DİDEM SUNNA

İstanbul, 2012

T.C.
KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANA BİLİM DALI

**ULUSAL VE ULUSLARARASI ALANDA FUTBOL
UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ**

Yüksek Lisans Tezi

DİDEM SUNNA

Danışman: Prof. Dr. TEKİN MEMİŞ

İstanbul, 2012

**ULUSAL VE ULUSLARARASI ALANDA
FUTBOL UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ**

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	VII
GİRİŞ.....	IX

BİRİNCİ BÖLÜM

YARGILAMA KAVRAMI VE ULUSLARARASI SPOR YAPILANMASI

I. YARGILAMA KAVRAMI.....	1
A. Genel Olarak.....	1
B. Yargı Kolları	2
C. Tahkim	2
1. Genel Olarak	2
2. Tahkim Türleri	4
a) Kurumsal Tahkim-Ad Hoc Tahkim.....	5
b) Ulusal Tahkim – Uluslararası Tahkim.....	6
c) İhtiyari Tahkim – Kanuni Tahkim.....	7
D. Alternatif Çözüm Yöntemleri (ADR)	8
II. ULUSLARARASI SPOR YAPILANMASI	16
A. Genel Olarak.....	16
B. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC).....	17
C. Uluslararası Federasyonlar.....	19
D. Ulusal Olimpiyat Komiteleri.....	20
E. Ulusal Federasyonlar.....	21

İKİNCİ BÖLÜM

İHTİLAFLAR

I. GENEL OLARAK İHTİLAFLAR	23
II. SPOR İHTİLAFLARI	23
A. Disiplin İhlali Neticesinde Doğan İhtilaflar	23
1. Sportmenliğe Aykırı Hareket	27
a) Galatasaray A.Ş. – İ.B. Belediyespor Örneği.....	27
b) Bursaspor – Eskişehirspor Örneği.....	28
2. Bilinçli Kart Görme	28
3. Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar	29
a) Trabzonspor A.Ş. Örneği.....	30
4. Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	30
5. Kural Dışı Hareketler	31
a) Galatasaray A.Ş. – Fenerbahçe A.Ş. Örneği.....	31
6. Talimatlara Aykırı Hareket	32
7. Cezaya ve Tedbire Uyulmaması	32
a) Diyarbakırspor – Beşiktaş A.Ş. Örneği.....	33
8. Saha Olayları	33
a) Bursaspor – Eskişehirspor Örneği.....	35
9. Çirkin ve Kötü Tezahürat	36
a) Bursaspor – Diyarbakırspor Örneği.....	38
b) Galatasaray A.Ş. – Bursaspor Örneği.....	40
10. Müsabaka Sonucunu Etkileme	40
III. SÖZLEŞMESEL İHTİLAFLAR	42
A. Sözleşmenin Tanımı, Konusu ve Kapsamı	42
B. Sözleşmenin Şekli ve Geçerliliği	44
1. Deniz Barış Kararı	51
C. Sözleşmenin Süresi	53
D. Tarafların Hakları ve Borçları	55

1. Kulüplerin Yükümlülükleri.....	56
2. Kulüplerin Hakları.....	57
3. Futbolcuların Yükümlülükleri.....	57
4. Futbolcuların Hakları.....	59
5. Borca Aykırılığın Sonuçları.....	59
a) Borçlunun Temerrüdü.....	60
b) İki Tarafa Edim Yükleyen Sözleşmelerde Temerrüt.....	61
E. Sözleşmenin Fesih Yolu İle Sona Ermesi.....	62
1. Olağan Fesih.....	62
2. Olağanüstü Fesih.....	63
a) Cezai Şart.....	64
F. PFSTT'ye Göre Fesih Nedenleri ve Sonuçları.....	67
1. Karşılıklı Sona Erdirme.....	68
2. Kulübün Fesih Hakkı.....	68
3. Futbolcunun Fesih Hakkı.....	69
4. Sportif Cezalar.....	72
IV. OYUNCU UYGUNLUĞU İHTİLAFLARI.....	73
V. SPOR KURUMLARI ARASINDA ÇIKAN İHTİLAFLAR.....	75

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU VE YARGI ORGANLARI

I. TFF'NİN ÖZER YAPISINA GENEL BAKIŞ.....	77
II. TFF YARGI KURULLARININ YAPISI VE GÖREVLERİ.....	81
A. Yargı Mercii Olarak TFF Yönetim Kurulu.....	81
1. Fenerbahçe A.Ş. – Beşiktaş A.Ş. Örneği.....	83
2. Diyarbakırspor – Bursaspor Örneği.....	84
3. Bursaspor – Beşiktaş A.Ş. Örneği.....	84
B. İlk Derece Hukuk Kurulları.....	85
1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu (UÇK).....	86

2. Disiplin Kurulları.....	87
a) Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK).....	88
b. Amatör Futbol Disiplin Kurulu (AFDK).....	89
c. İl Disiplin Kurulları.....	91
3. Kulüp Lisans Kurulu.....	92
4. Etik Kurulu.....	94
a) Bülent Uygun ve Eskişehirspor Kararı.....	97
C. Tahkim Kurulu.....	97

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FUTBOL UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ

I. UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULU AŞAMASI.....	100
A. Yargılama Yetkisi.....	100
B. Yargılama Süreci.....	103
1. Başvuru Usulü ve Süresi.....	103
2. İhtilaf İnceleme Usulü ve Uygulanacak Mevzuat.....	103
3. Kararlara Karşı İtiraz Yolları.....	104
II. TAHKİM KURULU AŞAMASI.....	106
A. Yargılama Yetkisi.....	106
B. Yargılama Süreci.....	108
1. Başvuru Usulü ve Süresi.....	108
a) Adıyamanspor – Murat Günay Kararı.....	112
2. İhtilaf İnceleme Usulü ve Uygulanacak Mevzuat.....	113
3. Kararlara Karşı İtiraz Yolları.....	114
a) AY Mahkemesi'nin 6.1.2011 Tarihli Karar İncelemesi.....	115
III. YABANCILIK UNSURU İÇEREN UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ.....	122
A. Mehmet Aurelio – Fenerbahçe Kararı.....	124

BEŞİNCİ BÖLÜM

FIFA VE CAS YARGILAMASI

I. FIFA İHTİLAF ÇÖZÜM ORGANLARI.....	128
A. FIFA Oyuncular Statüsü Komitesi (PSC).....	128
B. FIFA İhtilaf Çözüm Dairesi (DRC).....	130
II. FIFA NEZDİNDE İHTİLAF NEDENLERİ.....	135
A. Uluslararası Transfer Sertifikası (ITC) Talebi.....	135
B. Dayanışma Katkı Payı (Solidarity Contribution) ve Yetiştirme Tazminatı (Training Compensation) Talebi.....	138
C. Sözleşmesel İhtilaflar.....	140
1. Fesih.....	140
a) Karşılıklı Anlaşma.....	140
b) Kulüp veya Futbolcunun Haklı Nedenle Feshi.....	141
c) Sportif Nedenle Fesih.....	144
d) Sezon Ortasında Feshin Kısıtlanması.....	145
2. Feshin Sonuçları.....	146
3. Galatasaray A.Ş. vs. Franck Ribery & Olimpik Marsilya Kararı.....	147
III. SPOR TAHKİM MAHKEMESİ (CAS).....	151
A. Yapısı ve Fonksiyonu.....	153
B. Yargılama Yetkisi.....	156
C. Başvuru Usulü ve Süresi.....	157
D. İhtilaf İnceleme Usulü ve Uygulanacak Mevzuat.....	159
E. Kararların Niteliği ve İtiraz Yolları.....	161
1. Galatasaray A.Ş. vs. Franck Ribery & Olimpik Marsilya CAS Karar İncelemesi.....	164
a) Sözleşmenin Futbolcu Tarafından Feshi.....	164
b) Tazminat Konusu.....	165
c) Bakiye Alacak ve Ücret Farkı Talebi.....	165

2. Del Bosque ve Arkadaşları vs. Beşiktaş A.Ş. CAS Karar İncelemesi...	166
a) Taraflar.....	166
b) Özel Sözleşme.....	166
c) TFF Tip Sözleşme.....	167
d) Davacıların Faaliyetleri.....	167
e) TFF Nezdindeki Gelişmeler.....	168
f) FIFA Yargılaması.....	169
g) TFF Yargılaması.....	169
h) CAS Yargılaması	170
ı) Davacıların Talepleri ve Dayanakları.....	170
i) Davalıların Talepleri ve Dayanakları.....	171
j) Gerekçeli Karar.....	172
SONUÇ.....	176
EKLER.....	179
1. 5894 Sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun.....	179
2. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (24.8.2011).....	189
3. Tahkim Kurulu Talimatı (24.8.2011).....	193
KAYNAKÇA.....	202

KISALTMALAR

AAD	Appeals Arbitration Division (Temyiz Tahkimi Dairesi)
ADR	Alternative Dispute Resolution (Alternatif Çözüm Yöntemleri)
AFDK	Amatör Futbol Disiplin Kurulu
AY	Anayasa
BATİDER	Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BK	Borçlar Kanunu
bkz.	Bakınız
CAS	The Court of Arbitration for Sport (Spor Tahkim Mahkemesi)
CHF	Swiss Franc (İsviçre Frangı)
DASK	Doğal Afet Sigortaları Kurumu
DFB	Deutcher Fussball Bund (Almanya Futbol Federasyonu)
DRC	Dispute Resolution Chamber (İhtilaf Çözüm Dairesi)
FDT	Futbol Disiplin Talimatı
FIBA	Federation Internationale de Basketball Association (Uluslararası Basketbol Federasyonu)
FIFA	Federation Internationale de Football Association (Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği)
FIGC	Federazione Italiana Giuoco Calcio (İtalya Futbol Federasyonu)
FINA	Federation Internationale de Nation Ameteur (Uluslararası Yüzme Federasyonu)
GSGM	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
HUMK	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
ICAS	International Council of Arbitration for Sport (Uluslararası Spor Tahkim Konseyi)
IAC	International Athletic Congress (Uluslararası Sporcu Kongresi)
IOC	International Olympic Committee (Uluslararası Olimpiyat Komitesi)

ITC	International Transfer Certificate (Uluslararası Transfer Sertifikası)
md.	Madde
Med-Arb	Mediation-Arbitration (Arabuluculuk-Tahkim)
MHK	Merkez Hakem Kurulu
MÖHUK	Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
NBA	National Basketbol Association (Ulusal Basketbol Birliği)
NHL	National Hockey League (Ulusal Hokey Ligi)
OAD	Ordinary Arbitration Division (İlk Derece Tahkim Birimi)
PDO	Permanent Decentralized Offices (Daimi İdari Bürosu)
PFDK	Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
PFSTT	Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
PSC	Players' Status Committee (Oyuncular Statüsü Komitesi)
PP	Player Passport (Oyuncu Pasaportu)
RG	Resmi Gazete
RSTP	Statues and The Transfer of the Players (Oyuncu Statüleri ve Transferleri Talimatı)
s.	Sayfa
TCK	Türk Ceza Kanunu
TFF	Türkiye Futbol Federasyonu
TMOK	Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
UÇK	Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	Union of European Football Association (Avrupa Futbol Federasyonları Birliği)
vd.	ve devamı
YİBK	Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu
WADA	World Anti-Doping Agency (Dünya Anti-Doping Ajansı)

GİRİŞ

Dünyada, özellikle de yirminci yüzyılda istisnasız her birimizin yaşam tarzını ve kalitesini olumlu ya da olumsuz anlamda etkileyen ekonomik, siyasal ve sosyal gelişmeler ve bunun neticesinde yaşanan değişimler göze çarpmaktadır. Bu değişimlerin belki de en önemlisi spor alanında meydana gelmektedir.

Gerçekten de bu alanda yaşanan gelişmelere bakıldığında, sporun stadyumlarda veya salonlarda yapılan ve sadece sağlıklı olmak adına gerçekleştirilen bir aktivite olmaktan sıyrılarak dünya çapında her kesimin ilgisini çeken bir sektör haline geldiği fark edilmektedir. Bütün spor dalları arasında özellikle futbol, bugün dünyada en çok izleyiciye hitap eden, nerede olursa olsun düzenlendiği her ülkede en çok seyirciyi stadyuma çeken spor dalıdır.

Futbolun diğer spor dallarına karşı gösterdiği bu gelişim ve üstünlük beraberinde bir takım sorunları da getirmiştir. Futbol ailesi olarak nitelendirebileceğimiz futbol aktörlerinin birbirleri ile ilişkilerinden meydana gelen ihtilafların çözümünün sağlanması ve bu çözümlerin zaman içinde belli kurallara, belli standartlara bağlanması zorunluluğu hasıl olmuş, nitekim bu şekilde hukuk ve spor ilişkisinin temeli de atılmıştır. Bu temelden kök salan spor hukuku, kendisini futbolun cazibesinden kurtaramamıştır. Zaten bu nedendir ki ülkemizde spor hukuku düzenlemelerinin tamamı futboldan beslenmektedir.

Çalışmamızın ilk bölümünde yargılama kavramları ve ihtilafların genel çözüm yollarına ilişkin bilgiler verildikten sonra, uluslararası spor yapılanmaları hakkında değerlendirmeler yapılacaktır.

İhtilaf türleri ve ihtilafların meydana gelmesinde rol oynayan nedenler ile geçmişte meydana gelen hukuki ihtilaflar örnek olay ve kararlarla desteklenerek ihtilafların çözümlenme yolları hakkında detaylı bilgiler verilen ikinci bölümün uygulamaya ışık tutması açısından son derece faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde Türkiye Futbol Federasyonunun tartışmalara yol açan özerk yapısı, yargı mercii olarak TFF Yönetim Kurulu ve kurulun verdiği karar örneklerine değinilecektir. Ayrıca, ilk derece hukuk kurulları ile tahkim kurulu hakkında genel bilgilerin paylaşılacağı bu bölümün en önemli amacı, ikinci bölümde zikredilen ihtilaflar hakkında karar veren mercilerin TFF içerisindeki rollerinin idrak edilmesidir.

Futboldan doğan uyuşmazlıkların ulusal ve uluslararası alanlarda ne tür nedenlerden kaynaklandığı ve bu uyuşmazlıkların hangi merciler tarafından çözümleneceğinin incelendiği dördüncü bölümde ve beşinci bölümde, TFF, FIFA ve CAS'a başvuru usulleri, ihtilafların çözümünde uygulanacak mevzuat, alınan kararların kesinliği ve bu kararlara karşı başvuru yolları ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Bu vesile ile Anayasa Mahkemesi'nin, 5894 sayılı TFF'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6/4 maddesinin bir kısmını iptal ettiği 6.1.2011 tarihli ve 2010/61 E., 2011/7 K. sayılı kararı ile ülkemizde ve uluslararası alanda büyük ses getiren Galatasaray A.Ş. vs. Franck Ribery & Olimpik Marsilya Kulübü arasındaki ihtilaf, FIFA ve CAS olmak üzere iki aşamalı olarak incelenecek, son olarak ise Türkiye'nin futbol alanında ödemek zorunda kaldığı en yüksek tazminata hükmedilen Del Bosque vs. Beşiktaş A.Ş. CAS kararı değerlendirilecektir.

Çalışmamızın oluşturulmasında yararlandığımız başlıca kaynaklarımız 5894 sayılı TFF'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı ve Tahkim Kurulu Talimatı'nın tam metinlerine ek bölümünde yer verilmiştir.

Bu tez çalışması, ihtilafların çıkış merkezinin doğru bir şekilde tespiti ile birlikte başvurulabilecek merciin doğru şekilde tayin edilmesi ve neticesinde söz konusu ihtilafın hangi çözüm metodlarından yararlanılarak çözüleceğinin belirlenmesine ışık tutma amacı ile kaleme alınmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YARGILAMA KAVRAMI VE ULUSLARARASI SPOR YAPILANMASI

I. YARGILAMA KAVRAMI

A. Genel Olarak

Türk Hukuk sisteminde yasama ve yürütmenin yanında yargı erkinin amacı hukuk devletinin gerektirdiği hukuk düzeninin kurulması ve bu düzenin sürekliliğinin sağlamaktır¹. Nitekim Anayasa (AY)'nın 9. maddesinde de belirtildiği üzere yargı yetkisi Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır².

Devletin yargı fonksiyonunu ele aldığımızda karşımıza çıkan sonuç, soyut hukuk kurallarının mahkemelerce belli yargılama usulleri ile birlikte somut bir olaya uygulanması şeklinde olacaktır.

Yani bir davanın görülmesi ve bunun sonucunda dava hakkında karara varılması süresince yapılan her bir işlem ve faaliyet aslında yargılama faaliyeti olarak değerlendirilmelidir.

Unutulmaması gereken en önemli nokta ise yargılama fonksiyonunun bağımsız yargı organları tarafından icra ediliyor olmasıdır. Bu nedenledir ki, hakim, konuya ve taraflara karşı bağımsız bir üçüncü kişi konumunda olmalıdır³.

¹ Erkan Küçüküngör, "Türk Spor Yargılaması", Kısmet Erkiner/Alı Soysüren (Ed.), **Spor Hukuku Dersleri** içinde (305-319), Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007, s.305

² T.C Anayasası tam metni için bkz. http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf (5.11.2011)

³ Ramazan Arslan /Süha Tanrıver, **Yargı Örgütü Hukuku**, Ankara 2001, s.35

B. Yargı Kolları

Türkiye Cumhuriyeti, AY'nın 2. maddesinde de belirtildiği üzere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Bu devlet şeklinin getirisi olarak da hak arama özgürlüğü AY'nın 36. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; herkes meşru yollardan faydalanmak sureti ile yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunmada bulunmak üzere adil bir şekilde yargılanma hakkına sahiptir. Yine bu hüküm gereğince devlet hak arama özgürlüğünün etkin bir şekilde kullanılabilmesini sağlamakla yükümlüdür. AY tarafından teminat altına alınan bu hak, hukuk devleti olmanın bir sonucudur. Ancak Türk Hukuku'nda ihkakı hak kabul edilemez⁴.

Daha önce de açıklandığı üzere devlet yargılama yetkisini mahkemeler aracılığı ile kullanır. Ancak sözü edilen devlet mahkemelerinin yanında diğer hukuki uyuşmazlıkların çözümünü sağlayan hakem mahkemeleri bulunduğu da dikkate alındığında devletin yargı fonksiyonunun kapsamına hakem mahkemelerinin de gireceği şüphesizdir.

C. Tahkim

1. Genel Olarak

Hakkını AY'nın uygun gördüğü şekilde aramak ya da savunmak isteyen kişiler bu hususta devlet mahkemelerine müracaat ederler ve daha sonra ise, bu kararların yine devlet mahkemeleri aracılığıyla yerine getirilmesini sağlarlar⁵. Bu kuralın yalnızca bir istisnası bulunmaktadır. O da tahkim müessesesidir. Tahkim usulü söz konusu olduğunda hiçbir resmi sıfatı bulunmayan hakemler adeta bir mahkeme gibi taraflar arasındaki uyuşmazlık hakkında yargılamada bulunarak karar verme yetkisine

⁴ Gülgün Ildır, **Alternatif Uyuşmazlık Çözümü**, Yetkin Yayınları, Ankara 2003, s.17

⁵ İbrahim Özbay, **Hakem Kararlarının Temyizi**, Yetkin Yayınları, Ankara 2004, s.28

sahiptirler. Bir başka deyişle tahkim, devletin genel yargı yetkisi yanında istisnai bir nitelik taşımaktadır⁶.

Kaldı ki tahkim, devlet yargısına alternatif olan ihtilaf çözüm yöntemlerinin en eskisi ve en önemlisidir⁷.

Tahkimde uygulanan usul ile devlet mahkemelerinde uygulanan usuller arasında ciddi benzerlikler göze çarpmaktadır. Taraflar, aynı devlet mahkemelerinde olduğu gibi tahkim usulünde de iddialarını ve karşı iddialarını hakem veya birden fazla hakemden oluşan hakem heyetine usulüne uygun olarak yazılı deliller ve tanıkları ile birlikte karşılıklı olarak sunmaktadırlar.

Bunun sonucunda hakem veya hakem heyeti tarafından söz konusu uyuşmazlık hakkında verilen kararlar bağlayıcı ve uyulması zorunluluk teşkil eden kararlardır. Bu kararlar da aynı devlet mahkemelerinin verdiği kararlar gibi icraya konu edilebilir.

Ancak, devlet mahkemeleri ile tahkim yargılaması arasındaki en önemli fark, tahkim usulünde tarafların hakemleri seçebilme özgürlüklerinin bulunması ve tarafların isteklerine göre yargılamada özel kural ve usullerin uygulanabilmesinin mümkün olmasıdır.

Bir başka ifade ile tahkimin temel özelliği, ihtilafın taraflarca doğrudan veya dolaylı olarak seçilen kişilere götürülmesini içermesidir⁸. Bu açıdan tahkim yargılaması özel bir yargılama türü olarak nitelendirilmelidir.

⁶ Küçükgüngör, *Türk Spor Yargılaması*, s.534

⁷ Özbay, *Hakem Kararlarının Temyizi*, s.28

⁸ Philippe Fouchard, Emmanuel Gaillard, Berthold Goldman /John Savage, **International Commercial Arbitration**, The Hague, Kluwer Law International, 1999, s.10

Tahkim usulünde görülen bir uyuşmazlık ile devlet mahkemelerinde görülen uyuşmazlık arasındaki farklardan biri tarafların uyuşmazlığı çözümlenecek hakemleri bildikleri ve güvendikleri kişiler arasından seçebilme özgürlükleridir. Halbuki, devlet mahkemelerinde tarafların uyuşmazlık konusunu çözümlenecek hakimi tanıma yanında seçme imkanları da bulunmamaktadır.

Bu iki yargı merciini karşılaştırırken iş yükünü de dikkate almak gerekir. Hakem veya hakem heyeti yalnızca tek bir uyuşmazlık hakkında karara varmak durumunda olduklarından vakitlerinin çok büyük bir kısmını ellerindeki dosyaya ayırabilmekte ve dosyayı ayrıntılı olarak inceleme fırsatını bulabilmektedirler. Bu da konu hakkında kapsamlı bir araştırma yapılabilmesi ve uyuşmazlık hakkında verilebilecek en doğru karara ulaşma yolunu açabilmektedir. Diğer yandan devlet mahkemelerinde görevli hakimlerin iş yükünün son derece ağır olduğu göz önünde bulundurulduğunda hakimin önündeki dosyaya yeterli zamanı ayıramayacağı izahtan varestedir.

Tahkim usulünde görevli hakemler önlerine gelen uyuşmazlıklara göre işin niteliği gereğince bu tür uyuşmazlıklarda uzmanlaşmış hukukçu ve diğer teknik bilgi ve tecrübe gerektiren meslek mensupları arasından seçilebilmeleri mümkünken devlet mahkemelerinde görevli hakimler açısından tarafların bu şekilde bir seçim hakkı bulunmamaktadır.

Bu iki yargı sistemini süre açısından karşılaştırdığımızda ise tahkim usulünde uyuşmazlığın kısa sürede çözüme bağlanmasına karşın devlet mahkemelerinin iş yükünün yoğunluğu nedeniyle uyuşmazlığın çözümlenmesinin çok uzun zaman aldığı inkar edilemez bir gerçektir.

2. Tahkim Türleri

Tahkim türleri kural olarak üç ana başlığa ayrılmaktadır. Bir kurumun çatısı altında ve bir sekreteryanın denetiminde yürütülen tahkim yargılaması ile somut bir ihtilafı çözmek amacı ile oluşturulan bir tahkim heyetinin yapmış olduğu tahkim

yargılamasıdır. Bu iki ayrı mekanizmaya Kurumsal Tahkim ve Ad Hoc Tahkim adı verilmektedir.

a) Kurumsal Tahkim – Ad Hoc Tahkim

“ Ad Hoc “ kelimesi Latince kökenli olup, bir amaç için yapılan veya bir şeye özgü olan anlamlarını ifade etmektedir⁹. Tahkim Hukuku açısından bakıldığında ise geçici veya arızı anlamalarına gelmektedir. Aslında Ad Hoc tahkime somut bir ihtilafın varlığında kurulan ve düzenli bir sekreteryası bulunmayan tahkim türü demek yanlış olmayacaktır. Bu nedenledir ki, tahkim heyeti, taraflar arasında ortaya çıkan somut bir uyuşmazlığın çözümü amacıyla geçici olarak oluşmakta ve herhangi bir kuruma bağlı olmamaktadır¹⁰. Ad hoc tahkim türünün tercih edilme nedenleri arasında tarafların uluslararası ticari sisteme güvenlerinin bulunmaması veya yargılamayı kontrol edecek kuruma idari bir ücret ödemekten kaçınmaları sayılabilir.

Bunun yanında kurumsal tahkim de ad hoc tahkim ile temelde benzer özelliklere sahiptir. Kurumsal tahkim, ticaret hayatının kendine özgü yapısının ihtilaf çözüm yöntemleri alanında kendini gösteren bir örneğidir ve ticaret yaşamının gerekleri doğrultusunda belli kurumların varlık kazandırdığı bir tahkim türüdür¹¹. Bu nedenledir ki kurumsal tahkim usulünde özel olarak kurulmuş olan bir tahkim mahkemesinin sekreteryaya desteği ile ve bu kurumun öngördüğü usul kurallarına bağlı olarak çalışılır.

Bu usulde, tahkimin yürütüleceği kurumun önceden belirlenen kuralları bulunur ve taraflarca düzenlenmemiş hususlar bu kurumun kurallarına göre yürütülmektedir¹². Sekreteryanın mahkeme kalemi olarak kabul edilmesinde bir sakınca yoktur. Ancak, yargılamanın sağlam ve kurallara uygun bir şekilde yapılabilmesi için sekreteryanın

⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz; www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3190/tahkim.pdf (7.11.2011)

¹⁰ Cemal Şanlı, **Milletlerarası Ticari Tahkimde Esasa Uygulanacak Hukuk**, Bankacılık Enstitüsü Yayınları, Ankara1986, s.69

¹¹ Banu Şit, **Kurumsal Tahkim ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi**, İmaj Yayınları, Ankara 2005, s.5

¹² Ziya Akıncı, **Milletlerarası Tahkim**, Seçkin Yayınları, Ankara 2003, s.24

tahkim yargılaması konusunda bilgi birikimine sahip olması ve usule hakim olması gerekmektedir¹³.

Unutmadan belirtilmelidir ki, kurumsal tahkim mahkemelerince alınan kararların infazı çoğu kez ad hoc tahkim usulü neticesinde alınan kararların infazına göre daha kolaydır.

Özel bir uzmanlık alanı olarak sportif ihtilafların çözümü amacı ile kurulmuş olan Court of Arbitration For Sports (CAS) – Spor Tahkim Mahkemesi ise doğrudan veya dolaylı olarak sportif bir ihtilaf olarak değerlendirilebilecek her türlü ihtilafı karara bağlamak amacıyla kurulmuş bir tahkim mahkemesidir.

b) Ulusal Tahkim – Uluslararası Tahkim

Tahkim yargılamasının bir ülkenin iç hukukunda belirtilmiş tahkim düzenlemeleri uyarınca yapılması halinde bu tahkim usulü, yargılamanın yapıldığı ülke açısından bakıldığında ulusal tahkimdir¹⁴. Türkiye’de ulusal tahkim düzenlemesi HMK’da yer almakta ve HMK’nın tahkime ilişkin kuralları yalnızca ulusal tahkimin varlığı halinde uygulanmaktadır. HMK uyarınca yürütülmüş ulusal bir tahkim yargılaması sonucunda elde edilen kararın tenfizi ile uluslararası tahkim kararının tenfizi birbirlerinden farklıdır.

Nitekim, MÖHUK¹⁵’ün 50. maddesinde, yabancı mahkemelerden hukuk davalarına ilişkin olarak verilmiş ve o devlet kanunlarına göre kesinleşmiş bulunan ilamların Türkiye’de icra olunabilmesinin yetkili Türk mahkemesi tarafından tenfiz kararı verilmesine bağlı olduğu belirtilmiştir. Bunun sonucunda tenfizine karar verilen yabancı ilamlar Türk mahkemelerinden verilmiş ilamlar gibi icra olunur. Bununla

¹³ Emilia Onyema, **The Role of the International Arbitral Tribunal Secretary**, Vindobana Journal of International Commercial Law&Arbitration, 2005, s.100

¹⁴ Emre Koçak, **Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu**, Seçkin Yayınları, Ankara 2007,s.40

¹⁵ RG 12.12.2007 – sayı 26728

birlikte, kesinleşmiş ve icra kabiliyeti kazanmış veya taraflar için bağlayıcı olan yabancı hakem kararları da tenfiz edilebilir.

Uluslararası tahkimin konusunu uluslararası ticaret hayatına ilişkin tüm sözleşmeler oluşturabilir. Yani, bir tahkimin uluslararası tahkim olarak yorumlanabilmesi için uluslararası bir ilişkiden doğmuş olması yeterli olacaktır¹⁶.

c. İhtiyari Tahkim – Kanuni Tahkim

Herhangi bir ihtilafın tahkim usulüne başvurulmak suretiyle çözümlenebilmesi için gereken şartların ilki ihtilafın tahkime elverişli bir şart olması durumudur. Bir diğeri ise tarafların söz konusu ihtilafı tahkim usulü ile çözme hususunda aralarında anlaşmış olmalarının gerekliliğidir. Bir başka ifade ile taraflar, aralarında anlaşmak suretiyle devlet mahkemelerini devre dışı bırakmakta ve ihtilafın kendilerinin belirleyecekleri kişilerce çözülmesinin önünü açmaktadırlar. Bu ifadelerden yola çıkıldığında tahkim usulünün ihtiyari bir çözüm yöntemi olduğu görülmektedir¹⁷.

Hukuk sistemimizde HMK'nın 412 – 443. maddeleri arasında düzenlenmiş olan tahkim usulü taraf iradesine dayanan ihtiyari tahkimdir¹⁸.

Çok sıklıkla rastlanmamakla birlikte kimi zaman kanun koyucu, bazı hallerde bir ihtilafın tahkim yolu ile çözümünü mecbur kılabilir. Bunun sonucunda ise bu ihtilaf yalnızca kanunda öngörüldüğü şekilde ve hakem yardımı ile çözülebilmektedir. Bu nedenledir ki kanuni tahkim istisnai bir usuldür ve hangi hallerde başvurulabileceği özel kanun hükümleri doğrultusunda belirlenmiştir¹⁹.

¹⁶ Şanlı, *Milletlerarası Ticari Tahkimde Esasa Uygulanacak Hukuk*, s.31

¹⁷ Süleyman Dost, *Yabancı Yatırım Uyuşmazlıkları ve ICSID Tahkimi*, Asil Yayınevi, Ankara 2006, s.8

¹⁸ Dost, *Yabancı Yatırım Uyuşmazlıkları ve ICSID Tahkimi*, s.9

¹⁹ Akıncı, *Milletlerarası Tahkim*, s.26

İlerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak değinilecek olsa da Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda zorunlu bir tahkim türü olduğunu belirtmek gerekmektedir. Nitekim, kanun koyucu futboldan doğan her türlü ihtilafın belirli bir uzmanlık alanı gerektirdiğini ve ivedilikle çözüme ulaştırılması gerektiğini göz önünde bulundurarak futboldan doğan ihtilafların TFF Tahkim Kurulu tarafından karara bağlanmasını zorunlu kılmıştır.

Nitekim, Yargıtay da, 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla kurulan TFF Tahkim Kurulu'nun mecburi tahkim niteliğinde olduğunu ifade etmektedir²⁰. Mülga 3813 sayılı Kanun'un 13. maddesinde ve 5894 sayılı Kanun'un 6. maddesinde TFF Tahkim Kurulu kararlarının kesin olduğu ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamayacağı belirtilmiştir²¹.

D. Alternatif Çözüm Yöntemleri (Alternative Dispute Resolution, ADR)

Alternatif Çözüm Yöntemleri, uyuşmazlıkların çözümlenmesi sürecinde geleneksel dava sürecinin dışındaki yöntemleri ifade eder. Örnek vermek gerekirse; arabuluculuk, bilirkişi tespiti, tarafsız ön değerlendirme ve kısa yargılama yöntemleri alternatif çözüm yöntemleri olarak kabul edilmektedir²². Bunların dışında tahkim müessesesinin ADR yöntemlerinin neresinde yer aldığı tespit gerekir. Bu nedenle öncelikle Arabuluculuk-Tahkim (Mediation-Arbitration; Med-Arb) yönetimini değerlendirilecektir. Bu yöntem, arabuluculuk yönteminin başarısız olma ihtimaline karşın, tahkim ile tamamlanan karma bir yöntemdir²³. Arabuluculuk ve tahkim olmak üzere iki ayrı usulü bünyesinde barındıran bu yöntemin amacı, arabuluculuk yönteminin

²⁰ Özbay, *Hakem Kararlarının Temyizi*, s.37

²¹ 06.01.2010 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı ile değiştirilen hüküm hakkında detaylı bilgi bu çalışmanın Bölüm 4, Başlık 2.2.3.1.'de yer almaktadır.

²² Küçükgüngör, *Türk Spor Yargılaması*, s. 309

²³ İldır, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, s. 43 vd.

başarısız olması halinde, devlet mahkemelerine başvurmaya gerek kalmaksızın bağlayıcı bir çözüm aşamasına gelme arzudur²⁴. Yani bu sistem karma bir sistemdir.

Ancak, ADR ile tahkim arasında bazı farklar söz konusudur. İlk olarak, tahkimde devlet mahkemelerinin hakem yargılamasına müdahalesi, hakem kararlarının kesin hüküm teşkil etmesi gibi hususlar, tahkimi alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden ayırır²⁵. ADR yöntemlerinin tahkimden diğer farkı ise, bu yöntemlerle sonuçlanan çözüm ile tarafların bağlı olmamasına karşın, tahkim sonucu verilen hakem kararının tarafları bağlayıcı etkisinin bulunduğuudur. Bu nedenle ADR yöntemlerinin hak arama özgürlüğünü zedelediği sonucuna varılmaktadır²⁶. ADR yöntemlerinin tahkime olan benzerliği sadece tarafsız üçüncü kişilerin uyuşmazlığın çözümüne katılmasıdır. Kaldı ki tahkimde de hakemin tarafların uzlaşmasına yardımcı olması mümkündür. ADR yöntemlerine göre daha resmi olan tahkim, genellikle bu yöntemlerin başarısız olması hallerinde kullanılmaktadır²⁷.

Arbuluculuk yöntemi ise, uyuşmazlıkların çözülmesinde en az masraflı olan, gecikmeleri engelleyen ve dostane bir şekilde uyuşmazlığı sona erdirdiğinden dolayı en çok tercih edilen alternatif çözüm yöntemidir. Bu usulde, uyuşmazlığa taraf olmayan

²⁴ Arbuluculuk-tahkim yönteminin özellikleri, tarafsız üçüncü kişinin seçimi ve sahip olması gereken özelliklerle ile arbuluculuk-tahkimde usul ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Ildır, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, s.100

²⁵ Bazen alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, devlet mahkemelerindeki yargılamanın alternatifi olan çözüm yolları olarak anlaşılmakta ve sonuçta tahkim de bu tür uyuşmazlık çözüm yolları içinde düşünülmektedir. Oysa tahkim, hakem adı verilen kişilerin uyuşmazlık hakkında kesin ve bağlayıcı karar vermelerini ifade eder ve bu bakımdan alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından ayrılır. Bu nedenle, gerek devlet mahkemeleri gerekse hakemlerin vermiş oldukları kararlar taraflar için bağlayıcıdır. (Bkz. **Akıncı**, *Alternatif Çözüm Yolları*, s.100) Aynı şekilde alternatif çözüm denildiğinde, haklı olarak tahkim yargılaması dışındaki yöntemlerden söz etme eğiliminin giderek arttığı da bilinmektedir. (Bkz. **Ildır**, s. 27) Buna karşılık, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarını, devlet yargısı dışındaki tüm yöntemler için kullanan ve bunlara tahkimi de dahil eden yazarlar da mevcuttur. (Bkz. **Hatice Özdemir Kocasakal**, *Elektronik Sözleşmelerden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Hukukun ve Yetkili Mahkemenin Tespiti*, İstanbul 2003, s. 204) Özbek de benzer şekilde, tahkimi ADR yöntemlerinin bir parçası olarak kabul etmekte ve ADR'nin tahkim yolunu da kapsadığını belirtmektedir. (Bkz. **Mustafa Özbek**, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, Ankara 2004, s. 100,103)

²⁶ Ildır, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, s. 179

²⁷ Özbek, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, s. 203

üçüncü bir kişi, uyuşmazlığı sona erdirmeye yönelik bir anlaşmaya varma konusunda taraflara yardımcı olmaya çalışmaktadır²⁸.

Arabuluculuk görüşmeleri genel olarak gizli şekilde yapılır ve arabulucu taraflar lehine hareket etmezler. Arabulucu tarafların delillerini, iddia ve karşı iddiaya esas teşkil eden olayları dinlemedikleri gibi delil değerlendirmesi de yapmazlar. Arabulucunun tam olarak yapmaya çalıştığı, taraflarla resmi olmayan toplantılar yaparak uyuşmazlığın çözümlenmesini sağlamak amacıyla taraflar arasındaki menfaat dengesini sağlayarak tarafların anlaşmaya varmalarını temin etmek ve uyuşmazlığı bu şekilde sona erdirmektir²⁹.

Arabulucu bu toplantılarda ve görüşmelerde tarafların tutumlarını da göz önünde bulundurarak tarafları ortak bir noktada buluşturma amacı ile hareket eder. Tahkim usulünün aksine arabulucunun uyuşmazlık ile ilgili olarak karar alma yetkisi bulunmamaktadır³⁰. Tarafların, arabulucunun düzenlediği görüşmeler sonucunda bir anlaşmaya varmaları halinde ise bu anlaşmanın ileride geçerlik ve ispat bakımından önemi de göz önünde bulundurularak yazılı olarak yapılması gerekmektedir³¹.

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın arabulucu vasıtası ile çözümlenebilmesi için tarafların uyuşmazlık konusu sözleşmede ileride doğabilecek uyuşmazlıklar halinde sorunların arabulucu ile çözüleceği hususunun hüküm altına alınmış olması ya da uyuşmazlığın doğumundan sonra tarafların bu hususu arabulucu ile çözme konusunda anlaşmaya varmış olmaları gerekmektedir. Uyuşmazlık mahkemeye intikal ettikten sonra da taraflar arabuluculuk usulüne karar verebilirler. Bu kez de aralarındaki

²⁸ Küçükgüngör, *Türk Spor Yargılaması*, s. 309

²⁹ Hakan Pekcanitez/Oğuz Atalay/Muhammet Özekes, **Medeni Usul Hukuku B6**, Ankara, 2007 s.725; Ziya Akıncı, **Milletlerarası Ticari Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları**, Batider, 1996, C.XVIII, s.93 vd.

³⁰ Küçükgüngör, *Türk Spor Yargılaması*, s. 310

³¹ Simon Gardiner, Marc James, John O'Leary ve Roger Welch, **Sports Law**, Cavendish Publishing Limited: London 1998, s.242

uyuşmazlık hususunda bir anlaşmaya varamazlar ise mahkemeye veya diğer çözüm yollarına başvurma hakları saklı kalmaktadır³².

Ülkemizde ise alternatif çözüm yöntemlerinden arabuluculuk sistemi ile ilgili olarak bir kanun tasarısı hazırlanmıştır. 3.6.2008 tarihinde Başbakanlık tarafından TBMM'ye sunulan tasarının gerekçe kısmında; alternatif uyuşmazlık çözümleri ile tarafların uzlaştırma sürecine dahil oldukları, kendi iradeleriyle anlaşarak sonuca ulaştıkları, alternatif uyuşmazlık çözümünün bu yönüyle devletin yargı yetkisinin dışında kalan uyuşmazlıkların çözümü konusunda kişilere sunulan bir imkan olduğu, tarafların aralarındaki uyuşmazlıkları her zaman anlaşarak ve üçüncü kişilerin aracılığından faydalanarak çözümleyebilecekleri ancak bu alanda devletin düzenleme yapmasının bir gereklilik olduğu belirtilmiştir.

Kanun tasarısında ilk olarak arabuluculuk kurumunun hangi tür uyuşmazlıklarda ve hangi kayıtla uygulama alanı bulacağı düzenlenmiştir. Arabuluculuk kurumunun uygulanacağı alan, yabancılık unsuru taşıyanlar da dahil olmak üzere, özel hukuk uyuşmazlıklarıdır. Arabuluculuk kurumu her türlü hukuki uyuşmazlıklarda uygulama alanı bulamayacaktır. Bu yöntemin uygulanabilmesi için, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri, yani sulh olmak suretiyle sona erdirilebilecek hukuki uyuşmazlıklar söz konusu olmalıdır. Bir başka ifade ile, kamu düzenine ilişkin olan ve dolayısıyla tarafların üzerinde serbestçe tasarrufta bulunmalarına olanak vermeyen hukuki ilişkilerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk kurumuna müracaat edilemeyecektir.

Söz konusu tasarıda daha sonra, arabuluculuk faaliyetinin nasıl başlayacağı düzenlenmiştir³³. Buna göre, taraflar dava açmadan önce veya dava açtıktan sonra anlaşarak doğrudan kendileri bu yola başvurabilirler. Bunun için iki tarafın anlaşmış olmaları gerekli ve yeterlidir. Ayrıca, bir dava açıldıktan sonra mahkeme de tarafları arabulucuya başvurmak konusunda aydınlatıp, teşvik edebilir. Bir davanın başında veya

³² Gardiner/James/O'Leary/Welch, *Sports Law*, s.242-243

³³ Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı ve gerekçelerinin tam metni için bkz. <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0603.pdf> (5.3.2012)

yargılamanın ilerleyen aşamalarında, taraflar arasındaki uyuşmazlık konuları iyice belirlendikten sonra, özellikle tarafların çok az konuda uyuşmazlık içinde oldukları ya da belirli bir anlaşma zemini bulunduğu tespit edilirse, mahkemenin tarafları bu yola teşviki faydalı olacaktır.

Süreci, iki taraf ortak bir şekilde başlatmamış olabilir. Taraflardan sadece birisinin teklifte bulunması söz konusu ise, diğer tarafın bu teklife cevabı beklenecektir. Karşı taraf, teklifin kendisine ulaşmasından itibaren otuz gün içinde olumlu cevap vermezse, teklifi reddetmiş sayılacaktır. Ancak, taraflar anlaşarak bu süreyi kısaltabilecekleri gibi uzatabilirler de.

Kanun tasarısında, arabulucuların hakim tarafından yapılabilecek işleri yapamaması açıkça düzenlenmiştir. Zira, arabuluculuk yargısal bir faaliyet olmayıp, alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Uyuşmazlık, yargısal bir faaliyetle ve hakim tarafından çözüldüğünde kullanılacak yetki ile arabuluculukta arabulucunun kullanacağı yetkiler aynı değildir. Arabulucu, uyuşmazlığın çözümünde taraflara yardımcı olan, çözüm ortamını hazırlayan kişi konumundadır, ancak karar veren kişi değildir. Arabulucunun yetkilerinin sınırlarının belirlenmesi bakımından bu açık düzenlemeye yer verilmiştir. Bu çerçevede hakim yargılama faaliyeti ile ilgili yaptığı işlemler, özellikle de tahkikat işlemleri (örneğin keşif, bilirkişiye başvurma) arabulucu tarafından yapılamaz. Dava açıldıktan sonra arabulucuya başvurulması halinde bu durumda mahkeme yargılamayı üç ay süreyle erteleyecektir. Bu süre içerisinde sonuç elde edilemez ise yine tarafların başvurusu üzerine süre üç ay daha uzatılacaktır.

Bununla birlikte, dört halde arabuluculuk faaliyetinin sona erdiği kabul edilecektir. Buna göre, taraflar anlaşmaya varmışlarsa, taraflara danıştıktan sonra arabulucu bu faaliyet için artık çaba harcamanın gereksiz olduğunu tespit ederse, taraflardan biri karşı tarafa ya da arabulucuya bu faaliyetten çekildiğini bildirirse veya taraflar bir anlaşma olmaksızın bu süreci sona erdirirlerse arabuluculuk faaliyeti sona erecektir.

Arbuluculuk dışında alternatif çözüm yöntemi olarak değerlendirilebilecek diğer hususlar ise bilirkişi tespiti, tarafsız ön değerlendirme ve kısa yargılama usulleridir. Taraflar ayrıca anlaşarak bu usullerden birkaçını bir araya getirerek karma bir yöntem de oluşturabilirler.

Bilirkişi tespiti yöntemi, diğer yöntemlere göre daha hızlı işleyen az masraflı ve güvenilir olduğundan dolayı uygulamada daha sık karşımıza çıkmaktadır³⁴. Nitekim bu yöntemde anlaşmazlığa konu olan bazı hususların çözüme bağlanması amacıyla tarafsız uzman bir üçüncü kişiden sorular hakkında karar vermesi istenir. Uzman kişi tarafından verilen kararlar taraflar için bağlayıcı niteliktedir. Bu şekli ile tahkim usulüne benzese de, uzman tespitinde tahkimde olduğunun aksine karara bağlanan anlaşmazlıklar hukuki değil maddidir.

Bir başka deyişle uzman kişi bir hakem gibi değil de bir bilirkişi olarak hareket etmektedir. Bunun yanında, uzman tespiti yöntemi, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarını ortaya koydukları ve bütün delillerin değerlendirildiği bir davada olduğunun aksine, uzman kişi tarafından yapılan bir araştırma veya soruşturma şeklinde gerçekleşir.

Ülkemizde sigorta sisteminde hakem-bilirkişi yöntemine sıklıkla rastlanmaktadır. Örneğin zorunlu deprem sigortası (DASK) poliçelerinde durum böyledir. 13.5.2011 tarihinde resmi gazetede yayımlanan tebliğde Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları yayımlanarak yürürlüğe girmiştir³⁵. Genel Şartların B2. Maddesinde “Hasarın Tespiti” başlığı adı altında hakem-bilirkişi uygulamalarına yer verilmiştir. Buna göre, taraflar zarar miktarında anlaşamadıkları takdirde, zarar miktarının tayini, hakem-bilirkişilerce belirli esaslara uyulmak suretiyle saptanacak ve DASK’tan tazminat talep edilmesi veya DASK’ın dava edilmesi halinde zarar miktarıyla ilgili hakem-bilirkişi raporu tazminatın saptanmasına esas teşkil edecektir.

³⁴ Akıncı, *Milletlerarası Ticari Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları*, s.10

³⁵ 13.5.2011 tarihli DASK Genel Şartları için bkz; <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/05/20110513.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/05/20110513.htm> (2.3.2012)

Taraflardan herhangi biri, diğer tarafça yapılan tebliğden itibaren 15 gün içinde hakem-bilirkişisini seçmez, yahut taraflarca seçilen hakem-bilirkişiler üçüncü hakem-bilirkişinin seçimi konusunda yedi gün içinde anlaşamazlarsa, üçüncü hakem-bilirkişi taraflardan birinin isteği üzerine hasar yerindeki ticaret davalarına bakmaya yetkili mahkeme tarafından uzman kişiler arasından seçilecektir. Bununla birlikte, hakem-bilirkişilere, uzmanlıklarının yeterli olmadığı nedeniyle itiraz edilebilecektir.

Yine konu ile ilgili bir başka düzenleme ise Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartlarında bulunmaktadır³⁶. Bu şartnamenin 15. Maddesine göre, ferdi kaza poliçesi gereğince ödenecek tazminatın miktarı tarafların aralarında anlaşmaları sureti ile tespit edilecektir. Tarafların anlaşamamaları halinde, tazminat miktarı gerek vefat, daimi maluliyet ve çalışmaktan muvakkaten mahrumiyet hallerinin sebepleri, gerekse maluliyetin derecesi ve gündelik tazminat ile tedavi masrafları gibi tazminat tutarları hakem bilirkişi ile tespit edilecektir.

Hakem bilirkişi kararlarına ancak HMK'daki hakem kararlarına ait itiraz sebeplerine istinaden veya kararın açıkça bir surette gerçeğe ve iyi niyet kurallarına aykırı olması halinde, kararın tebliğini takiben on beş gün içerisinde yetkili Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz edilebilir.

Hakem bilirkişi heyetinin veya tek hakem bilirkişinin vereceği karar taraflar için kesin ve bağlayıcıdır.

Uzman tespiti yöntemindeki uzman kişi ile genel mahkemelerdeki uzman kişilerin birbirlerinden ayrılması gerekmektedir. Şöyle ki; mahkemeler tarafından tayin edilen bilirkişilerin incelemeleri sonucunda vardıkları sonuçların davadaki delillerden biri olarak değerlendirilmesine karşın, uzman tespitinde taraflar anlaşarak belli bir konuda uzman olan kişiden karar vermesini istemektedirler.

³⁶ Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartlarının tam metni için bkz; <http://www.tsrbs.org.tr/sayfa/ferdi-kaza-sigortasi-genel-sartlari> (1.3.2012)

Bunun yanında, taraflar yaptıkları sözleşmede aralarındaki ilişki sebebiyle ortaya çıkabilecek her türlü anlaşmazlığın uzman tespiti yolu ile çözülmesini öngörebilecekleri gibi, bir anlaşmazlık çıktıktan sonra da bunun bir uzman kararı ile çözüme bağlanacağını kararlaştırma hakkına sahiptirler.

Tarafsız ön değerlendirme yönteminde ise taraflar uyuşmazlığa konu olan bir sorun hakkında bağlayıcı nitelikte olmayan bir değerlendirme yapması için bağımsız bir üçüncü kişiye müracaat etmekte ve bu şekilde aralarında mevcut olan uyuşmazlık hakkında bir fikir edinme imkanına kavuşmaktadırlar³⁷.

Kısa yargılama yönteminde ise taraflar devlet yargısına gitmek yerine genellikle tanık dinlenmeyen, sadece belli yazılı delillerin değerlendirildiği basitleştirilmiş bir yargılama usulünün mevcut olduğu bir mahkemede aralarındaki uyuşmazlığın değerlendirilmesini sağlayabilirler. Bu mahkemenin alacağı kararın bağlayıcı olacağı veya olmayacağı hususunu ise taraflar aralarında düzenleyecekleri bir anlaşma ile hüküm altına alabilirler.

Pek tabii ki bu kuruma da yöneltilmiş pek çok eleştiri bulunmaktadır. Bunlardan ilki genelde sosyalist görüşlü çevrelerce ortaya atılmıştır. Bir fikre göre, fakir ve zayıf kişiler için alternatif çözüm yöntemlerinin öngörülmesi, bu kişilerin yasal hakları üzerinde müzakere veya arabuluculuğa başvurulması suretiyle meşru şikayet yollarını kullanmalarını engellemek amacını gütmektedir³⁸.

Bu aşamada asıl sorun şu şekilde tanımlanmaktadır. Nispeten küçük cürümlerle ilgili alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvurulması halinde tarafların bu yola başvurmakta tamamen özgür olup olmadıkları son derece önemlidir. Mahkemelere başvuru yönetimini resmi bir başvuru olarak yorumlayacak olursak, alternatif çözüm yoluna başvurma hareketini gayri resmi başvuru olarak yorumlamak kaçınılmaz

³⁷ Adam Lewis/Jonathan Taylor, **Sport Law and Practice**, Butterworths: London 2003, s.263

³⁸ Mustafa Özbek, “Alternatif Çözüm Yollarına Genel Bakış”, **Erden Kuntalp’e Armağan**. C1, İstanbul 2009, ss.261-293

olacaktır. İşte bu noktada, davalı şahsın hem resmi hem de gayri resmi sistemin güvence ve sonuçlarını tam olarak değerlendirip anladıktan sonra gayri resmi yöntemi seçmesi halinde ortada bir sorunun varlığından söz edilemeyecektir. Bir başka deyişle şahsın kendini kısıtlanmış veya kısıtlanmış hissetmeden tam bir özgürlükle bu yolu seçmiş olması gerekmektedir.

Bir diğer görüşe göre ise arabuluculuk kurumunun taraflar arasındaki denge unsurunu gözetmesi gerekliliğidir. Yani taraflar arasında büyük bir güç dengesizliği mevcut ise arabuluculuk yönteminin uygulanması sırasında zayıf olan tarafın sömürülmesi sonucu ortaya çıkabilecektir³⁹. Bu istenmeyen sonucun meydana gelmesinin önlenmesi adına akla gelen ilk çözüm, tarafların bu kuruma başvurma kararını özgürce vermelerinin sağlanması gerekliliğidir. Bir diğeri ise başvurulacak yöntem hakkında taraflara tam olarak bilgi verilmesinin sağlanmasıdır.

II. ULUSLARARASI SPOR YAPILANMASI

A. Genel Olarak

Sporun kendi içerisindeki yapılanma mekanizmasının tam olarak kavranamaması durumunda çıkan ihtilafların ne şekilde ve hangi mercilerde çözümleneceğinin tespiti mümkün olmayacaktır. Bunun yanında meydana gelen ihtilafların kendilerine has özelliklerini incelemekle beraber sonrasında hangi ihtilafların sportif ihtilaflar olarak kabul edilebileceği değerlendirilecektir.

Spor tarihine bakıldığında temelinde insanları bir araya getiren sosyal bir faaliyet olduğu görülmektedir. Kimi zaman ferdi olarak kişilerin birbirleriyle, kimi zaman ise kişilerin oluşturdukları takımların bir diğer takım ile girdikleri rekabet sonucunda ortaya çıkan olguyu aslında bir oyun olarak da nitelendirmek mümkündür. Eski çağlarda oyunların her birine ait kuralların yazılı olarak mevcudiyetini söylemek

³⁹ Hakan Pekcanitez, **Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri**, HPD, 2005, S5, S.14; İbrahim Subaşı, **Toplu İş Hukukunda Arabuluculuk**, Ünal Tekinalp'e Armağan, C.2, İstanbul 2003, s.816

mümkün olmasa da 20. yüzyıldan itibaren oyun kurallarının yazılı hale getirilmesi ile sporun uluslararası bir niteliğe kavuştuğunu söylemek yanlış olmayacaktır⁴⁰.

Nitekim dünyanın her yerinde bir spor dalı ile ilgili kuralların aynı olması, sporun ortak olma özelliğini kazanmasının yanında, milletleri bir araya getirmek suretiyle uluslararası anlamda bugün yakaladığı önemi de pekiştirecektir.

İşte bu önemi devamlı kılmak adına uluslararası bazı spor örgütleri kurulmuştur. Bu tez çalışmasında amaçlanan genel olarak Futbol alanındaki uyuşmazlıkların tespiti ve bunların çözüm yolları olsa da, uluslararası spor yapılanmasının temelini kavramadıkça uyuşmazlıkların çözüleceği yargı merciinin yapısını anlamak pek kolay olmayacaktır. Bu anlamda sporun uluslararası alanda yapılanması Olimpik Hareket olarak bilinen hiyerarşik yapı içerisinde incelenmektedir. Bu yapı içinde de temel olarak IOC, Uluslararası Federasyonlar, Ulusal Olimpiyat Komiteleri ve Ulusal Federasyonlar yer almaktadır⁴¹. Bu kuruluşlar ulusal ve uluslararası sportif organizasyonları yönetmekte ve genel olarak Birleşmiş Milletler Şartı kapsamında uluslararası hukuk sisteminin bir parçası olarak hareket etmektedirler⁴².

B. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)

IOC, yani Uluslararası Olimpiyat Komitesi, 1894 yılında Pierre de Coubertin önderliğinde kurulmuş olan ve Olimpiyat Oyunları'nı düzenleyen bir organizasyondur⁴³. Komitenin merkezi İsviçre'nin Lozan kentindedir.

⁴⁰ Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, s.19

⁴¹ Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, s.20

⁴² Anthony Polvino, **Arbitration as Preventative Medicine for Olympic Ailment: The International Olympic Committee's Court of Arbitration For Sport And The Future For The Settlement Of International Sporting Disputes**, *Emory International Law Review*, s.8, 1994, s. 349 vd.

⁴³ Glenn M. Wong, **Essentials of Sports Law**, 3bs., Westport Praeger Pub, 2002, s.24

M.Ö 776 ile 396 yılları arasında düzenlenen antik olimpiyat oyunlarının tekrar düzenlenmesi amacı ile kurulan komitenin ilk kuruluşu 1894 yılının Haziran ayı ortasında, Sorbonne Üniversitesi'nde düzenlenen bir kongrede gerçekleşmiştir. 37 spor kuruluşunu temsilen 78 kişi ve 9 ülkeden 20 delegenin de yer aldığı 2000'i aşkın bir davetli topluluğunu "International Athletic Congress (IAC)" adlı toplantının gündeminde amatörlük kavramının anlamı, uygulaması ve Olimpiyatlar konuları yer almıştır. "Olympism" diye adlandırılan ikinci komitenin başında, Yunan Demitrios Vikelas ve üyeler arasında da Amerikalı Dr. William M.Sloane yer almış, Coubertin, Kongre'den bir hafta önce Revue de Paris dergisinde yayınladığı bir makalede canlandırmasını istediği olimpiyatların temel ilkelerini sıralamıştır. Böylece, oyunların kongreden iki yıl sonra Atina'da başlaması ve Olimpizmin temel ilkeleri kongrede karara bağlanmıştır.

Kurucularının temel amacının sporun birleştirici karakteri aracılığı ile dünya üzerinde barışı sağlamak olduğu bilinmektedir. IOC, bugün uluslararası, sivil, kar amacı gütmeyen yerleşik bir spor örgütüdür ve Olimpik Hareket'in de en üst yöneticisi konumundadır⁴⁴.

IOC'nin temel varlık nedeni Olimpik Hareket olarak bilinen sporun ulvi ve birleştirici ruhunu korumak ve bu doğrultuda spor oyunlarının düzenlenmesini teşvik edici çalışmalarda bulunmaktır. Olimpik Hareket'in milletleri bir araya getirme özelliğine sahip bir başka oluşum mevcut olmadığı gibi, dünya barışına yapmış olduğu katkıyı günümüzde hiçbir oluşum gerçekleştirilememiştir.

Bugün sporun anayasası olarak kabul edilen Olimpik Şart, IOC tarafından hazırlanarak yürürlüğe konmuştur⁴⁵. Anılan Şartta belirtilen temel kurallar tüm olimpik spor dalları tarafından kabul edilmektedir ve Şart uyarınca Olimpik Hareket içinde yer alan tüm kuruluş ve kişilerin IOC'nin otoritesini kabul ettiği varsayılmaktadır.

⁴⁴ Erin E. Floyd, **The Modern Athlete : Natural Athletic Ability or Technology At It's Best**, Villanova Sports and Entertainment Law Journal, S9, 2002, s.161 vd.

⁴⁵ Olympic Charter, http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf (9.11.2011)

Sporun hiyerarşik yapısı içindeki en üst yönetici kurum olan IOC tarafından konulan kurallara her bir spor dalını uluslararası alanda yönetme yetkisine sahip uluslararası federasyonlar uymakla yükümlüdür. Olimpik bir spor dalı olmanın temel şartı da Olimpik Şartı tanımak ve belirtilen temel kurallara uymaktır⁴⁶.

Olimpik Şartın ilk maddesine göre, Olimpik Hareket IOC'nin önderliğinde yürütülmektedir. IOC'nin hedefleri ve hareket içindeki rolünü açıklayan ikinci maddeye göre ise IOC'nin en önemli hedefi sportif yapının birliğini ve bağımsızlığını temin etmektir⁴⁷.

IOC, Olimpik Şartın on beşinci maddesinde de belirtildiği üzere İsviçre Hukuku uyarınca dernekler statüsüne sahiptir ve uluslararası statüsü İsviçre Federal Mahkemesi tarafından da tanınmıştır⁴⁸.

C. Uluslararası Federasyonlar

Sporun yukarıda da açıklanmaya çalışıldığı üzere hiyerarşik yapısı altında her bir sporun uluslararası olarak kuralları belirleyen ve bunları denetleyen birer uluslararası federasyonu bulunmaktadır. Futbolda FIFA, basketbolda FIBA veya yüzme sporunda FINA bu uluslararası federasyonlara örnek olarak gösterilebilir.

Uluslararası federasyonlar sivil kuruluşlardır ve IOC tarafından tanınmaları ile yönetmekte oldukları spor dallarının olimpik bir spor haline gelmesi ve olimpiyatlarda yer almaları sağlanmış olur⁴⁹. Uluslararası federasyonların amacı yönetmekte oldukları sporların gelişimini ve yaygınlaşmasını sağlamaktır.

⁴⁶ Olympic Charter, md. 26

⁴⁷ Olympic Charter, md. 2

⁴⁸ Olympic Charter, md 15; David J. Ettinger, **The Legal Status of the International Olympic Committee**, Pace Yearbook of International Law, S4, 1992, S.102 vd.

⁴⁹ Olympic Charter, md. 26

Uluslararası federasyonlar ayrıca Olimpik Şarta uygun olmak şartı ile kendi oyun kurallarını, sportif kıstaslarını, oyuncu uygunluğu esaslarını ve organizasyon düzenlemeleri gibi özel düzenlemelerini yapabilmektedirler⁵⁰. Uluslararası federasyonlar ayrıca kendi sporlarının amatörlük tanımını da ortaya koyarak Olimpiyat Oyunları'nda profesyonel olmayan sporcuların yer alıp alamayacağına da karar verebilmektedirler⁵¹.

Bir spor dalına ilişkin uluslararası anlamda özel düzenlemeler yapma yetkisine sahip olan bir uluslararası federasyonun IOC tarafından tanınarak olimpik bir spor halini alması süreci de Olimpik Şartta açıkça belirtilmektedir. Olimpik Şartın yirmi altıncı maddesine göre IOC, Olimpik Hareketi genişletebilmek amacı ile ulusal bazda organizasyonunu oluşturmuş, sivil toplum örgütü niteliğine sahip ve yönetmekte olduğu sporun uluslararası anlamda iradesinden sorumlu federasyonları Uluslararası Federasyon olarak tanımlamaktadır. Yine yirmi sekizinci maddeye göre de Uluslararası Federasyonlar, Olimpik Şartta öngörölmüş olan evrensel kuralları spor dallarına uygulamakla yükümlü ve yönetimleri altında bulunan spora ilişkin özel düzenlemeler yaparak ulusal federasyonlara bu kuralları uygulamaktan sorumlu kuruluşlardır⁵².

D. Ulusal Olimpiyat Komiteleri

Ulusal Olimpiyat Komiteleri ise Olimpik Şart uyarınca kendi ülkelerinde Olimpik Hareket'in geliştirilmesi ve korunmasını sağlayan çalışmalar yapmakla görevlidirler. Bunun yanında Ulusal Olimpiyat Komiteleri, IOC'nin önderliğinde yürütölen etkinlikler ve özellikle de Olimpiyat Oyunları'nda kendi ölkelerini münhasıran temsil etme yetkisine haizdirler⁵³.

⁵⁰ James Nafziger, **International Sports Law**, 2bs, Transnational Pub, New York 2004, s.21

⁵¹ Wong, *Essentials of Sports Law*, s.26

⁵² Dimitrios Panagiotopoulos, **International Sports Rules, Implementation-Decisions' Executability: The Bliamou Case**, Marquette Sports Law Review, 2004, s.28 vd.

⁵³ Melissa R. Bitting, **Mandatory, Binding Arbitration for Olympic Athletes: Is The Process Beter or Worse for Job Security?** The Court of Arbitration For Sport 1984-2004, Ian S. Blackshaw/Robert Siekmann/Janwielle Soek (Ed.), 1bs, Asser Pres, 2006, s.370

Ulusal Olimpiyat Komiteleri Uluslararası Federasyonların aksine herhangi bir spor dalı ile doğrudan ilgili değildirler. Bu komiteler yalnızca olimpiizm ruhunu ulusal seviyede yaymayı hedeflerler ve yerleşik buldukları ülkelerde spor anlayışının ve ruhunun genel olarak gelişmesi ve tam olarak sağlamlaşması hususunda çalışmalar yapmakla yükümlü birer IOC temsilcilikleridir.

IOC tarafından tanınan Ulusal Olimpiyat Komitesi sayısı 205'dir⁵⁴. Spor hukukunu diğer uluslararası hukuk dallarından ayıran belki de en önemli özelliği ise aslında bağımsız birer ülke olmayan bir kısım ülkenin sanki bağımsız bir ülkeymiş gibi Ulusal Olimpiyat Komitesi'ne sahip olduğu gerçeğidir. IOC tarafından bağımsız olmamasına rağmen bağımsız birer devlet olarak görünen bu yerlerde hedeflenen, sportif yararların en üst düzeyde tutulmasını sağlamaktır.

Bir Ulusal Olimpiyat Komitesi'nin bünyesinde en az beş adet ulusal spor federasyonu bulunmalı ve bu federasyonların temsilcilerinin de Ulusal Olimpiyat Komitesi'nde çoğunluğu oluşturmaları gerekmektedir⁵⁵.

Ülkemizde ise Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) 1908 yılında kurularak 1911 yılında IOC'ye resmen üye olmuştur.

E. Ulusal Federasyonlar

Ulusal federasyonlar, buldukları ülkelerde yönetmekle görevli oldukları sporun yerel anlamda organizasyonu ile sorumludurlar. Olimpik Şarta göre ulusal federasyonlar, bir ulusal olimpiyat komitesi tarafından tanınmış ve üyeliğe kabul edilmiş olmalıdır. Belirli bir spor dalına ilişkin faaliyet göstermeli ve IOC tarafından tanınmış uluslararası bir federasyona üye olmalıdırlar. Ayrıca ulusal federasyonlar tüm

⁵⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.olympic.org/en/content/the-ioc/the-ioc-institution1/ioc-members-list/> 17.12.2011.

⁵⁵ C. Christine Ansley, **International Athletic Dispute Resolution: Tarnishing The Olympic Dream**, The Court of Arbitration For Sport 1984-2004, (Ed) Ian S. Blackshaw/Robert Siekmann/Janwiellem Soek, 1bs, Asser Pres, 2006, s.357

faaliyetlerinde Olimpik Şarta uygun hareket etmeli ve bağılı olduğu uluslararası federasyonun kurallarına da uymalıdırlar⁵⁶.

Ülkemizi ve futbol sporunu örnek olarak vermek gerekirse; Türkiye’de futbol faaliyetlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesi hususunda Türkiye Futbol Federasyonu görevli ve sorumludur. Türkiye Futbol Federasyonu ulusal bir spor federasyonudur ve futbolun uluslararası federasyonu olan FIFA’nın üyesidir.

⁵⁶ Olympic Charter, md. 30

İKİNCİ BÖLÜM

İHTİLAFLAR TÜRLERİ

I. GENEL OLARAK İHTİLAFLAR TÜRLERİ

Futbolda ihtilaflar genel olarak dört ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar sportif ihtilaflar, sözleşmesel ihtilaflar, oyuncu uygunluğu ihtilafları ve spor kurumları arasında çıkan ihtilaflardır. Türkiye’de futbolcular ile kulüpler arasında yaşanan ihtilafların tamamına yakını sportif ve sözleşmesel ihtilaflardan meydana gelmektedir.

II. SPORTİF İHTİLAFLAR

A. Disiplin İhlali Neticesinde Doğan İhtilaflar

Disiplin kelimesi hukuki anlamda, ilgili kurumun veya kuruluşun düzeni ile amaç, faaliyet ve ilkelerine aykırı davranışlardan ötürü o kuruma dahil olanların tabi oldukları yaptırımlar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Disiplin suçu ise belirli bir statü içindeki kişilerin bu statüyü düzenleyen kurallara uymamalarından doğan olumsuz bir durumu ifade eder. Belirli bir statü içerisindeki kişilere önceden belirlenmiş hukuk kurallarının öngördüğü koşullarda uygulanan yaptırımlara ise disiplin cezası denilmektedir.

Disiplin ihtilafları, sportif mücadele içinde meydana gelen veya sportif mücadele kurallarının ihlali sonucunda ortaya çıkan disiplin ihtilaflarıdır.

Spor müsabakalarında disiplin kuralları ile korunmak istenen hukuki değer, spor faaliyetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlayacak sportif, ekonomik ve toplumsal değerler ile düzenin korunmasıdır.

Spor hukukunda disiplin son derece önem arz etmektedir. Çünkü disipline edilmek istenen alan içerisinde bulunan Kulüpler ile futbolcular dışında, seyircilerin de eylemleri disiplin yaptırımlarının konusu olabilmektedir.

Disiplin tedbirlerinin Kulüplerin ve gerçek kişilerin karşılaşma öncesinde, esnasında veya sonrasında meydana getirdikleri ihlaller için uygulanması, ev sahibi kulüplerin müsabakanın oynanacağı stat ve çevresinin düzeni ile güvenliğinden sorumlu tutulması, Kulüplerin kendisine mensup sporcuları, görevlileri ve taraftarlarının davranışlarından dolayı objektif olarak sorumlu tutulabilmesi spor hukukuna özgü temel ilkeler ve düzenlemeler olarak belirlenmiştir.

Disiplin ihlali teşkil eden ihtilaflar, CAS'ın yerleşik içtihatları doğrultusunda birer özel hukuk ihtilafı olarak değerlendirilse de yine CAS içtihatları doğrultusunda bu tür ihtilaflarda ceza hukukunun temel prensiplerinden de yararlanılmaktadır⁵⁷. Söz konusu ihtilafların cezai boyutu olduğu düşünülse dahi, ulusal veya uluslararası federasyonlar tarafından verilen kararların sporculara ve Kulüplere olan ekonomik etkilerinin de son derece ağır boyutlara ulaşabileceği bilinmektedir.⁵⁸

Nitekim Türkiye Futbol Federasyonu tarafından her sezon başında açıklanan Futbol Disiplin Talimatında disiplin ihlallerinin içerikleri ve ihtilaf durumunda verilecek cezalar belirlenmiştir⁵⁹. FDT'nin bütünü incelendiğinde verilecek cezaların muhatabının Kulüpler, Kulüp mensubu futbolcular, antrenörler ve diğer görevliler ile taraftarlar olduğu görülecektir.

⁵⁷ Matthieu Rebb, **Digest III**, CAS 2002/A/378, s.311

⁵⁸ Corina Luck, **Arbitration In Football : Issues and Problems Highlighted by FIFA's Experiences with the Court of Arbitration for Sports**, Schulthess Juristische Medien, Zurich 2004, s.21.

⁵⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatı <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF-Dokuman/Talimatlar/FutbolDisiplinTalimati.pdf> 01.12.2011

Yine FDT'nin birinci maddesinde; “ *Bu talimat, amatör ve profesyonel futbol müsabakalarında disiplini sağlamak, disiplin kurullarının oluşumunu, çalışma ve yargılama usul ve esaslarını belirlemek, disiplin ihlali oluşturan fiilleri ve bunların cezalarını saptamak amacı ile düzenlenmiştir.* “ denilerek Talimatın amacı da belirtilmiştir.

FDT'de, Disiplin İhlalleri 37 – 60. maddeleri arasında belirtilmiştir. Buna göre; Sportmenliğe aykırı hareket, bilinçli kart görme, sportmenliğe aykırı açıklamalar, hakem soyunma odasının ve koridorlarının güvenliği, takım halinde sportmenliğe aykırı hareket, oyuncu kriterlerine uymama, kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit, ayrımcılık, kural dışı hareketler, saldırı, kavga, talimatlara aykırı hareket, belgelerin haksız kullanımı, sahtecilik ve yanıltma, usulsüz seyirci alma, cezaya ve tedbire uyulmaması, milli müsabakaya katılmamak, saha olayları, çirkin ve kötü tezahürat, yayın, tanıklıktan veya belge ibrazından kaçınma, müsabaka sonucunu etkileme, bahis, müsabakaya katılmamak, görevi ihmal ve kötüye kullanma, hükümlülük ve doping suçlarına ilişkin ayrıntılı düzenlemeler bulunmaktadır.

FDT'nin Disiplin İhlalleri başlığı altında sayılan maddelerinde yer alan hususları ihlal eden kişiler hakkında, ilgili müsabakanın gözlemci ve temsilci raporlarını esas alan TFF Hukuk Kurulu sevk yazısı düzenlemek sureti ile ihlalde bulunan kişileri Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'na (PFDK) sevk etmekte, anılan sevk yazısını taraflara faks yolu ile bildirmekte ve kırk sekiz saat içerisinde savunmalarını göndermelerini talep etmektedir.

Ancak önemle belirtilmelidir ki, bir müsabakada direk kırmızı kart görerek oyundan ihraç edilen futbolcular, herhangi bir bildirimine gerek olmaksızın savunmalarını kırmızı kartın görüldüğü andan itibaren kırk sekiz saat içerisinde Disiplin Kurulu'na iletmekle yükümlüdürler.

TFF önceki sezonlardaki uygulamasının aksine, 2010 – 2011 Sezonundan itibaren gönderdiği disiplin sevk yazılarına ek olarak müsabakanın temsilcisine ait raporların bir suretini de eklemektedir⁶⁰. Bu uygulama son derece yerinde olmakla sevk edilen Kulüp ya da kişilerin ne sebep/sebeplerle sevk edildiği açıklık kazanmakta ve taraflar savunmalarını doğru bir zemine oturtmak suretiyle oluşturabilme şansına sahip olmaktadır.

Savunmaların gönderilmesini takiben konu PFDK'nın ilk toplantısında görülerek karara bağlanmakta ve TFF'nin resmi internet sitesinden duyurulmaktadır. PFDK, ihlal ile ilgili ya Disiplin Talimatının ilgili maddesine karşılık gelen cezaya hükmetmekte veya ceza tayinine yer olmadığına dair kararını vermektedir. Cezaya hükmedilmesi halinde ise ilgili kişiler bu karara karşı Tahkim Kurulu'na yedi gün içerisinde başvurabilir.

Türkiye'de futbol müsabakaları lig usulünde her Cuma-Pazar, zaman zaman Türkiye Kupası müsabakaları olması halinde ise hafta içi günlerinde de düzenlenebildiğinden Kulüp veya Kulüp mensubu kişilerin hak kayıplarının önüne geçilmesi açısından disiplin yargılamalarının ve itiraz edilmesi halinde Tahkim Kurulu kararlarının ivedilikle alınması gerekmektedir⁶¹.

Çoğunlukla Türk futbolunda Disiplin Yargılaması iki gün içerisinde tamamlanmakta, itiraz halinde ise ivedilikle karar verilmesi gereken bir durum mevcut olması halinde ilgili karar Tahkim Kurulu tarafından bir gün sonrasında alınarak ilgili Kulüp veya mensubun lig müsabakası günü gelmeden hakkında kesin karar tayin edilmiş olmaktadır.

⁶⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. (Çevrimiçi) <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=10577> (14.9.2011)

⁶¹ Temmuz 2011'de İstanbul Cumhuriyet başsavcılığının başlattığı futbolda şike soruşturması nedeniyle geç başlayan Süper Lig ve aynı sezon uygulanmasına karar verilen Play-Off sistemi nedeniyle müsabakalar çoğunlukla üç günde bir oynanmaktadır.

Çalışmamızın bu bölümünde 23.8.2011 tarihinde kabul edilen ve 17.9.2011 tarihinde son kez değişikliğe uğrayan FDT’de belirtilen disiplin ihlallerinden en çok ihtilaf konusu olan maddeler işlenecek ve örnek olaylar eşliğinde değerlendirilecektir.

1. Sportmenliğe Aykırı Hareket

Sportmenliğe veya spor ahlakına aykırı hareket eden, tutum ve davranışlarıyla TFF’nin saygınlığını zedeleyen ya da futbolun değerini düşüren

- Futbolculara bir ila üç müsabakadan men cezası,
- Yöneticilere mensubu buldukları Kulübün tabi olduğu Lig kategorisine göre çeşitli sürelerde hak mahrumiyeti cezaları ile para cezası,
- Diğer kişilere bir ila üç müsabakada soyunma odasına ve yedek kulübesine giriş yasağı veya on beş ila otuz gün arasında hak mahrumiyeti cezası,
- Kulüplere ise tabi buldukları Lig kategorisine göre para cezası verilmektedir.

Maddede belirtilen diğer kişiler antrenörler ve yöneticilik sıfatı bulunmayan diğer Kulüp görevlileri olarak anlaşılmalıdır.

a. Galatasaray A.Ş. – İ.B. Belediyespor Örneği

2.12.2007 tarihinde oynanan Galatasaray A.Ş. – İstanbul Büyükşehir Belediye Spor müsabakasında Galatasaray A.Ş. futbolcusu Hasan Şaş kırmızı kart görmek suretiyle oyundan ihraç edilmesini takiben müsabaka hakeminin formasını çektiği gerekçesi ile PFDK’na sevk edilmiştir. Futbolcu PFDK’na sunduğu savunmasında müsabakanın görüntülerini içeren görüntüleri de temin etmek suretiyle, ihraç kararını takiben hakemin yanına gittiğini ve kendisini dinlemesi amacıyla hakeme dokunduğunu ancak kesinlikle formasından çekme eyleminde bulunmadığını beyan etmiştir.

PFDK ise 11.12.2007 tarihli toplantısında konuyu görüşerek eylemin ihraç sonrası hakeme karşı sportmenliğe aykırı davranış olduğuna kanaat getirerek futbolcuya kırmızı kart görmesi dolayısıyla oynamaması gereken ilk resmi müsabaka dışında ayrıca 2 resmi müsabakadan men cezası verilmesine karar vermiştir⁶².

b. Bursaspor – Eskişehirspor Örneği

4.12.2011 tarihinde oynanan Bursaspor – Eskişehirspor müsabakasında Eskişehirspor futbolcusu Batuhan Karadeniz, müsabaka bitiminde tribünde yer alan taraftarlar ile birlikte 3'lü çektirmek olarak tabir edilen eyleminden dolayı PFDK'ya sevk edilmiştir. Futbolcu PFDK'ya sunduğu savunmasında müsabaka sonrasında alınan galibiyet sevincini kendi taraftarlarıyla yaşamak istediğini ve Bursaspor seyircini tahrik etme amacı taşımadan kendi taraftarlarının tribününün önüne giderek anılan eylemi gerçekleştirdiğini ve akabinde soyunma odasına gittiğini beyan etmiştir.

PFDK ise 8.12.2011 tarihli toplantısında konuyu görüşerek isnat edilen eylemin unsurlarının oluşmadığı gerekçesi ile ceza tayinine yer olmadığına dair karar vermiştir⁶³.

2. Bilinçli Kart Görme

Müteakip müsabakalardaki ceza durumunu düşünerek bilinçli olarak sarı veya kırmızı kart gören futbolculara iki müsabakadan men cezası verilir. Bu ihlal genellikle ülkemiz futbolu açısından önem teşkil eden derbi müsabakaları öncesinde yaşanmaktadır. Bir futbolcunun müsabakada oynayamamasını teşkil eden hususlardan biri kırmızı kart görülmesi, bir diğeri ise 4 sarı kartın tamamlanmasını takip eden müsabakada oynayamayacak olma kuralıdır.

⁶² Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=2845> (10.10.2011)

⁶³ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=14072> (1.3.2012)

Bu kural FDT'nın 38. Maddesinde belirtilmiştir⁶⁴. Anılan madde, çoğunlukla sarı kart görme eylemi ile ihlal edilmektedir. Örneğin, 7. hafta müsabakası oynayan bir kulübün futbolcusun hali hazırda üç sarı kart görmüş olduğunu ve aynı Kulübün 9. Haftada bir derbi müsabakası oynayacak olduğunu düşünürsek, 8. Hafta müsabakasında olası bir sarı kart görerek derbi müsabakasında cezalı duruma düşecek bir futbolcu 7. Hafta müsabakasında bilerek sarı kart görerek cezasını 8. Hafta müsabakasında çekecek ve derbi müsabakasında takımdaki yerini alabilecektir.

İşte bu maddenin amacı, futbolcunun yukarıda anılan örnek doğrultusunda bilerek kart görmesinin önüne geçebilmektir.

3. Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar

Basın ve yayın organlarına sportmenliğe, spor ahlakına veya fair-play anlayışına aykırı açıklamalarda bulunan; açıklamaları ile TFF'nin saygınlığını zedeleyen, futbolun değerini düşüren, sporda şiddet veya düzensizliği teşvik eden, taraftar eylemlerine sebebiyet verebilecek mahiyette beyanlarda bulunan, spor müsabakalarının taraflarını, müsabakalardaki görevlileri, spor kulübü veya federasyon yöneticilerini rencide edecek ya da bu kişilere husumet duyulmasına neden olabilecek şekilde açıklamada bulunan

- Futbolculara bir ila üç müsabakadan men cezası,
- Kulüp Yöneticilerine mensubu buldukları Kulübün tabi olduğu Lig kategorisine göre çeşitli sürelerde hak mahrumiyeti cezaları ile para cezası,
- Diğer kişilere bir ila üç müsabakada soyunma odasına ve yedek kulübesine giriş yasağı veya on beş ila otuz gün arasında hak mahrumiyeti cezası verilir.

⁶⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF-Dokuman/Talimatlar/FutbolDisiplinTalimati.pdf> (1.3.2012) Söz konusu talimatın 38.maddesi “ Müteakip müsabakalardaki ceza durumunu düşünerek bilinçli olarak sarı veya kırmızı kart gören futbolculara iki müsabakadan men cezası verilir” şeklindedir.

Bununla birlikte futbolcular ve diğer kişilere ihlalin ağırlığına göre yukarıda belirtilen cezaların yerine veya ek olarak çeşitli miktarlarda para cezaları verilebilir.

Ayrıca, sportmenliğe aykırı açıklamaların Kulüplerin basın yayın organları (zellikle resmi internet siteleri ve Kulüp televizyonları) aracılığı ile herhangi bir isim belirtmeksizin veya yönetim kurulu tabiri kullanılarak gerçekleştirilmesi halinde Kulüplere ve Kulüp Başkanına çeşitli miktarlarda para ve hak mahrumiyeti cezaları verilir.

a. Trabzonspor A.ř. rneği

Trabzonspor Kulübü, isim vermemek suretiyle Kulübe ait resmi internet sitesi aracılığı ile 16.8.2011 tarihinde yayınladığı Kamuoyuna Duyuru başlıklı yazıda devam eden futbolda şike soruşturması hakkında TFF Başkanı Mehmet Ali Aydınlar'ın hedef gösterildiği açıklama nedeniyle PFDK'ya sevk edilmiştir.

PFDK tarafından 19.8.2011 tarihli toplantıda, Trabzonspor Kulübü'nün, resmi internet sitesinde yer alan sportmenliğe aykırı açıklamaları nedeniyle 25.000.TL para cezası ile cezalandırılmasına, Trabzonspor Kulübü Başkanı Sadri şener'in ise 30 gün hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiřtir⁶⁵.

4. Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket

Müsabaka öncesinde, sırasında veya sonrasında takımın en az altı futbolcusunun hakem tarafından sarı veya kırmızı kartla cezalandırılması, takımın en az üç futbolcusunun hakem tarafından müsabakadan ihraç edilmesi, birden fazla futbolcunun veya görevlinin birlikte hareket ederek bir müsabaka görevlisine hakaret etmesi, hakem kararlarına karşı sportmenliğe aykırı şekilde itiraz ederek karşı çıkması, baskı kurmaya çalışması, tehdit etmesi, söz konusu kişiye karşı güç kullanması takım halinde sportmenliğe aykırı hareket olarak belirtilmektedir.

⁶⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=13227> (10.10.2011)

Yukarıda sayılan eylemlerin gerçekleştirilmesi halinde ilgili kulübün yer aldığı Lig kategorisine göre her bir sarı ve kırmızı kart için ayrı ayrı değişen miktarlarda para cezası uygulanmaktadır.

5. Kural Dışı Hareketler

Futbol oyun kurallarına aykırı olarak sert ve ciddi faul yapan futbolculara iki ila dört; şiddetli harekette bulunan futbolculara ise üç ila altı müsabakadan men cezası verilir.

a) Galatasaray A.Ş. – Fenerbahçe A.Ş. Örneği

12.4.2009 tarihinde Galatasaray A.Ş. ile Fenerbahçe Kulübü arasında oynanan müsabakada Galatasaray A.Ş. futbolcusu Emre Aşık, müsabakanın 90+3. Dakikasında rakip takımın 2 numaralı oyuncusu Lugano'nun hareketi sonrasında yerden kalkarken karnını ısırıldığı ve olayların devamında yine aynı oyuncunun arkasından gelip boğazını sıkıldığı ve sağ dirseği ile göğsüne vurduğunun hakem raporlarında ve yayıncı kuruluş görüntülerinde tespit edildiği belirtilerek PFDK'ya sevk edilmiştir.

Futbolcu savunmasında suçlamaları reddetmiş, anılan eylemler gerçekleşse idi rakip takım futbolcusunun yüzünde acı dolu bir ifade olacağını, böyle bir ifade olmadığı gibi, Lugano tarafından olayların bu yönde geliştiği hususunda hiçbir açıklamaya yer verilmediğini belirterek hakkında ceza tayinine yer olmadığına dair karar verilmesini talep etmiştir.

PFDK, 16.4.2009 tarihli toplantısında Emre Aşık'ın rakip takım oyuncusuna yönelik kural dışı hareketi nedeniyle 2 resmi müsabakadan men cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir⁶⁶.

⁶⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=6798> (11.10.2011)

Futbolcu anılan karara karşı aynı gün Tahkim Kurulu'na itirazda bulunmuş ve Tahkim Kurulu 17.4.2009 tarihli toplantısında futbolcuya verilen 2 müsabakadan men cezasının oyçokluğu ile onanmasına karar vermiştir.

6. Talimatlara Aykırı Hareket

Futbol ile ilgili mevzuat hükümlerini, TFF düzenlemelerini, futbol oyun kurallarını ihlal eden kişi veya kulüpler, bu hususta ayrı ceza hükmü bulunmadığı takdirde bu talimatta belirlenen disiplin cezaları ile cezalandırılır.

TFF tarafından düzenlenen liglere ya da kupa organizasyonlarına katılmayan kulüpler aksine bir düzenleme bulunmadığı takdirde bir alt lige düşürme cezası ile cezalandırılır.

Bu maddeye ilişkin uygulamada en çok yer bulan ihlaller, müsabakada özel güvenlik görevlisi bulundurmamak, itfaiye, ambulans araç ve görevlilerini müsabakanın başlama saatinde stadyumda hazır durumda bulundurmamak, müsabakada doktor bulundurmamak, futbolcu veya teknik adamların flaş röportaj veya basın toplantısına katılımının sağlanamaması, müsabaka öncesi zaman çizelgesine uyulmaması nedeniyle müsabakanın geç başlamasına sebebiyet vermek, merdiven boşlukları ile acil çıkış kapılarının önünün boş bırakılmaması, stadyumlarda jeneratör bulundurulmaması, izinsiz pankart ile sahaya çıkılması veya talimatlara aykırı pankart asılması, yeşil zeminin statüye aykırı olarak sulanması ihlallerinin tamamında Kulüplere çeşitli miktarlarda para cezası verilmektedir.

7. Cezaya ve Tedbire Uyulmaması

FDT'nda düzenlenen ve ilgililere verilen para cezaları veya idari tedbir kararlarına uymayan kimselere, ihlalde bulunanın futbolcu olması halinde dört ila on iki müsabakadan men cezası, Kulüp yöneticilerine çeşitli sürelerde hak mahrumiyeti cezası ile para cezası, diğer kişilere ise müsabakada soyunma odası ve yedek kulübesine giriş yasağı yanında hak mahrumiyeti ve para cezası verilecektir.

a) Diyarbakırspor – Beşiktaş A.Ş. Örneği

Beşiktaş Kulübü idarecisi ve basın sorumlusu Tuncay Yanık, 18.4.2010 tarihli müsabakadaki eylemleri neticesinde PFDK tarafından 30 gün hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılmıştır. Anılan karar Tahkim Kurulu tarafından 21 güne indirilmiştir. Tuncay Yanık, 2.5.2010 tarihli Diyarbakırspor – Beşiktaş A.Ş. müsabakasında cezalı olduğu halde protokol tribününde yer aldığı iddiası ile PFDK'na sevk edilmiştir. Tuncay Yanık savunmasında, protokol tribününe girmediğini, kendisinin bir başkası ile karıştırıldığını, müsabaka görüntülerinin temini ile durumun değerlendirilmesini talep etmiştir.

PFDK, 6.5.2010 tarihli toplantısında Beşiktaş Kulübü idarecisinin cezaya ve tedbire uymaması nedeniyle (hali hazırdaki cezasının yanı sıra) 30 gün hak mahrumiyeti ile 100.000 TL tutarında para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir⁶⁷.

Tuncay Yanık karara karşı Tahkim Kurulu'na itirazda bulunmuş ve Tahkim Kurulu 18.5.2010 tarihli toplantısında PFDK tarafından verilen 30 gün hak mahrumiyeti cezasını 15 güne, 100.000 TL'lik para cezasını ise 50.000 TL'ye indirmiştir⁶⁸.

8. Saha Olayları

Stadyumlarda düzeni, disiplini, müsabakanın seyrini etkileyen veya güvenliğin sağlanmasına ilişkin kuralların bireysel veya toplu şekilde ihlal edilmesi saha olayı olarak nitelendirilmektedir.

Özellikle belirtmeliyiz ki birazdan inceleyeceğimiz Çirkin ve Kötü Tezahürat ile birlikte Saha Olayları futbolda en çok karşımıza çıkan disiplin ihlallerini oluşturmaktadır.

⁶⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=9897> (11.10.2011)

⁶⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=10032> (11.10.2011)

Taraftarların stadyum düzenini bozacak veya müsabaka güvenliğini ihlal edecek şekilde sahaya girmesi veya girmeye teşebbüs etmeleri, taraftarların yabancı madde atmaları, yanıcı, parlayıcı, patlayıcı madde, lazer kaynağı vb. elektronik aletler kullanmaları, stadyum içerisinde veya çevresinde maddi zarara neden olacak eylemlerde bulunmaları, futbolcuların veya kulüp yönetici veya görevlilerinin stadyum içerisinde veya çevresindeki şahıslara fiili müdahalede bulunmaları başlıca saha olayları olarak kabul edilmektedir.

Yukarıda sayılan eylemlerin takım taraftarları, futbolcuları, yöneticileri veya görevlileri tarafından gerçekleştirilmesi halinde ilgili Kulüp para cezası, saha kapatma veya müsabakayı seyircisiz oynama cezaları ile cezalandırılır.

Taraftarların sahaya attıkları yabancı maddelerin müsabaka görevlileri (hakemler, gözlemci, temsilci) ile Kulüp futbolcu ve görevlilerine isabet etmesi halinde ilgili Kulübe, tabi olduğu lig kategorisine göre değişen miktarlarda para cezaları ile olayın ağırlığına göre para cezası yerine ya da para cezasına ek olarak bir veya birden fazla saha kapatma veya seyircisiz oynama cezası verilebilir.

Taraftarlarının, futbolcularının, yöneticilerinin veya görevlilerinin müsabaka görevlileri ile rakip takım futbolcu ve görevlilerine fiili müdahalede bulunmaları halinde ilgili Kulübe, tabi olduğu lig kategorisine göre değişen miktarlarda para cezaları ile olayın ağırlığına göre para cezası yerine ya da para cezasına ek olarak bir veya birden fazla saha kapatma veya seyircisiz oynama cezası verilebilir.

Saha olaylarının müsabakanın duraklamasına veya tatiline sebebiyet vermesi halinde de ilgili Kulübe, tabi olduğu lig kategorisine göre değişen miktarlarda para cezaları ile olayın ağırlığına göre para cezası yerine ya da para cezasına ek olarak bir veya birden fazla saha kapatma veya seyircisiz oynama cezası verilebilir.

TFF tarafından 2011-2012 sezonundan itibaren uygulamaya konulan madde ile seyircisiz oynama cezası yeniden düzenlenmiştir. Buna göre; seyircisiz oynanan müsabakalarda, kadın izleyiciler, yanlarında anneleri olmak şartıyla on iki yaş ve altı

çocuklar, yanlarında; kaldıkları kurumca görevlendirilmiş resmi refakatçileri olmak şartıyla, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde veya denetiminde olan sosyal amaçlı çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında kalan, korunmaya muhtaç on iki yaş ve altı çocuklar haricindeki seyirciler stadyumlara alınmamaktadır. Seyircisiz oynanan müsabakalarda stadyuma girme hakkına sahip olan bu kişilerden herhangi bir bedel ödemeleri de talep edilmemektedir.

a) Bursaspor – Eskişehirspor Örneği

4.12.2011 tarihinde Bursa Atatürk Stadı'nda oynanan Bursaspor – Eskişehirspor müsabakasında Eskişehirspor Kulübü, müsabakanın beş ayrı zamanında rakip takım tribünlerine ve sahaya koltuk ile çakmak atmak ve yanıcı madde kullanmak suretiyle saha olayı ihlali oluşturacak eylemin meydana gelmesi nedeniyle PFDK'ya sevk edilmiştir.

Eskişehirspor Kulübü savunmasında taraftarların müsabaka öncesi ve sonrasında hiçbir taşkınlığa sebebiyet vermediklerini, atılan yabancı maddelerin kimseye isabet etmediğini, müsabakanın devamına engel teşkil etmediğini, atılan yabancı cisimlerin Bursaspor taraftarının kendilerine atmış oldukları yabancı maddelere tepki olarak sahaya atıldığını ancak yeşil zemine isabet etmediğini, kırılan koltukların maçın son dakikasında atılan gol sonrası sevinç gösterileri esnasında kast unsuru içermeksizin yanlışlıkla kırıldığını belirterek ceza tayinine yer olmadığına dair karar verilmesini talep etmiştir.

PFDK, 8.12.2011 tarihli toplantısında Eskişehirspor Kulübü'nün taraftarlarının neden olduğu saha olayları nedeniyle 10.000 TL para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir⁶⁹.

⁶⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=14072> (9.12.2011)

9. irkin ve Kötü Tezahürat

Stadyumlarda toplu olarak ve devamlılık arz eden şekilde, söz veya hareketlerle ya da benzeri araçlar ile aşağılayıcı, tahrik veya taciz edici nitelikte tezahüratta bulunulması yasaktır.

Anılan bu yasağın sezon içerisinde üç kez gerçekleştirilmesi halinde her bir ihlalde bir önceki ihlale göre artırılan para cezaları verilmektedir. Söz konusu çirkin ve kötü tezahüratın dört ila yedi kez gerçekleştirilmesi halinde ise kademeli olarak para cezalarının en üst sınırlarının yanında artan oranda müsabakayı seyircisiz oynama cezası verilmektedir.

Özellikle belirtmek isteriz ki, bu maddede sayılan fiiller yönünden lig ve kupa müsabakaları ayrı kategori kabul edilmektedir. Ayrıca, bu madde kapsamında verilen seyircisiz oynama cezalarının infazının 2011 – 2012 sezonunda uygulanmak üzere yapılan yeni bir düzenleme ile getirilen Play-Off müsabakalarına denk gelmesi halinde bu cezalar bir sonraki sezonda infaz edilecektir.

Bilindiği gibi futbolda özellikle Avrupa ülkelerinin sıklıkla ceza almalarına neden olan ırkçılık ihlalleri ülkemizde görülmemektedir. Nitekim, Türkiye liglerinde yer alan hiçbir Kulüp PFDK'ya sevk edilmemiştir. Ancak Avrupa ülkelerinde sıkça yaşanan bu ihlal Futbol Disiplin Talimatında yer bulmuştur.

Çirkin ve kötü tezahüratın ırkçılık nitelikli söylemler içermesi halinde ilk ihlalde direkt olarak seyircisiz oynama cezası yanında para cezası, ikinci ihlalde iki müsabakayı seyircisiz oynama cezası ile para cezası, üçüncü ihlalde ise üç puan silinme cezası verilecektir.

Söz konusu madde kapsamındaki ihlallerin önlenmesi için azami gayreti gösterdiğini ya da olayların üçüncü kişilerce kötü niyetli olarak gerçekleştirildiğini yeterli ve inandırıcı kanıtlarla ispat eden Kulübe ceza verilmeyebilir.

Bu madde ile birlikte, herhangi bir takımın mensuplarını veya taraftarlarını aşağılamak, tahrik veya taciz etmek amacıyla; etnik veya bölgesel ayrımcılık içeren ya da herhangi bir takımın mensuplarını veya taraftarlarını suç failleri veya suç örgütleriyle özdeşleştirecek şekilde toplu olarak ve devamlılık arz eden bir biçimde tezahürat yapılması ya da bu içerikte pankart açılması veya benzeri eylemlerde bulunulması da yasaklanmıştır.

FDT'deki bu düzenlemenin yanı sıra, 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Hakkındaki Kanun'un 14. Maddesinde “ Hakaret İçeren Tezahürat” başlığı altında bir düzenleme mevcuttur⁷⁰. Bu madde FDT'de yer alan düzenleme ile benzerlik taşımakta ve bu ihlale verilecek cezanın ağırlaştırılacağı belirtilmektedir. Nitekim FDT'nin ilgili hükmü de cezanın diğer ihlallere göre ağırlaştırıldığı görülmektedir. Buna göre, hakaret olarak algılanabilecek söz ve davranışlarda bulunma eylemi ile spor alanlarında veya çevresinde toplum kesimlerini din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet veya mezhep farkı gözeterek hakaret oluşturan söz ve davranışlarda bulunma eylemlerinin yazılı pankart taşınması veya asılması ya da duvarlara yazı yazılması suretiyle işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılabilecektir⁷¹.

6222 sayılı yasa ile getirilen bu düzenleme ile hakaret suçunun yalnızca söz ve davranışla değil, bunlardan ayrı olarak pankart açılması ve yazı yazılması sureti ile de işlenebileceği hüküm altında alınmıştır.

⁷⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6222.html> (1.3.2012)

⁷¹ Maddenin tam metni;“(1)Spor alanlarında veya çevresinde taraftarların grup halinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın duyan veya gören kişiler tarafından hakaret olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunmaları halinde, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, şikayet şartı aranmaksızın failler hakkında onbeş günden az olmamak üzere adli para cezasına hükmolunur.

(2) Spor alanlarında veya çevresinde toplum kesimlerini din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet veya mezhep farkı gözeterek hakaret oluşturan söz ve davranışlarda bulunan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların yazılı pankart taşınması veya asılması ya da duvarlara yazı yazılması suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır “ şeklindedir.

a) Bursaspor – Diyarbakırspor Örneği

Etnik ve bölgesel ayrımcılığının disiplin ihlali olduğunun ilanı, 26.9.2009 tarihinde Bursa’da oynanan Bursaspor – Diyarbakırspor müsabakasında yaşanan olaylar neticesinde gerçekleşmiştir. Nitekim, Bursaspor taraftarlarının maçın ilk dakikalarından itibaren Diyarbakırsporlu futbolcular ve taraftarları hedef alarak “ PKK dışarı “ şeklinde tezahüratta bulunmaları nedeniyle iki takım taraftarları arasında olaylar çıkmış ve müsabaka bir süreliğine durmuştur. Bursaspor Kulübü anılan eylem nedeniyle PFDK’ya sevk edilmiş ve 1.10.2009 tarihli toplantıda saha olaylarına sebebiyet vermekten 100.000 TL para cezası ile cezalandırılmıştır⁷².

Söz konusu fiilin o dönemde saha olayı olarak değerlendirilmesinin nedeni, maddenin daha önce talimatta yer almamasıdır. İlgili düzenleme, TFF Yönetim Kurulu tarafından cezanın açıklandığı tarihten bir gün sonra, 2.10.2010 tarihli toplantısında kabul edilerek yeni düzenlenen Futbol Disiplin Talimatında çirkin ve kötü tezahürat başlığı altında yer almıştır.

Yeni düzenleme ile birlikte ihlalde bulunan Kulüplere çeşitli para cezalarının yanı sıra, seyircisiz oynama cezaları ayrı ayrı veya birlikte verilebilir. Anılan yasağın mükerrer ihlalleri halinde para cezaları ve seyircisiz oynama cezaları artırılarak verilebileceği gibi, ihlalin dördüncü kez tekrarında sorumlu Kulübe üç puan silinme cezası verilecektir.

Uygulamaya yönelik verilecek örneğin daha iyi anlaşılması için bir noktanın üzerinde önemle durmak gerekir. Ülkemizde futbol müsabakalarını stadyumlarda izlemek isteyen seyirciler müsabaka başlama saatinden bir saat önce stadyuma alınmakta ve özellikle rakip takım taraftarları müsabaka bitiminden bir saat sonra salıverilmektedir. Dolayısıyla maçın devre arası ile birlikte yaklaşık iki saat sürdüğü göz önüne alındığında taraftarlar toplam üç ila dört saat arasında stadyumda kalmaktadırlar. Çirkin ve kötü tezahüratın devamlılık ve topluluk arz etmesi gerektiği

⁷² Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=8100> (6.11.2011)

gerek talimatlarda, gerekse yerleşik uygulamalarda kabul edilen bir olgudur. PFDK'nın 2010 – 2011 ve 2011 – 2012 sezonlarında almış olduğu yerleşik kararlara bakıldığında 120 saniye ve altındaki eylemlerin ihlal kabul edilmediği görülmektedir. Yani yaklaşık 180 ila 240 dakika stadyumda bulunan taraftarların toplam 2 dakikayı aşmayan çirkin ve kötü tezahüratlarının devamlılık ve topluluk arz etmediğinden bahisle ilgili Kulüp hakkında ceza tayinine yer olmadığına dair yerleşik kararlar mevcuttur.

Değnilmesi gereken bir başka husus ise müsabaka başlangıcından önce veya müsabaka bitiminden sonra gerçekleşmesi muhtemel çirkin ve kötü tezahürat eyleminin cezalandırılıp cezalandırılmayacağı hususudur. Örneğin, Fenerbahçe ile Galatasaray kulüpleri arasında oynanan müsabakalarda taraftarlar stadyuma saatler öncesinden alınmakta ve müsabaka sonrasında misafir takım seyircileri güvenliğin sağlanmasını teminen en az bir saat daha stadyumda tutulmaktadır. Müsabakanın başlamasından önce henüz hakem, teknik heyet veya futbolcular stadyuma gelmemişken veya müsabakanın bitiminden neredeyse bir saat geçtikten sonra, misafir takım seyircisi tarafından rakip takım futbolcusuna, teknik direktörüne veya müsabakanın hakemine yöneltilen çirkin ve kötü tezahürat sevke esas teşkil edecek midir?

Özellikle, müsabaka bitiminden sonra hakemler, futbolcular ve teknik heyetlerin sahayı terk etmesini takiben sportif aktivitenin devam ettiğinden bahsedilemeyecektir. Ancak Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 125. Maddesinde belirtildiği üzere, hakaret suçu kişinin gıyabında da işlenebilir⁷³. Kişiyi hazır bulunmadığı bir ortamda veya doğrudan muttali olamayacağı bir surette hakaret edilmesi durumunda, gıyapta hakaret söz konusudur. Ancak, izlenen suç siyaseti gereğince, gıyapta hakaretin cezalandırılabilmesi için, mağdurun gıyabında en az üç kişiyle ihtilat edilerek, yani en az üç kişi muhatap alınarak hakaretin yapılması şart olarak aranmıştır.

Dolayısıyla, futbol aktörlerinin stadyumda olmamalarına rağmen, aleyhlerine çirkin ve kötü tezahüratta bulunan seyirciler hakkında gıyapta hakaret suçunun işlendiği kabul edildiğinden, bu kişilerin meydana getirdiği ihlaller müsabaka temsilcisi

⁷³ TCK'nın tam metni için bkz; <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html> (4.3.2012)

tarafından rapora yazılmakta ve neticesinde bu kişilerin mensubu olduğu kulüpler hakkında ceza tayinine karar verilmektedir.

b) Galatasaray A.Ş. – Bursaspor Örneği

16.10.2011 tarihinde Ali Sami Yen Spor Kompleksi Türk Telekom Arena Stadı'nda oynanan Galatasaray A.Ş. - Bursaspor müsabakasında Galatasaray Kulübü çirkin ve kötü tezahüratta bulunduğu gerekçesiyle PFDK'ya sevk edilmiştir. Galatasaray Kulübü savunmasında, söz konusu eylemin iki tanesinin müsabaka sırasında, bir tanesinin ise müsabaka bitiminden 13 dakika sonra gerçekleştiği ve toplamda 92 saniye sürdüğünün tespiti ile kurulun yerleşik kararlarında 120 saniyeye kadar çirkin ve kötü tezahürata ceza verilmediğini, bu nedenle kulüp hakkında ceza tayinine yer olmadığına dair karar verilmesini talep etmiştir.

PFDK, 20.10.2011 tarihli toplantısında almış olduğu karar ile Galatasaray Kulübü hakkında sevk yapılmış ise de isnat olunan ihlalin unsurlarının oluşmadığı gerekçesi ile ceza tayinine yer olmadığına karar vermiştir⁷⁴.

10. Müsabaka Sonucunu Etkileme

Müسابakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek veya buna teşebbüs etmek yasaktır. Bir futbolcuya veya kulübe teşvik primi verilmesi de bu kapsamda sayılmıştır. Yani müsabaka sonucunu etkileme fiilinin gerçekleşmiş olması ile teşebbüs aşamasında kalması aynı kategoride değerlendirilmiş, bir başka ifade ile, teşebbüs de bu madde hükmüne göre suç sayılmıştır.

Bu hükmü ihlal eden kişiler bir yıldan üç yıla kadar müsabakalardan men veya hak mahrumiyeti cezasıyla, kulüpler ise küme düşürme cezası ile cezalandırılır. İhlalin ağırlığına göre küme düşürme cezasına ek olarak puan indirme cezası da verilebilir. İhlalde sorumluluğu bulunan kişi veya kulüplere ayrıca para cezası hakemlere ise sürekli hak mahrumiyeti cezası verilir.

⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=13689> (7.11.2011)

Bu maddenin incelenmesi esnasında Temmuz 2011’de başlayan ve halen devam eden şike soruşturması kapsamında en çok merak edilen konu adı geçen Kulüplerin küme düşürülüp düşürülmeyeceği sorusudur. Öncelikle, şike ve teşvik primi suçunun genel ceza yasalarında suç olarak tanımlanmasının ve müeyyideye bağlanmasının yanlış olduğu kanaatindeyiz. İhlalde bulunanların cezalandırılması gerekliliği elbette bakidir ancak söz konusu cezaların TFF tarafından verilmesinin daha doğru olduğunu düşünüyoruz.

TFF’nin soruşturmanın en başında hukuki olarak yaptığı bir kısım hataların da tartışılması gerektiği ortadadır. Öncelikle federasyonun şike soruşturmasında adı geçen takımlarla ilgili hızlı ve doğru karar vermesi gerekliliği ihlal edilmiştir. Bu nedendir ki ülke olarak uluslararası düzeyde bazı sorunlarla karşı karşıya kalınmıştır. FIFA ve UEFA’nın konu ile ilgili açıklamalarında TFF’nin alacağı kararın hem hızlı hem de tatmin edici olmasının beklendiği ifade edilmişti. Bu anlamda olayın geneline bakacak olursak, TFF’nin şike soruşturmasında adı geçen kulüplerle ilgili karar alması için genel ceza yargılamasının kesin hükmünü beklemesi gerekmiyordu. Çünkü ceza kanununun suç tanımlaması ile UEFA ya da FIFA’nın disiplin talimatlarında yer alan disiplin suçu tanımlamaları bire bir aynı değildir. Ceza yargılamasının sonucunun beklenmesi ve sonrasında disiplin yaptırımının uygulanması bir suça iki ayrı ceza olmaz prensibine aykırıdır.

Kaldı ki, 2009 yılında Almanya/Bochum’da başlayan futbolda bahis ve manipülasyon soruşturmasının Türkiye’de görülen davasında tutuklanan, bu arada PFDK tarafından tedbir konulan, daha sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan ancak haklarındaki tedbir kararı nedeniyle tahliye olmalarına rağmen futbol oynayamayan futbolcular hakkında PFDK disiplin yargılaması yapmış ve futbolculara 1 yıldan 42 yıla kadar değişen sürelerde hak mahrumiyeti cezası verilmesine karar vermiştir⁷⁵. Üstelik PFDK bu kararını sevk ve dolayısı ile tedbir tarihinden 7 ay 18 gün sonra almıştır. Söz konusu karara karşı Tahkim Kurulu’na yapılan bir kısım başvurular neticesinde PFDK’nın vermiş olduğu hak mahrumiyeti cezasının yürütmesinin

⁷⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=12820> (3.11.2011)

durdurulmasına karar verilerek bu futbolcuların futbol faaliyetlerine geri dönmesinin önü açılmış olsa da, esas hakkındaki kararın açıklanması için Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın sonucunun beklenmesine karar verilmiştir^{76, 77}.

Yani benzer dava dosyasında TFF, PFDK eli ile disiplin yargılamasını tamamlayarak ceza tahsis ederek doğru veya yanlış bir karar vermiştir. TFF, bu dosyada ağır ceza mahkemesinin kararını beklemeyerek hareket etmesine rağmen, şike dosyası söz konusu olduğunda aynı tutumu sergilememiştir. İşte yukarıda sözünü ettiğimiz şike ve teşvik primi suçunun genel ceza yasalarında suç olarak tanımlanmasının hata olduğu ve yargılamanın TFF tarafından yapılması gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Hem uygulamadaki yanlışlıkların önüne geçilmesi, hem de futbolun ihtiyacı olan hızlı işleme sürecine yardımcı olarak kararların ivedilikle alınmasının temini açısından bu önerinin dikkate alınması gerektiğini düşünmekteyiz.

III. SÖZLEŞMESEL İHTİLAFLAR

A. Sözleşmenin Tanımı, Konusu ve Kapsamı

Sözleşmeden doğan ihtilafları inceleyebilmek ve konu hakkında fikir yürütebilmek için öncelikle sözleşmenin tanımı, bunun sonrasında ise profesyonel futbolcu sözleşmelerinin niteliklerinin irdelenmesi gerekmektedir.

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, profesyonel sporlarda, sporcular ile kulüpler arasında yapılan ve taraflara karşılıklı sorumluluklar yükleyen rızai sözleşmeler⁷⁸ olarak tanımlanmıştır⁷⁹.

⁷⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=13095> (3.10.2011)

⁷⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=13087> (3.10.2011)

⁷⁸ Fikret Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul 2010, s.200; “Sözleşmenin kurulması, sonuçlarını meydana getirmesi için sadece tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarının yeterli olduğu sözleşmelere, rızai sözleşmeler denir. Bugün Türk hukukunda genel ilkeyi rızai sözleşmeler oluşturmaktadır. Örneğin satım, bağışlama, kira, hizmet sözleşmeleri rızai sözleşmelerdir. Real sözleşmelerde ise, sözleşmenin kurulması, sonuçlarını meydana getirmesi için tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarının yeterli değildir. Bu unsura ayrıca tamamlayıcı (ek) bir unsurun, maddi bir fiilin ilave edilmesi gerekir. Bu maddi fiil, eşyanın teslimidir. Türk Hukukunda borçlandırıcı real

Türkiye’de Süper Lig, 1. Lig, 2. Lig ve 3. Lig’de yer alan profesyonel futbol takımların kadrolarında yer alan futbolcular kulüplerine imzaladıkları sözleşme ile bağlıdırlar. Bu sözleşmeler, futbolcuya futbol oynama yükümlülüğünü, kulübe ise futbolcuya sözleşmede yer alan ücretini ödeme yükümlülüğünü getirir. Peki profesyonellik nedir?

Profesyonellik, sporcunun maddi bir kazanç elde etmek amacıyla belli bir organizasyona bağlı olarak spor yapmasıdır. Profesyonel sporcu, kazanç elde etmek, yaşamını sürdürmek için sporu bir meslek olarak yapmaktadır⁸⁰. Maç veya gösterilere çıkmak veya öğretici olarak çalışmak için ücret alan, bir spor dalında maddi kazanç karşılığında çalışan her kişi profesyonel olarak kabul edilir⁸¹.

Ülkemizde, futbol dışında kalan bütün spor dalları hukuken amatör olarak kabul edilmektedir. 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun’a⁸² uygun olarak Türkiye Futbol Federasyonu tarafından çıkarılan Haziran 2009 tarihli Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatında (PFSTT), futbolda profesyonelliğin şartları ve esasları, profesyonellik sözleşmesi, bu sözleşmeden doğan yükümlülükler ile sözleşmenin feshi gibi hususlar düzenlenmiştir⁸³. Bununla birlikte profesyonel futbol için Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK) oluşturulmuştur.

sözleşmeler çok istisnai hallerde kabul edilmiştir. Örneğin Ticaret Kanunu md. 768/1’e göre, eşya taşıma sözleşmesinin kurulabilmesi için, tarafların irade beyanlarından başka, taşınacak şeyin de taşıyıcıya teslim edilmesi gerekmektedir.”

⁷⁹ Durmuş Ali Genç, **Spor Hukuku**, Alfa Yayınevi, İstanbul 1998, s.69

⁸⁰ Küçükgüngör, Profesyonel Futbolcu-Kulüp İlişkisi, Kısmet Erkiner/Ali Soysüren (Ed.), **Spor Hukuku Dersleri** içinde (533-548), Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007, s.534

⁸¹ Genç, *Spor Hukuku*, s.70

⁸² RG 16.05.2009 – 27230

⁸³ PFSTT’nin 3. maddesinde profesyonel futbolcu, “Bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcu” olarak tanımlanmıştır. Madde 4’de ise, “Madde 3’te belirtilen tanımın dışında kalan tüm futbolcuların amatör futbolcu olarak kabul edileceği” ifade edilmiş, ayrıca “Bir maç ile ilgili gerçekleşen konaklama, malzeme, sigorta ve antrenman giderlerinin karşılanmasının futbolcunun amatör statüsünü bozmadığı ve amatör futbolcuların, profesyonel resmi lig ve kupa müsabakalarında oynayamayacağı” hükme bağlanmıştır.

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri, profesyonel sporlarda sporcular ile kulüpler arasında yapılan ve taraflara karşılıklı sorumluluklar yükleyen rızai sözleşmeler olarak tanımlanabilir⁸⁴.

Profesyonel sporcu ise bir ücret karşılığında antrenör veya spor öğreticisinin idaresi altında spor müsabakalarına katılan, futbol, golf, basketbol, tenis gibi spor dallarında performansını arttırmak için düzenli olarak antrenman yapan, belirli bir spor dalında uzmanlaşmış kişilerdir.

Bir başka tanıma göre ise profesyonel sporcu, ücretini borçlar hukuku kaynaklı bir sözleşme gereği yerine getirdiği sportif faaliyet nedeni ile alan sporcudur. Profesyonellik hukuken yalnızca futbolda mevcut olmasına rağmen basketbol, voleybol gibi branşlarda da kulüp ile sporcu arasında sözleşme yapıldığı görülmektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, profesyonel takım kurmasına izin verilen ve profesyonel futbolcu istihdam etmek isteyen kulüpler ile futbolu bir kulübe sözleşme ile bağlı olarak, sözleşmenin kendisine yüklediği sorumluluk altında ve bir ücret karşılığında yapmak isteyen futbolcu arasında kurulan bir sözleşmedir. Profesyonel futbolcu sözleşmeleri iş (hizmet) sözleşmesi kapsamında kabul edilmektedir⁸⁵.

Bu sözleşme ile tarafların karşılıklı hak ve borçları, bu borçlara aykırılık durumunda söz konusu olabilecek yaptırımlar ile kulüp ve futbolcunun faaliyetlerini yürütürken tabi olacakları kuralları hüküm altına alınır.

B. Sözleşmenin Şekli ve Geçerliliği

Borçlar Kanunu'nun 11. Maddesinde yer alan hüküm sözleşmelerin şekli konusunda temel hüküm olarak kabul edilmektedir. Bu maddeye göre kanunda açıkça öngörülmedikçe bir sözleşme herhangi bir şekle bağlı değildir. Kanunda şekilden

⁸⁴ Şeref Ertaş/Hasan Petek, **Spor Hukuku**, Ankara 2005, s.238; Genç, *Spor Hukuku*, s.69; Hasan Petek, Sporcu Sözleşmeleri ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Kısmet Erkiner/Ali Soysüren (Ed.) **Spor Hukuku Dersleri** içinde (549-580), Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007, s.553

⁸⁵ Faruk Baştürk, **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**, Beta Yayınları, İstanbul 2007, s. 6

bahsedilmiş ve bu şeklin kapsam ve etkisi hakkında bir hüküm öngörülmemiş ise, sözleşme bu şekle uyulmadıkça geçerli olmayacaktır. Bilindiği üzere, profesyonel futbolcu ile kulüp arasında akdedilen sözleşme hizmet sözleşmesi niteliğindedir. Borçlar Kanunu'nun 314'üncü maddesine göre hizmet sözleşmesi aksine bir hüküm bulunmadıkça herhangi bir şekle tabi değildir⁸⁶.

Ancak PFSTT⁸⁷'de yer alan 19/1 maddesine göre kulüp ile profesyonel futbolcu arasında imzalanan sözleşmenin TFF'ye tescili zorunludur. Aynı talimatın 20/1 maddesine göre ise, sözleşmeler imzalandıktan sonra, söz konusu transfer ve tescil dönemi içerisinde kulüp tarafından TFF'ye sunulmak zorundadır.

PFSTT'nin 11/1'inci maddesine göre bir futbolcunun, bir kulüpte profesyonel veya amatör olarak oynayabilmesi için bağlı olduğu kulübü adına TFF nezdinde tescil edilmiş olmalıdır. Nitekim, tescil edilmeyen futbolcular, TFF tarafından düzenlenen müsabakalar katılamayacaklardır. Yine PFSTT'nin 11/2'inci maddesinde futbolcuların, tescil işlemiyle FIFA, UEFA ve TFF'nin statü ve talimatlarına tabi olacağını kabul ettikleri hüküm altına alınmıştır. Futbolcuların kulüpler ile akdedeceği profesyonel futbolcu sözleşmelerinin bir örneği TFF'nin resmi internet sitesinde yer almaktadır⁸⁸.

Kulüplerin tescil edilebilmesi için gerekli olan belgeler Kulüp Tescil Talimatı'nın 9.maddesinde sayılmıştır⁸⁹. Buna göre kulüpler talimatın ek-1'inde yer alan taahhünameyi TFF'ye ibraz etmek zorundadırlar. Anılan taahhünamede yer alan koşullar şu şekildedir;

⁸⁶Küçükgüngör, *Profesyonel Futbolcu-Kulüp İlişkisi*, s.534

⁸⁷ PFSTT tam metni için bkz; <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF-Dokuman/Talimatlar/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimati-24.08.2011.pdf> (3.3.2012)

⁸⁸ Anılan sözleşmenin bir örneği için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=128> (5.3.2012)

⁸⁹ Anılan talimatın tam metni için bkz; <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/2009DK/TFF/talimatlar/FUTBOL-KULUPLERI-TESCIL-TALIMATI-Haziran2009.pdf> (3.3.2012)

“ Kulübümüzün tescili halinde;

- 1) TFF'nin Kanun, Statü, diğer ilgili tüm düzenleme ve kararlarına aynen uyacağımızı;*
- 2) TFF tarafından düzenlenecek profesyonellik kriterleri ile lig statülerini kabul ettiğimizi;*
- 3) TFF'nin yargı kurullarının görev ve yetkilerinin münhasırlığını kabul edip kararlarına uyacağımızı; bu kararlara karşı hiçbir idari ve adli yargıya, temyiz, tashihi karar, yargılamanın iadesi gibi kanun yollarına başvurmayacağımızı;*
- 4) Yukarıdaki taahhütlerimize aykırı hareket ettiğimiz takdirde tescilimizin iptalini ve müsabakalara iştirak ettirilmemeyi kabul, taahhüt ve beyan ederiz.”*

Sonuç olarak kulüpler ile profesyonel futbolcular arasında imzalanan sözleşmeler, anılan sözleşmenin TFF'ye sunulması halinde geçerli olacaktır. Aslında bu şekil şartı, 5894 sayılı Kanun'da yer almamaktadır. Ancak yukarıda belirtilen taahhütname ve futbolcular için öngörülen FIFA, UEFA ve TFF'nin statü ve talimatlarına tabi olma şartı nedeniyle bu şekil şartını kabul etmiş sayılırlar.

Ayrıca 5894 sayılı Kanun'un 3/a maddesinde *“Türkiye'deki her türlü futbol faaliyetini yürütmek, düzenlemek ve denetlemek”* ve 3/f maddesinde *“üyelerinin, kulüplerin, futbolcuları, hakemlerin, yöneticilerin, teknik direktör ve antrenörlerin, sağlık personelleri, futbolcu temsilcileri ve müsabaka organizatörleri ile diğer tüm ilgililerin FIFA, UEFA ve TFF tarafından konulan Statü, talimat ve düzenlemeleri ile bunların yetkili kurulları tarafından verilen kararlara uymalarını sağlamak”* hususlarının belirtildiği, profesyonel futbolcu sözleşmesi ile ilgili şekil şartlarının ise TFF Talimatları ile getirildiği düşünüldüğünde, TFF'nin bu yetkiyi Kanun'dan aldığı yetkiye dayanarak kullandığı ve Kanun'a dayanarak şekil şartını getirdiği ve bu nedenle de getirilen şekil şartının Borçlar Kanunu'nun 11'inci maddesi anlamında da geçerli olduğu söylenebilecektir.

Bu noktada TFF tarafından tescil edilmemesine rağmen profesyonel futbolcu ile kulübü arasında yapılan özel sözleşmelerin ve sözleşme öncesi yapılan sözleşme vaadi niteliğindeki sözleşmelerin geçerli olup olmayacakları sorunu akla gelmektedir.

Kulüp ile futbolcu arasında imzalanan sözleşmenin TFF talimatlarına uygun olması gerektiği ve TFF tarafından tescil edilmesi gerektiği şüphesizdir. Bizim de katıldığımız görüşe göre, ilk aşama tamamlandıktan sonra taraflar dilerlerse TFF düzenlemelerine ve TFF tarafından tescil edilen sözleşmeye aykırı olmayan ek sözleşmeler (uygulamada özel sözleşme olarak bilinmektedir) akdedebilirler ve bu sözleşmeler geçerli sözleşmeler olarak kabul edilmektedir.

TFF'nin yargılama organı olan Tahkim Kurulu uzun bir süre uygulamalarıyla TFF tarafından öngörülen tek tip sözleşme dışındaki sözleşmeleri geçerli kabul etmemiş ve incelemeye değer görmemiştir. Ancak futbolcu ile kulüp arasındaki bir başka uyuşmazlığa ilişkin olarak Yargıtay On Üçüncü Hukuk Dairesi 11.10.2005 tarihinde verdiği kararda tek tip sözleşme dışında yapılan özel sözleşmelerin de incelenmesi gerektiğini belirtmiştir⁹⁰. Ancak bu karara rağmen TFF Tahkim Kurulu söz konusu uyuşmazlığa ilişkin olarak 17.08.2000 tarihinde verdiği karar ile tek tip sözleşme dışındaki sözleşmelerin şekil şartına uyulmadığı için geçersiz olduğunu kabul etmiştir⁹¹.

Bu karar sonrasında Yargıtay On Üçüncü Hukuk Dairesi'nin bir başka uyuşmazlıkla ilgili olarak 13.4.2004 tarihinde verdiği kararda tek tip sözleşme dışında yapılan özel sözleşmelerin de geçerli olabileceği ve incelenmesi gerektiği ancak bu incelemeyi TFF Tahkim Kurulu'nun değil, adli yargının yapması gerektiğine karar vermiştir⁹². Bu kararın ardından TFF, söz konusu uyuşmazlıklara adli yargıda

⁹⁰ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 11.10.2005 tarihli, 2005/9042 E., 2005/15044 K. sayılı kararında; *“dava konusu alacak tek tip sözleşmeden doğan bir alacak değildir. Tek tip sözleşmeden doğan bir alacak olsa idi o takdirde ihtilafa bakmaya 3461 sayılı Yasanın 13 ve 14. maddeleri hükmüne göre Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu bu kurulun kararlarına itiraz halinde de tahkim kurulu nihai karar mercii olarak görevlidir. Taraflar arasındaki ihtilaf tek tip sözleşmeden değil, diğer sözleşmelerden kaynaklandığına göre davaya bakmaya Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu ve tahkim kurulu görevli olmayıp adli yargı görevlidir”* ifadesi kullanılmıştır.

⁹¹ Kararın tam metni için bkz; Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Örnek Kararları, İstanbul 2004

⁹² Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 13.4.2004 tarihli, 2003/16256 E., 2004/5446 K sayılı kararında; *“Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 3813 Sayılı Kanunun hükümlerine göre davacı futbolcu ile davalı spor kulübü arasında tek tip sözleşme yapılması zorunludur. Taraflar kanun, ana statü ve talimatlar ile tek tip sözleşmedeki şartlara aykırı olmayan özel şartları bu tek tip sözleşmeye koyabilirler. Yine kanun, ana statü ve talimatlar ile tek tip sözleşmedeki şartlara aykırı olmayan ayrı bir sözleşme dahi düzenleyebilirler. Tek tip sözleşmeden doğan ihtilafları çözme görevi Futbol Federasyonu*

bakılmasını engellemek amacıyla o dönemki PFSTT'nin ilgili maddesine yeni bir fıkra ekleyerek tek tip sözleşme dışında yapılan sözleşmelerinde geçerli olduğunu kabul etmiş ve bu uyuşmazlıklara da Tahkim Kurulu'nun bakacağı düzenlemesini yapmıştır.

Şu an yürürlükte olan PFSTT'de ise özel sözleşmelerin yapılabileceğine veya geçerliliğine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ayrıca TFF tarafından öngörülen tek tip profesyonel futbolcu sözleşmesinde taraflar arasında öngörülecek özel hükümler için ayrı bir bölüm oluşturulmuştur. Dolayısıyla tarafların tek tip sözleşmede dahi kendi aralarında geçerli olacak TFF talimatlarına aykırı olmayan özel hükümler öngörmeleri mümkündür.

Ülkemizde, özellikle yabancı futbolcular Kulüpler ile tip sözleşme imzalamak yerine sadece özel sözleşme imzalama yolunu tercih etmektedirler. Bunun en önemli nedeni futbolculara ödenen ücretlerden doğacak vergi ve harç miktarının azaltılmasıdır. Nitekim futbolcuların vergileri de Kulüpler tarafından ödenmektedir. Bu nedenle TFF'nin tescil ettiği sözleşmelere genelde yalnızca asgari ücretler yazılmakta, ödeme miktarları ve şartları taraflar arasında düzenlenen ayrı bir sözleşme ile hüküm altına alınmaktadır.

Bilindiği üzere futbolcular ancak TFF tarafından belirlenen transfer ve tescil dönemleri içinde sözleşmelerini tescil ettirebilirler. Sezon içerisinde de yalnızca iki adet transfer ve tescil dönemi mevcuttur. Halbuki hali hazırdaki kulübü ile sözleşmesini uzatmak isteyen futbolcu transfer ve tescil dönemine kadar beklemek yerine kulübü ile özel sözleşme imzalamak sureti ile bir sonraki sezonu garanti altına almak isteyebilir.

Yönetim Kurulu'na aittir. Bu kurulun kararlarına karşı tahkim kuruluna başvurulabilir. Tek tip sözleşme dışında düzenlenen sözleşme Futbol Federasyonu'na karşı hüküm ifade etmez ise de, bu tür sözleşmelerin yapılamayacağına dair kanun ve talimatlarda bir hüküm de yoktur. Tek tip sözleşme dışında yapılan ek sözleşme ile taraflarca kararlaştırılan özel şartların tek tip sözleşmeye konmamış olması kararlaştırılan bu şartların hükümsüz olduğunu göstermez. Davacı alacağının dayanağının tek tip sözleşme dışında düzenlenen 31.8.2010 tarihine kadar geçerli olan özel ek sözleşme olduğunu bildirdiğine göre, bu sözleşmeden doğan uyuşmazlıkları çözüme görevi Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'na değil, adli yargı yerine aittir” şeklinde görüş bildirilmiştir.

Ayrıca, transfer edilmek istenen futbolcu ile kulüp, transfer görüşmelerinin sona erdiği ve tam bir mutabakata varılan hallerde sözleşme imzalamak için fiziksel olarak hemen bir araya gelemeyebilir⁹³.

Bu uygulamanın doğal sonucu olarak da sözleşmeden kaynaklanan olası bir uyuşmazlık halinde, uyuşmazlığı inceleme yetkisine sahip mercii olarak TFF değil, FIFA veya CAS işaret edilmektedir. Bunun yanında taraflar aralarında tip sözleşme imzalamış olsalar dahi bu sözleşmede yalnızca asgari ücret kısmını doldurmakta, ücrete ilişkin ve sair düzenlemelere ait hükümleri aralarında akdettikleri özel sözleşme ile belirlemektedirler.

Bize göre de eski uygulamanın değiştirilerek tek tip sözleşme zorunluluğundan vazgeçilmesi son derece yerindedir. Nitekim, sözleşmenin geçerli olmasının şekle bağlanamayacağı hükmünün ruhuna uygun bir düzenleme ile taraflara sözleşme yapma serbestisi tanınmıştır.

Futbolcu ile kulüp arasında imzalanan sözleşmeler TFF tarafından tescil edilmedikçe geçerli olmayacaktır. Bu husus yalnızca Türkiye'ye özgü bir uygulama değildir. İsviçre'de spor federasyonları kulüp ile sporcu arasında imzalanan sözleşmelerin bir örneğinin kendilerine teslim edilmesini istemektedirler⁹⁴. Yine aynı şekilde İtalya'da da bütün profesyonel sporcuların ilgili federasyonun tip sözleşmesini imzalama ve bu sözleşmeleri federasyona tescil ettirme yükümlülükleri bulunmaktadır.⁹⁵

⁹³ Örneğin Amerika'da veya Japonya'da olan bir futbolcu ile sözleşme imzalanmak istenmesi durumunda sözleşmeler faks yolu imzalanmaktadır.

⁹⁴ Faruk Baştürk, **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**, s.44

⁹⁵ Michele Colucci, International Encyclopaedia of Laws Documents, Frank Hendrickx (Ed.) **Sports Law** içinde (1-125) The Hague: Kluwer Law International, 2004, s.66

Yine ABD'nin profesyonel Basketbol Ligi (NBA–National Basketball Association) ve Profesyonel Buz Hokeyi Ligi (NHL – National Hockey League)'nde kulüpler ile sporcular arasında tip sözleşmeler imzalanmaktadır⁹⁶.

TFF tarafından hazırlanan tip sözleşmenin yabancı bir dilde hazırlanması ve imzalanması da mümkündür ancak yabancı dilde hazırlanan aslına Türkçe tercümesinin de eklenmesi şarttır.

Uygulamada nadiren karşılaşılsa da, futbolcular ile kulüplerin imzaladıkları boş sözleşmeler de esasen geçerlidir. Ancak boş bırakılan kısımların sonradan anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğuna dair ispat yükü bunu iddia edene aittir. Aksi durumda sözleşmede belirtilen yükümlülükler taraflarca yerine getirilmek zorundadır.

Futbolcular aynı sezon içerisinde sözleşme yenileme ve vize işlemleri de dahil olmak üzere en fazla iki kulüp ile sözleşme imzalayabilirler. Ancak aynı sezon içerisinde iki Kulüp ile sözleşme imzalayan bir futbolcu kulüplerden birinin resmi müsabakalarında müsabaka isim listesinde yer almamış ise, tescil dönemi içerisinde üçüncü bir Kulüp ile imzalayacağı sözleşme geçerli olacaktır.

Eğer bir futbolcu, bir sezon içerisinde iki Kulüp ile sözleşme imzalamış ve bu sözleşmeler TFF tarafından tescil edilmiş ancak her iki kulübün de müsabaka listesinde ismi yer almamış ise ve futbolcu üçüncü bir kulüp ile transfer sözleşmesi imzalamak istiyor ise, bu sözleşme ancak farklı bir ligde yer alan kulüp ile imzalanmış olması halinde geçerli olacaktır.

Bunun yanında, futbolcu ile sözleşme imzalayan Kulüp, bu sözleşmenin geçerliliğini sağlık muayenesinin olumlu sonuçlanması veya çalışma izni alınmış olması koşuluna bağlayamayacaktır. Esasen bu hüküm FIFA Statues and The Transfer of the Players (FIFA Oyuncu Statüleri ve Transferleri Talimatı - RSTP) 18/4 maddesinden alıntı olarak talimata eklenmiştir. Esasen Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve

⁹⁶ Adam Epstein, **Sports Law**, Delmar Learning, Canada 2003, s.60

Transferleri Talimatının dikkatlice incelenmesi halinde FIFA Talimatlarının ülkemiz futbol hukukuna uyumlu hale getirilmiş hali olduğu gözden kaçmayacaktır.

Özel sözleşmelerin yanı sıra sözleşme öncesi yapılan sözleşme vaadi niteliğindeki sözleşmelerin durumunun ne olduğu da tartışma konusudur. BK'nın 22'nci maddesine bir sözleşmenin ileride yapılmasına ilişkin olarak kurulan sözleşmeler, sözleşme yapma vaadi olarak nitelendirilmiş ve geçerli olarak kabul edilmiştir. Ancak BK 22/2 uyarınca sözleşme yapma vaadinin de asıl sözleşme için öngörülen şekilde yapılması gerekmektedir. Nitekim bu konu ile ilgili olarak TFF nezdinde görülen ve aşağıda ele alacağımız bir dava son derece önemlidir.

1. Deniz Barış Kararı

Futbolcu Deniz Barış, 31.05.2004 tarihi itibarıyla Gençlerbirliği Kulübü ile olan sözleşmesi bitmeden önce 14.12.2003 tarihinde yine aynı kulüp ile bir sözleşme yapmıştır. Sözleşmeye göre futbolcu, sezon sonunda kulübü dışında bir kulüp ile sözleşme yaptığı takdirde Gençlerbirliği Kulübü'ne 1 milyon Euro cezai şart ödeyecektir. Buna karşılık Gençlerbirliği Kulübü de futbolcu Deniz Barış ile sözleşmesinin bitimi sonrasında sözleşme yenileme taahhüdü altına girmiştir. Sezon sonunda ise futbolcu, bu sözleşmeye rağmen Fenerbahçe Kulübü ile sözleşme imzalamıştır. Bunun üzerine Gençlerbirliği Kulübü, TFF'ye başvurarak 14.12.2003 tarihli sözleşmeye dayanarak 1 milyon Euro cezai şartı talep etmiştir. Futbolcunun yeni sözleşme imzaladığı Fenerbahçe Kulübü ve futbolcu Deniz Barış ise TFF'ye ibraz edilen tek tip futbolcu sözleşmesinde böyle bir cezai şart bulunmadığı, dolayısıyla TFF tarafından tescil edilmeyen bu sözleşmenin geçersiz olduğunu iddia etmiştir. O tarihte UÇK oluşturulmadığı için, ilk derece yargı merci olarak TFF Yönetim Kurulu faaliyet gösterdiğinden ilk incelemeyi TFF Yönetim Kurulu yapmış ve verdiği karar ile Gençlerbirliği Kulübü'nü haklı bulmuştur. Fenerbahçe Kulübü, bu karara karşı Tahkim Kurulu'nda itiraz etmiştir. Tahkim Kurulu 2005 yılında oy çokluğu ile almış olduğu kararda;

“Gençlerbirliği Kulübü ile futbolcu Deniz Barış arasında yapılan 14.12.2003 tarihli sözleşmenin, Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatının 25’inci maddesi kapsamında bir özel sözleşme olmadığı, bu sözleşmeye dayanarak Fenerbahçe Kulübü ile yapılan tek tip sözleşmenin iptalinin istendiği, Borçlar Yasasının 22’nci maddesinde belirtilen sözleşme vaadi hükmüne uygun ve aynı yasanın 11’inci maddesinde sözü edilen şekil serbestisi ve 19’uncu maddesinde sözü edilen akit serbestisi ilkelerince yapılmış ve tek tip sözleşme yapılmasını amaçlayan bir sözleşme olduğu, mevcut bir tek tip sözleşmeyi tebdil, tağyir ve ilga eden niteliğinin bulunmadığı, tek tip sözleşme yapana kadar geçerli olduğunun açıkça belirtilmiş olduğu, bu nedenle özel sözleşmelerden farklı hukuki niteliği bulunması sebebi ile TFF nezdinde geçerli bir sözleşme olarak kabulünün gerektiği”

denilmek suretiyle, 14.12.2003 tarihli özel sözleşmeye geçerlilik tanımıştır. Ardından TFF, 15.09.2005 tarihinde Deniz Barış’ın lisansını askıya almış, 21.10.2005 tarihinde ise futbolcunun vizesini iptal etmiştir. Bu gelişme üzerine Fenerbahçe Kulübü, Gençlerbirliği Kulübü ile uzlaşmış ve 750.000 Euro vermeyi kabul etmiştir. Gençlerbirliği Kulübü’nün TFF’ye başvurarak talebinden vazgeçmesi üzerine 16.11.2005 tarihinde futbolcu Deniz Barış’ın lisansı yeniden geçerli hale getirilmiştir. Futbolcu Deniz Barış, avukatı aracılığıyla TFF Tahkim Kurulu’nun verdiği karar ile görev ve yetkisinde olmayan özel sözleşmeleri inceleme konusu yaptığını bu nedenle kararın yoklukla malul olduğunu belirterek Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi’ne TFF ve Gençlerbirliği Kulübü’ne karşı dava açmıştır. Davacı mahkemeden yokluğun tespitini talep etmiştir. Mahkeme ise sözleşmenin sözleşme yapma vaadi niteliğinde olduğunu ve Tahkim Kurulu’nun inceleme alanına girdiğini, Tahkim Kurulu kararlarının ise kesin olduğunu belirterek davanın reddine karar vermiştir. Özel sözleşmelerin tartışıldığı bu uyuşmazlığa konu 14.12.2003 tarihli sözleşme, Borçlar Kanunu’nun 22’nci maddesi anlamında bir sözleşme yapma vaadidir ve asıl sözleşmenin geçerlilik şekline tabidir. Asıl sözleşme olan profesyonel futbolculuk sözleşmesi için öngörülen şekil şartları bu sözleşme için de aranacaktır. Nitekim konuya ilişkin olarak verilen Tahkim Kurulu kararında karara muhalefet eden azınlık görüşünde;

“ yasal bir şekle tabi bir sözleşmenin, şekil hususunda Türk Hukukunun uygulanacağı bütün hallerde, bu şekle uyularak yapılmış olması zorunludur. Aksi halde, şekle aykırılık sebebiyle geçersizlik söz konusu olacaktır. Yasal şekle tabi bir sözleşmeyi ileride yapma vaadi de, Borçlar Kanunu'nun 22/2'nci maddesi uyarınca aynı şekil şartına tabidir. Bu bakımdan, futbolcu Deniz Barış ile Gençlerbirliği Kulübü arasında imzalanan metin, bir “sözleşme yapma vaadi” olarak nitelendirilse bile, bu vaadin dahi resmi şekle tabi olması zorunluluğu vardır. Olayda ise, bu şarta uyulmadığı için vaat geçersizdir. Bununla birlikte, geçersiz bir sözleşmenin ifa edilmiş olması halinde, karşı tarafın ifasını kabul etmiş olan taraf artık şekil eksikliği sebebiyle geçersizlik iddiasında bulunamamalıdır. Olayda, Deniz Barış şekil şartı yerine gelmediği için bağlayıcı olmayan sözleşme uyarınca kendisine yapılan ödemeyi kabul etmiş ve bu tutarı yaklaşık altı ay sonra, Fenerbahçe ile sözleşme yapmasını müteakip iade etmek istemiştir. Bu koşullarda, Deniz Barış'ın ifasını kabul ettiği sözleşme ile bağlı olması ve geçersizlik iddiasında bulunamaması gerektiği” denilerek sözleşmenin şekil açısından geçersiz olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla sözleşme yapma vaadinin de asıl sözleşme gibi yapıldıktan sonra TFF'ye tescil ettirilmesi gerekecektir.

C. Sözleşmenin Süresi

Futbolcular ve Kulüplerin aralarında imzalayacakları sözleşmelerin süresi azami beş yıl olarak belirlenmiştir. Ancak, 18 yaşın altındaki futbolcular ile imzalanacak sözleşmelerin süresi üç yıldan fazla olamaz⁹⁷.

Her halükarda sözleşmelerin bitiş tarihinin 31 Mayıs olarak tespit edilmesi zorunludur. Sözleşme bitiş tarihinden sonra resmi müsabakaların devam etmesi halinde, sözleşmenin süresi müsabakaların bitimine kadar uzamış sayılır.

⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz; PFSTT 19/2:
<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/002011/TFF/Talimatlar/Degisiklikler/ProfesyonelFutbolcularinStatusuveTransferleriTalimati.pdf> (7.11.2010)

Nitekim dikkat edilmesi gereken bir nokta bulunmaktadır. Bir kulüp ile futbolcu arasında tip sözleşmenin yanında ayrıca ücret alacağı ve hizmet ilişkisine dair özel hükümlerin belirlendiği ikinci bir sözleşme (özel sözleşme) yapılması durumunda belli hususlarda hangi sözleşmeye göre hareket edileceğinin belirlenmesi her zaman kolay olmayacaktır. Çünkü taraflar arasındaki imzalanan ve TFF'nin tasdik ettiği tip sözleşmenin süresi 31 Mayıs tarihinde sonra ermekte, ancak tarafların imzaladıkları özel sözleşmede bu süre farklı bir tarih olarak kararlaştırılabilmektedir. Bu durumda sözleşmenin ne zaman sona erdiği ve futbolcunun Kulübe karşı edimlerinin ne zamandan itibaren sonra ereceği tartışma konusudur.

Şöyle ki; bir Kulüp tarafından (haklılığı yada haksızlığı futbolcu tarafından Uyuşmazlık Çözüm Kurulu (UÇK) veya genel yargıya başvuru sonrasında belirlenecek olsa dahi) futbolcuya para cezası ile birlikte süresiz kadro dışı bırakılma cezası verildiği hallerde PFSTT'nin 11/e md'ne göre Kulübün futbolcuya antrenman yapabilmesi için en az bir antrenör nezaretinde hakkın kötüye kullanılmasını teşkil etmeyecek şekilde saha tahsis etmek ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile tebliğ etme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Futbolcu ile Kulüp arasında imzalanan tip sözleşmenin 31 Mayıs tarihinde sona ereceği hususunda bir tartışma bulunmamaktadır. Fakat, futbolcu ile Kulüp arasında imzalanan özel sözleşmenin bitiş süresi örneğin 30 Haziran olarak belirlenmiş ise, futbolcunun Kulüp tarafından kendisine verilen antrenman programına ne zamana kadar riayet etmesi gerektiği, bir başka ifade ile, futbolcunun hangi tarihe kadar edimlerini yerine getirme zorunluluğu olduğu tartışmalıdır. Nitekim, futbolcudan beklenen, sözleşme süresince Kulübe karşı yükümlülüklerini yerine getirmesidir. Futbolcunun ve Kulübün birbirlerine karşı olan edimlerinin neredeyse tamamının belirlendiği özel sözleşmenin lehe olan hükümlerinin uygulanıp aleyhe olan hükümlerinin uygulanmaması gibi bir durum düşünülemezdir.

PFSTT'de sözleşmelerin bitiş süresinin her ne kadar 31 Mayıs olarak kabul edildiği belirtilmiş olsa da söz konusu olayda futbolcudan edimlerini özel sözleşmenin bitiş tarihi olan 30 Haziran tarihine kadar yerine getirmesi beklenecektir. Nitekim,

futbolcunun kendisine verilen antrenman programını sözleşmenin bitiş süresi olan 30 Haziran tarihine kadar devam ettirmemesi ve 31 Mayıs itibarı ile Kulüp ile ilişkisini kesmesini halinde, bu durumun Kulüp tarafından aleyhine kullanılma ihtimali de ortaya çıkabilecektir. Bu nedendir ki kanaatimizce, taraflar arasında özel sözleşme yapılmasını yararlı bulmakla beraber süre ve edimlerin ifası hususlarında şartların tip sözleşme ile paralel olarak belirlenmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Futbolcu ile sözleşme imzalayan Kulüp, bu sözleşmenin geçerliliğini sağlık muayenesinin olumlu sonuçlanması veya çalışma izni alınmış olması koşuluna bağlayamaz. Esasen bu hüküm RSTP 18/4 maddesinden alıntı olarak talimata eklenmiştir. Esasen PFSTT'nin dikkatlice incelenmesi halinde FIFA Talimatlarının ülkemiz futbol hukukuna uyumlu hale getirilmiş hali olduğu gözden kaçmayacaktır⁹⁸.

D. Tarafların Hakları ve Borçları

Profesyonel futbolcu ile transfer olacağı Kulübün birbirlerine uygun irade beyanlarının birleşmesi sonucunda artık belirli süreli bir hizmet sözleşmesinin kurulduğundan bahsedilecektir⁹⁹. Bu sözleşme ilişkisinin doğal sonucu olarak tarafların kazandıkları hakların yanında edimini ifa ile yükümlü oldukları bir kısım borçları da doğacaktır.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 1' inci maddesine göre, bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kişiye işçi, işçi çalıştıran tüzel veya gerçek kişiye işveren adı verilir. Bu düzenleme gereğince, profesyonel sporcular ile spor kulüpleri arasındaki ilişkinin İş Kanunu'na tabi olması gerekir. Ancak İş Kanunu'nun kanun kapsamı dışında kalan durumları saydığı 5' inci maddesinde sporcular da sayılmıştır. Bu

⁹⁸FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın yorumlu ve açıklamalı örneği için bkz; http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/51/56/07/transfer_commentary_06_en_1843.pdf (3.3.2012)

⁹⁹ Kararın tam metni için bkz; http://www.kanunum.com/Yargitay/19741274/10_Hukuk_Dairesi_1974199_E_19741274_K_24011974_T_xxxvid285568_xxmid285568_search (8.3.2012)

yüzden, kulüpleri ile aralarında bir hizmet sözleşmesi bulunmasına rağmen profesyonel sporcular İş Kanunu'na tabi değildirler.

Bu bağlamda profesyonel futbolcular açısından, BK'nın 313 vd. maddelerinde düzenlenen hizmet akdine ilişkin hükümlerin uygulanması gerekmektedir. Ancak TFF tarafından çıkarılan PFSTT'de, profesyonel futbolcular ile kulüpler arasında akdedilecek sözleşmelerin şartları belirlenmiş, sözleşmelerin süresi, her iki tarafa yüklenen hak ve borçlar yanında, sözleşmelerin hangi şartlarla feshedebileceği, sporcuların kulüplerinden ayrılarak başka kulüplere transfer olma şartları gibi hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Futbolcu ve kulüp arasındaki ilişki düzenlenirken, futbola özgü ihtiyaçların ve durumların dikkate alınması gerektiğinden, profesyonel futbolcular iş kanunu kapsamı dışında bırakılmıştır. Futbolcu ile kulüp arasındaki ilişkinin özel durumu neticesinde, TFF tarafından düzenlenen PFSTT'nin ilgili maddelerin ile aralarında sözleşme ilişkisi bulunan profesyonel futbolcu ile kulübün birbirlerine karşı doğan hak ve borçları özel düzenleme ile belirlenmiştir.

Diğer bir ifade ile futbolcular, kulüpler ile olan ilişkilerinde TFF'nin özel düzenlemelerine tabi kılınmışlardır. İşte tam da bu nedenle, taraflar arasında bir uyumsuzluk doğması halinde önce PFSTT uygulanacak, PFSTT'de hüküm bulunmayan hallerde ise BK hükümlerine danışılacaktır.

1. Kulüplerin Yükümlülükleri

Kulüpler, futbolcuları ile imzaladıkları profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendilerine yükledikleri edimlerin yanında, futbolcuların eğitim ve sağlığı için teknik adam ve sağlık personeli temin etmek, futbol faaliyetlerinin gerektirdiği spor malzemelerini temin etmek ile yükümlüdürler.

TFF tarafından düzenlenen ve disiplin ihlalleri ile aykırılık halinde uygulanacak cezaların usul ve esaslarının belirlendiği FDT'nin yanı sıra Kulüpler futbolcuları ile olan iç ilişkilerindeki disiplin kurallarının belirlenmesi ve aykırılık durumunda cezalandırılmasını temin etmek amacı ile iç yönetmelik ve/veya disiplin talimatı hazırlayabilirler. Ancak kulüpler, sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir

sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmelik ve/veya disiplin talimatlarını TFF'ye göndermek ve TFF tarafından tescilini takiben imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek zorundadırlar. Söz konusu iç yönetmelik ve/veya disiplin talimatlarında cezalandırılması kararlaştırılan eylemler özetle, Futbolcunun izin günleri dahil sigara içmesi, alkol, uyuşturucu ve benzeri keyif verici madde etkisi altına girmesi, kumar ve benzeri oyunlar oynaması, futbol faaliyetini engelleyecek ve/veya sağlığına zarar verebilecek diğer sportif aktiviteler de dahil olmak üzere her tür faaliyette bulunması, antrenman ve çalışmalarda teknik heyetin bildirdiği çalışma programına tam veya gereği gibi uymaması, kendisinden beklenen hareketler ve çalışma temposu için gerekli çabayı ve bütün olarak gerekli ciddiyeti göstermemesi, sakatlık veya hastalık durumunda tedavisini yazılı izin haricinde, Kulüp tarafından belirlenen merkezler dışında yapması ve istirahat raporu alması veya kendisine kulüp doktoru tarafından verilen antrenman ve tedavi programına uymaması, antrenman ve müsabakalara katılmaması, programa uymaması ve gecikmesi, gece yaşağına uymaması gibi ihlallerin müeyyidesi Kulübün futbolcuya para cezası vermesi olacaktır.

Kulüplerin bir başka yükümlülüğü ise yukarıda sayılan ihlallere ilişkin olarak futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenlerini, tutarlarını ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte karar tarihinde itibaren en geç 15 gün içinde futbolcuya ve TFF' bildirmektir.

Kulüpler, futbolcunun haksız eylemleri sonucunda veya teknik heyetin raporu doğrultusunda kadro dışı bırakılması halinde futbolcuya antrenman yapabilmesi için en az bir antrenör nezaretinde hakkın kötüye kullanılmasını teşkil etmeyecek şekilde saha tahsis etmek ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile futbolcuya tebliğ etmek zorundadırlar.

Kulüpler, profesyonel futbolcularını yurt içinde ve dışında yapacakları maçlarda, antrenmanlarda, antrenmanlara gidiş ve gelişlerde, taşıt vasıtalarında meydana gelmesi muhtemel kazalar ve sakatlıklar için kısmi ve daimi maluliyet ve ölüm hallerine karşı TFF tarafından belirlenmiş özel sigorta şirketlerine sigorta ettirmek, gerçekleşen rizikoyu beş günlük süre içerisinde özel sigorta şirketine bildirmek ve futbolcularının

ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde askerlikle ilgili gerekli belgeleri futbolcusu ile birlikte hazırlayarak TFF'ye sunmak zorundadırlar.

2. Kulüplerin Hakları

Kulüplerin öncelikli ve belki de en önemli hakkı sözleşme imzalamak sureti ile ücreti ödeme borcu altına girdiği futbolcudan işin görülmesini istemesi hakkıdır. Buna göre Kulüp futbolcudan, antrenman ve çalışmalarda teknik heyetin bildirdiği çalışma programına tam olarak uymasını, kendisinden beklenen hareketler ve çalışma temposu için gerekli çabayı ve bütün olarak gerekli ciddiyeti göstermemesini talep etme hakkı bulunmaktadır.

Futbolcuların antrenman ve müsabakalar dışında vücut bütünlüklerini ve sıhhatlerini muhafaza edebilmelerini denetlemek amacı ile Kulübün, futbolcunun özel yaşamına müdahale edebilme hakkı da vardır. Kulüp ile futbolcu arasında imzalanan sözleşmede opsiyon hakkı bulunması halinde Kulübün sözleşmeyi uzatma hakkının yanı sıra, futbolcunun, kulübün hakları ile eş değer olan ve yukarıda izah edilen yükümlülüklere uymaması halinde ise Kulübün futbolcuya disiplin cezası verme hakkı bulunmaktadır. Nitekim, futbolcuların PFSTT'de yer alan hükümlere aykırı davranmaları sonucunda kulübe disiplin cezası vermenin yanı sıra sözleşmeyi feshetme hakkı da tanınmıştır.

3. Futbolcuların Yükümlülükleri

Futbolcular, profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendilerine yükledikleri edimlerin yanı sıra; müsabakalara katılmak için kendisi tarafından yapılması gereken işlemleri takip etmek ve tamamlamak, gerekli belgeleri temin etmek, TFF'nin ve kulübün düzenlediği kurs, ders ve konferanslara katılmak, hastalık veya sakatlık nedeni ile alınacak raporlarını, rapor tarihinden itibaren on gün içerisinde kulübüne ve TFF'ye bildirmek zorundadırlar.

4. Futbolcuların Hakları

Futbolcunun sözleşme ile kendisine tanınan en önemli hakkı ücret isteme hakkıdır¹⁰⁰. Nitekim, sözleşmede ödenmesi kararlaştırılan ücretlerin geç ödenmesi veya hiç ödenmemesi hali futbolcu açısından haklı fesih sebebi teşkil edecektir. Bununla birlikte, futbolcunun antrenman ve müsabakalarda kullanılmak üzere spor malzemesi, forma vb. eşyaları kulüp tarafından temin edilmesini talep etme hakkı bulunmaktadır. Her ne kadar eski PFSTT düzenlemelerinde futbolcuların yıllık ücretli izin hakkı düzenlenmiş olsa da şu anda yürürlükte olan PFSTT’de böyle bir hüküm yer almamaktadır.

5. Borca Aykırılığın Sonuçları

“Borçların Ödenmemesinin Neticeleri ” başlıklı BK’nın 96-108. md’leri arasında herhangi bir borca aykırılığın doğuracağı sonuçlar belirtilmiştir¹⁰¹. Borca aykırılık, borcun hiç ifa edilmemesi, gereği gibi ifa edilmemesi veya ifasında gecikilmiş olması durumlarında söz konusu olacaktır¹⁰². Yukarıda anılan BK hükümleri, sözleşmelerden doğan borçların yanı sıra, diğer kaynaklardan doğan borçların ifa edilmemesi durumlarında da uygulama alanı bulacaktır. Ancak kanunda çeşitli özel hükümlerin yer alması ve diğer kaynaklardan doğan borçların nitelikleri sebebiyle BK’nın 96-108.¹⁰³ md’leri ekseriyetle sözleşmeden doğan borçların ifası alanında uygulanmaktadır¹⁰⁴.

¹⁰⁰ Hasan Petek, **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**, İstanbul 2002, s.219

¹⁰¹ 818 Sayılı Borçlar Kanununun 96. Maddesi ile başlayan “İkinci Fasıl / Borçların ödenmemesinin neticeleri” şeklindeki alt başlık, Tasarıda “ İkinci Ayırım / Borçların İfa Edilmemesinin Sonuçları şeklinde değiştirilmiştir. (İlhan Helvacı, **Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**, İstanbul 2011, s. 253.)

¹⁰² Safa Reisoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Yayınları, İstanbul 2006, s. 296.

¹⁰³ Yeni Borçlar Kanununda söz konusu maddeler 112-125 arasında yer almaktadır.

¹⁰⁴ Kemal Oğuzman/Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul 2009, s.295

a) Borçlunun Temerrüdü

BK'nın 101-108.¹⁰⁵ maddelerinde düzenlenen borçlunun temerrüdü borca aykırılık hallerindedir.¹⁰⁶ Borcun ifasının mümkün olması, üstelik de alacağın muaccel hale gelmesine rağmen taraflardan birinin borcunu ifa etmemesi halinde borçlunun temerrüdü gerçekleşmiş sayılır. Ancak bazı hallerde borcun ifası imkansız hale gelebilir. Bu durumda borcun ifasının imkansız hale gelmesinde borçlunun kusur durumuna bakmak gerekecektir. Eğer borçlu kusursuz ise BK 117. md uyarınca borç sona erecektir¹⁰⁷. Ancak borçlunun kusurlu olduğunun tespit edilmesi halinde BK 96. md hükmüne göre asıl borç yerini tazminat borcuna bırakır¹⁰⁸.

Borçlunun temerrüde düşmesi sonucunda sorumluluğu hususunda BK 102/I. md uygulama alanı bulacaktır. Bu madde metninde aynen “ *Mütemerrit olan borçlu, borcun ifasından dolayı zarar ve ziyan tediyesine mecbur olduğu gibi, kazara (mücbir sebep ve olağanüstü haller de dahildir) vukua gelecek zararlardan da mesuldür*”¹⁰⁹. Yani borçlu temerrüde düştüğünde karşı tarafa bir gecikme tazminatı ödemek ile birlikte temerrüt sonrası meydana gelmiş/gelecek zararlardan da sorumlu olacaktır. Ancak, kazadan doğan sorumluluk yalnızca parça borçlarında geçerli olacaktır¹¹⁰.

¹⁰⁵ Yeni Borçlar Kanununda söz konusu maddeler 117-125 arasında yer almaktadır.

¹⁰⁶ Safa Reisoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.318; Oğuzman/ Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, S.296

¹⁰⁷ Yeni Borçlar Kanunundaki karşılığı 136. maddedir.

¹⁰⁸ Safa Reisoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.318

¹⁰⁹ Oğuzman/Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.386

¹¹⁰ Fikret Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Yayınları, 2010, s.1061; Safa Reisoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.323

b) İki Tarafa Edim Yükleyen Sözleşmelerde Temerrüt

BK'nın 106¹¹¹. md'sinin tam metnine göre; “*Karşılıklı taahhütleri havi olan bir akitte iki taraftan biri mütemerrit olduğu takdirde, diğeri borcun ifa edilmesi için münasip bir mehil tayin veya münasip bir mehilin tayinini hakimden isteyebilir. Bu mehil zarfında borç ifa edilmemiş bulunduğu surette alacaklı her zaman onun ifasını talep ve teahhür sebebi ile zarar ve ziyan davası ikame eylemek hakkını haizdir; birde akdin icrasından ve teahhürü sebebiyle zarar ve ziyan talebinden vaz geçtiğini derhal beyan ederek borcun ifa edilmemesinden mütevellit zarar ve ziyarı talep veya akdi fesh edebilir*” denilmekle, iki tarafa edim yükleyen sözleşmede asıl edimin ifası bakımından temerrüde düşülmesi halinde alacaklının sözleşmeyi zararlarını da talep etmek marifetiyle fesih edebileceği belirtilmiştir. Ancak alacaklının bu hakkını kullanabilmesi karşı tarafa münasip bir süre vermesi ile mümkün olabilecektir¹¹².

PFSTT'de yer alan ve sözleşmenin uygun bir süre verilmesi sonucunda feshedilmesi uygulamasını ilerleyen bölümlerde etraflıca ele alacağız ancak burada belirtilmesi gereken hususlardan biri sürenin borçlunun temerrüde düşmeden verilemeyeceğidir. Nitekim, borcun falanca gün içerisinde ödenmesinin ihtar edilmesi de süre verme olarak nitelendirilir.

Yine belirtmeliyiz ki yukarıda anılan maddede belirtilen mehil tayinine ilişkin hüküm emredici değildir. Yani taraflar özgürce sözleşmenin süre verilmeksizin feshedebileceğini kararlaştırabilecekleri gibi, bunun yanında ifa yerine tazminat talep edilebileceğini de kararlaştırabilirler¹¹³.

¹¹¹ Yeni Borçlar Kanunundaki karşılığı 123. ve 125. maddelerdir.

¹¹² Oğuzman/Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.401; Safa Reisoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.330

¹¹³ Safa Reisoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.332

BK 107¹¹⁴. md'sinde ise, borçlunun davranışından mehil vermenin faydasız olacağı anlaşılıyorsa, borcun aynen ifası artık alacaklı için yararsız kalmışsa veya sözleşmede kesin olarak belirlenen sürelerde ödemesi kararlaştırılmış ancak ifa gerçekleşmemişse artık alacaklı tarafca borçluya münasip bir süre verilmesinin gerekliliği ortadan kalkmıştır.

E. Sözleşmenin Fesih Yolu İle Sona Ermesi

Fesih, taraflar arasında karşılıklı ve birbirlerine uygun irade beyanı ile kurulan sözleşmenin sona erdirilmesini sağlayan bozucu ve yenilik doğuran bir haktır. Fesih hakkı, bozma sözleşmesinin aksine hak sahibinin tek taraflı, varması gereken bir irade beyanı ile kullanılır¹¹⁵. Bozma sözleşmesinin aksine, fesih bir sözleşme değildir. Her iki kavram birbirini reddeder¹¹⁶. Fesih, olağan ve olağanüstü fesih olmak üzere ikiye ayrılır.

1. Olağan Fesih

Olağan fesih, belirsiz süreli bir sözleşmeyi, herhangi bir sebebe dayanmaya ihtiyaç olmaksızın tek taraflı olarak ileriye etkili şekilde sona erdirmeye yarayan bir imkandır¹¹⁷. Olağan feshin aynı zamanda bildirimli fesih olarak da anılmasının bir sebebi, alacaklının fesih beyanının temerrüde düşen tarafa ulaşmasından belli bir süre geçmesi sonucunda tarafların aralarındaki sözleşmenin artık ortadan kalkması sonucunu doğurmasıdır. Hiçbir fesih sebebine ihtiyaç duyulmadan tek taraflı bir irade beyanı ile fesih hakkının kullanılması, muhatap açısından bir takım zorluklar meydana getirebilir ve yine, hiç beklenmedik bir anda ulaşan fesih beyanı neticesinde işçi veya hizmetten yoksun kalan işveren telafisi mümkün olmayan zararlara da uğrayabilir. Bu nedenle kanunda feshin süresi ve dönemleri öngörülerek sınırlama yoluna gidilmiştir. Buna göre

¹¹⁴ Yeni Borçlar Kanunundaki karşılığı 124. maddedir.

¹¹⁵ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 203.

¹¹⁶ Faruk Baştürk, "Futbol Mevzuatında Yapılan Son Değişiklikler", **Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu**, İstanbul 2008, s. 122.

¹¹⁷ Pınar Altıok Ormancı, **Sürekli Borç İlişkilerinin Hakkı Sebeple Feshi**, İstanbul 2011, s. 5.

taraf, sözleşmeyi ancak bu sürelerle uymak şartıyla sona erdirebilecekler ve fesih etkisini derhal değil, belirlenen sürelerin dolmasından sonra göstermeye başlayacaktır¹¹⁸.

Bütün bu açıklamaların yanında, tarafların aralarında anlaşmak sureti ile bir fesih dönemi kararlaştırması halinde, bundan sonra fesih beyanı ancak kararlaştırılan dönem içerisinde yöneltildiği zaman geçerli olacaktır. Bazen de taraflar, belirli süreli hizmet sözleşmeleri için hem fesih dönemi hem de fesih süresi kararlaştırabilirler. Bu halde sözleşme ile kendisine olağan fesih hakkı tanınan taraf ancak ve ancak kararlaştırılan fesih dönemi içerisinde fesih beyanında bulunabilecek, fesih etkisi de kararlaştırılan fesih süresi geçtikten sonra ortaya çıkacaktır.

2. Olağanüstü Fesih

Olağanüstü fesih ise, taraflardan birinin, belirli ve belirsiz süreli borç ilişkilerini, bazı sebeplerin ortaya çıkması halinde tek taraflı irade beyanıyla sona erdirebilmesi imkanını ifade eder¹¹⁹. Bir başka ifadeyle, olağanüstü fesih, sürekli borç ilişkisinin devamını engelleyen sebeplerin ortaya çıkması halinde, sözleşmeyi vaktinden önce ileriye etkili olarak sona erdirmeye yarayan bir imkandır¹²⁰. Olağanüstü fesih, sözleşmenin fesih beyanının karşı tarafa ulaşmasını takiben derhal sona ermesi sonucunu doğurması nedeniyle bildirimsiz fesih olarak da anılmaktadır. Olağanüstü fesih sözleşme haklı sebep yüzünden derhal sona ermektedir¹²¹.

BK md. 344 ve 345’de hizmet sözleşmesinin haklı sebeple feshi düzenlenmiştir. Buna göre haklı sebeplerden ötürü gerek işçi, gerek işveren, sözleşmeyi bir ihbara gerek olmaksızın her zaman feshedebilir. BK md. 344/1’e göre, ahlaki sebeplerden ötürü veya

¹¹⁸ Özer Seliçi, **Borçlar Kanunu’na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**, İstanbul 1976, s. 150 vd.

¹¹⁹ Özer Seliçi, *Borçlar Kanunu’na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi*, s.156

¹²⁰ Pınar Altıok Ormancı, *Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebeple Feshi*, s.94

¹²¹ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.1212

iyi niyet kuralları açısından, sözleşmenin taraflarından birinin sözleşmeye devam etmesini haklı kılan her sebep, haklı sebep teşkil eder. Haklı sebebin tanımı, yeni BK’da farklı düzenlenmiştir¹²². Yeni BK md. 435/2’ye göre, sözleşmeyi fesheden taraftan dürüstlük kurallarına göre hizmet ilişkisini sürdürmesi beklenemeyen bütün durum ve koşullar haklı sebep sayılır. Burada önemli olan, eski ve yeni BK’da hizmet sözleşmesinin haklı sebeple feshedilmesi herhangi bir süreye veya feshi ihbar şartına bağlanmamıştır. Bu sebeple sözleşme, feshedildiği andan itibaren ileriye etkili olarak ortadan kalkacaktır.

a) Cezai Şart

Olağanüstü fesih için gerekli olan haklı sebep veya özel bir fesih sebebi bulunmadan yapılan fesih işlemi, haksız fesih işlemi olarak nitelendirilecektir. Yine yukarıda belirtilen ve taraflarca kararlaştırılan fesih dönemleri veya süresine uygun olmadan yapılan fesih de haksız fesihtir. Taraflar, kanunun öngördüğü yaptırımların yanı sıra, aralarında akdettikleri sözleşme ile haksız feshe bazı yaptırımlar yükleyebilirler.

BK’nın 96. Maddesine göre, borcunu ifa etmeyen veya borca aykırı şekilde ifa eden borçlu alacaklının zararını tazmin ile yükümlüdür¹²³. Borçlunun borcunu ihlal etmesi halinde alacaklıya ödemeyi kabul ettiği ceza hususundaki anlaşmaya “ cezai şart” denir¹²⁴.

Bir başka ifade ile cezai şart, borcun hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi halinde, borçlunun alacaklıya karşı yerine getirmeyi yüklediği edimdir¹²⁵. Bir diğer tanıma göre

¹²² Pınar Altıok Ormancı, *Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebeple Feshi*, s.103

¹²³ 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan 6100 sayılı Borçlar Kanunu’nda karşılık gelen 112. maddesinde; “ Borç hiç veya gereği gibi ifa edilmezse borçlu, kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, alacaklının bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür” İfadesi yer almaktadır.

¹²⁴ Kemal Oğuzman/Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul 2000, s.870

¹²⁵ Safa Reisoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.362

ise cezai şart, borçlunun alacaklıya karşı mevcut bir borcu hiç veya gereği gibi ifa etmemesi halinde ödemeyi vaat ettiği, hukuki işlem ile belirlenmiş ekonomik değeri olan bir edimdir¹²⁶. Cezai şart zararı tazmin amacı değil, sözleşmeden doğan borcun ifasını sağlama amacını güder.

Uygulamada, ekonomik değeri yüksek edimler içeren sözleşmelerde cezai şarta yaygın şekilde rastlanmaktadır. Özellikle ticari nitelikteki satım sözleşmelerinde, başta inşaat sözleşmeleri olmak üzere eser sözleşmelerinde, kredi alıp verme işlerinde sözleşme hükümleri arasına bir de cezai şart eklemek neredeyse geleneksel hale gelmiştir. Futbolda akdedilen sözleşmelerin neredeyse tamamında cezai şart hükümleri asıl sözleşmenin içinde yer almaktadır. Bu nedenle bu cezai şartlara akdi kayıt da denmektedir¹²⁷.

Cezai şartın en önemli işlevi; borçluyu doğru dürüst ifade bulunmaya sevk edici, bir anlamda zorlayıcı olmasıdır¹²⁸. Borcun ihlal edilmesi üzerine nasıl hesaplanacağı ve ne kadar tutacağı henüz belirsiz olan bir kanuni tazminat yükü altına girmekten pek fazla çekinmeyerek işini gerekli özen göstermeyerek yapan bir borçlu, borcu ihlal ettiği anda alacaklının uğradığı zarara bağlı olmaksızın doğacak önceden belli kesin bir cezanın kararlaştırılmış olması karşısında, daha dikkatli ve özenli davranma sorumluluğunun bilincinde olacaktır.

Cezai şart asıl sözleşmenin yapıldığı esnada sözleşmenin bir parçası olarak yer alabileceği gibi, sonradan bağımsız bir sözleşme ile de kararlaştırılabilir.

Yargıtay'ın bazı kararlarında¹²⁹ para borçları için cezai şart kararlaştıramayacağı görüşüne yer verilmiştir. Bu görüşün altında yatan, para

¹²⁶ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.1169

¹²⁷ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.1171

¹²⁸ Selahattin Sulhi Tekinay/Sermet Akman/Haluk Burcuoğlu/Atilla Altop, **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul 1993, s. 372

¹²⁹ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 15.11.1965, 6592 E., 5519 K. sayılı kararı.

borçlarının ifasında gecikme üzerine kanunun temerrüt faizi isteme hakkı tanınması ve bu temerrüt faizinin yanında veya yerine cezai şart istenmesinin kanun sistemine uymadığı düşüncesidir. Oysa bu düşünce isabetli değildir¹³⁰. Para borçlarında da cezai şart kararlaştırılabilir. Fakat bu takdirde, ayrıca temerrüt faizi istenemeyecektir¹³¹. Ancak taraflar aralarında anlaşarak hem temerrüt faizi hem de cezai şartın kararlaştırıldığına ilişkin sözleşmeye kayıt düşebilirler.

Sözleşme cezasını ifa borcu fer'i bir borçtur¹³². Cezai şartın bağlandığı asıl borç geçersiz ise, cezai şart da buna bağlı olarak geçersizdir.

Cezai şart hükmüne neredeyse bütün profesyonel futbolcu transfer sözleşmelerinde rastlamak mümkündür. Bunun yanında, futbolcuların kiralanmalarına ilişkin geçici transfer sözleşmelerinde de cezai şart hükmü yer almaktadır. Nitekim UÇK'nın 18.3.2010 tarihinde karara bağladığı ihtilaf örnek olarak gösterilebilir¹³³.

Futbolcunun kiralanmasına ilişkin olarak hali hazırdaki kulübü ile yeni kulübü arasında yapılan sözleşmede kararlaştırılan bedel 50.000 Euro'nun imza tarihini takiben en geç üç gün içinde ödenmesi gerekmektedir. Futbolcunun yeni kulübü sözleşme ile kararlaştırılan miktarın yarısını ödemiş, ancak diğer yarısı ödenmemiştir. İhtilafa konu sözleşmenin cezai şart başlıklı 4. Maddesi şu şekilde kaleme alınmıştır;

“ Taraflardan herhangi biri, işbu sözleşme kapsamında belirtilen yükümlülüklerinden birini ve/veya tamamını ihlal ettiği takdirde, ilk taleple birlikte, herhangi bir ihtar, ihbar ve mahkeme ilamına gerek kalmaksızın karşı tarafa 1.000,000 TL (Bir Milyon Türk Lirası) cezai şart tazminatı ödeyecektir. Taraflar, işbu cezai şart

¹³⁰ Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, , s.872

¹³¹ Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, s. 343

¹³² Tekinay/Akman/ Burcuoğlu/ Altop, Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, s. 342 vd., Kenan Tunçomağ, **Türk Hukukunda Cezai Şart**, İstanbul 1963, s. 81vd.

¹³³ UÇK kararlarında kişilik hakkını korumak için taraf ismi belirtilmiyor.

tazminatının fahiş olmadığını ve tenkise tabi bulunmadığını gayrikabili rücu kabul, beyan ve taahhüt etmiştir. “

Bilindiği üzere cezai şartın üç amacı vardır. Bunlar teminatla birlikte ceza amacı, tazminat amacı ve sözleşmeden dönme amacıdır. Cezai şart bu noktada, seçimlik cezai şart, ifaya eklenen cezai şart ve ifayı engelleyen cezai şart olmak üzere üçe ayrılır ve bunda da bahsi geçen amaçlar rol oynamaktadır. Seçimlik cezai şartta, sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi halinde ödenmek üzere cezai şart vaat edilmiş ve aksi de sözleşmede öngörülmemiş ise, alacaklı ya sözleşmenin ifasını ya da cezai şartın ödenmesini isteyebilir. İfaya eklenen cezai şartta ise, sözleşmenin belirli zaman veya yerde ifa edilmemesi halinde ödenmek üzere cezai şart vaat edilmişse, alacaklı açıkça vazgeçmiş veya ifayı kayıtsız ve şartsız kabul etmiş olmadıkça hem sözleşmenin ifasını, hem de kararlaştırılan cezanın ödenmesini talep edebilir¹³⁴.

Taraflar arasında imzalanan sözleşmenin cezai şart hükmüne bakıldığında bunun ifaya eklenen cezai şart niteliğinde olduğu, sözleşmede belirlenen bedelin sözleşmeye uygun olarak ödenmemesini kapsadığı ortadadır. Sözleşmede tarafların cezai şart tazminatının fahiş olmadığı ve tenkise tabi bulunmadığı hususunda beyanları bulunsa dahi, kararlaştırılan ceza miktarının aşırı olduğu hallerde BK'nın 161. Maddesinin son fıkrası uygulama alanı bulacağından, cezai şart takdir yetkisi kullanılarak indirilmelidir. Nitekim değeri 50.000 Euro olan bir sözleşmeye aykırılık halinde 1.000,000 Türk Lirası cezai şart öngörülmesi müdahaleyi gerektirmektedir.

Nitekim, UÇK'nın almış olduğu karar neticesinde ödenmeyen 25.000 Euro'nun vade tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiş, cezai şart ise fahiş olduğu gerekçesi ile 100.000 TL olarak belirlenmiştir.

F. PFSTT'ye göre Fesih Nedenleri ve Sonuçları

PFSTT'ye göre, futbolcu ile Kulüp arasındaki sözleşmenin sona ermesinin üç şekli bulunmaktadır. Taraflar arasındaki sözleşme karşılıklı olarak, Kulüp tarafından

¹³⁴ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.1133 vd.

veya futbolcu tarafından tek taraflı olarak feshedilebilir. Sözleşmelerin feshedilmesini takiben taraflar arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklar tarafların ihtilafın doğduğu tarihten sonraki bir tarihte TFF UÇK'nın yetkisini kabul etmeleri halinde TFF UÇK tarafından veya genel yargı yollarından birinin seçilmesi suretiyle çözülecektir.

1. Karşılıklı Sona Erdirme

Taraflar karşılıklı sona erdirmeyi seçtikleri takdirde buna ilişkin anlaşmanın kayıtlara işlenebilmesi için düzenlenen sözleşme ile birlikte Kulübü temsil yetkili kişileri belirleyen noter tasdikli imza sirküleri, futbolcunun imza tarihinden en geç otuz gün önce düzenlenmiş ve ilgili kulüple yapacağı sona erdirmeyi sözleşmesinde kullanılacağına ilişkin açıklamayı da içeren noter tasdikli imza beyannamesini, (vekil aracılığı ile imzalanan karşılıklı sona erdirmeyi sözleşmeleri için vekilinin imza beyannamesi) TFF'ye ibrazı ile yükümlüdürler. Bu fesih şekli, talimat hükmü ile zorunlu bir usul olarak belirlenmiştir. Bu şekilde sona erdirilen sözleşmelerde taraflar her türlü konuda anlaşmalarından ve birbirlerini ibra ettiklerinden dolayı aralarında herhangi bir uyuşmazlık bulunmayacağından taraflar artık UÇK'ya veya genel yargı yollarına başvuramayacaklardır.

2. Kulübün Fesih Hakkı

Sözleşmelerin sona ermesinin bir diğer hali ise Kulüp tarafından yapılan fesih işlemidir. Özellikle, bir futbolcunun futbol faaliyeti dışında vaki hastalık veya istirahat halinin altı ayı aşması durumunda, futbolcunun en az altı ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olması halinde, futbolcunun yukarıda sayılan yükümlülüklerini ağır surette ihlal etmesi halinde, futbolcunun Futbolcu Temsilcileri Talimatına aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az dört resmi müsabakadan men cezası almış olması halinde, kulüp futbolcu ile arasında akdedilen sözleşmeyi haklı sebeplerle feshedebilir.¹³⁵

¹³⁵ Bu hüküm 2010 Aralık ayında talimata eklenmiş ve futbolcuların talimatlara aykırı olarak menajerlik faaliyeti yürüttüğüne kanaat getirilmesi halinde kendisine verilen müsabakadan men cezaları kastedilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=11518> (7.8.2011)

Futbolcu, talimat ile kendisine yüklenen edimlerini ifada temerrüde düşerse, sözleşmesini feshetmek arzusunda olan Kulüp, futbolcuya bir ihtarname keşide eder ve uygun bir süre vererek edimini yerine getirmesini ister. Futbolcu kendisine verilen bu süreye rağmen edimini yerine getirmemezse Kulüp sürenin sona ermesinden itibaren yedi gün içerisinde sözleşmeyi feshetme hakkına sahiptir.

Kulübün talimat ile hüküm altına alınan sürelerle uymaması veya feshi yukarıda sayılan gerekçelerden birine dayandırmadan fesih yapması halinde futbolcu tarafından feshin haksız olduğunun tespiti ve buna ilişkin tazminat istemi talepleri ile TFF UÇK'ya veya genel yargı yollarına başvurulabilecektir.

3. Futbolcunun Fesih Hakkı

Sözleşmenin futbolcu tarafından haklı nedenlerle feshedilmesi, taraflar arasındaki sözleşmenin sona ermesinin son halidir. Futbolcunun bu yola başvurabilmesi için Kulübünün futbolcunun ücretlerini ödemekte temerrüde düşmesi gerekmektedir. Sözleşmesini feshetme arzusunda olan futbolcu, Kulübüne ve bilgi için Türkiye Futbol Federasyonu'na noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ücretinin otuz gün içerisinde ödenmesini talep etmek zorundadır. Kulüp, futbolcu tarafından verilen bu süre içerisinde ücretini ödemediği takdirde, futbolcu, sürenin sona ermesinden itibaren yedi gün içerisinde sözleşmesini feshedebilir¹³⁶.

Futbolcunun fesih hakkını düzenleyen bu hükümlerde belirtilen sürelerin futbolcu aleyhine değiştirilebilmesi mümkün değildir.

TFF, futbolcunun sözleşmesini feshetmeden önce süre vermek amacı ile gönderilen ihtarnameyi tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde faks ya da herhangi bir şekilde (Kulübe faks yolu ile ulaşılamaması halinde posta yolu ile veya Kulübün bağlı bulunduğu TFF Bölge Müdürlüğü'ne gönderilecek posta ile) Kulübe bildirir.

¹³⁶ Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı, md. 28

Fesih usulü hakkındaki süreler, TFF bildirim ya da noter ihtarından Kulübe hangisi daha erken tebliğ edilmiş ise onun tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır. TFF, Kulübe yapmış olduğu bildirim tarihini gösteren belgeyi ihtarnameyi keşide eden futbolcuya ya da vekiline de ayrıca göndermekle yükümlüdür.

Noter tarafından kulübe ve TFF'nin kulübe tebliğine ilişkin düzenlemeler 2010 yılının Haziran ayında değişikliğe uğramıştır. Önceki düzenlemede, futbolcunun otuz günlük süre vermek suretiyle kulübe gönderdiği ihtarnameyi yalnızca TFF tarafından ilgili kulübe faks yolu ile tebliği sürenin başlatılması açısından yeterli sayılmaktaydı. Yeni düzenlemede ise ihtarnameyi noter tarafından tebliğinin, TFF'nin tebliğinden önce gerçekleşmesi halinde, otuz günlük süre noter tebliğ şerhinde yazılı olan tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır. Aynı şekilde, TFF'nin daha önce tebliğ etmesi halinde süre bu tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır.

Talimatta yapılan bir diğer değişiklik ise TFF'nin ihtarnameyi ilgili Kulübe tebliğ süresine ilişkindir. Eski düzenlemede TFF'nin ihtarnameyi en geç üç gün içerisinde Kulübe tebliğ etme zorunluluğu bulunmakta iken, yeni düzenleme ile bu süre yedi güne çıkarılmıştır.

Yukarıda da bahsedildiği üzere, bir sezon içerisinde yalnızca iki transfer ve tescil dönemi mevcuttur. Transfer ve tescil işlemlerinin yapılacağı tarihler, her sezon için birinci transfer döneminden önce TFF tarafından tespit ve ilan edilmektedir. Özellikle ara transfer dönemi olarak tabir edilen ve Ocak ayına denk gelen dönem öncesinde sözleşmesini feshetmek arzusunda olan bir futbolcunun süreler dikkat etmesi gerekmektedir. Ara transfer döneminde mevcut Kulübü ile sözleşmesini sona erdirip bir başka Kulüp ile sözleşme imzalamak isteyen futbolcu, çekeceği ilk ihtarında vereceği otuz günlük süre ile birlikte fesih için göndereceği ihtarnameye ilişkin işlemleri bir an önce başlatmak arzusundadır. Ancak, talimata eklenen yeni maddeler doğrultusunda TFF tarafından kulübe tebliğ edilme sürelerinin uzatılması ve noter tebliğinin de fesih tarihinin belirlenmesinde rol oynamaya başlaması nedenleriyle fesih işlemleri futbolcular aleyhine eski düzenlemeye kıyasla yavaşlamıştır.

Maalesef uygulamada TFF'nin kendisine tebliğ edilen ihtarnameyi en erken beş ya da altıncı günde Kulübe tebliğ ettiği görülmektedir. İlgili Kulübün coğrafi konumunun nispeten uzak bulunduğu hallerde noter tebliğ şartının da hemen gerçekleşmeyeceği aşıkardır. Bu nedenle, yeni düzenlemenin eski düzenlemeye göre futbolcunun aleyhine olduğunun kabulü gerekmektedir.

İzah etmeye çalıştığımız bu fesih halleri yanında futbolcunun sportif nedenle fesih hakkının da bulunduğunu belirtmek gerekir. 23 yaşının üzerinde bulunan profesyonel bir futbolcu, Kulübün oynadığı resmi müsabakaların % 10'undan daha azında görevlendirildiği takdirde, sözleşmesini sportif haklı nedenle feshetme hakkına haizdir¹³⁷. Böyle bir fesih, futbolcunun durumu ve somut olayın şartları da göz önünde bulundurularak değerlendirilecektir. Futbolcu, eğer sözleşmesini sportif haklı nedenle feshedecek ise bu işlemi, Kulübünün ilgili sezondaki son müsabakasından itibaren on beş gün içerisinde yapmak zorundadır.

Futbolcunun müsabakalarda görevlendirilmesinden anlaşılması gereken, futbolcunun ulusal ve uluslararası müsabakalarda sahaya ilk on birde çıkarak sahada gerçekten yer alması ve oyuna katkısının olabileceği kadar oyunda kalması olmalıdır. Nitekim her müsabakada son on dakikasında oyunda dahil olan futbolcunun bir sezonda kulübün oynadığı resmi müsabakaların 10%'undan fazla görev aldığını ifade etmek olanaksızdır.

Kulüp ya da futbolcu tarafından yukarıda verilen bilgiler ışığı altında fesih yapmak isteyen taraf, fesih açıklamasını noter kanalıyla bir ihbarname keşide ederek gerçekleştirir ve bu ihbarın bir suretini de bilgi için TFF'ye gönderir. TFF, kendisine gönderilen bu ihbarı kayıtlarına işler ve durumu taraflara yazılı olarak bildirir. Bu işlemin ardından artık futbolcu ve Kulüp arasındaki ilişik kesilmiş olur.

¹³⁷ TFF PFSTT, md. 28/5

Taraflar feshin sonuçlarına ilişkin varsa alacaklarını veya haksız fesih yapıldığı kanaatine iseler tazminat taleplerini TFF UÇK veya genel mahkemeler nezdinde açacakları dava ile karşı taraftan talep etme hakkına sahiptirler.

4. Sportif Cezalar

Sportif cezaların ne olduğu ve hangi koşullarda uygulanabileceğinin tartışılması öncesine koruma döneminin ne olduğunu açıklamamız gerekmektedir.

Koruma dönemi, profesyonel bir futbolcunun 28 yaşından önce imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe girmesini takip eden (önce gelen esas alınarak) üç yıllık veya üç sezonluk dönemi ya da profesyonel futbolcunun 28 yaşından sonra imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe girmesini takip eden (önce gelen esas alınarak) iki yıllık veya iki sezonluk dönemi ifade eder.

İşte, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin koruma dönemleri içerisinde haklı bir sebebe dayanmadan feshedilmesi halinde, tazminat ödeme yükümlülüğünün yanı sıra, haksız tarafa bir takım sportif cezalar uygulanmasına karar verilir.

Haksız feshin koruma dönemindeki futbolcular tarafından gerçekleştirilmesi halinde futbolcuya altı ay süreyle resmi müsabakalardan men cezası verilir. Ağırlaştırıcı sebeplerin varlığı halinde, söz konusu men cezasının süresi on iki aya çıkartılabilir. Bu sportif cezalar futbolcuya veya ilgili kulübe tebliğ edilir ve tescilli olduğu kulübün; devre arasından sonraki ilk resmi müsabakasından, sezonun ikinci devresine veya sezon bittikten sonra sportif cezanın verilmiş olması halinde ise takip eden yeni sezonun ilk resmi müsabakasından itibaren infaza başlanır.

Koruma döneminden sonra sözleşmenin herhangi bir haklı sebep veya sportif haklı sebep (müsabakaların 10%'undan az oynatılma) olmaksızın feshi sportif cezalara sebebiyet vermez. Bununla birlikte koruma dönemi dışında, futbolcunun sözleşmesinin tescil edildiği kulübün ilgili sezondaki son resmi maçından itibaren on beş gün içinde feshetmemesi halinde futbolcuya disiplin cezaları uygulanabilir.

Koruma dönemleri, sözleşme yenilendiğinde veya önceki sözleşmenin uzatılması halinde yeniden başlar.

Koruma dönemi içerisinde futbolcuyu feshe yönelten veya sözleşmenin feshine neden olan kulüplere fesih tazminatı ödeme yükümlülüğünün yanı sıra sportif yaptırımlar da uygulanabilir. Önceki sözleşmesini haklı bir sebep olmaksızın sona erdiren profesyonel futbolcu ile sözleşme imzalayan kulübün aksi ispat edilmedikçe futbolcuyu sözleşmesini feshe yönelttiği varsayılır. Bu durumda, kulüp, iki transfer ve tescil dönemi boyunca yeni bir futbolcu transfer etmekten men edilir.

Profesyonel futbolcunun transferini kolaylaştırmak amacıyla futbolcu ile kulübü arasındaki sözleşmeyi feshe yöneltecek şekilde hareket eden kişiler (kulüp yetkilileri, futbolcu temsilcileri, futbolcular, vs.) de cezalandırılırlar.

Sportif cezalar ancak talep üzerine münhasıran UÇK tarafından verilebilir. Bunun için, TFF tarafından bu talimatın 29. maddesi uyarınca yapılan fesih bildirimini takip eden transfer ve tescil döneminin sonuna kadar Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na müracaat edilmesi şarttır. Bu süre, hak düşürücü süre niteliğindedir.

IV. OYUNCU UYGUNLUĞU İHTİLAFLARI

Bilindiği üzere dünya üzerinde gerçekleştirilen spor dallarının tamamına bakıldığında bunların ya takım sporu halinde ya da ferdi olarak yapıldıkları görülmektedir. Her ne şekilde olursa olsun spor dallarının tümünün özünde rekabet bulunmaktadır. Sporun evrenselleşmesi için gayret gösteren ve bunu kendisine amaç edinen IOC'nin belki de en önemli gayesi sporcular veya takımlar arasında yaşanan rekabetin adil olmasını sağlamaktır. Nitekim adil olmayan bir rekabet sporcuları küstüreceği gibi toplumun da spora bakış açısını iyileşmemek üzere yaralayacaktır.

IOC'nin yanı sıra uluslararası federasyonlar da bu gayeye ulaşabilmek için her spor müsabakasını ilgilendiren değişik ölçütler belirlemekte ve söz konusu spor müsabakalarına ancak ve ancak bu ölçütlere uyan sporcuların katılmalarına izin

vermektedir¹³⁸. Böylece, bütün sporcuların temelde eşit yarışmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Örneğin, müsabakalara katılacak sporcuların yaş gruplarına göre sınıflandırılmaları ve şampiyonaların buna göre düzenlenmesi ile genç sporcuların daha tecrübeli yetişkin sporcular ile karşılaşmasının önüne geçilmesi gerekir. Nitekim ilgili spor dalında henüz yeterince yol kat etmemiş kişilerin neredeyse bu spor dalında uzmanlaşmış kişilerle karşılaşması adil bir rekabet zemini sağlanmasına engel teşkil edecektir.

Oyuncu uygunluğunun kıstasları her spor branşında ilgili sporun düzenleyici otoriteleri tarafından belirlenmektedir. Ancak, hukukun genel prensipleri dahilinde ülkeden ülkeye değişen vatandaşlık kıstasları ile sporun vatandaşlık kıstasları arasında farklılıklar bulunduğu önemli bir ayrıntı olarak göze çarpmaktadır.

Hukuken birden fazla ülkenin vatandaşlığına tabi olsalar dahi birçok spor dalında bu sporcular ancak bir adet sportif vatandaşlığa tabi olabilirler¹³⁹. Örneğin bilindiği üzere daha önceden Marco Aurelio olarak bilinen Brezilya vatandaşı futbolcu, Türk vatandaşlığı statüsüne geçmiştir. Hukuken bu sporcu hem Brezilya hem de Türkiye vatandaşıdır. Ancak sportif anlamda bu sporcu yalnızca Türkiye veya Brezilya vatandaşlıklarından birine tabi olabilecektir. Nitekim Marco olan isminin Mehmet olarak değiştirilmesi ile birlikte futbolcu, Türk Milli Takımı'nda oynamayı tercih ettiğinden bundan sonra Brezilya Milli Takımı'nda oynama şansı bulunmamaktadır.

CAS'ın oyuncu uygunluğu ihtilafları ile ilgili vermiş olduğu kararlara bakıldığında hukuki vatandaşlık ve sportif vatandaşlık ayırımını yaptığı görülmektedir¹⁴⁰. Sporun kendine özgü yapısı olarak anılan bu tip düzenlemeler ile

¹³⁸ J. Paul McCutcheon, *National Eligibility Rules After Bosman*, Andrew Caiger, Simon Gardner (Ed.) **Professional Sport in the EU, Regulation and Re-gulation**, Lahey: T.M.C Asser Press, 2000, s.127.

¹³⁹ J. Paul McCutcheon, *National Eligibility Rules After Bosman*, s.128

¹⁴⁰ Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, s.34

sportif mücadele korunmaya ve adil bir rekabet ortamı yaratılmaya çalışılmaktadır. Bunun neticesinde ise, devletler hukuku kurallarında sportif gayeler gözetilerek farklılıklara gidilmekte ve spor hukuku alanı içerisinde özel bir vatandaşlık sistemi geliştirilmektedir.

Oyuncu uygunluğuna ilişkin çıkan ihtilafların büyük çoğunluğu vatandaşlığa dayalı ihtilaflardır¹⁴¹. Örneğin futbolda, FIFA Statüsü uyarınca bir kez A Milli Takım forması giyen bir futbolcu, bundan sonra bir başka ülke milli takımının formasını giyemeyecektir¹⁴². Ancak, IOC'nin Olimpik Şartı'na göre,¹⁴³ olimpiyat oyunlarına katılan sporcuların vatandaşlık değiştirmeleri halinde yeni vatandaşlıklarını oyunlar başlamadan üç yıl önce kazanmış olmaları gerekliliği vurgulanmıştır. Bir başka ifade ile, her spor dalı kendisine ait uygunluk kurallarını kendisi belirlemekte hatta bazen de müsabaka bazında oyuncu uygunluğu kriterleri getirmektedir.

Oyuncu uygunluğu ihtilafları, sportif ihtilafların önemli bir boyutunu oluşturduğundan, bu ihtilafların çözümünde uluslararası hukuku, spor hukukunu ve uygulamaları çok iyi bilen hukukçuların görev almaları gerekmektedir.

V. SPOR KURUMLARI ARASINDA ÇIKAN İHTİLAFLAR

Spor kurumları arasında çıkan idari nitelikteki ihtilaflar, sporun doğasından gelen ihtilaflar olarak kabul edilmekte ve sportif kurumlar bünyesinde çözülmektedir. CAS uygulamalarının oturmaya başlaması ve IOC'nin Olimpik Şartı'nda belirtildiği

¹⁴¹ Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, s.35

¹⁴² Ayrıntılı bilgi için bkz; FIFA Statues, Eligibility To Play For Representative Teams, Change of Association, md. 18
http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/01/29/85/71/fifastatuten2010_e.pdf (7.7.2010)

¹⁴³ Olympic Charter, md. 42, " A competitor who has represented one country in the Olympic Games, in continental or regional games or in world or regional championships recognised by the relevant IF, and who has changed his nationality or acquired a new nationality, may participate in the Olympic Games to represent his new country provided that at least three years have passed since the competitor last represented his former country. This period may be reduced or even cancelled, with the agreement of the NOCs and IF concerned, by the IOC Executive Board, which takes into account the circumstances of each case."

üzere birçok durumda CAS'ın yargı yetkisinin kabul edildiği belirtildiğinden, sportif kurumlar arasında çıkan birçok ihtilaf artık CAS tarafından karara bağlanmaktadır¹⁴⁴.

Spor kurumları arasında çıkan ihtilafların en önemlileri doping kontrolleri ile ilgili olarak yaşanmaktadır¹⁴⁵. Dünya Anti Doping Ajansı (World Anti-Doping Agency – WADA¹⁴⁶) tarafından öngörülen doping cezalarının IOC tarafından tüm spor dallarında uygulanmasının talep edilmesinin ardından FIFA, anılan ceza miktarlarının futbol sporu için uygun olmadığını ileri sürmüştür. FIFA, bu iddiasını İsviçre Hukuku'nun kusur sorumluluğu prensipleri ile desteklemeye çalışmış ve her spor dalı için farklı bir ceza miktarının ve farklı indirim yöntemlerinin uygulanması gerekliliğini belirtmiştir.

Bu iddialar üzerine WADA ve FIFA, CAS'a başvurarak hukuki görüş talebinde bulunmuşlardır¹⁴⁷. CAS tarafından yapılan inceleme neticesinde WADA tarafından öngörülen ceza miktarlarının ve doping inceleme usulünün tüm sporlar için istisnasız uygulanmasının yerinde olacağı şeklinde bir görüş oluşmuştur.

Bu görüş neticesinde FIFA, kendi doping talimatında değişikliğe giderek kendisine bağlı tüm konfederasyon ve ulusal federasyonların talimatlarından değişikliğe gidilmesi için bir sirküler yayımlamıştır.

Spor kurumları arasında çıkan ihtilaflar hakkında verilecek kararların sportif mücadele üzerinde doğrudan bir etkisinin bulunması nedeniyle, bu ihtilafların da sporun kendine özgü yapısını ve sporun hiyerarşik yapılanmasını iyi bilen hukukçular tarafından karara bağlanması son derece önemlidir.

¹⁴⁴ Olympic Charter, md. 15; “ The decisions of the IOC are final. Any dispute relating to their application or interpretation may be resolved solely by the IOC Executive Board and, in certain cases, by arbitration before the Court of Arbitration for Sport (CAS) “

¹⁴⁵ Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, s.36

¹⁴⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.wada-ama.org/>

¹⁴⁷ CAS 2005/C/976&986,FIFA&WADA Mütalaanın tam metni için bkz; <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/976.%20986.pdf> (11.12.2011)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU VE YARGI ORGANLARI

I. TFF’NİN ÖZERK YAPISINA GENEL BAKIŞ

TFF’nin ve dolayısıyla Türk futbolunun özerk yapıya kavuşma sürecinde sırasıyla 3461, 3813, 5719 ve 5894 sayılı yasalar hazırlanarak kabul edilmiştir. TFF, dünyada özel yasa ile kurulan tek özerk futbol federasyonudur.

27.5.1988 tarihinde kabul edilen 3461 sayılı TFF’nin Kuruluş ve görevleri Hakkındaki Kanun’da¹⁴⁸ futbol faaliyetlerinin milli ve milletlerarası kaidelere göre yürütülmesi, teşkilatlandırılması, geliştirmesi ve Türk futbolunun yurt içi ve yurt dışında temsil edilmek üzere özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzelkişiliğe sahip Türkiye Futbol Federasyonu’nun teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usullerin düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Yine aynı kanunda, profesyonel futbol faaliyetlerini yürütmek, profesyonel futbolun gelişmesini ve yurt sathına yayılmasını sağlamak, bu konularda her türlü düzenlemeyi yapmak, kararlar almak ve uygulamak, milli ve milletlerarası kaidelerin ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak ve Türkiye’yi, futbol ile ilgili konularda, yurt dışında temsil etmek, yurt içi ve yurt dışı profesyonel futbol faaliyetleri ile milli müsabakalar için plan, program ve benzeri her türlü düzenlemeyi yapmak ve başarılı sonuç sağlanması için gerekli tedbirleri almak TFF’nin görevleri olarak sayılmıştır.

3461 sayılı kanun, futbola duyulan ilginin yoğun bir şekilde artmaya başladığı dönemlerde, bu spor dalının özel bir düzenlemeye tabi olması gerektiği düşünceleri neticesinde çıkartılmıştır. Ancak 1991 yılında söz konusu kanun, ihtiyaçlara artık cevap vermediği gerekçesi ile değiştirilerek 3813 sayılı TFF’nin Kuruluş ve Görevleri

¹⁴⁸ RG 07.06.1988-Sayı 19835.

Hakkında Kanun¹⁴⁹ kabul edilmiştir. Bu kanun ile birlikte artık TFF, Türkiye’deki tüm profesyonel ve amatör futbol faaliyetlerinin tek düzenleyicisi ve yöneticisi konumuna erişmiştir.

Bu kanunun en çok eleştirilen noktalarından birisi TFF organlarının seçiminde spordan sorumlu Devlet Bakanı’nın gönderdiği talimat ile başkan adaylarının birlikte çalışmak istedikleri Tahkim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Merkez Hakem Kurulu (MHK) listelerini de sunmak zorunda bırakılmasıdır. Nitekim bu zorunluluk, bağımsız çalışması gereken kurulları bağımlı hale getirmesi açısından eleştirilmiştir¹⁵⁰.

3813 sayılı yasanın geneline ve kanunun özüne bakıldığında TFF’nin kamu hizmetine bir tüzel kişilik verilmesi suretiyle bir yerinden yönetim kuruluşu olarak düzenlendiği ve her ne kadar özel hukuka tabi olsa da aslında bir kamu tüzel kişisi olduğu anlaşılmaktadır. TFF bünyesinde çalışan personelin ve mali statüsünün diğer kamu tüzel kişilerine oranla farklılıklar taşıdığı ancak bunun remim tamamına bakıldığında sonucu değiştirmedini ifade edebiliriz. Yani aslında TFF’nin idari bir kurum olduğu ve bu idari kurumun özel kanun hükümlerine tabi olmasına rağmen esasında bağlı olduğu hukuk düzeninin idare hukuku olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

TFF’nin kamu tüzel kişiliğine mi yoksa özel hukuk tüzel kişiliğine mi sahip olduğu hususu ise tartışmalıdır.

3289 sayılı yasada yer alan “ Bağımsız Federasyonlar” başlıklı Ek madde 9’da şu ifadeler yer verilmektedir¹⁵¹.

¹⁴⁹ RG 03.07.1991 – Sayı 21273.

¹⁵⁰ A. Şeref Gözübüyük ve Turgut Tan, **İdare Hukuku Genel Esaslar (1)**, Turhan Kitapevi, Ankara 1998, s.137

¹⁵¹ Değişik fıkra RGT: 12.04.2011 RG NO: 27903 Kanun No: 6215/10

Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve tahkim kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili, özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonları kurulur. Federasyonlar, Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Bakanın teklifi ve Başbakanın kararı ile kurulur ve kararın Resmi Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanır. Bu kanunda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen federasyonların tüzel kişilikleri bu maddede belirtilen usulle iptal edilir ve mal varlıkları Genel Müdürlüğe devredilir. Genel Müdürlük tarafından bağımsız spor federasyonlarına yapılan yardımlar ile Genel Müdürlük bütçesinden bu federasyonlara tahsis edilen kaynaklar kullanılarak edinilen her türlü taşınır ve taşınmazlar edinim amacı dışında kullanılamaz ve Genel Müdürün izni alınmadan üçüncü kişilere satılamaz ve devredilemez. Genel Müdürlük tarafından yapılan yardımlar ve tahsis edilen kaynaklar kullanılarak alınan taşınmazların mülkiyeti Genel Müdürlüğe ait olur. Bu taşınmazlar Genel Müdürlüğün mevzuatı çerçevesinde kullanılır. Federasyon malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez. Federasyon faaliyetlerinde görevli bulunanlar, görevleriyle ilgili olarak işlemiş oldukları suçlar bakımından kamu görevlisi sayılır” ifadelerine yer verilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin 6.1.2011 tarihinde vermiş olduğu 2011/7 K sayılı kararında ise karşı oy gerekçesi başlığı altında da aynı şekilde;

“5894 sayılı Yasa'nın 1. maddesine göre, TFF, her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletler arası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmekle görevli, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip özerk bir kuruluştur. Sözü edilen bu kuralda TFF'nin tüzel kişiliğinin kamu hukuku tüzel kişiliği mi, özel hukuk tüzel kişiliği mi olduğu hususu belirtilmemiştir. TFF'nin kanunla kurulması, tüm gelirlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olması (5794 s.y.15.mad) disiplin cezası verebilmesi (5894 s.y. mad. 11) ve futbol alanında tekel durumunda olması gibi bir takım kamu gücü ayrıcalıkları ile donatılması; görevleri ve yetkileri yönünden incelendiğinde de; haklarını, sorumluluklarını ve borçlarını doğrudan etkileyen tek taraflı, idari ve icrai

nitelikte işlemler yapabilmesi, işlemlerini kamu gücünü kullanarak yerine getirmesi, ayrıca futbol seyircileri bakımından kamu düzenini doğrudan ilgilendiren konularda kararlar alması ve kararlarla ilgili yaptırımları belirleme yetkisinin bulunması, bu Kuruluşun bir kamu kurumu olduğunu göstermektedir. Öğretide de açıklanan hukuki nitelikleri nedeniyle TFF'nin bir kamu tüzel kişisi olduğu kabul edilmektedir” şeklinde görüş bildirilmiştir.

TFF'nin kuruluş ve görevleri, 5894 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile düzenlenmiş olmakla, bu kanunun 1. maddesi ile, TFF; “...özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, ...” olarak tanımlanmıştır. Yani, 5894 sayılı Kanun ile TFF kamu tüzel kişisi değil, özel hukuk tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır. 3289 sayılı Kanun ise GSGM ve GSGM'ye bağlı federasyonlara ilişkin hükümler içermektedir. TFF kuruluşu ve görevleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş olduğundan 3289 sayılı Kanun'un belirtilen maddesinin TFF açısından uygulama alanı bulması mümkün değildir. Çünkü TFF, 2007 yılından bu yana Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün denetimi dışında olmakla, 5894 sayılı Kanun'un 1. Maddesi ile halen “özerk” yapısını sürdürmektedir. Dolayısıyla, TFF mallarının “devlet malı” niteliğine, TFF çalışanlarının da “kamu görevlisi” sıfatına sahip oldukları ileri sürülemez.

Futbolun sürekli gelişmesi ve uluslararası niteliği nedeniyle süratle değişen şartlara uyumun sağlanabilmesi için anılan Kanunda değişiklikler yapılması zorunlu hâle gelmiş ve 5719 sayılı TFF'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile,¹⁵² 3813 sayılı Kanun'un bazı maddelerinde ciddi değişiklikler yapılmıştır. Genel olarak bu kanunla, TFF'nin yapısı ile denetimini, uluslararası federasyonların kurallarına uygun olarak yeniden düzenleme yoluna gidilerek, hali hazırdaki aksaklıklar kısmen de olsa giderilmeye çalışılmıştır.

Bu amacın bir sonucu olarak, özellikle profesyonel futbolcu sözleşmelerinden doğan ihtilafların birinci derecede çözmekle görevli TFF UÇK kurulmuştur. Bu yeni kanun tasarısı ile getirilen değişiklik öncesinde ilk derece yargılama mercii TFF

¹⁵² RG 4.12.2007 – Sayı 26720.

Yönetim Kurulu idi. Yeni kanun maddesi ile sözleşmeden kaynaklanan ihtilafların çözümü için öncelikle TFF UÇK'ya başvurulacağı, UÇK'nın aldığı karara karşı itiraz yoluna gitmek isteyen tarafların ise talimatlarda öngörülen süreler içerisinde Tahkim Kurulu'na başvuracakları düzenlenmişti.

Son olarak 5.5.2009 tarihinde kabul edilen 5894 sayılı yasa ile 3813 sayılı kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Bu yeni kanun ile Tahkim Kurulu'nun kararlarının kesinliği yönünde ciddi tartışmalar yaşanmış hatta kanunun ilgili maddesinin iptali istemi ile AY Mahkemesi'ne dava açılmıştır. Söz konusu davayı ve kararı çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde inceleyeceğiz ancak 3813 ile 5894 sayılı yasalar açısından Tahkim Kurulu'nun kararlarının kesinliği ile ilgili düzenlemeye kısaca değinmek isteriz.

3813 sayılı yasanın Tahkim Kurulu başlıklı 13. Maddesinde "*Tahkim Kurulu kararları kesindir.*" ifadesi yer almakta idi. 5894 sayılı yasanın Tahkim Kurulu başlıklı 6. Maddesinin 4. fıkrasında ise, Tahkim Kurulu'nun kendisine yapılan başvuruları kesin ve nihai olarak karara bağlayacağı ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamayacağı düzenlenmiştir. İş bu maddenin 4. Fıkrasındaki düzenleme iptal istemi ile AY Mahkemesi tarafından görüşülmüş ve karar tesis edilmiştir.

II. TFF YARGI KURULLARININ YAPISI VE GÖREVLERİ

A. Yargı Mercii Olarak TFF Yönetim Kurulu

5894 sayılı yasa öncesinde yürürlükte olan 3813 sayılı yasada, 29.11.2007 tarihinde 5719 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle UÇK kurulmuş ve görev alanları belirtilmiş idi. Şu anda TFF bünyesinde yargı kurulu olarak görev yapan UÇK'nın faaliyete geçmesinden önce bu görevi TFF Yönetim Kurulu yürütmekteydi.

Daha açık bir şekilde belirtmek gerekirse, eski düzenlemede; TFF ile Kulüpler, TFF ile Hakemler, TFF ile futbolcular, teknik direktörler ve antrenörler, Kulüpler ile teknik direktör, antrenör, oyuncu temsilcisi ve masörler, kulüpler ile kulüpler ve Kulüpler ile futbolcular arasında çıkacak ihtilaflar hakkında karar verme yetkisi TFF Yönetim Kurulu'na aitti. Yani TFF Yönetim Kurulu ihtilafları ilk derece yargı mercii

olarak karara bağlayabiliyordu. Bunun yanında TFF Yönetim Kurulu, yargı kurullarının veya yan kurulların çalışma usul ve esaslarını düzenleyen talimatları çıkarmak ile de yetkiliydi.

Yukarıda belirtilen hususlarda ihtilaf yaşanması durumunda TFF ihtilafın ya doğrudan içinde bulunmaktaydı veya itiraza konu düzenleme TFF tarafından yapılmaktaydı. Bir başka ifade ile TFF, söz konusu ihtilaflarda taraf olarak yer almaktaydı¹⁵³. Üstelik, söz konusu ihtilaflar Tahkim Kurulu nezdinde itiraz konusu yapılmakta ve karara bağlanmaktaydı.

Eski düzenlemeye göre ana statüde yer alan 51. madde uyarınca, Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan tüm talimatlara karşı, talimatların usulüne uygun olarak tebliği veya yayımlanmalarını takiben ilgililerin veya Yönetim Kurulu'nun Tahkim Kurulu nezdinde itirazda bulunabileceği belirtilmiştir.

Yönetim Kurulu, kendi çıkardığı talimatlar hakkında Tahkim Kurulu'na itiraz edebilmektedir. Bir kurulun kendi kararlarına karşı bir üst kurula başvurması ne kadar anlam ifade etmektedir? TFF Yönetim Kurulu'nun talimat maddelerinde değişiklik yapabilme yetkisinin bulunduğu da düşünülürse, talimat ile ilgili bir ihtilaf halinde Tahkim Kurulu'na başvurusunun da bir anlamı olmadığı açıkça görülmektedir¹⁵⁴. Bunun yanında Yönetim Kurulu tarafından atanan kişilerden oluşan Tahkim Kurulu'nun, Yönetim Kurulu'nun çıkardığı talimatlara karşı ilgililerin itirazlarını görüşüp karar bağlarken tam bir bağımsızlık içinde olduklarının düşünülmesi mümkün müydü?

¹⁵³ İbrahim Kadirbeyoğlu, **Futbol Hukuku Tahkim Usulü ve Tahkim Kurulu Kararları**, İstanbul 1996, s. 16.

¹⁵⁴ Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, s.77

İşte bu aksaklıkların ve hukukun mantık dışı uygulamalarının önüne geçebilmek amacı ile Yönetim Kurulu'nun ilk derece yargı mercii özelliği, 2007 yılında UÇK'ya devredilmiştir¹⁵⁵.

Bugün yürürlükte olan TFF Statüsü'nün Yönetim Kurulu'nun yetkilerini düzenleyen 35. maddesinin m bendinde, Yönetim Kurulu'nun, UÇK ve Disiplin Kurullarının görev ve yetkileri dışında kalan hususlarda, kulüpler, futbolcular, teknik yönetici ve öğreticiler, hakemler, müsabaka görevlileri ile futbol alanında görevli diğer ilgililerin başvurularını karara bağlayacağı ifade edilmiştir.

Bu kararlara ek olarak, cezalı futbolcu oynatan kulüpler hakkındaki kararları da TFF Yönetim Kurulu almaya yetkilidir¹⁵⁶.

Bu vesile ile, TFF Yönetim Kurulu'nun yukarıda sayılan madde hükmü çerçevesinde 27.4.2010 tarihli kararına kısaca değinmek istiyoruz.

1. Fenerbahçe A.Ş. – Beşiktaş A.Ş. Örneği

2009 – 2010 Futbol Sezonunda Fenerbahçe ile Beşiktaş kulüpleri arasında oynanan müsabakada, Beşiktaş takımının kazandığı penaltı vuruşu öncesinde Fenerbahçeli futbolcu Bilica'nın penaltı noktasını eşelemesi neticesinde penaltı vuruşunun isabet kazanamaması üzerine hakem tarafından kural ihlali yapıldığı gerekçesi ile Fenerbahçe Kulübü'nün hükmen mağlubiyetine karar verilmesi veya müsabakanın tekrar oynanması talebi ile TFF'ye başvuruda bulunmuştur.

Bu başvuru, TFF UÇK ve TFF Disiplin Kurullarının yetkisinin dışında kaldığından, TFF Yönetim Kurulu tarafından incelenmiş ve Beşiktaş Kulübü'nün başvurusu, söz konusu müsabakada Uluslararası Futbol Oyun Kurallarına ve TFF

¹⁵⁵ 29.6.2011 tarihinde yapılan TFF Olağan Genel Kurul neticesinde TFF Statüsünde yer alan UÇK'nın oluşumu ile görev ve yetkilerine ilişkin maddelerde değişiklik yapılmıştır.

¹⁵⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=6844> 13.12.2010

Futbol Müsabaka Talimatı'na herhangi bir aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir¹⁵⁷.

Yine statünün ilgili maddesi gereğince TFF Yönetim Kurulu'nun inceleyerek karara bağlaması öngörülen hususlardan bir diğeri çeşitli sebeplerle yarıda kalan müsabakalara ilişkindir.

2. Diyarbakırspor – Bursaspor Örneği

6.3.2010 tarihinde Diyarbakır'da oynanan Diyarbakırspor – Bursaspor müsabakası, iki takım taraftarları arasında çıkan olaylarda yardımcı hakemin tribünden atılan taş ile yaralanması sonucunda 17. dakikada tatil edilmiştir. Konuyu inceleyen TFF Yönetim Kurulu, söz konusu müsabakadan yaşanan olaylardan dolayı Diyarbakırspor'un hükmen mağlubiyetine ve Bursaspor'un 3-0 galip ilan edilmesine karar vermiştir¹⁵⁸.

3. Bursaspor – Beşiktaş A.Ş. Örneği

Türk futbol tarihinde daha önce benzeri görülmeyen bir olay 7.5.2011 tarihinde Bursa'da yaşanmıştır. Beşiktaş takımı, müsabakanın oynanacağı stadyuma doğru yola çıkmak üzereyken Bursaspor taraftarlarının geçmişten kaynaklanan bir husumeti nedeniyle otelde mahsur kalmışlardır. TFF Yönetim Kurulu acil bir toplantı yaparak Bursaspor ile Beşiktaş arasında yapılması gereken müsabakanın güvenliğinin sağlanamadığının anlaşılması sebebiyle tedbiren oynatılmamasına karar vermiştir¹⁵⁹.

TFF Yönetim Kurulu, 12.5.2010 tarihli toplantısında Bursaspor taraftarlarının eylemlerinden dolayı oynanamayan müsabakada Bursaspor'un 3-0 hükmen mağlubiyetine, Beşiktaş Kulübü'nün 3-0 hükmen galibiyetine, Bursaspor Kulübü'nün

¹⁵⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=9799> 13.12.2011

¹⁵⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=9435> 16.3.2011

¹⁵⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=12519> 7.5.2011

deplasmanda oynayacağı toplam 3 resmi müsabakaya Bursaspor taraftarının alınmamasına, ve misafir takımlara ayrılan %5'lik kontenjanın ayrılmamasına ve kendi sahasında oynayacağı toplam 5 resmi müsabakayı TFF tarafından belirlenecek tarafsız bir sahada seyircisiz oynamasına karar vermiştir¹⁶⁰.

B. İlk Derece Hukuk Kurulları

TFF Statüsünün 5. Maddesindeki düzenlemede TFF'nin ilk derece hukuk kurulları sayılmıştır. Buna göre, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, Disiplin Kurulları, Kulüp Lisans Kurulu ve Etik Kurulu ilk derece hukuk kurulu olarak belirlenmiştir.

İlk derece hukuk kurulları Kulüp Lisansı ile ilgili kararlar almaya veya bu Kanun, TFF Statüsü, TFF'nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran yetkilidir.

TFF talimatları ilgili talimatın yayımlanmasından, ilk derece hukuk kurulları tarafından alınan kararlar ise ilgili kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilmez ise kesinleşir. İlk derece hukuk kurullarının görevlerine giren konularda ve bunlar tarafından verilen kararlara karşı yargı yoluna başvurulamaz.

İlk derece hukuk kurullarının görevleri, yetkileri, hakları ve üyelerinin sahip olmaları gereken nitelikler ile her bir kurulun usul kuralları TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda düzenlenir.

İlk derece hukuk kurullarının üyeleri TFF Statüsünde öngörülen şekilde belirlenecek ve ilk derece hukuk kurullarının hiçbir üyesi, TFF'nin başka kurul ve organlarında görev alamayacağı gibi TFF üyesi herhangi bir kulüp ya da diğer bir özel hukuk tüzel kişisi bünyesinde de görev alamayacaktır. Bu üyeler tam bir bağımsızlık ve tarafsızlık içinde görevlerini icra etmek zorundadırlar.

¹⁶⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=12564> 12.5.2011

1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu (UÇK)

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesi hükmü gereği oluşmuştur. Bu maddeye göre; Kulüpler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri ve müsabaka organizatörleri aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için UÇK'nın yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler.

Bununla birlikte sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflar münhasıran UÇK önünde çözülecektir.

UÇK, HMK'nın hakem tayini usulüne uygun olarak seçilecek hakem veya hakem heyetinden oluşacaktır. Ancak hakemlerin Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan en az yüz (100) kişilik listeden seçilmesi zorunludur. Bu liste; Süper Lig Kulüpler Birliği Vakfı, Tüzel kişiliğe sahip 1. Lig, 2. Lig ve 3. Lig Kulüp Birlikleri, Profesyonel Futbolcular Derneği, Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği, Barolar, Üniversitelerin Hukuk Fakülteleri tarafından gösterilecek hakem adayları arasından oluşturulacaktır.

Hakemlerin, en az beş (5) yıllık mesleki deneyime sahip hukukçu olmaları zorunludur. Hakem listesi TFF Yönetim Kurulu'nun görev süresi ile sınırlı olmak kaydıyla her dört yılda bir yenilenir. Bir hakem beş yıl geçmedikçe tekrar hakem listesinde yer alamaz. Hakemler görevlerinde bağımsızdır. Listede yer alan hakemler, UÇK önünde herhangi bir tarafın vekili sıfatıyla görev yapamazlar.

Yönetim Kurulu, FIFA, UEFA ve TFF'nin talimat ve düzenlemelerini ihlal eden veya TFF'nin saygınlığını zedeleyen bir hakemin listeden geçici veya sürekli olarak çıkartılmasına karar verebilir.

2. Disiplin Kurulları

Disiplin Kurulları Profesyonel, Amatör ve İl Disiplin Kurulları olmak üzere üçe ayrılır. Her üç kurul için de müşterek olarak kabul edilen hususlar, kurulların kararlarında bağımsız oldukları, görüşmelerin kural olarak kapalı oturumlarda gerçekleştirileceği, üyelerin tarafsızlıkları hakkında ciddi şüphe gerektirecek haklı sebeplerin varlığı halinde ilgili dosyaya ilişkin olarak kuruldan derhal çekilmek zorunlulukları, disiplin kurulu başkan ve üyelerinin yargılama faaliyeti sırasında edinilen her türlü bilgiyi gizli tutmak ve hiçbir şekilde açıklamama yükümlülükleri ile ağır kusur haricinde disiplin kurulu başkan ve üyeleri ile disiplin müfettişlerinin herhangi bir disiplin soruşturması ile ilgili karar ve işlemleri dolayısıyla sorumlu tutulamaması olarak sayılabilir.

Disiplin yargılaması, sevk yazısına bağlı soruşturma evrakının görevli kurula sunulmasıyla başlar. Disiplin Kurulu karar verirken hakemlerin ve diğer müsabaka görevlilerinin resmi raporlarını esas alır. Bununla birlikte işitsel veya görsel kayıtlardan da yararlanabilir. Bunlar yalnızca olayın disiplin yönüyle ilgili kanıt olarak kullanılabilir.

İncelenen olayla sınırlı kalmak kaydıyla sevk edilmeyen diğer sorumlular hakkında Disiplin Kurulu doğrudan soruşturma ve yargılama yapabilir. Disiplin Kurulu, yargılama sırasında incelenen konu dışında başka bir ihlalin gerçekleştirildiği kanaatine varırsa, bu hususu TFF Yönetim Kurulu'na bildirmekle yükümlüdür.

Disiplin Kurulu, soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren üç gün içinde karar verir ve müsabaka esnasında meydana gelen olaylarla ilgili hakem kararlarının hiçbirini değiştiremez veya bozamaz. Disiplin Kurulu, hakemin saha içerisindeki futbolculara ilişkin disiplin uygulamalarını (sarı kart ve kırmızı kart uygulamalarını) ve sonuçlarını ancak şahısta hata hallerinde ortadan kaldırabilir.

AFDK ve PFDK kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, TFF Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir, ancak itiraz infazı durdurmayacaktır.

İl Disiplin Kurulu'nun tarafından kişilere verilen ihtar kınama, iki veya daha az, müsabakadan men, soyunma odası ve yedek kulübesine giriş yasağı ile on beş gün (on beş dahil) stadyuma giriş yasağı veya hak mahrumiyeti cezası ve kulüplere verilen bir müsabaka için saha kapatma ya da müsabakayı seyircisiz oynama cezaları kesin olup bu ceza kararlarına itiraz edilemez. Yukarıdaki ceza miktarlarını aşan İl Disiplin Kurulu kararlarına, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde AFDK nezdinde itiraz edilebilir.

a) Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK)

Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu, profesyonel futbol faaliyetlerinde bulunan kulüp, futbolcu, teknik direktör, antrenör, yönetici, müsabaka görevlileri ve profesyonel futbolda görevli diğer kişilerin fiillerinden doğan disiplin ihlallerini karara bağlar.

Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu, yukarıda belirtilen görevlerini yerine getirmek amacıyla haftanın belirli günlerinde ayrı ayrı toplanır. Toplantı, kurul başkanının çağrısı üzerine salt çoğunluk ile yapılır. Toplantı gündemi başkan tarafından belirlenir. Kararlar hazır bulunanların salt çoğunluğu ile alınır. Kurullar acil işlerde, telefon konferansı, video konferansı veya benzeri başka herhangi bir yöntemle müzakere edebilir ve karar verebilir.

5894 Sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca ilk derece yargı kurulu olan PFDK, TFF Başkanı'nın teklifi, TFF Yönetim Kurulu'nun onayı ile atanacak bir başkan ve altı asıl üyeden oluşur. PFDK'ya aynı usulle asıl üye sayısı kadar yedek üye atanır. PFDK, TFF Başkanı'nın görevde kaldığı süre ile sınırlı olarak görev yaparlar.

Atanacak asıl ve yedek üyelerin fakülte veya yüksekokul mezunu olmaları gerekir. Ancak başkan, başkan vekili ve raportör olarak görev yapacak olanların hukuk fakültesi mezunu olmaları zorunludur. Diğer üyelerin faal olmayan antrenör, hakem ve futbolcular arasından atanmasına özen gösterilir.

Başkan ve başkan vekilinin toplantıya katılmamaları halinde, en yaşlı üye kurula başkanlık eder. Aralıksız üç toplantıya izinsiz ve mazeretsiz katılmayan üyeler istifa etmiş sayılırlar.

b) Amatör Futbol Disiplin Kurulu (AFDK)

AFDK, Statülerinde belirtilen ve Türkiye birinciliğine varan futbol müsabakalarına katılan amatör kulüpler ile bu kulüplerde görevli futbolcu, teknik adam, yönetici ve diğer kişilerin fiillerinden doğan disiplin ihlalleri ile aynı müsabakalarda görev yapan hakem ve diğer görevlilerin disiplin ihlallerini ilk derecede karara bağlar. Bunun yanı sıra AFDK, İl Disiplin Kurulları arasındaki görev ve yetki uyuşmazlıklarını inceleyip kesin çözüme bağlar.

AFDK, yukarıda belirtilen görevlerini yerine getirmek amacıyla haftanın belirli günlerinde ayrı ayrı toplanır. Toplantı, ilgili kurul başkanının çağrısı üzerine salt çoğunluk ile yapılır. Toplantı gündemi başkan tarafından belirlenir. Kararlar hazır bulunanların salt çoğunluğu ile alınır. Kurullar acil işlerde, telefon konferansı, video konferansı veya benzeri başka herhangi bir yöntemle müzakere edebilir ve karar verebilir.

5894 Sayılı TFF Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca ilk derece yargı kurulu olan AFDK, TFF Başkanı'nın teklifi, TFF Yönetim Kurulu'nun onayı ile atanacak bir başkan ve altışar asıl üyeden oluşur. AFDK'ya aynı usulle asıl üye sayısı kadar yedek üye atanır. Başkan ve başkan vekilinin toplantıya katılmamaları halinde, en yaşlı üye kurula başkanlık eder. Aralıksız üç toplantıya izinsiz ve mazeretsiz katılmayan üyeler istifa etmiş sayılırlar.

Ölüm, istifa ve başka nedenlerle oluşan boşalmalarda, boşalan görev için aynı usulle on beş gün içinde atama yapılır. Atama yapılıncaya kadar, AFDK Başkanı, uygun göreceği yedek üyeyi boşalan göreve çağırır.

AFDK, TFF Başkanı'nın görevde kaldığı süre ile sınırlı olarak görev yaparlar. Atanacak asıl ve yedek üyelerin fakülte veya yüksek okul mezunu olmaları gerekir. Ancak başkan, başkan vekili ve raportör olarak görev yapacak olanların hukuk fakültesi mezunu olmaları zorunludur. Diğer üyelerin faal olmayan antrenör, hakem ve futbolcular arasından atanmasına özen gösterilir.

AFDK'da görevlendirilebilmek için TFF Yönetim Kurulu, Tahkim Kurulu, Denetleme Kurulu, UÇK, yan kurullar üyesi olmamak ve TFF Statüsünün 38. Maddesinin 3. fıkrasında belirtilen koşullarla sahip olmak şarttır. Bu madde hükmü aslen TFF Başkanlığına aday olan kişilerin taşıması gereken özellikleri belirtmekle birlikte, kurulların oluşumunu açısından da temel olarak alınmıştır.

Yukarıda anılan statü madde fıkrasında belirtilen koşullar sırasıyla; başkanlığa aday olacak kişinin 25 yaşını doldurmuş ve T.C. vatandaşı olması, seçim tarihinden önceki beş yıl içerisinde toplamda iki yıl hak mahrumiyeti cezası almamış olması, temerrüt halinde, kesinleşmiş vergi ve sosyal sigorta prim borcu bulunmaması, TCK'nın 53. maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkum olmaması gerekmektedir. Bu yüz kızartıcı suçlardan biriyle hüküm giymiş kişilerin cezaları ertelenmiş, paraya çevrilmiş veya affa uğramış olsa dahi Başkan olmaları mümkün olmayacaktır.

TFF Statüsünün 38. maddesindeki hükümler yalnızca AFDK üyeleri hakkında değil, PFDK üyeleri hakkında da uygulama alanı bulmaktadır.

c) İl Disiplin Kurulları

İl Disiplin Kurulları, kuruldukları illerde amatör futbol faaliyetlerinde bulunan kulüp, futbolcu ve diğer kişilerin fiillerinden doğan disiplin ihlallerini birinci derecede değerlendirmek ve bu talimat hükümleri çerçevesinde gerekli kararları vermekle görevlidir.

İl Disiplin Kurulları, yukarıda belirtilen görevlerini yerine getirmek amacıyla haftanın belirli günlerinde kurul başkanlarının çağrısı üzerine salt çoğunlukla toplanır. Toplantı gündemi, kurul başkanları tarafından belirlenir.

Başkan ve başkan vekilinin toplantıya katılmamaları halinde, en yaşlı üye kurula başkanlık eder. Aralıksız üç toplantıya izinsiz ve mazeretsiz katılmayan üyeler istifa etmiş sayılır.

Her il merkezinde oluşturulacak İl Disiplin Kurulları, Amatör İşler Kurulu'nun teklif edeceği kişiler arasından, TFF Başkanı tarafından atanacak bir başkan ve illerin sportif faaliyetlerine göre en az iki, en fazla dört üyeden oluşur. Kurullara asıl üye kadar yedek üye atanır. İl Disiplin Kurulları, TFF Başkanı'nın görevde kaldığı süre ile sınırlı olarak görev yapar.

Atanacak asıl ve yedek üyelerin fakülte veya yüksekokul mezunu olmalarına özen gösterilir. Ancak, İl Disiplin Kurulu başkanları ile başkan vekillerinin hukuk fakültesi mezunu olmaları şarttır. Diğer üyeler faal olmayan ve herhangi bir kulüpte görevi bulunmayan yönetici, teknik direktör, antrenör, hakem ve futbolcular arasından atanabilir. İl Disiplin Kurulları ilk toplantılarında bir başkan vekili ve bir raportör seçer. İl Disiplin Kurullarında görevlendirilebilmek için, TFF merkez ve taşra teşkilâtında başkaca bir görevi olmamak ve TFF Statüsünün 38. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen koşullara sahip olmak şarttır.

Ölüm, istifa ve başka nedenlerle oluşan boşalmalarda, boşalan görev için aynı usulle on beş gün içinde atama yapılır. Atama yapılincaya kadar, İl Disiplin Kurulu Başkanı, atama kararındaki sırayı takip ederek yedek üyeyi boşalan göreve çağırır.

3. Kulüp Lisans Kurulu

Kurul, lisans adayı kulüplerin sunduğu bilgi ve belgeler ile Kulüp Lisans Müdürlüğü'nün hazırlayacağı raporları da incelemek suretiyle bu talimat hükümleri ile eklerinde yer alan ilke, kriter ve esaslar çerçevesinde başvuru sahibi kulübe lisans verilip verilmemesine veya lisansın geri alınmasına karar verebilir.

Türk futbolunda kulüp lisans sistemini yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak; bu amaçla kulüp temsilcileriyle toplantılar düzenlemek, konferans, seminer ve benzeri eğitim faaliyetlerinde bulunmak, gerektiğinde üniversitelerle ve uzman sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmak ve uygulamada karşılaşılan sorunlara yönelik olarak kulüp lisans sistemi konusunda istendiğinde görüş bildirmek görev ve yetkisine haizdir.

Kulüpler inceleme veya denetimleri yapacak Kurul üyelerine ve/veya Kulüp Lisans Müdürlüğü Müdür ve uzmanlarına görevlerine ilişkin her türlü kolaylığı sağlamakla yükümlüdürler. İnceleme ve denetim raporlarının bir örneği ilgili kulübe de gönderilir.

Kurulun mali kriterlerle ilgili denetimine yardımcı olmak ve mali konularda; Kurula danışmanlık yapmak üzere, bu talimat kapsamındaki herhangi bir kulüple iş ilişkisi olmayan ve Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca denetim yetkisi almış bağımsız denetim kuruluşları arasından saptanacak bir bağımsız denetim şirketi ile TFF arasında bir hizmet sözleşmesi imzalanır. Şirket, TFF Yönetim Kurulu başkan vekilinin başkanlığında üç yönetim kurulu üyesinden oluşan bir değerlendirme kurulu tarafından yeterlik ve fiyat gibi ölçütler dikkate alınarak ihaleyle belirlenir.

Kulüp lisans sistemi, futbolun kalitesini bütün yönleriyle arttırmak, sürekli iyileştirmek, marka değerini ve saygınlığını korumak, profesyonel futbol kulüplerinde gençlerin yetiştirilmesine ve korunmasına sürekli olarak öncelik vermek, kulüplerin uygun yönetim ve organizasyon seviyesine sahip olmasını sağlamak, seyircilere ve medyaya iyi teçhiz edilmiş, konforlu ve güvenli spor tesisleri sağlayacak biçimde kulüplerin sportif altyapısını oluşturmak, kulüplerin şeffaflığının ve güvenilirliğinin artırılması, alacaklılarının korunması, risk yönetiminin tesisi, performans denetimi gibi önlemlerle ekonomik ve mali yapılarını güçlendirmek, bir sezon içindeki uluslararası müsabakaların sürekliliğini sağlamak ve kulüplerin mali, sportif, hukuki, personel, idari ve altyapı kriterleri açısından değerlendirmesi standartlarını ülke çapında geliştirilmek hedeflerine ulaşılmasını öngörür.

Kulüp Lisans Sisteminin bir diğer temel amacı, serbest rekabet koşullarını engelleyen davranışların önlenmesi için “*mali fair-play*” i hakim kılmak suretiyle kulüplerin ekonomik ve mali imkânlarını geliştirmek, şeffaflık ve güvenilirliğini artırmak, kulüplerin oyuncular, sosyal merciler/vergi mercileri ve diğer kulüplere karşı yükümlülüklerini zamanında yerine getirmelerini temin ederek alacaklıların korunmasına gereken önemi vermek, kulübün futbol muhasebesine daha fazla disiplin ve rasyonellik getirmek, kulüpleri kendi gelirlerini esas alarak idareye teşvik etmek, uzun vadede futbol lehine sorumlu harcamayı özendirmek ve Türk kulüp futbolunun uzun vadede yaşamasını ve sürdürülebilirliğini korumak hedeflerine ulaşılmasını amaçlar.

Kurul, TFF Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile seçilecek bir Başkan, bir Başkan Vekili, üç asıl ve dört yedek üyeden oluşur. Başkanın ve başkan vekili olmak üzere asıl ve yedek üyelere en az bir tanesi en az beş yıllık mesleki deneyime sahip hukukçu, en az bir tanesi de işletme veya ekonomi alanında en az beş yıllık deneyime sahip ve üniversite mezunu olmalıdır.

Kurulun görev süresi dört yıldır. Bununla birlikte, TFF Yönetim Kurulunun görev süresi ile sınırlıdır. Kurul üyelerinin yeniden atanmaları mümkündür. Üyeler, istifa etmedikçe veya çekilmiş sayılmadıkça, yerlerine yeni üye seçilemez. Herhangi bir

nedenle boşalan asıl üyeliğe, yedek üyeler Kurul Başkanının daveti üzerine, sırasıyla ve başkaca bir işleme gerek olmaksızın gelirler. Eksik kalan yedek üye sayısı, seçilecek yeni üyelerle tamamlanır.

Kurul, Başkanın veya mazereti olması halinde Başkan Vekilinin daveti üzerine en az üç üye ile toplanır. Kurulun olağan toplantıları ayda en az bir kez yapılır. Kurul, Başkan tarafından belirlenen tarihte ve kural olarak TFF tarafından Kurul için tahsis edilmiş yerde toplanır. Kurul kararlarında ve çalışmalarında bağımsızdır. TFF'nin herhangi bir organ veya yetkilisi, Kurul Başkan ve üyelerine talimat veremez, tavsiyede bulunamaz.

Kurul üyeleri, bu talimat kapsamındaki kulüplerden, kulüp yetkililerinden veya bunlarla doğrudan veya dolaylı ilişkisi bulunan kişilerden kendileri, yakınları veya üçüncü kişi veya kuruluşlar için doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir menfaat sağlayamazlar. Üyeler, görevlerinin gereği olarak elde ettikleri bilgileri, kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik, siyasal veya sosyal nitelikte bir menfaat elde etmek için kullanamazlar; görevdeyken ve görevden ayrıldıktan sonra yetkililer dışında kimseye açıklayamazlar.

4. Etik Kurulu

Etik Kurulu, 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca ilk derece yargı olarak kurulmuştur. Oluşturulan Etik Kurulu Talimatı ile de, Türk futbolunun etik değerleri ve toplumdaki saygınlığının korunması için kurulan TFF Etik Kurulu'nun çalışma usul ve esasları, futbol camiasının uyması gereken etik davranış ilkeleri ve futbolun etik kuralları düzenlenmiştir.

Bir belgeye veya sözleşmeye dayalı ve TFF denetimine tabi olarak amatör veya profesyonel sıfatla çalışan, görev yapan futbolcuların, teknik adam, sağlık personeli, futbolcu temsilcisi ve müsabaka organizatörü gibi tüm gerçek kişilerin ve kulüpler ile kulüp başkanı, onursal başkan ve yöneticilerin, kulüplerde fahri olarak görev yapan kişilerin ve futbola ilgili diğer gerçek ve tüzel kişilerin FDT uyarınca işlem yapılmayan

ve Etik Kurulu Talimat kapsamına giren ihlallerini, Şike ve teşvik primi iddialarını incelemek, TŒrk futbolunun etik değerleri ve marka değerinin korunması ve toplumdaki saygınlığının zedelenmemesi için gerekli hukuki denetimleri yapmak, bu bağlamda TŒrk futbolunu ahlaki açıdan tehdit eden risklere karsı bağımsız ve tarafsız bir Şekilde danışmanlık faaliyetinde bulunmak ve futbol camiasının uyması gereken etik davranış ilkelerinin ihlâl edildiği iddiasıyla yapılan başvuruları incelemek, araŐtırmak ve karara bağlamak, etik davranış ilkeleri konusunda uygulamada karşılaşılan sorunlara yŒnelik olarak, istendiğinde, TFF Başkanlığı'na ve futbolla ilgili tŒzel kişilere gŒrŒŐ bildirmek ve kararları ile ilgili olarak bŒlten yayımlamak ile gŒrevli ve yetkilidir.

Etik Kurulu, TFF Başkanı'nın teklifi ve YŒnetim Kurulunun kararı ile seçilecek bir Başkan ve dŒrt asıl ve dŒrt yedek Œyeden oluşur. Œyelerin tamamının asgari beş yıllık mesleki tecrŒbeye sahip hukukularardan oluşması zorunludur.

Futbol camiasındaki tŒm gerçek ve tŒzel kişiler, evrensel “ fair play “ kurallarına uygun olarak, TŒrkiye'nin bağlı olduğu ulusal ve uluslararası futbol kuruluşları ve TFF tarafından konulan ve gŒzetilen bağlılık, dŒrŒstlŒk ve sportmenlik prensiplerine bağlı kalmak ve buna gŒre davranarak futbolun marka değerini korumak zorundadırlar.

Futbol camiasındaki tŒm gerçek ve tŒzel kişiler, birbirleri ve medya, taraftar gibi futbolun diğer paydaŐları ile ilişkilerinde nezaket ve karşılıklı saygı anlayıŐı çerçevesinde davranacaklardır.

Futbol camiasındaki tŒm gerçek ve tŒzel kişiler; heyecanlı, kontrol dışı, Œn yargılı, suçlayıcı, kulŒpler arasında çatıŐmaya yol açabilecek, dostane duyguları zaafa uğratabilecek, taraftarların ve izleyicilerin kŒtŒ tezahŒrat da dahil olmak Œzere olumsuz tŒm davranıŐlarını Œzendirecek, tahrik ve teşvik edecek beyan ve davranışlardan kaçınmak zorundadır.

Futbol camiasındaki tŒm gerçek ve tŒzel kişiler, taraftarlara ve izleyicilere davranışlarıyla Œrnek olmalı, onların olumsuz davranışlarda bulunmalarını engellemek amacıyla Œstlerine dŒŐen tŒm Œdevleri yerine getirmekle yŒkŒmlŒdŒrlar.

Futbol camiasındaki kişiler, aldatmaya yönelik, yaralayıcı ve sakatlama olasılığı bulunan kasıtlı davranışların futbolun sportif ve ahlaki değerleriyle bağdaşmadığını kabul etmelidirler.

Anlaşmalı müsabakaların yanı sıra, arkadaşlık, hemşerilik, akrabalık, coğrafi yakınlık gibi olgular veya herhangi bir aidiyet hali nedeniyle sportif performansın olumsuz etkilenmesi, kayırmacılık ve futbolun etik değerleriyle bağdaşmayan davranışlar olarak kabul edilir.

Bütün bu hususların yanında ek olarak, futbol camiasındaki tüm gerçek ve tüzel kişiler, eylem ve işlemlerinde adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket etmelidirler. Görevlerini yerine getirirken dil, din, inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebepleri ayırım yapamazlar.

Futbol camiasındaki tüm gerçek ve tüzel kişiler öncelikli, ayrıcalıklı, taraflı ve eşitlik ilkesine aykırı muamele ve uygulama yapamayacakları gibi, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef alan davranışlarda bulunmamalıdır.

Ayrıca, rakip takımlara zarar vermek veya herhangi bir futbolcunun değerini asıl değerinden az veya çok göstermek amacı ile gerçek dışı ve manipülatif beyanlarda bulunmak, söylenti çıkarmak ve böylece transfer piyasasını etkilemeye çalışmak, çeşitli baskı yöntemleri kullanmak suretiyle futbolcuların özgür iradeleriyle karar vermelerini engelleyecek davranışlarda bulunmak da yasaklanmıştır.

Kurul, yukarıda sözü edilen ihlallerin gerçekleşmesi halinde, somut ihlalin koşullarını da dikkate alarak ve ihlalin ağırlığı ile orantılı ve ölçülü olarak takdir edeceği yaptırımların uygulanmasına karar verir. Kurul, ihlalin niteliğine göre, uyarma, kınama, huzurda kınama, yazılı ya da görsel medya aracılığı ile kınama, veya ihlalin topumdaki olumsuz etkilerini gidermeye yönelik olarak kişinin konferans vermesi veya engelli sporcularla ilgili organizasyonlara katılması gibi sportif ve eğitici yaptırımların uygulanmasına karar verebilir.

Kurul kararlarına uymayanlar hakkında Disiplin Kurulu tarafından Futbol Disiplin Talimatının talimatlara aykırı hareket maddesi uyarınca disiplin cezası verilir.

Yukarıda yapılan bütün bu açıklamaların ışığı altında TFF Etik Kurulu'nun yakın zamanda vermiş olduğu bir kararı bu bağlamda incelemekte fayda görmekteyiz.

a) Bülent Uygun ve Eskişehirspor Kararı

Bucaspor Kulübü'nün eski teknik sorumlusu Bülent Uygun'un kulübü ile sözleşmesi devam ederken Eskişehirspor Kulübü'nün teknik sorumlusu ile yollarını ayırmasının hemen akabinde, sözleşmesini tek taraflı feshedip Eskişehirspor Kulübü ile sözleşme imzalamasının Etik Kurulu Talimatı'nın " Genel Yükümlülük " kenar başlıklı 10. maddesinin " Futbol camiasındaki tüm gerçek ve tüzel kişiler, evrensel " fair-play " kurallarına uygun olarak Türkiye'nin bağlı olduğu ulusal ve uluslararası futbol kuruluşları ve TFF tarafından konulan ve gözetilen bağlılık, dürüstlük ve sportmenlik prensiplerine bağlı kalmak ve buna göre davranarak futbolun marka değerini korumak zorundadırlar" hükümlerine aykırı olması nedeniyle, teknik sorumlu Bülent Uygun'un ve Eskişehirspor Kulübü'nün haklarında gerekli incelemenin yapılması için Türkiye Futbol Federasyonu Etik Kurulu'na sevk edilmelerine karar verilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda alınan, 11.11.2010 tarih, 2010/13 E. ve 2010/1 sayılı kararda; " *Eskişehirspor Kulübü teknik direktörü Bülent Uygun'un Etik Kurulu Talimatı'nın 10. maddesinde yazılı olan 'fair play', 'sportmenlik' ve 'bağlılık' kavramları ile bağdaşmayan bir davranış sergilediği kanısına ulaşılmış ve Etik Kurulu Talimatı'nın 22. maddesinin 1. ve 2. fıkraları uyarınca, ölçülü ve orantılı olan uyarma yaptırımının uygulanmasına oy birliği ile karar verilmiştir* " denilmiştir.

C. Tahkim Kurulu

TFF, 17.6.1992 tarih ve 3813 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulmuş ve örgütlenmiştir. Bu düzenleme ile TFF özel hukuk hükümlerine tabi özerk bir kuruluş haline gelmiştir. Kanunun değişik

1.md'ne göre 3813 Sayılı Kanun, "Her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip, özerk TFF'nin kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek" amacıyla çıkarılmıştır.

3813 Sayılı Kanun'da değişiklik yapan 5340 Sayılı Kanunun genel gerekçesinde de belirtildiği gibi: "Spor mevzuatı, temel hukuk ilkelerine uygun olarak bütün ülkelerin iç hukuklarına etki edecek biçimde uluslararası niteliktedir. Uluslararası spor örgütlerine üye olan ülkeler bu kuruluşların benimsediği ilkelere ve talimatlara uyacaklarını peşinen kabul etmişlerdir". UEFA tarafından çıkarılan UEFA Statüsünün 60.maddesine göre ulusal federasyonlar, ulusal mevzuat saklı kalmak üzere, talimatların ve statülerine uygulanmasından kaynaklanan veya bunlarla ilgili olan ulusal nitelikteki uyuşmazlıkların çözümünün, nihai dereceli mahkeme sıfatıyla ve olağan mahkemelerin dışında, bağımsız ve tarafsız bir tahkim mahkemesine bırakılacağına ilişkin bir hükmü kendi statülerine koymak zorundadırlar.

3813 Sayılı Kanun, gerekçeye de uygun olarak UEFA Statüsünde yer alan ilkeleri Türkiye'de futbolun teşkilatlanması ve işleyişi bakımından da benimsemiş, Kanunda belirtilen özerkliğe de paralel olarak, TFF bünyesinde yürütülen futbol faaliyetlerinden doğan her türlü ihtilafların çözümünde tahkim esası getirilmiş, bu amaçla özerk ve bağımsız çalışan Tahkim Kurulu oluşturulmuştur. Belirtildiği gibi FIFA ve UEFA bünyesindeki yapılanma biçimi de budur. Futbol müsabakalarının oynanmasındaki süreklilik ve kısa aralık, başkaca özellikler, hızla ve kesin sonuç doğuracak şekilde karar alabilecek böyle bir yapıyı zorunlu kılmaktadır.

5894 sayılı Kanunun 6. Maddesinde belirtildiği üzere Tahkim Kurulu, bu kanun uyarınca bağımsız ve tarafsız bir zorunlu tahkim mercii olup TFF'nin en üst hukuk kuruludur. TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda belirtilen nitelikteki uyuşmazlıklar ile ilgili nihai karar merciidir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 15.10.1990 tarih, 1990/13894 Esas sayılı kararı¹⁶¹ ile; “ Anılan yasada öngörülen tahkim usulünün mecburi tahkim niteliğinde olduğunu ve kararlarının kesin olduğunun 3813 sayılı yasanın 13. ve 14. maddelerinde ayrı ayrı belirtildiğini, bu durumda HUMK 432. maddesi gereğince, Tahkim Kurulu kararlarının kesin olduğu” hükme bağlanmıştır. Yani Yargıtay'a göre de, 5894 sayılı Kanun uyarınca kurulan TFF Tahkim Kurulu mecburi tahkim niteliğindedir¹⁶². Tahkim Kurulu, TFF Statüsü ve ilgili talimatlar uyarınca karar verme yetkisine sahip kurul ve organlar tarafından verilecek kararları nihai olarak inceleyerek münhasıran karara bağlar. Tahkim Kurulu, kendisine yapılan başvuruları kesin ve nihai olarak karara bağlar ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz¹⁶³.

¹⁶¹ Kararın tam metni için bkz; http://www.hukuki.net/ictihat/9013984_4h.asp (5.3.2012)

¹⁶² Faruk Baştürk, “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Üzerine”, **Legal Hukuk Dergisi**, Sayı. 24 (Aralık 2004), s.3463.

¹⁶³ Anılan maddenin “ ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz” bölümü Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FUTBOL UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ

I. UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULU AŞAMASI

A. Yargılama Yetkisi

UÇK'nın, 5719 sayılı Kanun ile değişiklik yapılan 3813 Sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da kurulması öngörülmüştür. Daha sonra 5894 sayılı kanunun kabulü ile UÇK Talimatı ciddi değişikliklere uğramış ve son halini almıştır.

Kulüpler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri ve müsabaka organizatörleri aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için UÇK'nın yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler. Bununla birlikte sportif cezalar¹⁶⁴ ile yetiştirme tazminatına¹⁶⁵ ilişkin ihtilaflar münhasıran UÇK tarafından çözülecektir.

3813 sayılı kanunun öngördüğü eski düzenlemeye göre, UÇK, Kulüpler ile Kulüpler, Kulüpler ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, masörler ve Oyuncu Temsilcileri ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler arasındaki sözleşmelerden kaynaklanan ve futbol ile ilgili tüm uyuşmazlıkları tarafların başvurusu üzerine incelemeye ve karar vermeye münhasıran görevli ve yetkili idi.

¹⁶⁴ Bir futbolcunun koruma dönemi içerisinde sözleşmesini haksız olarak feshetmesi halinde futbolcuya eyleminin ağırlığına göre altı aydan on iki aya kadar oynamama cezası verilebilir. Söz konusu cezalar FIFA talimatında dört ila altı ay olarak belirlenmiştir. Koruma dönemi içerisinde bir futbolcuyu sözleşmesini feshetmeye yönelten veya sözleşmenin feshine sebep olan kulüpler, iki transfer tescil dönemi boyunca yeni bir futbolcu transfer etmekten men edilirler. Bu eylem, FIFA talimatında aynı şekilde yer almaktadır. İşte bu uygulanan yaptırımlara “ Sportif Ceza “ denir.

¹⁶⁵ Yetiştirme tazminatları, bir futbolcunun amatör kulübe kaydolmasından itibaren kendisi için yapılan yatırımların parasal karşılığı olan bedellerdir. Yetiştirme tazminatları esas olarak amatör kulüpleri desteklemek amacı ile ihdas edilmiştir. Mevzuata göre bu bedeller futbolcuların her bir kulüp değiştirme işlemlerinde yeniden hesaplanır ve futbolcuların yeni kulüpleri eski kulüplerine bu tazminatı ödemekle yükümlüdürler.

Yeni düzenleme ile deyim yerinde ise UÇK lağvedilmiş, ve futboldan doğan uyuşmazlıkların çözümünde TFF'nin hızlı ve adil yargılama usulü ciddi bir darbe almıştır. Nitekim yeni düzenleme ile her ne kadar tarafların anlaşma sureti ile uyuşmazlığı UÇK nezdinde çözebilecekleri belirtilmiş ise de, bu hüküm uygulamada hiçbir şey ifade etmeyen göstermelik bir hüküm olarak değerlendirilmelidir.

Yine bu madde hükmünden anlaşıldığı üzere, tarafların ihtilafın doğmasından sonraki bir dönemde UÇK'nın yetkisini kabul etmeleri beklenmektedir. Tarafların uyuşmazlık vuku bulduktan sonra ihtilafın görüleceği makam üzerinde uzlaşmaya varmaları elbette beklenemez. Özellikle taraflardan birinin Kulüp olması durumunda bu uzlaşma daha da zor bir hal almaktadır.

Tarafların UÇK'nın yetkisini tesis etme hususunda anlaşamamaları halinde alacaklı olan tarafın genel yargıya başvurmasından başka bir çaresi kalmamaktadır.

Eski düzenlemeye göre alacaklarının tahsili veya Kulüpler tarafından haksız olarak verildiği iddiasıyla para cezalarının iptali istemli davaların UÇK nezdinde görülmesi durumunda yargılama en geç altı ay ila bir yıl arasında değişen sürelerde karara bağlanmaktaydı. Gerekçeli kararın yazılmasını takip eden yedi gün içerisinde taraflarca Tahkim Kurulu'na başvurulmaması halinde anılan karar kesinleşmiş oluyordu. Taraflardan birinin Tahkim Kurulu'na başvurması durumunda ise verilecek karar nihai olması nedeniyle kesinleşmekte ve kurul kararları ile kesinleşen alacaklar, kulüplerin hanelerine “ *futbol ailesi borcu* “ olarak işlenmekte ve bu borçlar transfer yapmaya engel teşkil etmekteydi.

Bunun sonucunda ise kulüpler borçlu oldukları futbolcu ya da antrenörlere olan borçlarını ödemedikleri sürece transfer yapamaz hale geliyorlardı.

Kulüplerin borçlarını ödemelerinin garanti altına alınması için TFF tarafından kulüplere ödenmesi gereken lige katılım bedelleri, yayın gelirleri, şampiyonluk ve kupa primleri gibi gelirleri öncelikle borçlarına sayılmaktaydı.

Nitekim bilindiği üzere ülkemizde kulüpler mali olarak sağlam bir zeminde durmamakla birlikte özellikle futbolcularına yüksek miktarda borçlanmalarının verdiği sıkıntılar ile boğuşmaktadırlar. Bu nedenle statü değişikliği sonucunda UÇK'nın münhasırlık yetkisinin kaldırılması durumunda alacaklıların genel yargı yollarına başvuracaklarını bilmek kanaatimizce kulüpleri rahatlatmıştır. Çünkü ülkemizde yargılama sürelerinin uzunluğunun çoğu zaman eleştiri konusu olduğu bilinmektedir. Kulüpler, borçlu oldukları futbol ailesi mensuplarına yapmak zorunda oldukları ödemelerin hiç olmazsa genel yargının uzun dava süreleri nedeniyle birkaç yıl erteleneceğini düşünerek statü değişikliklerini Genel Kurul'da kabul etmişlerdir¹⁶⁶.

Burada üzerinde önemle durmamız gereken bir husus bulunmaktadır. Türkiye'de futbol kulüplerinin yönetimleri çoğunlukla iki, nadiren ise üç yıllık dönemler için seçilmektedirler. Yani bir kulüpten alacaklı olan futbolcu/teknik direktörün veya menajerin alacağının tahsili için genel mahkemelere başvurması neticesinde ilgili yargı kararının çıktığı ve kesinleştiği dönemlerde artık futbolcuya borçlu olan yönetim kurulu görevde olmayacaktır.

Tabii ki bu borçlar kulüplerin sorumluluğundadır, ancak kulüplerin borçları her geçen yıl artacağından yeni gelen yönetim kurulunun takımın ihtiyaç duyduğu transferleri maddi imkansızlıklar nedeniyle gerçekleştiremeyecek olması kulüpleri sportif açıdan da zorlayacak etkenlerden biri olacaktır.

İzah etmeye çalıştığımız hususlardan da anlaşılacağı üzere, ilgili statü değişikliği sonrasında UÇK talimatında yapılan değişiklikler uzun vadede çok ciddi sıkıntılara sebep olacaktır. Bu nedenle ivedilikle hali hazırdaki uygulamadan vazgeçilerek eski uygulamaya dönülmesinde yarar görmekteyiz.

¹⁶⁶ 29.6.2011 tarihli TFF Genel Kurulu'nda kabul edilen bu değişiklik TFF Statüsünün 56.maddesine denk gelmektedir. UÇK'nın münhasır yargı yetkisinin kaldırıldığı bu değişikliğin gerekçesi olarak TC Anayasa'sının 59. maddesine eklenen "Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz." hükmü gösterilmiştir.

Statü değişikliği sonucunda yargılama süreci de değişmiştir. Bu değişikliklerin neler olduğu ve uygulamada yaşanabilecek aksaklıklar bir sonraki bölümde tartışılacaktır.

B. Yargılama Süreci

1. Başvuru Usulü ve Süresi

Taraflardan birisinin uyuşmazlığının çözümü için yazılı olarak UÇK'ya başvuruda bulunması üzerine, UÇK sekreteryası, uyuşmazlığın karşı tarafına UÇK'nın ihtiyari hakem yetkisini kabul edip etmediğini yazılı olarak sorar.

Karşı taraf, UÇK'nın hakem yetkisini kabul edip etmediğini on günlük kesin süre içerisinde yazılı olarak UÇK sekreteryasına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde yazılı olarak yetkinin kabul edildiğinin bildirilmemesi halinde, yetkinin reddedilmiş olduğu kabul edilir. Bu husus kurul sekreteryası tarafından başvuruda bulunan tarafa bildirilir.

Yetkinin kabul edilmesi üzerine UÇK sekreteryası taraflara hakemlerini seçmelerini yazılı olarak bildirir. Hakem veya hakemlerin seçiminde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak hakemlerin UÇK hakem listesinden seçilmesi mecburidir¹⁶⁷.

Sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflarda ise başvuru üzerine sekreteryaya taraflara bir üst fıkra uyarınca hakemlerini seçmelerini yazılı olarak bildirir.

2. İhtilaf İnceleme Usulü ve Uygulanacak Mevzuat

Hakem veya hakemlerin belirlenmesinden sonra bu husus hakem veya hakemler tarafından zapta bağlanarak kurul sekreteryasına bildirir. Hakem heyetinin seçiminden

¹⁶⁷ Hakem heyetinin seçimine ilişkin esaslar tezimizin TFF Yargı Kurulları bölümü altında Uyuşmazlık Çözüm Kurulu başlığı altında incelenmiştir.

ve bu hususun sekreteryaya bildirilmesinden sonra, sekreteryaya gider avansının TFF hesabına yatırılması ve dava dilekçesinin sunulması için davacı tarafı uyarır.

Sekreteryaya usul kanunu hükümleri çerçevesinde dilekçelerin teatisini tamamladıktan sonra dosyayı hakem heyetine sunar. Hakem veya hakem heyeti usul kanunu hükümleri çerçevesinde hakem yargılamasını yaparak uyuşmazlığı çözüme kavuşturur.

Hakemlerin reddi, red usulü, tahkim yeri, tahkim süresi, hakemlerin ücreti başta olmak üzere, bu talimatta hüküm bulunmayan tüm konularda HMK'nın tahkime ilişkin hükümleri uygulanır.

3. Kararlara Karşı İtiraz Yolları

UÇK'nın ihtiyari hakem veya hakem heyeti olarak verdiği kararlara karşı TFF'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve HMK çerçevesinde yargı yoluna başvurulabilir.

UÇK hakem veya hakem heyetinin sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin verdiği kararlara karşı ise sadece Tahkim Kurulu'na itiraz edilebilir.

11.4.2008 tarihli eski UÇK Talimatı incelendiğinde yeni talimata göre çok daha kapsamlı ve detaylı olduğu görülecektir. Yeni talimatın – pek tabii tarafların sıklıkla başvurmayacakları da göz önüne alınarak – eksikliklerle dolu olduğu aşikardır.

Eski talimatta uyuşmazlıkların başvuru tarihinden itibaren en geç dört ay içerisinde karara bağlanması gerekliliği belirtilmişken yeni talimatta herhangi bir süre öngörülmemiştir.

Eski talimatın dikkat çekmek istediği husus, transfer sezonları öncesi ve sırasında meydana gelebilecek hak kayıplarının önüne geçilmesi gerekliliğidir. Nitekim

bir futbolcunun, kendisine borçlu olan Kulüpten alacağını tahsil edebilmesinin en kolay ve güvenli yolu yılda sadece iki kez gerçekleşen transfer sezonları idi.

Yeni düzenlemeye göre nadiren de olsa tarafların UÇK'nın yetkisini kabul ettiği durumlarla karşılaşılacaktır. UÇK'nın yargılamayı tamamlama süresinin belli olmaması, kararın açıklanması ve dolayısı ile kesinleşmesini de geciktireceğinden, futbolcunun alacağını transfer sezonu içerisinde tahsil etmesi imkansız hale gelecek ve futbolcu bir sonraki transfer sezonunu beklemek zorunda kalacaktır.

Yine tarafların UÇK'nın yetkisi hususunda mutabakata vardıkları hallerde, davacının kulüp olduğunu ve futbolcunun sözleşmesini haksız bir şekilde feshettiğinden hareketle kulübün futbolcu aleyhine tazminat ile birlikte sportif ceza talebinde bulunduğunu varsayarsak, kararın makul süre aşılıp açıklanması durumunda bu sefer kulüp mağdur edilmiş olacaktır. Nitekim, sözleşmesini haksız bir şekilde feshederek serbest kalan futbolcu, transfer sezonunda bir başka Kulüp ile sözleşme imzalamakta serbest olacaktır.

Talimatın değişmesinden sonraki dönemde, taraflara UÇK nezdinde bulunan ihtilafların yargılamasına UÇK tarafından devam edilmesine muvafakat edip etmedikleri sorulmuş ve taraflara on günlük cevap süresi verilmiştir. UÇK nezdindeki ihtilafın taraflarından yaklaşık %95'i UÇK yargılamasını kabul etmediklerini bildirmişlerdir. Bu yönde bildirimde bulunan tarafların tamamı kulüplerdir. Diğer %5'lik kısım ise UÇK yargılamasını kabul etmiş ancak henüz UÇK tarafından yargılama aşaması tamamlanarak kararı açıklanan herhangi bir ihtilaf bulunmamaktadır.

TFF'nin FIFA ve UEFA üyesi olduğu ve 5894 sayılı kanunun TFF'nin görevleri başlıklı maddesinde talimatların TFF'nin üyesi bulunduğu FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak hazırlanması yükümlülüğüne aykırı hareket ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Nitekim, çalışmamızın 5.I.A bölümünde açıklayacağımız üzere, FIFA nezdinde ihtilafları çözmekle görevli olan İhtilaf Çözüm Dairesi (DRC) kararlarını ivedilikle almakta ve böylece olası hak kayıplarının önüne geçmektedir. Temelini ve talimatlarını DRC'den almakta olan TFF UÇK'nın da bu hususta aynı hassasiyet ile görev yapması bir zorunluluk teşkil etmektedir.

II. TAHKİM KURULU AŞAMASI

A. Yargılama Yetkisi

Tahkim Kurulu talimatı, 5894 Sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da ve TFF Statüsünde düzenlenmiş olan Tahkim Kurulu'nun çalışma esas ve usullerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Tahkim Kurulu, 5894 sayılı kanun uyarınca bağımsız ve tarafsız bir zorunlu tahkim mercii olup, TFF'nin en üst hukuk kuruludur. Tahkim Kurulu, TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda belirtilen nitelikteki uyuşmazlıklar ile ilgili nihai karar merciidir¹⁶⁸. Tahkim Kurulu, TFF Statüsü ve ilgili talimatlar uyarınca karar verme yetkisine sahip kurul ve organlar tarafından verilecek kararları nihai olarak inceleyerek münhasıran karara bağlar.

Tahkim Kurulu Talimatının 2. Maddesinde belirtildiği üzere Kurul; Federasyon ile Kulüpler, Hakemler, Futbolcular, Teknik Direktörler, Antrenörler, Oyuncu Temsilcileri, masörler ile diğer görevliler arasında çıkan ihtilaflar hakkında Yönetim Kurulu tarafından verilecek kararlara karşı yapılan başvuruları, AFDK ve PFDK kararlarına karşı yapılan itirazları, UÇK kararlarına karşı yapılan başvuruları, Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından çıkartılmış Talimatların, Kanun, Ana Statü, FIFA ve UEFA Ana Statülerine aykırılığına ilişkin başvuruları, ilgililerin talebi üzerine inceler ve karara bağlar.

¹⁶⁸ Bu düzenleme, iptali istenmiş olmasına rağmen, Anayasa Mahkemesi'nin almış olduğu 06.01.2010 tarihli karar ile bir değişikliğe uğramamıştır.

Tahkim Kurulu Talimatının “*Kurulun Oluşumu* “ başlıklı 3. maddesinde Tahkim Kurulu üyelerinin kimlerden oluşacağı ve ne şekilde seçileceğine dair hüküm yer almaktadır.

Buna göre, Tahkim Kurulu, Federasyon Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile en az beş yıllık meslekî tecrübeye sahip hukuk fakültesi mezunları arasından seçilecek bir Başkan ile altı asıl, altı yedek üyeden oluşur. Kurul, ilk toplantısında asıl üyeler arasından bir Başkan Vekili ve bir Raportör seçer. Başkan ve Başkan vekilinin yokluğu halinde, kurula en yaşlı üye Başkanlık eder. Tahkim Kurulu’nun görev süresi TFF Başkanının görev süresi ile sınırlıdır.

Talimatın üçüncü maddesinde, üyelerin belirlenmesinde FIFA ve UEFA kriterleri esas alındığı, özerk federasyonların veya spor kulüplerinin kurullarında görev alanlar ile ceza veya disiplin kurullarınca altı aydan fazla cezaya çarptırılmış olanların Tahkim Kurulu üyesi olamayacakları düzenlenmiştir.

Söz konusu maddede yapılan düzenleme kanaatimizce son derece yerindedir. Kanımızca, spor kulüplerinin kurullarından herhangi birisinde görev yapan bir kişinin Tahkim Kurulu üyesi olmaması gerekmektedir. Lakin, talimat hükmünde bu kişilerin yedek üyelik görevinde bulunup bulunamayacakları hususunda bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bilindiği üzere, herhangi bir nedenle boşalan asıl üyeliğe, yedek üyeler sırasıyla ve kendiliğinden gelmektedirler. Spor kulüplerine mensup kişilerin boşalan asıl üye yerinde göreve gelmeleri halinde, mevcut görevlerinden istifa etmeleri gerekeceği izahtan varestedir. Kanımızca, Tahkim Kurulu’nun ilgili maddesinde, bu hususta bir düzenleme yapılmak suretiyle değişikliğe gidilmesi yerinde olacaktır. Böylece, Tahkim Kurulu’nun bağımsızlığı üzerinde şüpheye yer verecek çekincelerin de ortadan kalkması sağlanacaktır.

B. Yargılama Süreci

1. Başvuru Usulü ve Süresi

5.5.2009 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe giren 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. Maddesinde Kurula başvuruların yazılı olarak yapılacağı düzenlenmiştir.

TFF Tahkim Kurulu'na sunulan dilekçede tarafların adı, soyadı veya unvanı varsa vekillerinin adı, soyadı, adresleri, başvuru konusu, maddi vakıalar, hukuki sebepler, dayanılan deliller ve talepleri yer alacak, ayrıca, aleyhine TFF Tahkim Kurulu'na başvuru kararın ya da belgelerin asılları veya örnekleri de dilekçeye eklenecektir.

Ancak, TFF Yönetim Kurulu'nun çıkarmış olduğu talimatlara karşı yapılan başvurulara söz konusu talimatların bir örneğinin eklenmesine gerek olmadığı kanaatindeyiz.

Yine aynı talimatın 7. md'sinde, Kurul'a yapılacak başvuru veya itirazların, kararın yazılı bildirimini veya yazılı bildirim hükmündeki duyuruyu izleyen yedi gün içinde harcı yatırılmak suretiyle gerçekleştirilmek zorunda olduğu ifade edilmiştir.

.

Hali hazır düzenlemeler uyarınca yedi gün olan başvuru süresinin başlangıç gününün tespiti önem arz etmektedir.

3813 sayılı Kanun ve Ana Statü incelendiğinde, TFF Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan talimatların Resmi Gazete'de yayımlanmasına yönelik bir zorunluluğa rastlanmamaktadır. Ancak 3813 sayılı Kanun ile ülke çapında futbol alanında her türlü düzenlemeyi yapmakla görevlendirilmiş TFF'nin genel düzenleme niteliğindeki talimatları Resmi Gazete'de yayımlanarak duyurulmakta idi. O dönemde, birçok

talimatın yürürlük maddesinde Resmi Gazete’de yayımlanma tarihinin yürürlük tarihi olarak belirtildiği görülmektedir¹⁶⁹.

Ancak bu uygulama günümüzde terk edilmiştir. TFF tarafından hazırlanan talimatlar TFF’nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmektedirler¹⁷⁰.

Tahkim Kurulu Talimatının 6 ve 7. maddeleri uyarınca, Kurula yapılacak başvuru veya itirazlar, kararın yazılı bildirimini veya yazılı bildirim hükmündeki duyuruyu izleyen yedi gün içinde harcı yatırılmak suretiyle gerçekleştirilmek zorundadır. Bununla birlikte, başvuru sahibi, başvuru harcını yatırmak ve makbuzunu dilekçesine eklemek zorundadır. Harcı yatırılmamış başvurular reddedilir.

Diğer bir ifade ile, başvuru evrakının TFF Tahkim Kurulu’na yedi günlük süre içerisinde ulaştırılması yetmemekte, belirtilen süre içerisinde başvuru harcının da yatırılması gerekmektedir. TFF Tahkim Kurulu tarafından verilmiş kararlarda da, başvuru süresi içinde harcin yatırılmamış olduğunun görüldüğü hallerde başvurular süre yönünden reddedilmiştir.

Tahkim Kurulu’nun yargılama aşamasında sıklıkla karşılaşılan sorunlardan belki de en önemlisi itirazın süresinde yapılıp yapılmadığının tespiti hususunda süre gelen yanlış uygulamalardır.

Bilindiği üzere HMK’nın 118. Maddesinde dava, dava dilekçesinin kaydedildiği tarihte açılmış sayılır ifadesi yer almaktadır. Tahkim Kurulu’nun yerleşik içtihatlarında ise HMK’nın kemikleşen bu ifadesinden uzaklaşmış, itiraza ilişkin harcin yatırıldığı

¹⁶⁹ Eski Tahkim Kurulu Talimatının 21. maddesi uyarınca anılan Talimat Resmi Gazetede yayımlandığı tarih olan 4.9.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

¹⁷⁰ TFF Tahkim Kurulu Talimatının Yürürlük başlıklı 23. Maddesinde “ Türkiye Futbol Federasyonu tarafından hazırlanan bu talimat, Yönetim Kurulu’nun kararı ile yürürlüğe girer ve Federasyonun resmi internet sitesinde (www.tff.org) yayımlanır. <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF-Dokuman/Talimatlar/Tahkim-Kurulu-Talimati-Yayina-24.08.2011.pdf> (3.11.2011)

tarikh esas alınmıştır. Nitekim, süre gelen uygulama ile ilgili görüşlerimizi belirtmeden önce bir hususa dikkat çekmek isteriz. Türk mahkemelerinde genel uygulama, dava taraflarının davanın görüldüğü yer mahkemesinden başkaca bir yerde ikamet etmeleri durumunda dava dilekçelerinin, davaya cevap veya karara itiraz dilekçelerinin muhabere yolu ile gönderilmesi esasına dayanır. Bu durumda, örneğin davaya itiraz etmek isteyen taraf, davanın görüldüğü mahkemeye gönderilmek üzere kendi yerleşim yeri mahkemesine dilekçe kaydı yaptırmak suretiyle kayıt tarihinde itirazda bulunmuş sayılır. Ancak TFF nezdinde bulunan ve özel yetki ile görev yapan Tahkim Kurulu, genel yargı anlamında bir itiraz mercii olarak kabul edilemeyeceğinden ötürü başvuruların muhabere yolu ile yapılması mümkün olmamaktadır. Nitekim, Tahkim Kurulu'nun TFF'nin merkezi yerleşim yeri olan İstanbul'da faaliyet gösterdiği ve itiraz başvurularının Kurula gönderilmek üzere bir başka kurum eliyle yapılamayacağı açıktır. Bu nedendir ki, yerleşik uygulama itiraz dilekçelerinin Kurula faks yolu ile ulaştırılabileceği yndedir¹⁷¹. Bu uygulama son derece pratiktir. İtiraz dilekçelerinin bizzat Kurula sunulması zorunluluğu karşısında itiraz dilekçesinin, Kurulun yerleşik bulunduğu İstanbul ili dışından posta veya kargo yolu ile gönderilmesi halinde, yedi günlük sürenin geçirileceği izahtan varestedir. Bu nedenle, harcın yatırılmasını müteakip dekont örneğinin, itiraz dilekçesine eklenmek suretiyle süresi içinde Kurula faks vasıtasıyla iletilmesi itirazın geçerliliğine yeterlidir¹⁷².

Tahkim Kurulu'na başvuruların süresinde yapılabilmesi açısından kabul edilen bu uygulama son derece yerindedir. Ancak, Kurulun yerleşik uygulamaları gereğince itiraz süresi içerisinde harç yatırılması, ancak dava dilekçesinin kayda girmemesi durumunda itirazın akıbeti ne olacaktır?

Yukarıda atıfta bulunduğumuz HMK'nın 118. Maddesi, eski Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HMUK) ile paralel yöndedir. Ancak HMUK'taki hükmün uygulamasında Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun (YİBK) E. 1983/7 K.1984/3

¹⁷¹ Söz konusu faks yolu ile başvuru uygulaması UÇK'ya başvuru ve UÇK Kararlarının taraflara tebliği yönünden de uygulanmaktadır.

¹⁷² Başvuru dilekçelerinin ıslak imzalı orijinallerinin posta veya kargo yollarından biri ile ilgili dosyaya ibraz edilmesi gerekmektedir.

sayılı içtihadı esas alınmaktaydı¹⁷³. Yani kararda kısaca, harca tabi davalarda, davanın açılma tarihinin harcın yatırıldığı tarih olduğuna işaret edilmekteydi. Bir başka deyişle, dilekçenin kayıt tarihi değil harcın yatırıldığı tarih dikkate alınmaktaydı. Dolayısıyla HMK'nın 118. Maddesinin anılan YİBK'nın aldığı kararlar birbirine uygun olmadığı görülmektedir. YİBK tarafından alınan kararların mahkemeler için bağlayıcı olduğu düşünülürse, mahkemelerin bu kararlara uygun hareket etme yükümlülüğünün ortadan kalkabilmesi için yeni bir içtihadı birleştirme kararı alınması ya da yeni bir yasal düzenleme ile kararın etkisiz hale getirilmesi gerekecektir. Yeni HMK hükmünün, eski HUMK hükmü ile paralellik taşıdığı anımsanacak olursa, anılan kararın etkisiz hale getirilebilmesi için yeni bir içtihadı birleştirme kararı yaratılması gerektiği düşünülebilir. Kısaca, dava açılma tarihinin belirsizliğine yönelik TFF Tahkim Kurulu nezdinde yaşanan tartışmalar genel yargıda da yaşanmaktadır.

TFF Tahkim Kurulu yerleşik içtihatlarına göre de genel hukukta kabul edilen 1984/3 K. Sayılı karar doğrultusunda davanın açılma tarihi harcın yatırıldığı gün olarak kabul edilmekteydi. Daha açık ifade etmek gerekirse, başvuru dilekçesi itirazın son günü kayda girmesi dahi, son gün yatırılan harç davanın açılmış sayılması için yeterliydi. Kararın sonuç kısmının tam metninde dikkat çeken bir husus bulunmaktadır. Tahkim Kurulu'na yapılan başvurular harca tabi dava olarak nitelendirilmektedir. YİBK'nun aldığı kararda harca tabi davaların harcın ödenme tarihinde açılmış sayılacağı belirtilmiş, ancak dava dilekçesinin mahkeme kalemine daha sonraki bir tarihte verildiğinin mahkeme tarafından belgelendirilmesi halinde davanın o tarihte açıldığının kabul edileceğine karar verilmiştir.

¹⁷³ YİBK'nın 1983/7 E., 1984/3 K. Sayılı kararının tam metninde; “ Yukarıda açıklanan nedenlerle; harca tabi olmayan davalarda, hakimin dava dilekçesini havale tarihinde; harca tabi davalarda ise, harcın ödendiği tarihte davanın açılmış sayılacağına; ancak, dava dilekçesinin ilgilisi tarafından daha sonraki bir tarihte mahkeme kalemine verildiğinin kalemce belgelendirilmiş olması halinde, davanın o tarihte açıldığının kabulü gerekeceğine, birinci ve ikinci toplantılarda 2/3 çoğunluk sağlanamadığından, harca tabi olmayan davalar yönünden 19.12.1983 günlü üçüncü ve harca tabi davalar yönünden ise, 6.2.1984 günlü dördüncü toplantıda oyçokluğu ile karar verildi.” denilmiştir.

29.6.2011 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurul ile göreve gelen Mehmet Ali Aydınlar başkanlığında göreve gelen ve çoğunluğunu Yargıtay üyelerinin oluşturduğu yeni Tahkim Kurulu, 11.8.2011 tarihinde aldığı karar ile YİBK'nın 1984/3 K. Sayılı kararına paralel, ancak TFF yargılama usulleri açısından içtihat oluşturacak yeni bir karar yaratmıştır¹⁷⁴. Söz konusu karar, aşağıda izah edilecek ihtilaf neticesinde tesis edilmiştir.

a) Adıyaman Spor – Murat Günay Kararı

Adıyaman Spor Kulübü ile futbolcu Murat Günay arasındaki ihtilafa ilişkin UÇK'nın verdiği karara karşı futbolcu Tahkim Kurulu'na başvurmuştur. Söz konusu UÇK Kararının 6.7.2011 tarihinde futbolcu vekiline tebliğ edildiği, başvuru harcının 08.07.2011 tarihinde yatırıldığı ancak başvuru dilekçesinin 28.7.2011 tarihinde TFF tarafından kayıt altına alındığı belirlenmiştir. TFF Tahkim Kurulu Talimatının ilgili maddeleri gereğince itiraz başvurularının ilgili kararın tebliğinden itibaren yedi gün içerisinde harcı yatırılmak suretiyle ve aynı süre içinde dilekçe ile gerçekleştirilmesi gerektiğinden bahisle, dilekçenin yedi günlük süre geçtikten sonra verilmiş olması karşısında dilekçenin başvuru dilekçesi olarak kabulünün mümkün olamayacağına karar vermiştir.

Kanımızca yeni yaratılan bu içtihat son derece yerindedir. Nitekim yargılamanın uzamasını isteyen kötü niyetli kişiler tarafından dilekçenin geç verilmesi kesin kararın tesis edilmesinin önünü tıkamakta ve karşı tarafın mağdur olmasına sebebiyet vermektedir.

Tahkim Kurulu'na başvuru usulünü incelerken günümüzde sıklıkla kullanılan e- imza yönteminin mümkün olup olmadığı da tartışılmalıdır. 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nda yer alan şekliyle elektronik imza; başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi tanımlamaktadır. Elektronik imza; bir bilginin üçüncü

¹⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=13181> (23.9.2011)

tarafların erişimine kapalı bir ortamda, bütünlüğü bozulmadan (bilgiyi ileten tarafın oluşturduğu orijinal haliyle) ve tarafların kimlikleri doğrulanarak iletildiğini elektronik veya benzeri araçlarla garanti eden harf, karakter veya sembollerden oluşmaktadır.

Kanaatimizce e-imza uygulamasının gerek Tahkim Kurulu gerekse UÇK başvurularında kullanılmasının önünde talimat ile belirlenen bir engel bulunmamaktadır. Ancak e-imza kullanılabilmesi için gerekli altyapı çalışmalarının yapılması ve data sisteminin uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

2. İhtilaf İnceleme Usulü ve Uygulanacak Mevzuat

Başvuru dilekçeleri kayıt sırasına göre incelenir ancak Kurul tarafından gerekli görülmesi halinde bir uyuşmazlığın daha önce incelenmesine karar verilebilir. Başvuru dilekçeleri Başkan, Raportör ya da başkan tarafından görevlendirilecek üye tarafından incelenecektir.

Başvuruda şekle ilişkin eksikliklerin bulunması halinde, dilekçe, eksikliklerinin tamamlanması için başvuru sahibine iade edilir. Eksikliklerin başvuru sahibine bildirilmesinden itibaren beş gün içinde tamamlanması zorunludur, aksi halde başvurular yapılamamış sayılır.

Herhangi bir şekli eksikliği olmayan başvurular, görev, merci atlaması, ehliyet, harç, menfaat ve süre bakımından incelenir ve bu konudaki tespit başvuru tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde Kurul'a bildirilir.

Yapılan ilk incelemede yukarıdaki unsurlara ilişkin eksiklikler tespit edilmişse ve Kurul da bu tespitleri benimserse başvurunun reddine karar verir. Bununla birlikte merci atlaması halinde, dilekçe, işlem için yetkili mercie gönderilir ve durum başvuru sahibine bildirilir. İlk incelemenin ardından dilekçeler karşı tarafa ve varsa ihbarı

gerekli görülen kişilere tebliğinden itibaren yedi gün içerisinde cevap verilmesi ihtar edilerek gönderilir¹⁷⁵.

Tahkim Kurulu, iş bu talimatta zikredilen usul kurallarının yanı sıra yargılamaya ilişkin diğer mevzuatın bu talimata aykırı olmayan hükümlerini de uygulamaktadır.

Bununla birlikte Tahkim Kurulu, 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Ana Statü, Federasyon Talimat ve Düzenlemeleri ile FIFA ve UEFA kurallarını esas alarak Türk maddi hukukuna göre karar verir

3. Kararlara Karşı İtiraz Yolları

Tahkim Kurulu Talimatının 14. Maddesinde Kurul kararlarının kesin olduğu, idari ve yargısal mercilerin onayına tabi olmadığı ve bu kararlara karşı idari ve yargısal mercilere başvuru hakkının bulunmadığı belirtilmektedir¹⁷⁶. Ancak HMK'nın, kararların açıklanması ve maddi hataların düzeltilmesi ile yargılamanın yenilenmesi hakkındaki hükümlerinin saklı olduğu ifade edilmiştir.

Talimatın ilgili maddesinde yer alan “ *bu kararlara karşı idari ve yargısal mercilere başvurulamaz.* “ ifadesi AY Mahkemesi'nin 6.1.2011 tarihinde aldığı karar ile geçerliğini kaybetmiştir. Nitekim AY Mahkemesi E. 2010/61, K. 2011/7 K. Sayılı kararı ile; TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 6. Maddesinin 4. Fıkrasında yer alan “ *Tahkim Kurulu kendisine yapılan başvuruları kesin ve nihai olarak karara bağlar ve bu kararlar aleyhine yargı yollarına başvurulamaz.* “ hükmü AY'ya aykırı olduğundan bahisle oyçokluğu ile iptaline karar vererek Tahkim Kurulu kararlarına karşı yargı yolunu açmıştır¹⁷⁷.

¹⁷⁵ Tahkim Kurulu her ne kadar başvuruların ve beyanların faks yolu ile yapılması uygulamasını benimsemiş ise de, söz konusu dava dilekçeleri iadeli taahhütlü posta yolu ile tebliğe çıkarılır.

¹⁷⁶ Bununla birlikte Kurul'un, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari hakem sıfatıyla incelediği ihtilaflar hakkında vereceği kararlara karşı kanuni müracaat yolları saklıdır.

¹⁷⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz;

http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2923&content=
(1.12.2011)

a) AY Mahkemesi'nin 6.1.2011 Tarihli Karar İncelemesi

Tezimizin bu bölümünde söz konusu karar değerlendirilerek yol açabileceği olumsuzluklar hakkında görüş bildirilecektir. Söz konusu kararın doğru şekilde incelenebilmesi açısından olayların en başından ele alınması gerekmektedir.

2009 yılında, Ankaraspor A.Ş.'nin onursal başkanlık görevini Melih Gökçek'in, Ankaragücü Kulübü başkanlık görevini ise oğlu Ahmet Gökçek'in üstlendiği ve bu oluşumun TFF tarafından sakıncalı görülmesi nedeniyle yürütülen soruşturma sırasıyla şu şekilde gelişmiştir.

TFF Yönetim Kurulu 11.9.2009 tarihinde aldığı karar ile Ankaraspor A.Ş. ve Başkanı Ruhi Kurnaz'ı, MKE Ankaragücü Kulübü ve Başkanı Ahmet Gökçek'i ve 30.8.2009 tarihinde yapılan MKE Ankaragücü Genel Kurulu'nda yeni yönetim kurulu üyesi olarak görev alan 15 yöneticiyi, ayrıca Ankaraspor A.Ş.'yi, adil oyun düzeninin sağlanabilmesi amacıyla 11.9.2009 tarihinden itibaren başlamak üzere müsabakalarını oynamamasına ilişkin tedbirli olarak Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'na sevk etmiştir¹⁷⁸.

PFDK, 15.09.2009 tarihli kararında; Ankaraspor A.Ş.'nin aynı ligde mücadele ettiği Ankaragücü Kulübü ile arasındaki ilişkinin sportif rekabeti engelleyici, müsabakaların ve ligin dürüstlüğüne, kamuoyunun ligin dürüstlüğüne ilişkin algısını zedeleyecek nitelikte olması nedeniyle TFF Statüsünün 18. ve 76. Maddeleri ile Kulüp Tescil Talimatınının 17. maddesine aykırılıktan dolayı Futbol Disiplin Talimatınının (FDT) 45/1. maddesi uyarınca, konuyla ilgili uluslararası kural ve kabullerde belirlenmiş olan ölçütler de dikkate alınarak takdiren bir alt lige düşürülmesine karar vermiştir¹⁷⁹.

¹⁷⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=7947> (5.12.2011)

¹⁷⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=7975> (23.11.2011)

Ligden düşürülme kararına atıfta bulunulan TFF Statüsünün 18. Maddesi; “ *Hiçbir gerçek veya tüzel kişi (holding şirketleri ve grup şirketleri de dahil) herhangi bir müsabaka veya turnuvanın dürüstlüğünün tehlikeye düşmesine neden olacak şekilde birden fazla kulübün veya grubun kontrolünü elinde bulunduramaz*” şeklinde düzenlenmiştir.

Yine TFF Statüsünün 76. Maddesinde; “ *Hiçbir gerçek veya tüzel kişi (holding şirketler ve bağlı kuruluşları dâhil) herhangi bir müsabaka ya da turnuvanın dürüstlüğünü herhangi bir biçimde zedeleyecek şekilde birden fazla kulübü yönetemez veya kontrolünü elinde bulunduramaz*” ifadesi, TFF Kulüp Tescil Talimatının Kulüplerin Mülkiyeti başlıklı 17. maddesinde ise; “*Gerçek veya tüzel kişiler, aynı ligdeki birden fazla kulübün hakim hissedarı veya yönetim kurulu üyesi olamazlar. Çoğunluk hisseleri veya yönetime hakim hisseleri aynı gerçek veya tüzel kişiliğe ait kulüpler aynı ligdeki müsabakalara iştirak edemezler*” ifadeleri yer almaktadır.

Ankaraspor A.Ş. anılan karara itiraz etmiş, ancak Tahkim Kurulu 06.10.2010 tarihli kararı ile PFDK’nın kararını oyçokluğu ile onamıştır¹⁸⁰. 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna göre Tahkim Kurulu kararları kesindir ve bu kararlara karşı yargı yoluna başvurulamayacağı belirtilmiştir.

Her ne kadar kanunda aksi düzenlemeye yer verilmemiş olsa da Ankaraspor A.Ş., TFF Statüsü ve FDT’nin belirli maddelerinin mutlak butlanla batıl olduklarının tespiti ile Tahkim Kurulu’nun 6.10.2009 günlü kararının iptali ve maddi manevi tazminat istemi ile Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesi’ne başvurmuştur. Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesi de söz konusu itiraza esas teşkil eden kuralların AY’ya aykırı olduğu iddiasını ciddi bularak iptal edilmesi için 16.6.2010 tarihinde AY Mahkemesi’ne başvurmuştur.

¹⁸⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz; <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=8151> (7.9.2011)

İptal isteminin gerekçesi olarak ise, söz konusu düzenlemenin AY'nın 9, 36 ve 125. Maddelerine aykırı olduğunu ifade ederek, bu hususta AY Mahkemesi'nin 2006/118 Esas ve 2009/107 Karar sayılı ilamında; "*Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."* denilmesini, 125. maddesinin birinci fıkrasında ise idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesinin öngörülebileceği, milletlerarası tahkime ancak yabancılik unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebileceği belirtilmiştir.

AY Mahkemesi, 5894 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin incelenmesinden TFF Tahkim Kurulu'nun, hukuki uyuşmazlıkların, bağımsız kişiler tarafından çözümlenerek karara bağlandığı, yargı işlevi yerine getiren bir kurul olarak düzenlendiğinin anlaşıldığına işaret etmiştir.

İtiraz konusu yapılan 6/4 maddesinin ilk bölümüne bakıldığında kullanılan "*kesin*" ibaresinin Tahkim Kurulu'nun incelediği konularda vermiş olduğu kararların biçimsel yönden kesin, uygulanabilir ve bağlayıcı nitelikte olduğunun ifade edildiği, "*nihai*" ibaresinin ise Kurul'un TFF içerisinde başvurulacak en son merci olduğunu belirtmesinden ötürü savunma ve hak arama özgürlüklerinin sınırlanmadığı dolayısıyla da yargı yoluna başvurulmasının engellenmediği gerekçeleri ile bu bölümün iptalinin reddine karar verilmiştir.

İtiraz edilen 6/4 maddesinin ikinci bölümünde yer alan "*ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz.*" ibaresi ile tarafların dava haklarının kullanılmasının engellendiği belirtilmiştir. Tahkim Kurulu'nun amacının tarafların mahkemeye başvurmadan önce uyuşmazlığın kısa sürede çözülebilmesini sağlayabileceği ancak kurulun kesin ve nihai kararlarına karşı yargı yoluna başvurulmasının engellenmesi halinde, AY'nın 36. Maddesinde güvence altına alınan "*hak arama özgürlüğü*" alanına müdahale edileceği ve bunun hak arama özgürlüğü ile bağdaşmayacağı belirtilmiştir.

Bu nedenlerle 6/4 maddesinin ikinci bölümünün AY'nın 9. ve 36. Maddelerine aykırı oluşu ile iptaline oyçokluğu ile karar verilmiştir.

AY'nın söz konusu iptal kararı kanaatimizce yerinde değildir. Şöyle ki; 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un amacı, her türlü futbol faaliyetinin milli ve milletlerarası kurallara göre yürütülmesi, teşkilatlandırılması, geliştirilmesi ve Türkiye'nin futbol konusunda yurt içinde ve yurtdışında temsil edilmesi için, özel hukuk hükümlerine tâbi, tüzel kişiliğe sahip, özerk TFF'nin kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usullerinin düzenlenmesidir.

Yine aynı kanuna göre TFF'nin, Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA) ve Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA) üyesi olduğunun vurgulanması ile bu birliklerin yetkili organları tarafından konulan statü, talimat ve düzenlemeler ile bunların yetkili kurulları tarafından verilen kararlara uyulmasını sağlamakla yükümlü olduğu belirtilmektedir.

Bilindiği üzere futbol hızlı değişen, hızlı gelişen ve bunun neticesinde hızlı kararlar alınmasını gerektiren bir yargı sistemi ile donatılmalıdır. İçeriği ister borç alacak ilişkisi, ister disiplin hukuku, ister transfere ilişkin ihtilaflar olsun, futbol faaliyetinden doğan her türlü ihtilafın ivedilikle karara bağlanması oyunun sağlıklı şekilde devamı için önem arz etmektedir. Nitekim, tarafların bu konudaki hassasiyetinin farkında olan FIFA ve dünyada milyonlarca kişinin takip ettiği futbol turnuvalarının düzenleyicisi konumunda olan UEFA futbol faaliyetlerinden doğan her türlü ihtilafların çözümünde “*tahkim*” esasının uluslararası düzeyde öngörülmesi ilkesini benimsemişlerdir. TFF'nin, FIFA ve UEFA üyesi olduğunun vurgulanması yalnızca lafta kalmamakta, bunun en önemli kanıtı TFF'nin de tıpkı diğer birlik üyesi ülkeler gibi FIFA ve UEFA'nın benimsediği ilkelere ve talimatlara uyacağını beyan ve taahhüt etmesidir. FIFA ve UEFA'nın süre gelen düzenlemeleri, futboldan doğan herhangi bir ihtilafın ilgili federasyonun oluşturacağı bir kurul eliyle çözülmesini veya ihtilafın FIFA'nın yargılama alanına iletilmesini öngörmektedir. Bu şekilde bir yargılama yönteminin TFF tarafından kabulü ve uygulanma arzusu, FIFA ve UEFA statülerine uyum sağlama gerekliliğinin doğal sonucudur

Anayasa Mahkemesi'nin iptale gerekçe gösterdiği hususların içinde Tahkim kurumuna getirilen bir eleştiri dikkati çekmektedir. Kararın tam metninde; *“İtiraz konusu kuralın kalan bölümünde ise, tahkim kurulu tarafından verilen kararlara karşı yargı yoluna başvurulamayacağı belirtilerek, tarafların yargı mercileri önünde dava haklarını kullanmaları engellenmektedir. Yasa koyucu, taraflara görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce aralarındaki uyuşmazlığı kısa sürede çözmek üzere tahkim kuruluna başvurma yükümlülüğü getirebilir ise de, bu kurulun kesin ve nihai kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamaması Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü alanına yapılmış açık bir müdahale niteliğinde olup, hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz”* ifadesi yer almaktadır. Ancak bu husus AY'nın 59. Maddesinde yer alan Ek fıkra ile çelişmektedir.

AY'nın 59. Maddesinin ek fıkrasında; *“Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz”* denmekle, Tahkim Kurulu'nun iptal edilen 6/4 maddesinin temelinin bu yasa maddesine dayandığını ifade etmek doğru olacaktır. TFF'nin FIFA ve UEFA ile ortak hareket etme yükümlülüğü bulunması nedeni ile ve uluslararası düzenlemelerde tahkim yolunun benimsendiği görülmekle söz konusu 6/4 maddesinin AY'ya aykırı olduğundan bahsedilemeyeceği kanaatindeyiz.

Bununla birlikte, tezimizin ilerleyen bölümlerinde inceleneceği üzere FIFA ve UEFA'nın kurulları tarafından alınan kararlara karşı Court of Arbitration for Sports (CAS) yani Spor Tahkim Mahkemesi'ne başvurulabileceği izahıtan varestedir. Ancak CAS kararları da tıpkı Tahkim Kurulu'nun kararları gibi kesin ve nihaidir. Ancak ve ancak taraflardan birinin CAS yargılamasında usule ilişkin eksiklerin olduğunu iddia etmesi halinde İsviçre Federal Mahkemesi'ne başvuru hakkı söz konusudur. Bunun dışında CAS'ın vermiş olduğu kararın esasına ilişkin başvuru yolu kapalıdır. Bu nedenle, ülkemizdeki düzenlemenin, Tahkim Kurulu kararlarına karşı yargı yollarına başvurunun yalnızca usul işlemleri ile sınırlandırılması gerekmektedir.

Bu çerçevede 1.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK'nın Tahkim başlığı altında yer alan ve Tahkim Kararlarına karşı başvurulabilecek kanun yollarını ve itiraz gerekçelerinin neler olabileceğini düzenleyen maddenin değerlendirilmesi gerekmektedir¹⁸¹. HMK'nın 437. Maddesinin başlığı “ Hakem kararlarının tavzihi, düzeltilmesi ve tamamlanması”dır. Bu maddeye göre, daha önceden farklı bir süre öngörülmemiş ise, taraflardan her biri hakem kararının kendisine bildirilmesinden itibaren iki hafta içerisinde karşı tarafa da bilgi vermek koşuluyla hakem veya hakem kuruluna başvurabilecektir. Kararın düzeltilmesinin istenebileceği durumlar maddede ayrıntılı olarak sayılmıştır.

Buna göre, hakem kararında hesap, yazı veya benzeri maddi bir hatanın düzeltilmesi, karara ilişkin belirli bir konunun veya kararın bir bölümünün tavzihi istenebilecektir. Hakem veya hakem kurulu bu hususta öncelikle karşı tarafın görüşünü alacaktır. Maddi hatanın düzeltilmesi veya tavzih isteyen tarafın talebi haklı bulunur ise, talep tarihinden itibaren bir ay içinde karardaki maddi hata düzeltilecek veya kararın tavzihi yapılacaktır. Bir aylık inceleme süresi gerekli görülmesi halinde hakem veya hakem kurulu tarafından uzatılabilecektir. Bununla birlikte kararda yer alan maddi hatalar hakem veya hakem heyeti tarafından kararın verildiği tarihi izleyen iki hafta içerisinde resen de düzeltilebilir.

Taraflardan herhangi biri, hakem kararının kendilerine bildirilmesinden itibaren bir ay içinde, karşı tarafa da bilgi vermek suretiyle, yargılama sırasında ileri sürülmüş olmasına rağmen karara bağlanmamış konularda tamamlayıcı hakem kararı verilmesini isteyebilir. Hakem veya hakem kurulu, talebi haklı bulursa, tamamlayıcı hakem kararını bir ay içinde verecektir. Bu sürenin hakem veya hakem kurulunca en fazla bir ay daha uzatılması mümkündür. Bu sürecin doğal bir sonucu olarak, düzeltme, tavzih veya tamamlama kararları taraflara bildirilmek suretiyle hali hazırda elde edilen hakem kararının bir parçasını oluşturacaktır.

¹⁸¹ Anılan Kanununun tam metni için bkz; <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6100.html> (5.3.2012)

HMK'nın 439. Maddesinde ise iptal davaları ele alınmıştır. Buna göre, hakem kararlarına karşı açılacak yegane dava, iptal davasıdır. Söz konusu iptal davası, tahkim yerindeki mahkemede açılacaktır. Hakem kararlarının iptal edilebilmesi için şu hususların tespiti gerekir.

Tahkim sözleşmesinin taraflarından birinin ehliyetsiz olduğu ya da tahkim sözleşmesinin geçersiz olduğu, hakem veya hakem kurulunun seçiminde, sözleşmede belirlenen ya da öngörülen usule uyulmadığı, kararın tahkim süresinin içinde verilmediği, hakem veya hakem kurulunun yetki kararını hukuka aykırı olarak verdiği, hakem veya hakem kurulunun, tahkim sözleşmesi dışında kalan bir konuda karar verdiği veya talebin tamamı hakkında karar vermediği ya da yetkisini aştığı, tahkim yargılamasının, usul açısından sözleşme hükümlerine uygun olarak yürütülmediği ve bu durumun kararın esasına etkili olduğu, tarafların eşitliği ilkesi ve hukuki dinlenilme hakkına riayet edilmediği, kararın kamu düzenine aykırı olduğu gibi hususların tespiti halinde hakem kararları iptal edilebilir.

Eğer, hakem veya hakem kurulu tarafından verilen karar tahkim sözleşmesinin dışında kalan bir konuyu ilgilendiriyor ve tahkim kapsamındaki konular ile kapsam dışı konular birbirinden ayırt edilebiliyor ise söz konusu hakem kararının yalnızca tahkimin kapsamı dışında kalan kısımlarını içeren bölümleri iptal edilebilecektir.

İptal yoluna başvurmak isteyen taraf, bu hakkını hakem kararının veya tavzih, düzeltme ya da tamamlama kararının taraflara tebliğinden itibaren bir ay içinde kullanmak zorundadır. Ancak, iptal davası açılması kararın icrasını durdurmaz. Kararın icrasının durdurulabilmesinin tek yolu, taraflardan birinin talebi üzerine hükümlenen para veya eşyanın değerini karşılayacak bir teminat gösterilmesi halidir. İptal talebi, uygulamada mahkeme tarafından aksi yönde karar verilmedikçe dosya üzerinden incelenerek karara bağlanır. Bu bağlamda, iptal davası hakkında verilecek karara karşı temyiz yoluna başvurulabilecektir. Ancak temyiz kararın icrasını durdurmayacağı için öncelikle ve ivedilikle karara bağlanacaktır.

III. YABANCILIK UNSURU İÇEREN UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Bu bölümü anlatırken, yabancılık unsuru içeren uyuşmazlıklar teriminden ne anlaşılması gerektiğini belirlemek gerekir. Bilindiği üzere ülkemizde çeşitli takımlarda oynayan çok sayıda yabancı uyruklu futbolcu bulunmaktadır. Bu futbolcular ile kulüpler arasında TFF'nin öngördüğü tip sözleşmeler imzalanabilmekte veya taraflar sözleşme şartlarını kendilerinin kararlaştırdıkları özel sözleşmeleri tercüme etmek kaydı ile TFF'nin onayına sunmaktadırlar. Bir kulüp ile futbolcu arasında hem tip sözleşme hem de özel sözleşme imzalanması mümkündür. Söz konusu sözleşmeler ile ilgili olarak taraflar arasında ihtilaf yaşanması durumunda FIFA'nın yargı yetkisinin mi yoksa TFF'nin yargı yetkisinin mi kabul edileceği temelde tarafların inisiyatifine bırakılmıştır. TFF'nin düzenlediği ve resmi internet sitesinde yer alan tip sözleşmelerde; tarafların iş bu sözleşmeden doğan her türlü uyuşmazlığın çözümünde, UÇK Talimatı çerçevesinde UÇK'nın yetkisini kabul edip etmemekte serbest oldukları hükmü yer almaktadır¹⁸². Yani, Kulüp ile futbolcu ihtilafın UÇK'da görülmesi üzerinde ihtilafın doğduğu tarihten sonra mutabık kaldıkları taktirde, alacaklı olan yabancı bir futbolcu ise UÇK'ya başvurabilecektir.

Ancak, taraflar arasında mevcut özel bir sözleşme var ise, genelde bu sözleşmede taraflar arasında çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümü konusunda FIFA ve/veya CAS'ın yetkili kılındığına dair düzenleme bulunmaktadır.

Bir futbolcu ile kulüp arasında hem tip hem de özel sözleşmenin bulunması halinde, futbolcunun ihtilafı TFF Kurulları nezdinde çözümlenmeyi seçmesi durumunda, Kulübün savunma olarak özel sözleşmede yer alan FIFA ve CAS'ın yetkili olduğuna dair maddeyi öne sürerek TFF Kurullarının yetkisizliğini talep etmesi halinde bu talep UÇK tarafından reddedilmiştir. UÇK'nın konu ile ilgili gerekçeli kararında yer alan ifadeler şu şekildedir;

¹⁸² 2010-2011 Sezonuna ait Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi'nde bu hüküm; " İşbu sözleşmeden doğan uyuşmazlıkları çözüme bağlama yetkisi münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na aittir. Taraflar, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun kararlarına karşı süresi içinde ancak TFF Tahkim Kurulu'na başvurabilirler." Hükmünü içermekteydi.

“ Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 5. Maddesi ile kurulmuştur. İlgili kanunun kabul edilmesiyle birlikte yürürlüğe giren TFF Statüsü, UÇK'nın futbolcu ile kulüp arasındaki uyuşmazlıkları inceleyerek karara bağlamakta münhasıran görevli ve yetkili olduğunu öngörmüştür. Anılan düzenleme neticesinde başvuru konusu uyuşmazlığın çözümünde kurulun münhasıran görevli ve yetkili olduğu anlaşılmıştır. Davalı kulübün kurulumuzun yetkisine yönelik itirazları kabul edilmemiştir. Şöyle ki;

TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 2. Maddesine göre;

Madde 2- *Uyuşmazlık Çözüm Kurulu,*

a) Kulüpler ile kulüpler,

b) Kulüpler ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, masörler,

c) Oyuncu temsilcileri ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, arasında sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm uyuşmazlıkları, taraflarının başvurusu üzerine münhasıran görevli ve yetkili olarak inceler ve karara bağlar.

TFF Tahkim Kurulu Talimatı'nın 2. Maddesine göre;

Madde 2 - Kurul,

a) Federasyon ile Kulüpler, Hakemler, Futbolcular, Teknik Direktörler, Antrenörler, Oyuncu Temsilcileri, masörler ile diğer görevliler arasında çıkan ihtilaflar hakkında Yönetim Kurulu tarafından verilecek kararlara karşı yapılan başvuruları,

b) Amatör ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulları kararlarına karşı yapılan itirazları,

c) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarına karşı yapılan başvuruları,

d) Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından çıkartılmış Talimatların, Kanun, Ana Statü, FIFA ve UEFA Ana Statülerine aykırılığına ilişkin başvuruları ilgililerin talebi üzerine inceler ve karara bağlar.

TFF Tahkim Kurulu Talimatı'nın 14. Maddesine göre;

Madde 14 – *Kurul kararları kesindir; idari veya yargısal mercilerin onayına tabi olmadığı gibi, bu kararlara karşı idari veya yargısal mercilere de başvurulamaz.*

Bununla birlikte Kurul'un, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari hakem sıfatıyla incelediği ihtilaflar hakkında vereceği kararlara karşı kanuni müracaat yolları saklıdır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun kararların açıklanması, maddi hataların düzeltilmesi ve yargılamanın yenilenmesi hakkındaki hükümleri saklıdır.

TFF Talimatlarında belirlendiği gibi, TFF Kurullarının yetkisi yabancılık unsuru ile sınırlanmamış, tam tersine Tahkim Kurulu Talimatının 14. Maddesinde açıkça düzenlendiği şekli ile yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklarda tarafların UÇK'ya ve UÇK'nın kararlarına karşı Tahkim Kurulu'na başvurabileceği hükme bağlanmıştır. Yabancılık unsuru içeren ihtilafların Tahkim Kurulu'ndan sonra CAS'a taşınabileceği de ifade edilmek suretiyle ayrıca ve özellikle yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıkların TFF kurulları tarafından çözüme bağlanabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, davacı futbolcu ile davalı kulüp arasında akdedilen ve TFF'ye tescil edilen sözleşmede TFF'nin yetkili olduğu ifade edilmiştir” denilmek suretiyle UÇK kendini ihtilafın çözümünde görevli ve yetkili görerek dosyanın esasına girmiştir.

A. Mehmet Aurelio – Fenerbahçe Kararı

TFF Kurullarının yetkisizliğinin talep edildiği bir diğer ihtilaf ise futbol Mehmet Aurelio ile Fenerbahçe Kulübü arasında yaşanmıştır¹⁸³. İhtilafın asıl çıkış noktası, taraflar arasında imzalanan özel sözleşmede belirtilen opsiyon hakkının tek taraflı olarak Fenerbahçe Kulübü tarafından kullanılarak futbolcunun sözleşmesinin uzatılması neticesinde, futbolcunun opsiyon hakkının tek taraflı olarak kullanılamayacağını iddia etmesi ve sonrasında Real Betis Kulübü ile sözleşme imzalamasıdır. Fenerbahçe Kulübü'nün davacı sıfatı ile başvuruda bulunduğu dosyada davalı futbolcu vekili dilekçesinde şu ifadelere yer vermiştir.

¹⁸³ İhtilafa ilişkin UÇK Karar tarihi 8.4.2009'dur. Yine bu kararda esas alınan UÇK ve Tahkim Kurulu talimatları şu an yürürlükte olan talimatlar değildir.

“ müvekkil futbolcunun İspanyol Spor Kulübü Real Betis ile imzalamış bulunduğu sözleşme FIFA'nın 15.08.2008 tarihli kararı ile tescil edilmiş bulunduğunu, söz konusu tescil ve tescil kapsamında Fenerbahçe Spor Kulübü'nün talep etmiş olduğu hususları inceleme ve değerlendirme yetkisinin FIFA ait olduğunu ve bu nedenle Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun görevsizlik kararı vererek dosyayı FIFA'ya göndermesine karar verilmesini; FIFA'nın kararının Real Betis'i ve futbolcuyu etkileyecek nitelikte olması nedeniyle “yabancılik unsurunun” varlığı da açık olup görevsizlik kararı verilmesi gerektiğini; kurulun söz konusu inceleme ve değerlendirmesinde FIFA'nın, CAS'ın temel ilkeleri ve içtihatlarını, Borçlar Hukuku'nun ve her ne kadar futbolcu İş Kanunu kapsamında değerlendirilmese de İş Hukuku'nun yerleşik ilkelerinin göz önünde bulundurulmasının mevzuat gereği olduğunu” belirtmiştir.

UÇK'nın gerekçeli kararında, söz konusu görev ve yetki itirazı hakkında karar verilebilmesi için, FIFA DRC'nin yetkiyi düzenleyen kurallarını değerlendirmiştir. Nitekim, FIFA RSTP'nin 22. Maddesinin c bendinde, uluslararası nitelik taşıyan ve kulüpler ile oyuncular arasında sözleşmeden doğan uyuşmazlıkların, anılan ülke federasyonu bünyesinde bağımsız ve adil yargılama faaliyeti sürdüren bir tahkim kurulu olmaması şartıyla, FIFA'nın yetkisi altında olduğu ifade edilmiştir.

Anılan maddede belirtilen bağımsız olmak ve adil yargılama faaliyeti sürdürmek kavramlarının ne anlama geldiği ise FIFA tarafından yayınlanmış olan 1010 sayılı sirkülerde açıkça ifade edilmiştir¹⁸⁴. Bu sirküler uyarınca FIFA, ulusal federasyonlara rehberlik etmesi amacıyla bir ulusal uyuşmazlık çözüm kurulu talimatı hazırlamış ve üye ülkeleri bu konuda bilgilendirmiştir.

¹⁸⁴ Anılan sirküler FIFA'nın resmi sitesinde yer alan sirküler listesinden çıkartıldığından erişim mümkün olmamıştır. Ancak sirkülere atıfta bulunulan FIFA DRC kararlarından bir kaç örnek için bkz; <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drclabour/381130.pdf> (2.3.2012), <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drclabour/19554.pdf> (2.3.2012), Bu konuda daha ayrıntılı bilgi içeren FIFA Oyuncu Statüsü Departmanı (Players' Status Committee) Başkanı Omar Ongaro'nun sunumu için bkz; http://www.football-law.com/wp-content/uploads/mr_omar_ongaro.pdf (3.5.2012)

4 Aralık 2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ve 3813 sayılı Kanun’un bazı maddelerinde değişiklik yapan 5719 sayılı Kanun’daki düzenlemeler temel olarak, FIFA’nın ülke federasyonları bünyesinde kurulmasını istediği uyuşmazlık çözüm kurullarının bir benzerini Türkiye Futbol Federasyonu bünyesinde oluşturmak amacına yöneliktir. Bu bağlamda FIFA tarafından da kabul edildiği ve 1010 sayılı sirküler ile tam bir uyum içinde olan TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun uluslararası nitelikteki uyuşmazlıklarda dahi yetkili olduğunun kabulü gerekmektedir. 5719 sayılı Kanun ve bu Kanun’a dayalı olarak çıkartılan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu talimatı FIFA’ya sunulmuş ve bu Kurul’un, FIFA tarafından arzu edilen niteliklere sahip olduğu sonucuna varılmalıdır.

Kaldı ki, ihtilafın taraflarını Türk vatandaşlığına sahip bir futbolcu ile Türkiye Futbol Federasyonu’na bağlı bir kulüp oluşturmaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin yapıldığı dil Türkçe, sözleşmenin ifa yeri Türkiye, sözleşmenin tescilli olduğu federasyon da Türkiye Futbol Federasyonu’dur. Belirtilen nedenlerden dolayı, incelenen ihtilafın ulusal nitelikte olduğu kuşkusuzdur ve ihtilafın hiçbir uluslararası niteliği bulunmamaktadır. Futbolcunun, başka bir ülke federasyonuz bağlı bir kulübe transfer yapmış olması, ihtilafın tarafı olmayan bir kulüp nedeniyle ihtilafın niteliğini hiçbir şekilde değiştirmemektedir.

Taraflar arasında imzalanmış bulunan 18.05.2006 tarihli özel sözleşme ile tek tip transfer sözleşmesinin esasları düzenlendiği gibi taraflar arasındaki sözleşmeden kaynaklanan ihtilafların nasıl çözüme kavuşturulacağı da hüküm altına alınmıştır. Taraflar arasındaki 18.05.2006 tarihli sözleşmenin “Muhtelif Hükümler” başlığını taşıyan 10. maddesinin C bendi ile *“işbu sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıklar Türkiye Futbol Federasyonu ve Tahkim Kurulu tarafından karara bağlanır. Tahkim Kurulunun vermiş olduğu kararlar kesin ve bağlayıcıdır.”* hükmü düzenlenmiştir. Bu düzenleme sözleşme çerçevesinde ortaya çıkacak uyuşmazlıkların çözüm mercii konusunda taraflar arasındaki bir yetki anlaşmasını içermektedir.

Tarafların, uyuşmazlığın çözümü konusunda yetki anlaşması yapmış olmaları başlı başına somut olaydaki uyuşmazlığın UÇK eli ile çözülebileceği sonucunu doğurmaktadır. Somut olayda, yabancılık unsuru mevcut olmadığından uyuşmazlık konusu sözleşmenin tescili de Türkiye Futbol Federasyonuna tescilli bir sözleşme olduğundan uyuşmazlığın UÇK tarafından çözüme kavuşturulması FIFA kurallarına da uygundur. Kaldı ki, UÇK, FIFA sirkülerine uygun olarak oluşturulmuş ve FIFA tarafından onaylanmış bir kurul olmakla, yabancılık unsuru içeren uyuşmazlıklara dahi bakmakla görevli bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Mehmet Aurelio ile Fenerbahçe Kulübü arasındaki ihtilafın UÇK'nın görev ve yetki alanına girdiği sonucuna varılarak dosyanın esasına girilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

FIFA VE CAS YARGILAMASI

I. FIFA İHTİLAFLAR ÇÖZÜM ORGANLARI

A. FIFA Oyuncular Statüsü Komitesi (PSC)

Organize futbolun dünya üzerinde düzgün, eşit ve kesin bir noktaya ulaşması için gerekli temel ilkelerden belki de en önemlisi, bütün taraflar için uygulanacak temel kuralların aynı olmasını sağlamaktır. 1904 yılında kurulan FIFA'nın amacı da futbol ailesinin bütün üyelerine eşitlik çerçevesinde aynı kuralların uygulanmasını temin etmektir. FIFA Statülerine göre FIFA'nın amacı futbolun sadece saha içinde geliştirilmesini sağlamak değildir. FIFA, federasyonlar arasındaki futbolcu transferlerinin pürüzsüz gerçekleşebilmesi için dünyanın her yerinde aynı transfer kurallarının uygulanması gerektiğine inanmaktadır. Nitekim eşitlik prensibi bu şekilde sağlanacaktır. Yukarıda izah edilen amaçlara ulaşılabilmesi için bütün uluslararası futbol ihtilafları hakkında karar verilmek üzere FIFA Oyuncular Statüsü Komitesi (Players' Status Committee – PSC) kurulmuştur. Bu komite, oyuncuların uluslararası statülerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları kesin hukuk kuralları çerçevesinde çözmekle görevlidir.

PSC, FIFA Oyuncu Statüleri ve Transferleri Talimatının (RSTP) 22. Maddesinin c ve f bentlerinde belirtilen hususlardaki ihtilaflar ile 24. Maddenin uygulama alanından doğan bütün ihtilaflar hakkında karar verir.

Buna göre bir oyuncu ya da kulübün, sözleşmeden doğan ihtilaflarını yerel mahkemelerde çözüme hakkına hanel gelmeksizin FIFA'ya başvurma hakkı vardır. PSC, bir kulüp veya bir federasyon ile bir teknik direktör arasında çıkan uluslararası boyutlu bir ihtilafla ilişkin ulusal düzenlemelerde bağımsız ve adil bir yargılama sisteminin olmaması halinde bu ihtilafları çözmekle yükümlüdür¹⁸⁵.

¹⁸⁵ Regulations on the Status and Transfer of Players, (RSTP), edition 2009, madde 22/c.

PSC, farklı federasyonlara kulüpler arasında çıkan Uluslararası Transfer Sertifikası (ITC), yetiştirme tazminatı ve dayanışma katkı payı kapsamına girmeyen ihtilaflara bakmakla görevlidir. Ayrıca, aynı federasyon bünyesinde bulunan kulüpler arasında ortaya çıkan dayanışma katkı payı ihtilaflarının futbolcunun farklı bir federasyona tescilli kulüpte oynarken ortaya çıkması hallerinde PSC görevli olmayacaktır¹⁸⁶.

PSC FIFA'nın sabit komitelerinden biri olmakla birlikte birazdan inceleyeceğimiz FIFA İhtilaf Çözüm Dairesi üzerinde muazzam etkisi vardır. Nitekim RSTP'nin 23/2. maddesinde yargılamanın PSC mi yoksa DRC tarafından mı inceleneceği hususunda belirsizlik bulunduğu hallerde hangi kurulun yetkili olduğuna PSC Başkanının karar vereceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, FIFA Ana Statü'nün 49/2. maddesinde PSC'nin DRC'nin işlemlerinden sorumlu olduğu ifade edilerek PSC ile DRC arasındaki özel ilişki belirtilmiştir¹⁸⁷.

PSC, ihtilafları en az üç üyeden oluşan kurul eliyle inceler. Eğer ihtilaf nispeten daha basit yöntemler ile çözülebilecek ise tek hakim tarafından incelenecektir. PSC tarafından verilen gerek heyet kararları, gerekse tek hakim kararlarına karşı CAS'a başvurulabilecektir.

PSC ayrıca, bağlı bulunduğu futbol federasyonunu değiştirmek isteyen futbolcuların taleplerini, futbolcuların serbest kalmaları ile ilgili sorunları ve RSTP'de yer alan on sekiz yaşından küçük futbolcuların korunması ile ilgili ihtilafları incelemekle yükümlüdür¹⁸⁸.

¹⁸⁶ Galatasaray Kulübü'nden Inter FC Kulübü'ne transfer olan Emre Belözoğlu'nun daha sonra Fenerbahçe Kulübü'ne transfer olmuştur. Galatasaray Kulübü'nün, Fenerbahçe Kulübü'nden dayanışma katkı payı talebinin olması durumunda ihtilaf her ne kadar aynı federasyon bünyesindeki iki kulüp arasında çıkmış olsa da, ihtilafın kaynağı futbolcunun İtalya Futbol federasyonuna tescilli olan Inter Kulübü'nde oynadığı dönemdir. Böyle bir ihtilafın vuku bulması halinde ihtilafı çözmekle yükümlü olan mercii PSC olmayacaktır.

¹⁸⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz; http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/01/48/60/05/fifastatuten2011_e.pdf (17.12.2011)

¹⁸⁸ Frans de Weger, **The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber**, Hollanda: T.M.C. Asser, 2008, s.15

B. FIFA İhtilaf Çözüm Dairesi (DRC)

Futbol uyuşmazlıklarını çözmek hususunda daha da profesyonelleşmek için arayış içinde olan FIFA, 2001 yılında İhtilaf Çözüm Dairesi'ni (Dispute Resolution Chamber - DRC) faaliyete geçirmiştir. Bu daire, PSC'nin iş yükünü hafifletmek ve özellikle uluslararası alanda futbolcu transferlerinden doğan uyuşmazlıkları çözümlenmek amacı ile kurulmuştur.

Zamanla bu Komite, dayanışma katkı payı ve yetiştirme tazminatı hususlarından doğan ihtilafların çözümünde de yetkili kurum haline gelmiştir. DRC esas olarak haklı sebeplerle veya sportif sebeplerle sözleşme ihlallerinden doğan uyuşmazlıkları inceleyip karara bağlamaktadır.

DRC ile PSC arasındaki ilişkiye bakıldığında, PSC'nin bir şemsiye olduğu ve DRC'nin de onun şemsiyesi altında faaliyet gösteren bir komite olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Nitekim DRC, PSC gibi FIFA'nın daimi bir organı da değildir.

Bu bağlamda, DRC'nin CAS gibi bir tahkim mahkemesi olmadığını ve DRC'nin uyuşmazlıklar hakkında vermiş olduğu kararların FIFA Statü ve Talimatları çerçevesinde anlam kazanacağını da belirtilmesi gerekmektedir.

Yine de bu açıklamalar ışığı altında DRC'nin gücünün ve verdiği kararların bağlayıcılığının yanında uluslararası futboldaki etkisinin hafife alınmaması gerekmektedir. Nitekim, FIFA'ya üye ülkelerin FIFA'nın verdiği bütün kararlara kayıtsız şartsız uyma yükümlülükleri bulunduğu için, DRC tarafından verilecek kararların da bu bağlamda uyulması gereken kararlardan olduğu açıktır. Nitekim FIFA Ana Statüsünün 10. maddesinin 4. fıkrası ile 13. maddesinin 1. fıkrasında bu hususlar açıkça belirtilmiştir.

Bunun yanında ulusal federasyonlar da, kendi üyelerinin yani kulüplerin ve futbolcuların bu kararlara uygun şekilde davranmalarını temin etmekle yükümlüdürler.

DRC'nin, ilk kararı 22.11.2002 tarihlidir¹⁸⁹. Bu tarihteki ilk karardan günümüze kadar DRC kendisine iletilen uyuşmazlıklar hakkında pek çok karara imza atmıştır. Bu kararlar taraf belirtilmeden FIFA'nın resmi internet sitesinde yayınlanmaktadır. DRC'nin 22.11.2002 tarihli kararından 2010 yılına kadar verilen kararların bir kısmına listelenmiş şekilde ulaşılması mümkündür¹⁹⁰.

FIFA DRC'nin görev tanımı RSTP'nin 24. maddesinde belirtilmiştir¹⁹¹. Buna göre DRC, kulüpler ile oyuncular, teknik direktörler veya lisanslı müsabaka veya futbolcu temsilcileri arasındaki sözleşmeye bağlı olarak çıkan uluslararası uyuşmazlıklar ile ulusal federasyonlar ile kulüpler arasındaki yetiştirme tazminatı ve dayanışma katkı paylarına ilişkin uyuşmazlıklara bakacaktır. Bunun yanında değeri 100.000 İsviçre Frangına kadar olan uyuşmazlıkların da DRC tarafından ele alınacağı hüküm altına alınmıştır.

DRC'de oyuncu birlikleri tarafından atanan on, kulüp birlikleri tarafından atanan on olmak üzere toplam 20 hakem görev yapmaktadır. DRC'de başkan olarak görev yapacak kişi ise FIFA tarafından atanmaktadır.

¹⁸⁹ DRC 22 November 2002, no. 300702 Kararın tam metni için bkz;
http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/dec_res_ch_22_11_2002_604.pdf
(13.11.2011)

¹⁹⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz;
<http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/footballgovernance/disputeresolutionchamber/decisions.html>
(16.11.2011)

¹⁹¹ Ayrıntılı bilgi için bkz;
http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/27/64/30/regulationsstatusandtransfer2010_e.pdf (16.11.2011)

DRC daha çok ekonomik yönü bulunan ihtilafları incelemekte, buna karşılık disiplin yargılaması yapmamaktadır. DRC başvuruları yazılı olmak zorundadır¹⁹². Başvurular FIFA'nın resmi dillerinden İngilizce, Fransızca, İspanyolca veya Almanca olarak FIFA Genel Sekreterliği'ne hitaben kaleme alınmalıdır. Genel Sekreterlik kendisine ulaşan talebi görev dağılımını esas almak suretiyle PSC veya DRC'a iletmekle yükümlüdür. Taraflar söz konusu ihtilafların çözümünde kendilerini bir vekil ile temsil ettirebilirler.

Ancak bu şekilde bir temsilin olmazsa olmaz şartı, davacı/davalı tarafından vekile yetki veren " *power of attorney* " adındaki belgenin yazılı olarak düzenlenmiş olma şartıdır. Bu belge, Türk Hukukundaki vekaletnameye benzer bir belge olup, resmi makamlarca düzenlenmemektedir. İhtilafın taraflarınca vekil kılınacak kişinin hangi ihtilaf için yetkili kılındığı açıkça belirtilmelidir. Bu belge, genel vekaletname olmamakla, söz konusu uyuşmazlık haricinde bir başka uyuşmazlık için kullanılamamaktadır. Bunun yanında, eğer bir kişi kendi kendini temsil edecek ise mahkemenin celbine uymakla yükümlü olacaktır.

Söz konusu talep dilekçelerinde, tarafların isimleri ve adresleri, eğer varsa vekilinin isimleri ve adresleri ile birlikte yukarıda sözünü ettiğimiz vekaletnamenin örneği, talep ve iddialar, dava konusu uyuşmazlığın açıklaması, talebi haklı çıkaracak olgular ile deliller, uyuşmazlıkla ilgili olduğu düşünülen dokümanlar, (örneğin önceki tarihli yazışmalar ve mümkünse bunların FIFA'nın resmi dillerinden birine tercüme edilerek dilekçeye eklenmesi) uyuşmazlık ile bağlantısı olduğu iddia edilen ya da düşünülen kişilerin isimleri ve adresleri, maddi vakıalar mevcut olmak zorundadır. Bunun yanında dilekçeye başvuru konusu uyuşmazlık hakkında önceden yapılan ödemeler mevcut ise bu ödemelere ait ödeme belgelerinin eklenmesi, dilekçenin tarih içermesi ve geçerli bir imza ihtiva etmesi de anılan maddede açıkça belirtilmiştir.

¹⁹² FIFA Procedural Rules, md. 9

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/27/68/28/verfahrensordnung2010_efs.pdf (20.12.2011)

Eğer yukarıda sayılan hususlardan biri veya birkaçı eksik ise dilekçe, eksikliklerin tamamlanması ihtarı ile birlikte talep sahibine iade edilir. Ancak, uygunsuz veya uygun görülmeyen dilekçeler derhal reddedilecektir ve talep sahibi iddiasını DRC huzurunda talep etme hakkını kaybedecektir¹⁹³.

Talep sahibinin dilekçesinde zorunlu unsurların yer aldığı görülmesi üzerine zaman kaybetmeden söz konusu dilekçe davalı tarafa derhal gönderilecektir. FIFA tarafından hazırlanan ve dilekçeye üst yazı olarak eklenen dilekçede, davalı tarafa dava dilekçesine karşı beyanlarını sunması için uygun bir süre verilmektedir¹⁹⁴.

DRC'ye başvuru usullerini belirten ilgili talimatın süreleri belirleyen eski düzenlemesinde davalı tarafın kendisine tebliğ edilen dilekçeye on beş gün içerisinde beyanda bulunması gerekiyordu. Ancak yeni düzenleme ile FIFA her dosya için verilen süreyi tespit etmekten kaçınmıştır. Uygulamaya bakıldığında bu sürenin yirmi gün olarak belirlendiği göze çarpmaktadır. Verilen süre zarfında dava dilekçesine karşı beyanda bulunulmaması halinde, uyuşmazlık hakkındaki karar dosyadaki mevcut evraklar üzerinden yapılacak inceleme sonucunda verilecektir.

DRC'de yargılama usulü yazılıdır. Ancak, belli şartların oluşması halinde taraflar sözlü duruşmaya çağırılabilir, tarafların ifadeleri, tanıkların ifadeleri ve uzman görüşleri yapılan bu duruşma sırasında tutanak altına alınır¹⁹⁵.

DRC nezdinde görülen yetiştirme tazminatı ve dayanışma mekanizması konulu uyuşmazlıkların değerlerinin 50.000 CHF'yi aşmadığı durumlarda herhangi bir yargılama gideri alınmayacaktır¹⁹⁶. Bunun yanı sıra talimatın ilgili maddesi gereğince

¹⁹³ FIFA Procedural Rules, md. 9/2

¹⁹⁴ FIFA Procedural Rules, md. 9/3

¹⁹⁵ FIFA Procedural Rules, md. 11

¹⁹⁶ FIFA Procedural Rules, md. 17/2

uyuşmazlıkların değerine göre belirlenen miktardaki harçların davanın açılması ile birlikte FIFA PSC'nin hesabına yatırılması gerekmektedir¹⁹⁷.

İhtilafların çözümlenmesinde dikkate alınacak mevzuat nasıl belirlenmektedir? DRC, kendisine intikal eden uyuşmazlıkları RSTP'nin ilgili hükümleri çerçevesinde değerlendirerek karara bağlayacaktır. Fakat uyuşmazlık hakkında karar verirken ülkelerin kendi hukuk kurallarını da dikkate alması gerekmektedir. FIFA Kuralları ve devletlerin kendi hukuk kuralları arasında bir çatışma çıktığında hangisi üstün gelecektir?

Bu konuda CAS tarafından verilen çok önemli bir karar bulunmaktadır¹⁹⁸. Kısaca bahsetmek gerekirse; AJ Auxerre vs. Valencia & M. Sissoko arasında görülen davada CAS, Fransa Futbol Kanunlarının uluslararası boyutu bulunan uyuşmazlıklarda uygulanabilir olmadığına karar vermiştir. Bu karar FIFA Talimatları ile ülke kanunlarının karşı karşıya geldiği durumlarda verilebilecek kararlara emsal teşkil etmektedir. CAS, bu kararı ile FIFA Talimatlarının bazı maddelerinin (burada bahsedilen talimat RSTP'dir) Fransa Kanunlarını bir kenara koymasına izin vermiş ve uyuşmazlıkta FIFA Talimatının ilgili maddelerinin uygulanabilir olduğuna kanaat getirmiştir.

Genel kural olarak DRC uyuşmazlık hakkında altmış gün içinde hüküm tesis eder. Ancak bu süre tarafların kendilerine iletilen dilekçelere zamanında cevap vermeleri halinde geçerlilik kazanacaktır.

Uyuşmazlık hakkında karar verilme aşamasında heyetteki her bir hakemin bir oyu bulunmaktadır¹⁹⁹. Çekimser oy kullanmak kabul edilemez. Oy sayılarında eşitlik olması durumunda ise Başkan'ın oyu belirleyici olacaktır.

¹⁹⁷ FIFA Procedural Rules, md. 17/4 ve Annex e A-1'de uyuşmazlığın değerine göre yatırılması gereken harç miktarları tablo halinde mevcuttur.

¹⁹⁸ CAS 2003/O/530 AJ Auxerre v. Valencia and M. Sissoko, 27.8.2004 tarihli kararın tam metni için bkz; <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/530.pdf> (11.12.2011)

¹⁹⁹ FIFA Procedural Rules, md. 14

Kararlar yazılı olarak alınır. Acilen kararın açıklanması gereken durumlarda karar yazılı hale getirilmeden önce taraflara sözlü olarak da bildirilebilir. Kararları, FIFA Genel Sekreterliği Oyuncu Statüsü Komitesi (PSC) ve İhtilaf Çözüm Dairesi (DRC) adına ve yerine açıklamaya yetkilidir.

DRC tarafından alınan kararlarda, kararın alındığı tarih, tarafların ve varsa vekillerinin isimleri, uyuşmazlığın incelenmesinde görev alan heyet üyelerinin isimleri, taraflarca ileri sürülen iddia ve talepler, davanın kısa bir özeti, kararın alınmasına neden olan kurul değerlendirmesi, delillerin değerlendirilmesi ve verilen hükümler yer alır.

Kararlar yazılı hale getirildikten hemen sonra taraflara direkt olarak iletilir. Aynı zamanda kararın bir fotokopisi de ilgili federasyona gönderilir²⁰⁰. Kararlar ilgili taraflara faks yolu ile gönderilebileceği gibi mektup yolu ile de iletilebilir. Her iki gönderim yöntemi de hukuki olarak tarafları bağlayıcıdır.

FIFA Statününün 63. Maddesinde, DRC kararlarına karşı yirmi bir gün içinde CAS'a başvurulabileceği belirtilmiş ancak yine aynı maddede bütün iç hukuk yolları tüketilmeden CAS'a başvurulamayacağı düzenlenmiştir.

II. FIFA NEZDİNDE İHTİLAFLARIN NEDENLERİ

A. Uluslararası Transfer Sertifikası (ITC) Talebi

Kulüpler ile futbolcular arasındaki ihtilafların önemli bir bölümünü ITC gönderimi oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, transfer ve tescil dönemi ülkemizde de olduğu gibi birinci ve ikinci transfer dönemi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. FIFA'nın belirlemiş olduğu *“birinci transfer ve tescil dönemi ligin son müsabakasından sonra başlayabilir ve ligin ilk müsabakasına sana sona ermekle her halükarda 12 haftadan fazla olamaz, ikinci transfer dönemi ise sezon ortasında olmak kaydıyla 4 haftadan fazla olamaz”* kuralına riayet edildiği müddetçe her ülke federasyonu kendi ulusal takvimine

²⁰⁰ FIFA Procedural Rules, md. 19

göre transfer ve tescil dönemini belirlemede özgürdür. Bunun neticesinde belirlenen tarih aralıkları FIFA'ya sunulmakta ve onaylanmasını takiben duyurulmaktadır.

Bir futbolcunun futbol oynayabilmesi, onun ancak bir kulübe tescilli olmasına bağlıdır²⁰¹. Futbolcular, ancak federasyonlar tarafından belirlenen transfer ve tescil dönemleri içinde tescil edilebilirler. Uluslararası transferlerde ITC'nin tescil dönemi içerisinde talep edilmiş olması halinde, futbolcular istisnai olarak transfer ve tescil dönemleri dışında da tescil edilebilmektedir²⁰².

Futbolcular birden fazla ülkenin federasyonlarına tescilli olamazlar. Bu nedenle, bir futbolcu farklı ulusların federasyonlarına tabi kulüpler arasında bir transfer gerçekleştirme arzusunda ise ITC'ye ihtiyaç duymaktadır. Bu sertifika olmadan futbolcunun bir başka ülke takımına transfer olması ve neticesinde o kulübe tescilli olarak futbol oynaması mümkün olmayacaktır. Nitekim uluslararası transferlerde yaşanan en büyük sıkıntı ITC'nin eski federasyondan yeni federasyona gönderilme sürecidir.

Yalnız burada oyuncu pasaportu – player passport (PP) ile ITC'nin birbirinden ayrı belgeler olduğu belirtilmelidir. Nitekim oyuncu pasaportu bir futbolcunun, futbol oynamaya başladığı andan itibaren, sırasıyla hangi kulüplere tescilli olarak kayıt olduğunun belirlenmesi amacı ile düzenlenen bir belgedir. Futbolcu uluslararası bir transfer yaptığında oyuncu pasaportu ITC'ye eklenerek yeni kulübün bağlı olduğu federasyona gönderilecektir²⁰³. ITC 12 yaşından küçük futbolcular için talep edilmeyecektir²⁰⁴.

²⁰¹ FIFA RSTP, madde 5.

²⁰² FIFA RSTP, madde 6/4

²⁰³ Çalışmamızın 5. Bölüm 2.2'de yer alan Dayanışma Katkı Payı ve Yetiştirme Tazminatları oyuncu pasaportundaki kayıtlar esas alınarak hesaplanacaktır. Bu nedenle oyuncu pasaportunun mutlaka yeni kulübün bağlı bulunduğu federasyona gönderilmesi gerekmektedir.

²⁰⁴ FIFA RSTP, madde 9.

Uluslararası transferlerde ITC'nin talep ve gönderim sürecini daha iyi anlamak için konu bir örnek ile açıklanacaktır. Örneğin, bir futbolcu Bayern Münih'ten Milan Kulübü'ne transfer oluyorsa, İtalya Futbol Federasyonu (FIGC) Almanya Futbol Federasyonu'ndan (DFB) ITC talep edecektir. Bu talebi alan DFB, Bayern Münih Kulübü ile iletişime geçerek futbolcu ile arasında halen devam etmekte olan bir sözleşme olup olmadığını, aralarında herhangi bir ihtilaf bulunup bulunmadığını ve neticesinde futbolcunun transferine muvafakat edip etmediğini soracaktır.

Bayern Münih ile futbolcu arasındaki sözleşme sona ermiş ise, aralarında bir ihtilaf bulunmuyorsa, ya da ihtilaf bulunmasına rağmen Bayern Münih futbolcunun transferine muvafakat ediyor ise bunu derhal DFB'ye bildirecektir. Bayern Münih kulübünden onay alan DFB, ITC'yi derhal FIGC'ye göndermekle yükümlüdür.

Ancak, Bayern Münih kulübü futbolcu ile arasındaki ihtilafın, futbolcunun sözleşmesini haksız nedenle feshetmesinden kaynaklandığını iddia ediyor ise, bu durumda ITC'nin gönderilmesine ve transfere muvafakat etmediğini bildirecektir. Peki bu durumda futbolcu yine de Inter kulübüne transfer olabilir mi ?

Bu gibi durumlarda DFB, FIGC'yi derhal bilgilendirecektir. Bir sonraki aşama ITC'nin FIFA DRC kararı ile temin edilmesine yönelik olacaktır. Inter'in futbolcunun beyanına güvenmesi ve Bayern Münih kulübü ile sözleşmesini feshetmesinde haklı olduğuna inanırsa, FIFA DRC'ye itirazda bulunacaktır. Ancak transfer ve tescil döneminin kendine has hızlı işleyişi nedeniyle bu konudaki itirazlar PSC'nin tek hakimlik eliyle çözülecektir. İşte bu durum ITC gönderilmeden başka bir uluslararası kulübe transfer olabilmenin tek istisnasıdır.

B. Dayanışma Katkı Payı (Solidarity Contribution) ve Yetiştirme Tazminatı (Training Compensation) Talebi

FIFA'nın ihtilaf nedenlerine ilişkin bir araştırma yapılması halinde, en fazla ihtilaf yaşanan konunun dayanışma katkı payı ve yetiştirme tazminatı olduğu görülecektir.

Profesyonel futbolcunun sözleşmesinin bitiminden önce transfer edilmesi durumunda, o futbolcunun eğitime ve yetişmesine katkıda bulunan bütün kulüpler, o futbolcunun önceki kulübüne ödenen tazminattan belli bir pay alırlar. İşte buna dayanışma katkı payı adı verilmektedir.

Öncelikle, dayanışma katkı payına ilişkin TFF Talimatlarında herhangi bir hüküm olmadığı bilinmelidir. Bunun nedeni dayanışma katkı payının aynı federasyona tabi iki kulüp açısından mümkün görülmemesidir. Dayanışma katkı payı yalnızca uluslararası transferlerde geçerli olabilmektedir.

Futbolcunun transferi aşamasında yeni kulüp futbolcuyu transfer etmek için eski kulübüne ödediği paranın 5%'ini ayırarak kendisinden önce futbolcunun 12-23 yaşları arasında yetişmesine katkı veren kulüplere dağıtmalıdır. İşte PP'nin önemi burada ortaya çıkmaktadır. Bir futbolcunun hangi kulüpte ne kadar süre tescilli olduğu PP'den anlaşılabilir ve neticesinde tescil süreleri ile doğru orantılı olarak bu kulüplere ödemeler yapılacaktır²⁰⁵. Eski kulüplere yapılacak bu ödemeler, futbolcunun yeni kulübüne ödenen transfer ücretinin veya taksitlerinin muaccel hale gelmesini takip eden 30 gün içerisinde yapılmalıdır.

²⁰⁵ Solidarity Contribution RSTP'nin Ek-5'inde yer alan Dayanışma Katkı Payı başlığı altında açıklanmıştır.

İhtilafların çıkış noktası tam da bu sürelerdir. Payları zamanında tahsil edemeyen kulüpler, futbolcunun yeni transfer olduğu kulüp aleyhine FIFA'ya başvurmakta ve neticesinde alacaklarını faizleri ile birlikte tahsil etmektedirler²⁰⁶.

Dünyaca ünlü futbolcuların gerçekleştirdikleri her büyük transfer sonrasında bu uygulama ile kesilen paralar, futbolcuyu küçükken yetiştiren kulüplere ödenerek onları büyük futbolcular yetiştirmek için motive etmektedir.

Yetiştirme tazminatı ise bir futbolcunun profesyonel olarak ilk sözleşmesini imzaladığında ve profesyonel bir futbolcunun 23. yaş gününe denk gelen sezonun sonuna kadar yapacağı her bir transferde futbolcu yetiştiren kulübe ödenen paradır. Yetiştirme tazminatının amacı, futbolcunun yetişmesinde maddi olarak fedakarlık yapan ve verdiği eğitim ile futbolcuyu yetiştiren kulüpleri ödüllendirmektir.

Yetiştirme Tazminatı ödeme yükümlülüğü, dayanışma katkı payının aksine, transferin futbolcunun sözleşmesi sırasında veya bitiminde yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın doğar²⁰⁷.

Tazminat kural olarak 23 yaşın doldurulmasına kadar futbolcunun profesyonel olarak yapacağı tüm transferlerinde ödenir. Geçici transferlerde futbolcuyu geçici olarak transfer eden kulüp bu döneme denk gelen yetiştirme tazminatına hak kazanır.

Yetiştirme tazminatının hesabında kulüpler, yetiştirme yatırımlarına göre dört ayrı kategoriye ayrılır. Ülke federasyonları her yıl birinci transfer ve tescil döneminden önce kulüplerin dahil olduğu kategorileri ve bu kategorilerin sezonluk yetiştirme tazminatı miktarlarını tespit ve ilan eder. Hesaplamalarda, kulüplerin ilgili transferin

²⁰⁶ Solidarity Contribution konulu ihtilaflar hakkındaki örnek kararlar için bkz; <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drcsolidarity/811829.pdf>, <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drcsolidarity/6113196.pdf>, <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drcsolidarity/411826.pdf> (1.3.2012)

²⁰⁷ FIFA RSTP, madde 20.

yapıldığı tarihte buldukları kategorileri esas alınır²⁰⁸. Yetiştirme tazminatının hesabında yaş tashihleri dikkate alınmaz ve futbolcunun 23 yaşını doldurulması halinde kulüp değiştirmelerinde yetiştirme tazminatı ödenmez. Yetiştirme tazminatı ödemesi, futbolcunun kulübe tescil edildiği tarihi takip eden 30 gün içerisinde yapılmalıdır²⁰⁹.

Futbolcu için ödenecek tazminatın hangi kulübe ödeneceği futbolcunun kayıtlarına bakarak anlaşılabilir ise, yani futbolcunun yılları kayıp ise²¹⁰, bu durumda futbolcunun yeni kulübüne tescil edilmesinden itibaren 18 ay geçmesi ile birlikte tazminata futbolcunun tabi olduğu ülke federasyonu hak kazanacaktır. Federasyonun söz konusu talebini ilettiği esnada kayıp kulübün ortaya çıkması durumunda, federasyon tazminat hakkını kaybedecektir.

C. Sözleşmesel İhtilaflar

1. Fesih

FIFA'nın futbolcuların statüleri ve transferlerine ilişkin talimatı RSTP'nin 13 – 18. Maddelerinde bir sözleşmenin fesih yolu ile sona ermesi halleri düzenlenmiştir.

a) Karşılıklı Anlaşma

FIFA talimatlarında, profesyonel bir futbolcu ile kulübü arasındaki sözleşme ancak tarafların karşılıklı anlaşmaları veya sözleşmenin süresinin bitimi ile sonlandırılabilirliği belirtilmiştir. Burada amaçlanan tarafların sözleşmeye saygı göstermesi ve sözleşmeyi onurlandırması prensibini sağlamaktır. Burada önemli olan husus, tarafların samimi bir şekilde şartlarda anlaşarak sözleşmeyi karşılıklı sonlandırma iradelerini ortaya koymalarıdır. Bunun yanında taraflardan birinin sözleşmedeki hususların gerçek irade beyanını yansıtmadığını iddia etmesi durumunda bu iddianın kanıtlarla desteklenmiş olması şartı aranmaktadır.

²⁰⁸ Training Compensation RSTP'nin Ek-4'inde yer alan Yetiştirme Tazminatı başlığı altında açıklanmıştır. Hesaplamalar bu eke göre yapılır.

²⁰⁹ Training Compensation konulu ihtilaflar hakkındaki örnek kararlar için bkz; <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drctraining/1011707.pdf>, <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drctraining/8113268.pdf>, <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drctraining/511126.pdf> (1.3.2012)

²¹⁰ FIFA tarafından “ missing years “ olarak tabir edilmektedir.

Nitekim DRC, 21.11.2006 tarihli kararında bu şartı ifade etmiştir²¹¹. Taraflar arasında 2.9.2002 – 31.8.2003 tarihleri arasında imzalanan sözleşme 26.3.2003 tarihinde tarafların “ Karşılıklı Sona Erdirme Sözleşmesi” imzalaması ile sonlandırılmıştır. Bu sözleşme ile kulübün futbolcuya belli miktarda tazminat ödemesi karşılığında sözleşmenin feshedileceği kararlaştırılmıştır. Daha sonra, DRC’ye başvuran futbolcu sözleşmeyi baskı altında imzalamak sorunda kaldığından bahisle karşılıklı sona erdirmeye sözleşmesinin iptalini talep etmiştir. DRC, futbolcunun iddiasının incelenebilir olduğunu ancak bir iddianın tek başına yazılı bir sözleşmenin geçerliliğini ortadan kaldırmayacağını bu nedenle taraflar arasında imzalanan 26.3.2003 tarihli karşılıklı sona erdirmeye sözleşmesinin kanunen bağlayıcı olduğuna karar vermiştir. Sonuç olarak futbolcu sadece sözleşme ile kendisine ödenecek tazminata hak kazanmıştır.

b) Kulüp veya Futbolcunun Haklı Nedenle Feshi

Sözleşmenin taraflarından herhangi biri ancak haklı bir nedenin var olması halinde sözleşmesini feshedebilir. Haklı nedenle fesheden taraf herhangi bir tazminat ödemek zorunda kalmayacağı gibi, kendisine sportif ceza da uygulanamaz. Haklı nedenle fesih hem futbolcu hem de kulüp tarafından ileri sürülebilir.

Öncelikle belirtmeliyiz ki kulübün sözleşmeyi, futbolcunun performansının yeterince iyi olmadığı gerekçesine dayanarak feshetmesi durumunda DRC genellikle bu sebebi geçerli bulmamaktadır. Nitekim DRC, 26.11.2004 tarihli kararında bu hususu ifade etmiştir. Futbolcu ile kulüp arasında 1.11.2003 – 31.11.2005 tarihleri arasında geçerli olmak üzere bir sözleşme akdedilmiştir. Sözleşmenin 2.8. maddesinde “ Futbolcunun performans düzeyinin kulübün beklentilerinin altında kalması halinde bu hususun futbolcuya yazılı olarak tebliğ edilmesinin itibaren on beş gün içerisinde kulüp tarafından sözleşmenin tek taraflı feshedilebileceği “ düzenlenmiştir. 1.4.2004 tarihinde futbolcuya, sözleşmesinin anılan nedenle feshedildiğini ifade eden yazılı bir evrak ulaştırılmıştır. Daha sonra futbolcu DRC’ye başvurmuş ve DRC tarafından sözleşmenin

²¹¹ DRC 21.11.2006, no. 116338 Kararın tam metni için bkz; http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/116338_8598.pdf (14.11.2011)

performansa dayalı nedenler ile tek taraflı olarak sonlandırılmayacağı yani performans eksikliğinin haklı sebep teşkil etmediğine karar verilmiştir²¹².

Kulübün tek taraflı fesih hakkını kullanabilmesi için ileri sürülebilecek imkanlardan biri de oynanan maçlara ilişkindir. Taraflar aralarında akdettikleri sözleşmede, futbolcunun bir sezon boyunca oynaması gereken müsabaka sayısını belirterek, futbolcunun belirlenen sayıdan daha az müsabakada oynaması halinde sözleşmenin kulüp tarafından tek taraflı olarak feshedilebileceğini düzenlemişlerdir. DRC, bu tür maddelerden doğan ihtilaflara ilişkin ilk kararlarında maddenin yer aldığı sözleşmenin tarafların karşılıklı rızaları ile imzalandığından bahisle bu düzenlemenin haklı fesih sebebi olduğuna dair hüküm tesis etmiştir. Ancak, son yıllarda bu görüş terkedilmiştir. DRC, söz konusu düzenlemelerin tek taraflı ve yalnızca kulübün çıkarına olduğunu tespit ederek, bir müsabakada hangi futbolcuların oynayacağına dair kararın sadece teknik heyet, yani dolaylı olarak kulübe ait olduğuna dikkat çekmiştir. Kısaca, sözleşmedeki maddenin gerçekleşmesi yalnızca kulübün iradesine bağlı koşul içerdiğinden bu gerekçeye dayanılarak yapılan feshin geçerli olmayacağı hüküm altına alınmıştır²¹³.

Kanaatimizce DRC'nin ilk görüşü hatalıdır. Tarafların sözleşmeyi imzalarken yansıttıkları irade beyanları bir yana futbolun kendine has bir takım düzenlemeleri bazı hususlarda belirleyici olmaktadır. Bir kulübün bir futbolcuyu transfer etmesinin gerçek amacı futbolcunun mümkün olan en çok maçta oynamasını ümit ederek kendisinden maksimum seviyede yararlanma arzusudur. Keza, bir futbolcunun amacı da mümkün olabilecek en fazla maçta forma giyerek takımına yararlı olma çabasıdır. Tarafların iradelerine bakıldığında görünen gerçek, iki tarafın da birbirlerinden en üst düzeyde yararlanma arzusudur. Bir futbol kulübü ile sözleşmesi bulunan bir futbolcunun hangi müsabakalarda oynayacağı kararını teknik heyet vermektedir. Dolayısıyla öngörülen fesih maddesinin gerçekleşip gerçekleşmemesi

²¹² DRC 26.11.2004, no. 114534 Kararın tam metni için bkz; http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/114534_842.pdf (14.11.2011)

²¹³ DRC 18.12.2009, no. 08-00673

tarafların iradesine değil, yalnızca kulübün iradesine bırakıldığından söz konusu düzenlemeler geçerli olarak kabul edilmemelidir.

Bir diğer haklı fesih sebebi olarak sakatlık durumu öngörülmüştür. Buna göre futbolcunun uzun süren sakatlık veya hastalık halinin meydana gelmesi durumunda sözleşme kulüp tarafından tek taraflı olarak feshedilebilir. Ancak, burada önemli bir ayrıntı vardır. Söz konusu sakatlık veya hastalık halinin futbol faaliyeti dışında gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Futbolcu, kulüp için iş gördüğü yer olan müsabaka veya antrenman sahasında sakatlanırsa ve kulüp sözleşmeyi sakatlık nedeniyle feshederse bu fesih haksız fesih sebebi olarak değerlendirilecektir. Nitekim DRC, 12.1.2006 tarihli kararında; futbolcunun hizmet sözleşmesi sırasında ve bu sözleşmeden kaynaklanan edimlerini ifa ederken sakatlanması halinde sözleşmenin kulüp tarafından feshinin tartışmasız olarak haksız fesih sebebi olduğuna kanaat getirmiştir²¹⁴.

Yukarıda sayılan nedenler ile birlikte, futbolcunun doping maddesi kullanması neticesinde müsabakalardan bir yıl ila ömür boyu şeklinde değişen sürelerle cezalandırılması karşısında kulübün bu nedenle yapacağı fesih kuşkusuz haklı bir fesih nedeni olarak kabul edilmektedir.

Futbolcunun haklı fesih nedenlerinden en önemlisi alacaklarının ödenmemesi halidir. Ancak DRC'nin konu ile ilgili kararlarına bakıldığında temerrüt süreleri bakımından ayırımı gittiği görülmektedir. FIFA genel teamüllerine göre, futbolcunun alacaklarının ödenmemesi nedeni ile fesih yapabilmesi için kulübün sözleşmenin ifasını çekilmez hale getirmesi gerekmektedir. Futbolcunun alacaklarının aylardır ödenmemiş olması çekilmez hal olarak nitelendirilir. Nitekim, bazı durumlarda futbolcu alacağının birkaç hafta ödenmemiş olması futbolcuya sözleşmeyi haklı nedenle feshetme yetkisini vermez²¹⁵. DRC, bu düzenlemeyi dikkate alarak futbolcu alacağının bir buçuk ay

²¹⁴ DRC, 12.1.2006, no. 16828 Kararın tam metni için bkz; http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/16828_613.pdf (15.11.2011)

²¹⁵ FIFA Şerhi, 14. Madde açıklaması, 62. Dipnot, s.39. "Under normal circumstances, only a few weeks' delay in paying a salary would not justify the termination of an employment contract." http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/51/56/07/transfer_commentary_06_en_18_43.pdf (12.12.2011)

geciktiği bir ihtilafta futbolcu tarafından yapılan feshin haksız olduğuna karar vermiştir. DRC, futbolcunun alacağının üç ila 4 ay arasında değişen sürelerle ödenmemesi halinde yapılacak feshin haklı olacağı hususunda görüş bildirmektedir.

c) Sportif Nedenle Fesih

RSTP'nin 15. maddesine göre, “ kendisini ispatlamış ” bir futbolcunun bir sezon içerisinde kulübün oynadığı “ resmi müsabakaların ” 10%'undan daha azından “ görevlendirilmesi ” halinde sözleşmesini haklı nedenle tek taraflı olarak feshedebilir. Bu husus futbolcunun durumu esas alınarak her bir olayda ayrı ayrı değerlendirilecektir. Böyle durumlarda sportif ceza uygulanmayacak ancak tazminat hususunda karar verilebilecektir.

Profesyonel futbolcu, sportif haklı sebep ile sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, feshi kulübünün ilgili sezondaki son resmi müsabakasından sonraki “ on beş günlük süre ” içerisinde gerçekleştirmek zorundadır.

Sportif nedenle fesih hakkı sadece futbolcuya tanınan bir haktır. FIFA teamüllerine göre kendini ispatlamış futbolcu, eğitimini tamamlamış, belli kademedeki futbol yeteneğine sahip, yeterli kadroya girme imkanı bulamaması halinde kadroya girebileceği bir başka kulübe transfer olma arzusu taşıyan futbolcu olarak tanımlanmıřtır²¹⁶. Kuşkusuz bu tanımın bizi sevk ettiği bir başka durum, futbolcunun eğitimini tamamlamış olduğundan bahisle, kendini ispatlamış futbolcunun çok genç bir futbolcu olamayacağıdır. Nitekim çok genç futbolcular aynı ölçüde tecrübesiz futbolculardır. Kulübün bir sezon içerisinde oynadığı resmi müsabakalara ulusal ligde oynadığı müsabakaların yanı sıra uluslararası organizasyonlarda (UEFA Kupası, Şampiyonlar Ligi) oynadığı müsabakalar da dahildir. Yine aynı maddedeki terimlerden görevlendirilme kadroya girme anlamında kullanılmıştır. Kadroya girme de futbolcunun

²¹⁶ FIFA Şerhi, 15. Madde açıklaması, s.42. “The key element here is the fact that a player with a certain level of footballing skill does not have sufficient opportunities in a club and therefore wishes to leave in order to join a club where he has the opportunity to play on a regular basis. “Established” is therefore first of all a player who has terminated and completed his training period.”

aktif olarak sahada yer alması anlamına gelmektedir. Sezonun bütün müsabakalarında yedek kulübesinde oturan bir futbolcunun müsabakaların tamamında görevlendirildiğinden bahsedilemeyecektir.

Yukarıda açıklanan koşulların oluşmasının ardından haklı nedenle fesih için son bir şart gerekmektedir. Futbolcunun sportif nedenle sözleşmeyi feshetmesi, bu hakkın ancak kulübün ilgili sezonda oynadığı son resmi müsabakayı takip eden on beş gün içerisinde kullanılması halinde geçerli olacaktır. Futbolcu eğer bu süreye uymazsa, kulüp tarafından disiplin cezası talebi ile hakkında dava açılabilir. Bu talebi görüşmeye yetkili kurul FIFA Disiplin Kurulu'dur. Disiplin yargılaması sonucunda futbolcu uyarı, kınama veya para cezası ile cezalandırılabilir. FIFA teamüllerine göre, futbolcu sözleşmeyi ne kadar geç feshederse, hakkında o kadar ağır disiplin yaptırımları uygulanacaktır. Sezonun son resmi müsabakasından kısa bir süre sonra transfer dönemi başladığından, sözleşmesini çok geç fesheden bir futbolcu kulübünün kendisinin yerine transfer yapmasını zora sokacağından dolayı FIFA bu ağırlaştırma yolunu kabul etmiştir.

d) Sezon Ortasında Feshin Kısıtlanması

RSTP'nin 16. maddesine göre sözleşmeler, sezonun devam ettiği esnada tek taraflı olarak feshedilemez. Ancak FIFA regülasyonları, sözleşmenin bitiş tarihinden önce feshedilebilmesi için iki halin varlığını öngörmüştür. Bunlar, taraflardan birinin koruma döneminin sona ermesini takiben yapacağı fesih, diğeri ise futbolcunun sportif nedenle feshidir. FIFA, taraflara bu hakları sezon devam ederken değil, ancak sezon sonunda kullanılması şartı ile vermiştir. Bir kulübün, futbolcuya sözleşmenin sonuna kadar olmasa da, sezon sonuna kadar kalacağına dair güven duyması gerekmektedir. Aksi durumlarda kulübün güveni zedelenecik, sportif açıdan zor durumda kalacak ve bu zor durum takımdaki diğeri futbolculara da sirayet edecektir. FIFA tarafından sezon içerisinde feshin yasaklanmasının nedenlerinden biri de futbolcuların – fesheden taraf da olsa – devam eden sezon sırasında yeni sözleşme imzalayacak kulüp bulmalarının neredeyse imkansız olmasıdır.

2. Feshin Sonuçları

Sözleşmenin Kulüp veya futbolcu tarafından haksız olarak feshedilmesi durumunda taraflara uygulanacak yaptırımlar, RSTP'nin 17. Maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre, içeriği ne olursa olsun sözleşmesini haksız fesheden taraf tazminat ödeyecektir. Tazminat miktarı hesaplanırken, aleyhine tazminata hükmedilen tarafın mensubu olduğu ülkenin kanunları ile birlikte diğer objektif kriterler göz önüne alınacaktır. Haksız feshi durumunda tazminat hesaplanırken, futbolcunun halihazırdaki sözleşme şartları, yeni bir sözleşme imzalayıp imzalamadığı hususu ve fesih tarihinden sözleşmenin sona erme tarihine kadar olan alacakları objektif kriter adı altında dikkate alınacaktır.

Futbolcunun haksız nedenle feshi neticesinde tazminat ödemeye mahkum edilmesi halinde, futbolcu ile birlikte transfer olacağı yeni kulübü bu tazminattan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaktır. Bu tazminat miktarının futbolcunun sözleşme alacaklarından düşüleceği hususunda anlaşmalar geçerli olacaktır. Haksız feshin futbolcu tarafından koruma döneminde gerçekleştirilmesi halinde futbolcuya dört ay süreyle resmi müsabakalardan men cezası verilecek, ağırlaştırıcı nedenlerin varlığı halinde ise bu ceza altı aya yükseltilecektir²¹⁷. Bu cezalar futbolcunun transfer olacağı yeni kulübünün ilk resmi müsabakasından itibaren infaz olunacaktır.

Koruma döneminin sona ermesinden sonra sözleşmenin haklı neden veya sportif haklı nedenlerle feshi halinde taraflara sportif ceza uygulanmaz. Ancak sözleşmenin on beş günlük sürenin geçmesinden sonra sportif haklı nedene dayanarak feshedilmesi durumunda futbolcuya disiplin cezası yaptırımları uygulanabilir.

Bir transferi kolaylaştırmak amacı ile futbolcu ile kulüp arasındaki sözleşmeyi feshe yöneltmek amacı ile hareket eden kişiler (resmi kulüp görevlileri, futbolcular, futbolcu temsilcileri) cezalandırılır.

²¹⁷ Koruma dönemi ile ilgili detaylı bilgi Bölüm 2, Başlık 2.6.4.'de yer almaktadır.

3. Galatasaray A.Ş. vs. Franck Ribery & Olimpik Marsilya Kararı

İhtilaf çözüm yöntemlerine ilişkin mevcut uygulamaları TFF ve FIFA açısından inceledikten sonra, çalışmamızın bu bölümünde her iki uygulamayı da barındıran örnek bir karar inceleyeceğiz.

Türkiye Futbol Federasyonu'na kayıtlı bir Türk Kulübü olan Galatasaray A.Ş. ile yabancı uyruklu Franck Ribery arasında imzalanan sözleşmeden doğan ihtilafın hangi mercide inceleneceği ve verilen kararın içeriğinin aydınlatıcı olduğunu düşünüyoruz. Nitekim bu örnek, tez çalışmamızın bir bölümünde değinmiş olduğumuz futbolcunun fesih hakkının TFF Talimatlarında öngörülen şekilde değil, FIFA Talimatlarına göre yapılmış olması da ilgi çekicidir²¹⁸.

Galatasaray A.Ş., 1.2.2005 tarihinde, 30.6.2008 tarihine kadar geçerli olmak üzere Fransız futbolcu Ribery ile sözleşme imzalamıştır. Futbolcu, daha sonra sözleşme gereği Kulüp tarafından yapılması gereken ödemelerin yapılmamasını gerekçe göstererek sözleşmeyi tek taraflı feshetmiş ve alacaklarının tahsili için 14.6.2005 tarihinde FIFA DRC'ye başvurmuştur. Futbolcu 15.6.2005 tarihinde Fransız Kulübü Olimpik Marsilya Kulübü (OM) ile sözleşme imzalamıştır.

Futbolcu, sözleşmenin imzalandığı tarihten kulüp adına hizmet verdiği 13.06.2005 tarihine kadar sözleşme gereği kendisine 515.000 Euro ödenmesi gerektiği halde, kendisine 253.000 Euro ödeme yapıldığı, bakiye 262.000 Euro'nun ödenmediğini ve menajeri aracılığıyla 2.5.2005, 19.5.2005, 24.5.2005 ve 30.5.2005 tarihleri arasında ihtarda bulunduğunu belirtmiştir. 30.5.2005 tarihli son mektupta futbolcu kulübe son bir süre tanımış ve 48 saat içinde ödenmeyen 262.000 Euro'nun (bonus ödemeleri ile birlikte) kendisine ödenmesini talep etmiştir.

²¹⁸ Kararın tam metni için bkz;

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/56661_56963.pdf (12.12.2011)

Ödemenin yapılmaması üzerine futbolcu 13.6.2005 tarihinde Kulüp Başkanı'na bir mektup göndererek ödemelerin zamanında yapılmaması nedeniyle sözleşmeyi feshettiğini bildirmiştir.

Galatasaray A.Ş., 14.6.2005 tarihinde eksik ödemelerin tamamlanması amacı ile 307.143 Euro'yu futbolcunun hesabına yatırmış ancak futbolcu aynı gün alacaklarının tahsili için FIFA DRC'ye başvuruda bulunmuştur.

Galatasaray A.Ş. de, 15.6.2005 tarihinde futbolcunun sözleşmeyi haksız şekilde feshettiği gerekçesi ile FIFA DRC'ye başvurmuştur. Başvuruda futbolcuya haksız fesih nedeni ile sportif ceza uygulanması ve sözleşmeye aykırılıktan ötürü futbolcudan 10.000,000 Euro tutarında tazminat talep edilmiştir.

Taraflar arasındaki sözleşmeye göre Kulübün futbolcuya yapması gereken ödemelerin üzerinden doksan gün geçmesi halinde futbolcunun şikayet hakkının doğduğu hüküm altına alınmış olmasına rağmen kulüp ödemelerin en fazla yetmiş beş gün geciktiğinden bahisle futbolcunun sözleşmeyi erken feshettiğini iddia etmiştir. Ayrıca futbolcuya alacaklarına mahsuben toplam 567,143 Euro ödeme yapıldığından bahisle futbolcunun sözleşmeyi haksız olarak feshettiğinin de altını çizmiştir.

Galatasaray Kulübü ayrıca, 05.7.2005 tarihli dilekçesi ile OM Kulübü ile futbolcunun transfer görüşmelerinin, futbolcunun halen Galatasaray A.Ş. ile sözleşmesinin bulunduğu tarihlerde yapıldığını, sözleşmenin feshinden iki gün sonra yeni sözleşme imzalandığını bu nedenle de OM kulübünün futbolcuyu ayarttığı gerekçesi ile hakkında sportif ceza verilmesini de talep etmiştir.

Futbolcu, Galatasaray A.Ş. tarafından yapılan ödemenin sözleşmenin feshinden bir gün sonra yapıldığından bahisle kulübün sözleşmeye aykırı davrandığını, bu nedenle de sözleşmenin feshinin geçerli olduğunu ileri sürmüştür. Bununla birlikte futbolcu, 2005 Şubat ayına ait 40.000 Euro'nun halen ödenmediğini de belirtmiştir. Ayrıca futbolcu Galatasaray A.Ş. ile sözleşmesinin feshetmek zorunda kalmasından bahisle sözleşme süresince Galatasaray A.Ş.'den kazanacağı toplam 2.882,50 Euro ile OM

Kulübü ile imzaladığı sözleşmenin toplam tutarı olan 1.655,00 Euro arasındaki 1.227,500 Euro tutarındaki hak edikten mahrum kaldığından bahisle aradaki farkın da kendisine ödenmesini talep etmiştir.

OM Kulübü beyanında, Kulüp ile futbolcu arasındaki görüşmelerin futbolcunun halen Galatasaray A.Ş. oyuncusu iken başlamadığını, sözleşmenin imza tarihinin 15.6.2005 yani fesihten iki gün sonra olmasının bu hususu ispatladığından bahisle hakkında ceza tayinine yer olmamasına karar verilmesinin istemiştir.

Galatasaray A.Ş., 6.10.2005 tarihli son beyanlarında ise, futbolcunun iki sözleşme arasındaki mahrumiyet farkını istemesinin mümkün olmayacağını, sözleşmenin futbolcu tarafından haksız olarak feshedilmesi ile kendi kusurundan kaynaklan hak kaybının Galatasaray A.Ş.'nin üzerine bırakılamayacağını belirterek, Ribery'nin takımdan ayrılması ile zorunlu olarak bir başka transfer yapmak zorunda kaldıklarını ve bu transfer bedeli olan 1.780.000 Euro'nun 10.000,000 Euro tazminat ile birlikte futbolcudan tahsilini talep etmiştir.

DRC, yaptığı incelemede sözleşme alacağı açısından sözleşmenin feshedildiği tarihe kadar futbolcunun alacaklarının neredeyse 50%'sinin ödenmediğini, yaptığı gün hesabı sonunda bu alacaklardan bir kısmının muaccel olma tarihlerinin üzerinden yüz on yedi gün geçtiğini, Galatasaray A.Ş.'nin bu davranışı nedeni ile sözleşmenin çekilmez hal aldığını ve neticesinde futbolcu tarafından feshedilmesine zemin hazırladığı kanaatine varılmıştır.

Sözleşmenin Galatasaray A.Ş.'nin davranışı sebebiyle çekilmez hale gelmesi sonucunda futbolcunun haklı olarak feshettiği kanaatine varılması ve feshin doğal bir sonucu olarak bir başka kulüp ile sözleşme imzalanabileceğinden hareketle Galatasaray A.Ş.'nin futbolcu ve OM kulübü hakkında sportif cezaya hükmedilmesi talebinin reddine karar verilmiştir.

Futbolcunun, Galatasaray A.Ş. ile sözleşmesini feshetmek zorunda kalmasaydı OM Kulübü ile imzaladığı sözleşmeden daha fazla kazanç elde edeceğinden bahisle iki sözleşme arasındaki farkın Galatasaray A.Ş.’den tahsiline ilişkin talebi, DRC tarafından yapılan hesaplamalara göre futbolcunun OM Kulübü ile imzaladığı sözleşme miktarının kıstelyevm hesabı ile daha fazla tutması karşısında reddedilmiştir.

Galatasaray A.Ş.’nin Ribery yerine transfer ettiği futbolcunun maliyetinin kendisine ödenmesi hususundaki talebi ise sözleşmenin kulüp tarafından ihlal edilerek futbolcunun feshine sebebiyet vermesi karşısında reddine karar verilmiştir.

30.5.2006’da FIFA DRC tarafından verilen karar ile oyuncunun kısmen haklı bulunması üzerine uyuşmazlık iki tarafında yargı yetkisini tanınmasıyla CAS’a götürülmüştür.

Sözleşmeden doğan her yükümlülüğün sözleşmecisi tarafca ihlali, fesih için yeterli olmamaktadır. Sözleşmenin ihlali “*haklı sebep*” oluşturacak derecede olmalıdır. Haklı sebeplerin ne olduğu oyuncu ile kulüp arasında yapılan sözleşmede tanımlanabilir. CAS bu hususun sözleşmede net olarak belirtilmemesi durumunda İsviçre hukukuna göre haklı sebebi belirlemektedir. İsviçre Federal Yüksek Mahkemesi’ne göre sözleşmenin kurulmasında etkili olan esaslı unsurların ortadan kalkması durumunda “*haklı sebep*” vardır. İşverenin ücret ödeme yükümlülüğünü ifa etmemesi veya geç ifa etmesi bu yönüyle “*haklı sebep*” oluşturur.

Ancak geç ödeme nedeniyle sözleşmenin feshedilebilmesi için işçi işverene ihtar çekmelidir. Ayrıca sözleşmenin feshi hakkın kötüye kullanılması niteliğinde de olmamalıdır. Futbolcu, sözleşme süresindeki davranışlarıyla geç ödemeyi kabul edebileceğine dair bir izlenim bırakmış ise bu takdirde futbolcunun sözleşmeyi fesih talebi hakkın kötüye kullanılmasını oluşturabilir. Futbolcunun niyeti şüphe bırakmayacak şekilde anlaşılabilir olmalıdır. Futbolcunun çekeceği ihtarlar da bu açıklığı sağlamaya hizmet etmelidir.

Galatasaray A.Ş. vs. Franck Ribery & Olimpik Marsilya Kulübü DRC kararının itirazı çalışmamızın 5.5.1. bölümünde incelenecektir.

III. SPOR TAHKİM MAHKEMESİ (CAS)

Sporun her alanındaki evrenselleşme ile özellikle son çeyrek yüzyılda milletlerarası alanda spor hukuku uyuşmazlıklarının giderek artması sonucu, milletlerarası spor organizasyonları tarafından spor hukuku uyuşmazlıklarını kısa sürede, ucuz, spor hukukunun ve sporun ruhuna uygun olarak bağlayıcı şekilde çözümleyecek bağımsız bir tahkim mahkemesinin meydana getirilmesi zorunluluğunu doğurmuştur²¹⁹.

İşte bu ihtiyaç, 1984 yılında İngilizce adı; Court Of Arbitration For Sport (C.A.S.) veya Fransızca adı; Tribunal Arbitral Du Sport (T.A.S.) olan sporun dünyadaki en üst yargı organı kurulmasıyla giderilmiştir. CAS, milletlerarası spora hizmet veren ve spor hukukuna ilişkin bütün uyuşmazlıkları en kısa süre içerisinde çözmeye yetkili, kararları bağlayıcı ve bağımsız bir yargı kurumudur²²⁰.

Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ana mevzuatı diğer adıyla CAS Spor Tahkim Kodu²²¹ (Code of Sports-Related Arbitration); “*Spor Alanındaki Uyuşmazlıkları Çözümlemeye Yönelik Organların Statüleri*” (Statutes of the Bodies Working for the Settlement of Sports-Related Disputes) ve “*CAS Usul Talimatı*” (Procedural Rules) olmak üzere başlıca iki bölümden oluşmaktadır. Ayrıca bu ana mevzuatın tamamlayıcısı niteliğinde olan “CAS Arabuluculuk Talimatı” (CAS Mediation Rules) ve “Olimpik Oyunlar Tahkim Talimatı” (Arbitration Rules for The Olympic Games) ile eki niteliğinde olan “Standart Hükümler” (Standard Clauses) ve “Tahkim Gider Tarifesi” (Schedule of Arbitration Costs) de bulunmaktadır.

²¹⁹ Matthieu Reeb, **The Role Of The Court of Arbitration for Sport**, International Law and The Hague’s 750th Anniversary, W.B. Heere (Ed.), 1999, s.234.

²²⁰ Kısmet Erkiner, **Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.**, İstanbul, 2010, s.5.

²²¹ CAS Spor Tahkim Kodunun tam metni için bkz.: <http://www.tas-cas.org/rules>
http://www.tas-cas.org/d2wfiles/document/4962/5048/0/Code20201020_en_2001.07.11.pdf (7.12.2011)

CAS'a ilk başvuru 1986 yılında yapılmıştır²²². CAS sadece futbol branşında değil, tüm spor branşlarında ülke federasyonları ve uluslararası oyunlar tarafından en üst dereceli spor tahkim mahkemesi olarak faaliyet göstermektedir. CAS 1994 yılına kadar IOC'a bağlı olarak faaliyet gösterirken, bu tarihten itibaren yönetim ve mali açıdan tam bağımsız olarak faaliyet göstermektedir. Buna sebep olan olay ise Elmar Gundel adındaki Alman binicinin, bindiği atın dopingli çıkması nedeniyle Uluslararası Binicilik Federasyonu tarafından 3 ay hak mahrumiyeti cezası alınca CAS'a başvurmasıdır. CAS yapılan başvuruyu değerlendirerek, 10.9.1992 tarihli kararı ile cezayı bir aya indirmiştir²²³. Bu karardan hoşnut kalmayan Gundel, İsviçre Federal Mahkemesi'ne başvurmuş, Federal Mahkeme somut olayda CAS'ın bağımsızlığını ve tarafsızlığını etkileyen bir durum olmadığını ancak CAS'ın IOC ile olan bağı nedeniyle IOC'un ilgili olduğu uyuşmazlıklarda tarafsızlığı ve bağımsızlığının sorgulanabileceğini ifade etmiştir.

Bu karar sonrasında 22.6.1994'de Paris'de Spor Tahkimi Uluslararası Konseyi (International Council of Arbitration for Sport - ICAS) kurulmasına dair Sözleşme imzalanmış ve bu Sözleşme ile CAS'ın idari ve mali yönetimi ICAS'a geçmiştir²²⁴. FIFA, CAS'ın yargı yetkisini 1992 yılında tanımıştır. CAS, 87 ayrı ülkeden olan 300 hakemi eliyle uyuşmazlıkları çözmektedir. Her yıl ortalama 200 uyuşmazlık için CAS'a başvuru yapılmaktadır. Uyuşmazlık çözüm dilleri İngilizce ve Fransızca olup, uyuşmazlığın taraflarının isteğine göre veya halin gereklerine göre başka bir dil de uyuşmazlık çözüm dili olarak tespit edilebilmektedir.

²²² Kararın tam metni için bkz; <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1.pdf> (17.9.2011)

²²³ Kararın tam metni için bkz; <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/63.pdf> (17.9.2011)

²²⁴ Erkiner, *Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.*, s.10

A. Yapısı ve Fonksiyonu

Merkezi İsviçre Lozan'da bulunan CAS, Avustralya ve Amerika bölgesindeki uyuşmazlıklarda kendi kurumuna ulaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla Amerika Birleşik Devletleri New York'ta ve Avustralya Sydney'de Daimi İdari Büroları (Permanent Decentralized Offices - PDO) kurmuştur. Bu bürolar Lozan'a bağlı olarak çalışmakta²²⁵ ve usule ilişkin tüm işlemleri yapma yetkisine sahip bulunmaktadır²²⁶.

Öte yandan, olimpiik hareketin (olympic movement) desteğiyle IOC tarafından kurulan CAS, bağımsız bir yapıya sahip olup, kendi içinde oluşturduğu hakem heyetleri (paneller) ile, öncelikle dopinge ilişkin olmak üzere, tüm spor hukuku uyuşmazlıklarını, spora özgü nitelikteki usul kuralları çerçevesinde, tahkim ve arabuluculuk yöntemlerini kullanarak çözüme bağlamakla ve uzun vadede milli, milletlerarası spor federasyonları ve spor kuruluşlarının usule ilişkin kuralları arasındaki uyumu sağlamakla görevlendirilmiştir.

Bir başka tanıma göre CAS, spor dünyasının özgün gereksinimlerine uygun usullerle tahkim veya arabuluculuk yöntemleriyle sporda meydana gelebilecek ihtilaflarının çözümünü kolaylaştırmaya yönelik hizmet sunan ve bütün spor kuruluşlarından bağımsız bir hakem mahkemesidir²²⁷. CAS'ın bağımsız ve tarafsız olarak yargılama yapan gerçek bir hakem mahkemesi olduğu, CAS'ın tabi olduğu İsviçre Federal Mahkemesince de teyit edilmiştir²²⁸.

CAS'ta yargılama faaliyeti temel olarak, İlk Derece Tahkim Birimi (Ordinary Arbitration Division - OAD) ve Temyiz Tahkim Birimi (Appeals Arbitration Division -

²²⁵ CAS Spor Tahkim Kodu m.S6.8.

²²⁶ Ian S. Blackshaw, **The Court Of Arbitration For Sport: An International Forum For Setting Disputes Effectively With In The Family Of Sport**, Entertainment Law, 2.C., S.2, London 2003, s.69

²²⁷ Baştürk, *İş Hukuku*, s. 271.

²²⁸ Nafziger, s. 53; Pinna, s. 400; Alain Plantey, "Independence of the CAS Recognised by the Swiss Federal Tribunal", Ian Blackshaw/Robert C.R./Siekman/Janwillem Soek (Ed.), **The Court of Arbitration for Sport 1984-2004** içinde (50-54), The Hague: T.M.C. Asser Press, 2006, ss. 51-54.

AAD) tarafından yürütülmektedir. Bu sebepten ötürü de CAS'ta, iki ayrı tahkim usulü uygulanmaktadır²²⁹.

CAS'ın beş temel fonksiyonu bulunmaktadır. CAS bu fonksiyonlarını yapısal olarak, yargılamayı yapan mahkemeleri ile CAS'ın ekonomik ve yönetsel ihtiyaçlarını karşılayan ICAS tarafından yerine getirmektedir²³⁰.

CAS'ın ilk temel fonksiyonu, uyuşmazlıkları ilk ve tek yetkili merci olarak karara bağlamaktır. Taraflar, tatbik ettikleri sözleşmeye bir tahkim şartı koymak veya ihtilafın meydana gelmesinin ardından düzenleyecekleri ayrı bir tahkim sözleşmesi ile CAS'ı münhasır olarak yetkili kılabilirler. Taraflar arasındaki ihtilafın konusu sporcu transferi, sporcular ile kulüpler, kulüpler ile teknik direktörler veya kulüpler ile lisanslı oyuncu temsilcileri arasında imzalanan sözleşmelerden kaynaklanabilir. İşte CAS, bu tip sözleşmelerden kaynaklanan ihtilafları doğrudan ve birinci derecede çözecektir. Bu tür ihtilaflar CAS OAD'de çözümlenir²³¹.

İkincisi, milletlerarası spor federasyonlarının statü veya düzenlemelerinde disiplin veya benzeri kurullarınca verilen kararları temyiz mercii olarak inceleme fonksiyonudur. Bu tür ihtilaflarda CAS'ın Temyiz Tahkimi Dairesi AAD, spor federasyonlarının aldığı (ağırlıklı olarak doping yanında sporcu uygunluğu, vatandaşlık durumu vb.²³²) kararlara karşı ikinci ve son derece mahkemesi olarak görev yapmaktadır²³³. Özellikle doping hususunda temyiz mercii olarak görev yapan CAS'ın

²²⁹ Matthieu Reeb, **The Role and Functions of the CAS**, International Sports Law Journal, 2002, S2, s.33

²³⁰ Blackshaw, *The Court Of Arbitration For Sport: An International Forum For Setting Disputes Effectively With In The Family Of Sport*, s.68.

²³¹ Gabrielle Kaufmann Kohler/Philippe Bartsch. "The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration For Sport", Ian Blackshaw/Robert C.R/Siekmann/Janwillem Soek (Ed.), **The Court of Arbitration for Sport 1984-2004** içinde (69-98), The Hague: T.M.C. Asser Press, 2006, ss. 73-74; Reeb, s. 24

²³² Gardiner/James/O'Lear /Welch, s. 234; Küçükgüngör, CAS, s. 13.

²³³ Reeb, s. 24.

en önemli ve benzersiz iş yükünü bu tür ihtilaflar oluşturmaktadır²³⁴. Söz konusu ihtilafların CAS'a götürülebilmesinin olmazsa olmaz şartı, tarafların sözleşmede CAS'ı yetkili kılması veya aynı hususta bir ayrıca bir tahkim sözleşmesi yapmış olmasıdır²³⁵. Ancak, ilgili kararı veren ve itiraz konusu yapılmak istenen kararı alan federasyonun veya spor kuruluşlarının tüzük ya da statülerinde²³⁶ CAS'ın yargı yetkisininin kabul edildiğine dair bir hüküm bulunması ilgili karara karşı CAS'a başvurmak için yeterlidir²³⁷. Öte yandan, böyle bir hükmü içeren spor federasyonunun lisansına sahip olan sporcunun da bu kayda rıza gösterdiği kabul edilmektedir. Yukarıda izah edilen şekilde meydana gelen bir ihtilafın CAS Temyiz Tahkimi Dairesinde incelenmesinin belki de en önemli amacı, spor federasyonları tarafından verilen kararlara karşı devlet mahkemelerine itiraz yolunun önünü kesmek olduğu belirtilmelidir²³⁸.

CAS'ın bir diğer fonksiyonu, IOC, uluslararası federasyonlar veya milli olimpiyat komitelerine sporla ilgili hukuki konularda istişari görüş vermektir²³⁹. Ancak bu görüşlerin hukuken bağlayıcılığı bulunmamaktadır²⁴⁰.

²³⁴ Pinna, s. 389.

²³⁵ Reeb, s. 24.

²³⁶ Örneğin; IOC Olimpiyat Anlaşması'nın 74.maddesinde (<http://www.aoh2020.org/blog/index.php/ioc-olimpik-antlasma/>), UEFA Statüsü'nün 59-61.maddelerinde (http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/Regulations/uefaorg/General/01/47/69/97/1476997_DOWNLOAD.pdf), Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü'nün 40.maddesinde(<http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/tr/Tmok/TUZUK/Bolum-5>), bu konuda hükümler bulunmaktadır.

²³⁷ Hatice Kocasakal, "Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)", **Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu**, İstanbul 2008, s.52.

²³⁸ Pinna, s. 391.

²³⁹ Reeb, s. 24.

²⁴⁰ CAS'ın sporla ilgili organların soruları üzerine vermiş oldukları bu görüşler bir tahkim kararı gibi bağlayıcı olmadığını dair görüş için bkz; Stephen A. Kaufmann, **Issues in International Sports Arbitration**, Boston University International Law Journal, 1995, s.144; Dominique Hahn, **Presentation of CAS Judicial Practice**, Law and Sport, International Conference Court of Arbitration for Sport, 1993, s. 150.

CAS'ın dördüncü fonksiyonu, uyuşmazlıkları arabuluculuk (mediation) usulü çerçevesinde dostane yöntemlerle çözmektir²⁴¹. Ancak, Temyiz Tahkim Biriminin görev alanına giren uyuşmazlıklar için arabuluculuk kurullarına başvurulamamaktadır.

Son olarak CAS, milletlerarası spor organizasyonları (FIFA Dünya Futbol Şampiyonası, UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası gibi) ve olimpiyat oyunları sırasında meydana gelebilecek uyuşmazlıkları kısa sürede çözmektedir. CAS, bu fonksiyonunu yaz ve kış olimpiyat oyunları sırasında ve milletlerarası spor organizasyonlarının ve oyunların düzenlendiği ülkelerde, geçici görevli (ad hoc) Mahkemeler oluşturmak suretiyle yerine getirmektedir.²⁴² Bu mahkemeler ile de milletlerarası spor organizasyonları ile olimpiyat oyunları sırasında meydana gelebilecek uyuşmazlıklar en kısa süre içerisinde son merci olarak çözümlenmektedir²⁴³.

Ad Hoc Mahkemeleri, UEFA'nın düzenlediği 2000 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda, 2004 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda ve 2006 Dünya Kupası'nda görev yapmıştır.

Bu turnuvaların sürelerinin kısa olması ve ivedilikle karar verilmesi gerekliliğini de göz önünde bulunduran CAS, kendisine yapılan başvuruyu yirmi dört saat içerisinde karara bağlayabilmekte ve hüküm verirken hızlandırılmış usul hükümlerine başvurmaktadır.

B. Yargılama Yetkisi

Spor ile doğrudan veya dolaylı bir şekilde ilgisi bulunan tüm ticari konulu ihtilaflarda, (reklam veya sponsorluk sözleşmeleri) spor konusunda disiplin cezası

²⁴¹ Reeb, s. 24.

²⁴² Bu mahkeme ilk kez 1996 Atlanta Yaz Oyunlarında oluşturulmuş olup, 1998'de Nagano kış, 2000'de Sidney yaz, 2002'de Salt Lake City kış, 2004'de Atina yaz, 2006'da Torino kış oyunlarında ve ayrıca bu oyunların sonrasında aynı yerlerde yapılan Paralimpik Oyunlarında görev yapmıştır.

²⁴³ Richard H. McLaren, **Introducing the Court of Arbitration for Sport: The Ad Hoc Division at the Olympic Games**, Marquette Sports Law Review, 12. C

verme yetkisi bulunan bir federasyon veya birliğin kararlarına karşı başvurulabilecek mercii CAS'tır²⁴⁴.

CAS'a başvuruda bulunabilecek kişiler tüzel ya da gerçek kişiler olabilmektedir. Yani, kulüpler, sporcular, ulusal ya da uluslararası federasyonlar, ulusal olimpiyat komiteleri veya az önce saydığımız kişi ve kurumlara karşı mensupları, organizatörler ya da sponsorların CAS'a başvuru hakları bulunmaktadır.

Bir ihtilafın CAS nezdinde görülebilmesi için tarafların ihtilafın CAS nezdinde görülebileceğine dair bir mutabakata varmış olmaları gerekmektedir²⁴⁵. Bu mutabakat yazılı olmalıdır. Söz konusu mutabakat bireysel olabileceği gibi taraflar arasında yazılı olarak düzenlenen sözleşmenin maddelerinden biri olarak yer alabilir.

Bunun yanında tarafların ihtilafın CAS nezdinde çözümleneceğine dair yazılı irade beyanlarının ihtiva edildiği bir başka şekil ise, bu hususun bir federasyonun ya da daha genel anlamı ile bir spor teşkilatının ana statüsünde hüküm altına alınmış olmasıdır.

Tarafların ihtilaf vuku bulmadan önce bir sözleşme ile başvuru hakkını düzenlemelerinin yanında, ihtilafın meydana gelmesinin ardından da yine CAS'a başvurulacağına dair karar alabilirler.

C. Başvuru Usulü ve Süresi

Öncelikle CAS nezdinde yapılacak başvuruların hangi dairelere ve hangi usullerde yapılabileceğini kısaca açıklamak gerekir.

²⁴⁴ Erkiner, *Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.*, s.7

²⁴⁵ Erkiner, *Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.*, s.7

Sözleşmeye bağlı ilişkilerden veya haksız fiilden doğan bir ihtilafta başvurulabilecek usul “ *birinci derecede tahkim usulü*” veya “ *arabuluculuk usulü*” dür.

Öte yandan, spor teşkilatlarının veya federasyonların karar almaya yetkili organları tarafından verilen kararlara karşı başvuru yapılmak istenildiğinde bu tür ihtilaflar için “ *temyiz tahkim usulü*” geçerli olacaktır. Nitekim ortada ilgili teşkilat ya da federasyon tarafından hali hazırda verilmiş bir karara karşı itiraz yoluna gidilmektedir.

CAS’ın çalışma dilleri Fransızca ve İngilizcedir. Tarafların bu hususta bir anlaşmalarının bulunmaması halinde, Kurul Başkanı, başkanın belirlenmediği durumlarda ise Daire Başkanı mahkemenin başında bu iki dilden birisini tahkim dili olarak belirleyecektir. Kurul’un ve CAS kaleminin onaylaması halinde taraflar, başka bir dilin seçilmesini talep edebilirler. Onaylanması halinde, CAS Kalemi, Kurul ile birlikte dilin seçilmesini gerektiren nedenleri belirleyerek bu uğurda sarf edilecek bütün masrafları taraflara yükler.

CAS’a başvuruda bulunmak isteyen taraf, ilgili daire kalemine bir adet “ *birinci derece tahkim başvurusu*” veya bir adet “ *temyiz tahkim başvurusu*” dilekçesini hazırlayarak vermelidir. Bunun yanında başvuru harcını da ilgili daireye ödemelidir.

Unutulmaması gereken en önemli husus ise CAS’a başvurulabilmesi için ilgili federasyonun tüm iç hukuk yollarının tüketilerek bir sonuç elde edilememiş olmasının gerekliliğidir. Örneğin, UEFA’nın Disiplin Kurulu tarafından hakkında verdiği karara UEFA Tahkim Kurulu nezdinde itirazda bulunmayan bir Kulüp, yalnızca Disiplin Kurulu’nun vermiş olduğu kararı CAS nezdinde uyuşmazlık konusu yapamayacaktır.

CAS nezdinde görülen uyuşmazlıklar ile ilgili tertip edilen duruşmalarda tarafların kendilerini bir avukat ile temsil ettirme zorunlulukları yoktur Taraflar

kendilerini temsil edebilirler veya temsile yetkili kılınmak üzere avukat olmayan bir kişiyi seçebilirler²⁴⁶.

CAS başvurularında sürenin önemi son derece büyüktür. Genel olarak temyiz süresi kararın tebellüğ tarihinden itibaren yirmi bir gündür. Ancak bu husus tarafların sözleşmesinde veya ilgili federasyonun mevzuatında aksine bir hüküm bulunması halinde geçerli olmayacaktır.

Bir örnek ile açıklamak gerekirse, önceleri FIFA Statüsü'nün ilgili maddesinde yer alan hükme göre CAS'a başvuru süresi on gün olarak belirtilmiş olsa da daha sonra yapılan değişiklikle birlikte yeni statünün 63. maddesinde CAS'a başvuru süresi yirmi bir güne çıkarılmıştır²⁴⁷.

CAS tarafından yargılamanın mümkün olan en kısa sürede sonuçlanması esas alınmaktadır. Nitekim CAS, dilekçelerin teatisi ile birlikte duruşmayı da gerçekleştirip gerekçeli tahkim kararını, en çok dört ay içerisinde taraflara göndererek hızlı bir şekilde uyuşmazlığı çözümlenmektedir. Bu süre ancak Kurul Başkanı'nın gerekçeli bir talebinin mevcut olduğu hallerde Daire Başkanı tarafından uzatılabilir. Ancak bu durum bir istisna teşkil etmektedir.

D. İhtilaf İnceleme Usulü ve Uygulanacak Mevzuat

CAS tahkim usulünde yerleşik kural, uyuşmazlıkların üç kişilik bir hakem heyeti tarafından incelenip karara bağlanması yönündedir. Davacı ve davalı taraf, bir listede belirtilen CAS hakemleri arasından birer hakem seçerler. Seçilen bu iki hakem birinci derece tahkimde oluşturulacak üç kişilik heyete başkanlık edecek üçüncü ve son hakemi tayin ederler.

²⁴⁶ Erkiner, *Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.*, s.7

²⁴⁷ İlgili madde için bkz;
http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/01/48/60/05/fifastatuten2011_e.pdf (9.12.2011)

Tarafların seçtiği bu iki hakemin heyet başkanı olan üçüncü hakemi seçme yolunda anlaşmazlık yaşamaları halinde CAS Birinci Derece Tahkim Dairesi Başkanı tarafından heyete başkanlık edecek üçüncü hakem seçilecektir.

Üç hakemli heyetten farklı olarak taraflar aralarında anlaşmaya varmaları durumunda davaya tek hakemin de bakması mümkündür. Davanın önem derecesi düşük ise de uyuşmazlık yine tek hakem tarafından karara bağlanabilecektir.

Birinci Derece Tahkim Usulünden farklı olarak Temyiz Tahkim Usulünde heyete başkanlık edecek üçüncü hakemi taraflar değil doğrudan Birinci Derece Tahkim Dairesi Başkanı seçecektir.

Uyuşmazlığı çözümlenme hususunda görev yapacak olan hakemlerin taraflardan herhangi birisi ile bağının, menfaat ilişkisinin veya bağımlılığının bulunmaması gerekir²⁴⁸. Yine hakemlerin mevcut uyuşmazlığın ortaya çıkmasında herhangi bir etkilerinin veya rollerinin bulunmaması da zorunlu bir şarttır. Yani, hakemlerin davaya bakarken tam bir bağımsızlık içerisinde bulunması gerekmektedir.

Dosya kendilerine tevdi edilmeden önce hakemlerden yukarıda bahsettiğimiz hususların kendileri için söz konusu olmadığına ilişkin yazılı bir taahhüt alınır. Ancak davaya bakacak hakemlerin taraflardan biri ile aynı milliyetten olmaları bir engel teşkil etmez. Yani İspanyol bir hakem bir İspanyol Kulübünün veya bir İspanyol sporcunun davasında hakemlik veya heyet başkanlığı yapabilir.

Hem birinci derecede tahkim hem de temyiz tahkimi başvurusunun davacı tarafça yapılmasının ardından davalı savunmalarını sunacağı savunma dilekçesini ibraz eder. Bu aşamanın ardından Birinci Derecede Tahkim usulünde sıra replik ve düplik dilekçelerinin ibrazına gelir. Bu aşamanın ardından ise tarafların delillerinin sunulması ve varsa şahitlerinin dinlenilmesi için duruşma düzenlenir.

²⁴⁸ Erkiner, *Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.*, s.7

CAS yargılaması sırasında eğer taraflar arasında özel bir anlaşmaya varılmamış ise İsviçre Hukuku uygulanır.

E. Kararların Niteliği ve İtiraz Yolları

CAS yargılaması sonucunda verilen karar, çoğunlukla alınır. Çoğunluğun bulunmaması halinde diğer bir deyişle, hakemlerin farklı görüşlerde olmaları nedeniyle ortak bir karar verememeleri durumunda, heyet başkanı tarafından karar verilmektedir. İlk derece yargılamasının tek hakemle yapıldığı durumlarda hakem bizzat kendisi uyuşmazlık hakkında karar vermektedir²⁴⁹.

Karar gerekçeli olarak yazılı şekilde verilir. Ayrıca, verilen karar taraflar aksini kararlaştırmadıkları sürece tarih verilerek imzalanır. Ancak, karar imzalanmadan önce CAS genel sekreterine gönderilerek kararın yazılışında şekil yönünden herhangi bir yanlışlığın olup olmadığı incelenir ve aynı zamanda CAS sekreteri CAS'ın bazı temel prensiplerine aykırılıklar tespit etmesi halinde hakem heyetini bu konuda uyarabilir. CAS Kalemi tarafından taraflara yazılı olarak tebliğ edilen kararlar kesin olup, infaz edilebilir niteliktedir²⁵⁰.

CAS düzenlemelerinde CAS tarafından ne tür kararlar verilebileceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. CAS uygulamasında yargılama sonucu verilen kararların;

- tazminata hükmetme,
- spor federasyonu veya spor kuruluşu tarafından verilen kararın iptali,
- temyiz edilen kararın değiştirilmesi,
- spor federasyonu veya spor kuruluşu tarafından verilen kararın yeniden görüşülmesi için geri gönderme,
- verilen cezayı kaldırma, azaltma veya artırma,

²⁴⁹ CAS Usul Talimatı m. R46, R59

²⁵⁰ CAS Usul Talimatı m. R46

• ihtiyati tedbir kararı niteliğinde olarak spor federasyonu veya spor kuruluşu tarafından verilen kararların icrasını durdurma şeklinde olduğu görülmektedir²⁵¹.

Öte yandan, temyiz yargılamasında kararın ilk dava dilekçesinin verildiği tarihten itibaren dört ay içerisinde karara bağlanması gerekmektedir. Ancak, ilk derece yargılamasında kararın hangi süre içerisinde verilmesi gerektiğini gösteren bir hüküm bulunmamaktadır²⁵².

İlk derece yargılaması sonucunda verilen karar, niteliği gereği açıklanması gerekmedikçe veya taraflar aksi yönde bir anlaşma yapmadıkları sürece gizlilik prensibi gereğince kamuya açıklanamamaktadır. Diğer taraftan, temyiz yargılaması sonucunda verilen karar, taraflarca aksi kararlaştırılmadığı sürece, CAS tarafından açıklanabilmektedir²⁵³.

İsviçre’de bulunan bütün tahkim heyetlerinin İsviçre Federal Mahkemesi’nin denetimine tabi olması nedeniyle CAS da İsviçre Federal Mahkemesi’nin denetimine tabidir²⁵⁴. 1987 tarihli İsviçre Federal Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu’nun (Switzerland’s Federal Code On Private International Law) 190. maddesi gereğince, yetkisizlik, savunma haklarının sınırlanması, talep edilen bir şey hakkında karar vermeme, talep edilmeyen birşeye hükmetme, hakem heyetlerinin gerektiği şekilde oluşturulmaması, kamu düzenine aykırı karar verilmesi gibi çok istisnai bazı durumlarda CAS kararlarına karşı, bu kararların tebliğ edilmesinden 30 gün içerisinde İsviçre Federal Mahkemesi’ne temyiz başvurusunda bulunulabilmektedir²⁵⁵. Ayrıca,

²⁵¹ Adam Lewis/Jonathon Taylor, Sport: Law and Practice, s.283

²⁵² CAS Usul Talimatı, R59

²⁵³ CAS Usul Talimatı m. R46, R59

²⁵⁴ CAS Usul Talimatı m. R46, R59

²⁵⁵ 18.11.1987 tarihli İsviçre Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu’nun (Switzerland’s Federal Code On Private International Law) 190.maddesine göre; “ Tahkim yargılaması sonucu verilen hakem kararları, kararın taraflara tebliğinden itibaren kesinlik kazanır. Ancak; Hakemin veya hakem heyetinin usulüne uygun olmayan şekilde tespit edilmiş olunması, Tahkim Mahkemesinin kendisini, haksız şekilde yetkili veya yetkisiz bulmuş olması, Tahkim Mahkemesinin kendisinden talep edilenin dışında veya taleplerden birisi hakkında karar verilmemiş olması, Taraflar arasındaki eşitliğe veya tarafların savunma haklarına

İsviçre'de ikametgahı (domicile), mutad meskeni (habitual residence) veya ticari işletmesi (business establishment) bulunmayan taraflar daha önce yapmış oldukları bir anlaşma ile hakem kararlarının İsviçre Federal Mahkemesi'nin denetimine tabi olmayacağını kararlaştırabilirler²⁵⁶.

Bir başka ifade ile CAS kararlarına karşı İsviçre Federal Mahkemesi'ne temyiz başvurusunda bulunulabilir.

Ancak bu başvurular yalnızca usule ilişkin başvurular olabilir. Örneğin, yetkisizlik hali, savunma hakkının kısıtlanması gibi usul kurallarının ihlal edilmesi veya kamu düzenine aykırı karar verilmesi hallerinde taraflar İsviçre Federal Mahkemesi'ne başvurulabilirler²⁵⁷. Ayrıca, İsviçre Federal Mahkemesi tarafından alınan karar neticesinde bütün iç hukuk yolları tüketilmiş olduğundan bu karara karşı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda bulunma yolu açıktır.

CAS'a başvuru halinde daha önceden alınmış kararın yürütmesi durdurulmaz ancak başvuruda bulunan tarafın yürütmeyi durdurma talebinin bulunması halinde henüz hakemler seçilmemiş olsa dahi bu talep CAS Tahkim Dairesi Başkanı tarafından incelenerek karara bağlanır ve tarafları bilgilendirir.

Son olarak belirtmeliyiz ki, yukarıda açıklanan usul itirazları dışında CAS tarafından verilen kararlar nihai kararlardır. Bu kararlar taraflara tebliğden itibaren sonuç doğurur ve mecburi hale gelir.

saygı gösterilmemiş olunması, Hakem kararının İsviçre kamu düzenine aykırı olması hallerinde hakem kararı temyiz edilebilir. Yukarıda a ve b bentlerinde yazılı nedenlere dayanılarak ara karar niteliğindeki hakem kararları da temyiz edilebilir. Temyiz süresi tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlar.”

²⁵⁶ CAS Usul Talimatı m. R46, R59

²⁵⁷ Kanaatimizce, Anayasa Mahkemesi'nin 5894 sayılı kanunda Tahkim Kurulu'nun kararlarına ilişkin yapılan değişiklik sadece Tahkim Kurulu kararlarına karşı usule ilişkin başvuru yolunun açılması şeklinde olmalıydı. Uluslararası futbolun gerektirdiği hızlı ve adil yargılama sistemi bu şekilde tesis edilebilirdi.

Öte yandan, CAS tarafından verilen kararların anlaşılabilmesi, eksik olması, kararlarda çelişkili ifadelerin kullanılması, yazım veya hesap hatalarının bulunması durumlarında taraflar kararın yorumlanması için CAS'a başvurabilmektedirler²⁵⁸.

Tezimizin FIFA nezdinde fesih ve feshin sonuçları isimli bölümünde Galatasaray Kulübü ile Franck Ribery ve Olimpik Marsilya Kulübü arasındaki ihtilafın FIFA nezdinde görülen bölümünü inceleyerek FIFA kararına karşı yapılan CAS başvurusunun ilgili bölümde inceleneceğini belirtmiştik. Bu kararın ardından, en az onun kadar ses getiren ve tartışmalara yol açan bir başka ihtilaf olan Beşiktaş A.Ş. & Vicente Del Bosque vd. CAS kararı incelenecektir.

1. Galatasaray A.Ş. vs. Franck Ribery & Olimpik Marsilya Kulübü CAS Karar İncelemesi²⁵⁹

Galatasaray A.Ş., FIFA DRC tarafından alınan kararın aleyhe olması nedeniyle CAS'a başvuruda bulunmuştur. Söz konusu ihtilaf CAS tarafından incelenirken üç husus üzerinde durulmuştur. Bunlar; (A) futbolcunun sözleşmeyi haklı olarak feshedip feshetmediği, (B) futbolcunun Kulübe 10 milyon Euro ödeme yükümlülüğünün bulunup bulunmadığı ve (C) futbolcunun bakiye alacağı ile yeni ve eski sözleşmeler arasındaki farkı tazminat olarak talep etmesinin sağlam bir temeli olup olmadığıdır.

a) Sözleşmenin Futbolcu Tarafından Feshi

Futbolcu, sözleşmenin feshini kendisine ödenmesi gereken ücretlerin tam ve zamanında ödenmemesi gerekçesine bağlamaktadır. CAS bu konuda DRC'nin gerekçelerine yakın durmayı tercih etmiştir. Futbolcunun alacaklarının Kulüp tarafından ödenmesinin doksan gün gecikmesi halinde DRC'ye başvurulabileceği, Kulüp tarafından yapılan ödeme tarihlerinin dikkatlice incelenmesi sonucunda ödemelerin doksan günden daha fazla geciktiği, futbolcunun genel davranışlarının geciken

²⁵⁸ CAS Usul Talimatı m.R63

²⁵⁹ Kararın tam metni için bkz; <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1180.pdf> (17.12.2011)

ödemeleri tolere ettiği kanaatine varılması işaret ettiği taktirde doksan günden sonraki gecikmelerin futbolcu tarafından artık ileri sürülemeyeceğini, ancak futbolcunun çeşitli tarihlerde menajeri aracılığı ile kulübü mütemadiyen uyardığını, futbolcunun muaccel hale gelen alacaklarının sözleşme ile kararlaştırılan alacaklarının neredeyse yarısına yakın olduğu, bu nedenle Kulübün yükümlülüklerini hem süre hem de miktar açısından ciddi şekilde ihlal ettiği gerekçeleri ile sözleşmenin futbolcu tarafından haklı sebeple feshedildiğine kanaat getirerek, Galatasaray A.Ş.'nin futbolcu ve Olimpik Marsilya Kulübü hakkında sportif ceza verilmesi ve yeni transfer için ödenen ücretin tahsili taleplerinin reddine karar vermiştir.

b) Tazminat Konusu

CAS, bu talebin ancak ve ancak futbolcunun sözleşmeyi haksız olarak feshetmesi halinde dikkate alınabileceğini, ancak futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshettiğinin anlaşılması neticesinde Galatasaray Kulübü'nün 10,000.00 Euro tutarındaki tazminat ve DRC Kararının bozulması taleplerinin reddine karar vermiştir.

c) Bakiye Alacak ve Ücret Farkı Talebi

Kulüp tarafından futbolcuya gecikmeli de olsa ödenen garanti ücret alacaklarının futbolcunun hak edişinden fazla olduğu gerekçesi ile futbolcunun garanti ücret alacakları yönünden talebinin reddine karar verilmiştir.

Futbolcunun tazminat talebinin geçerli olabilmesinin temel şartı, zarar doğmuş olmasının ispatına dayanmaktadır. İspatlanması gereken husus, futbolcunun yeni sözleşmesinin eski sözleşmesinden finansal olarak daha düşük olduğu, bu nedenle maddi olarak hak kaybına uğraması olabileceği gibi, yeni sözleşme imzaladığı Kulübün önceki kulübünden kategori olarak daha düşük bir mevkide yer alması olabilir. CAS, futbolcunun yeni kulübü ile imzaladığı sözleşme şartlarının eskisine göre ilerleme kaydettiğini tespit ettiğinden futbolcunun tazminat talebinin reddine karar vermiştir.

2. Del Bosque ve Arkadaşları vs. Beşiktaş A.Ş. CAS Karar İncelemesi

a) Taraflar

Vicente Del Bosque (bundan böyle teknik direktör olarak anılacaktır), Antonio Cereijo, Francisco Jiménez (bundan böyle antrenör olarak anılacaktır) ve Francisco Espin (bundan böyle fizyoterapist olarak anılacaktır) İspanya’da ikamet eden profesyonel futbol antrenörleridirler. Beşiktaş A.Ş. (bundan böyle Kulüp olarak anılacaktır) ise İstanbul’da yerleşik, TFF ve FIFA üyesi bir kulüptür.

b) Özel Sözleşme

Taraflar arasında her bir antrenör ile ayrı ayrı olmak üzere²⁶⁰, 6.6.2004 – 30.6.2006 tarihleri arasını kapsayan özel sözleşmeler akdedilmiştir. Sözleşmeye göre teknik direktör sözleşme süresi boyunca tam zamanlı olarak elinden gelen tüm çabayı göstermek suretiyle kulübe sadakat ve gayretle hizmet etmeyi, kulüp ise bunun karşılığında toplam 4,000.000 Euro ödemeyi taahhüt etmiştir. Sözleşmede teknik direktörün sadece kulüp yönetim kurulu ve başkana karşı sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Sözleşmenin 6.6.2004 – 30.6.2006 tarihleri arasında geçerli olacağı belirtilmiş ise de, kulübe ilk sezonun sonunda sözleşmeyi feshetme opsiyonu tanınmıştır. Kulübün bu opsiyonu kullanmak istemesi halinde, teknik direktörün adresine noter kanalı ile bir fesih ihbarnamesi göndermesi ve bu ihbarın en geç 15.5.2005 tarihine kadar teknik direktöre tebliğ edilmesi gerektiği belirtilerek, kulübün bu yükümlülüğüne aykırı davranması halinde sözleşmenin otomatik olarak 30.6.2006 tarihinde sona ereceği hüküm altına alınmıştır.

Kulüp tarafından teknik direktöre yapılacak ödemelerin net olduğu, ilk sezon için 1.750.000 Euro, kulübün sözleşmeyi feshetme opsiyonunu kullanmaması halinde ikinci sezon için 2.250,000 Euro ödeneceği kararlaştırılmıştır.

²⁶⁰ İhtilaf incelenirken antrenörler ve fizyoterapist sözleşmeleri ve bu sözleşmelerden doğan ihtilaflara nadiren yer verilmiştir.

Ayrıca, kulüp tarafından teknik direktöre 1.7.2004 tarihinden 30.6.2005 tarihine kadar geçerli olmak üzere 1,000.000 Euro tutarında teminat mektubu verileceği ve sözleşmeden doğabilecek ihtilafların CAS mahkemesinde görüleceği ve neticesinde FIFA ve UEFA disiplin yaptırımlarının uygulanacağı kararlaştırılmıştır.

Sözleşmenin F1, F2 ve F3 maddelerinde tazminata ilişkin hükümlere yer verilmiştir. F1 maddesine göre; kulüp sözleşmeyi süresinden önce feshederse teknik direktörün fesih tarihine kadar muaccel hale gelen bütün ücret ve bonus alacaklarını ödemekle yükümlü olduğu, bununla birlikte kulübün, sözleşmenin tamamı için öngörülen 4,000.000 Euro ile, fesih tarihine kadar yapılan ödemelerin farkını teknik direktöre ödeyeceği²⁶¹, F2 maddesine göre; kulübün sözleşmenin 2. Sezonu kapsayan bölümünü feshetme opsiyonunu kullanmak istemesi ve fesih konulu ihbarı en geç 15.5.2005 tarihine kadar teknik direktöre noter kanalı ile tebliğ etmesi halinde, ikinci sezona ait ücretleri ödemekle yükümlü olmayacağı ve F3 maddesinde ise sözleşmenin teknik direktör tarafından feshedilmesi halinde, fesih tarihinden sözleşmenin sonuna kadar olan döneme ait ücretlerin tazminat olarak teknik direktör tarafından kulübe ödeneceği düzenlenmiştir.

c) TFF Tip Sözleşme

Taraflar 27.7.2004 tarihinde TFF tarafından tescil edilen tip sözleşmeleri imzalamışlardır. Özel sözleşmenin aksine tip sözleşmede ücretlerin ne şekilde ödeneceği, bonus ödemeleri, fesih unsurları, tarafların ticari ve sosyal güvenlik haklarını, tatilleri ve izin günleri ile banka teminat mektubu gibi hususlar yer almamaktadır.

d) Davacıların Faaliyetleri

Uzun yıllardır İspanya'da ikamet eden davacılar, - ki davacıların milliyetleri ve dört sezon boyunca Real Madrid takımının antrenörleri oldukları düşünülürse

²⁶¹ Teknik direktör bu madde ile, sözleşmenin kulüp tarafından haksız feshedilmesi durumunda alacaklarının tamamını garanti altına almıştır.

hayatlarının merkezi ve kalıcı evlerinin İspanya olduğu sonucuna ulaşılmaktadır – 17.6.2004 tarihinde İspanya'dan Türkiye'ye taşınmışlardır.

27.1.2005 tarihinde her bir davacı, davalı kulüpten sözleşmelerinin feshedildiğine dair ayrı yazılı belgeler almışlardır. Bu belgelerde herhangi bir gerekçe ileri sürülmemiştir. Aynı gün, davacılar tarafından noter kanalı ile gönderilen belge ile sözleşmenin feshedildiği teyit edilmiş ve bu belgede de fesih gerekçelerinden bahsedilmemiştir.

Kulüp, davacılara Temmuz 2004 ile Ocak 2005 arasındaki hak edişlerini vergi kanunları doğrultusunda ödemiştir. Fesih tarihine kadar teknik direktöre ödenen ücret 750.000 Euro'dur.

14.4.2005 tarihinde teknik direktör banka teminat mektubunu bozmuş ve ertesi gün kendisine 1.000,000 Euro ödenmiştir.

e) TFF Nezdindeki Gelişmeler

Davacılar tarafından 9.2.2005 tarihinde kulübe ve bilgi için TFF'ye noter kanalı ile gönderilen belgede, özel sözleşmenin F1 maddesinde kararlaştırılan tazminatların ödenmesi, tek taraflı ve haksız fesih tarihine kadar muaccel hale gelmiş tüm ücret ve bonus alacaklarının ödenmesi talep edilmiştir. Aynı belgede ayrıca, 3813 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda belirtilen uzlaştırma prosedürünün işleyebilmesi ve kulüp tarafından haksız şekilde bozulan TFF tip sözleşme şartlarının yerine getirilmesinin sağlanabilmesi açısından TFF Yönetim Kurulu'nun ihtilafın dostane yollar ile çözülmesini temin etmek amacı ile bir uzlaşma toplantısı düzenlenmesi talep edilmiştir²⁶². Bununla birlikte, dostane bir çözüme ulaşılamaması halinde konunun sözleşmelerde ayrı ayrı kararlaştırıldığı üzere FIFA veya CAS'a taşınacağına altını çizmişlerdir.

²⁶² İhtilafın meydana geldiği tarihte henüz UÇK yargılaması düzenlenmediğinden, ihtilafların çözümünde TFF Yönetim Kurulu yargı mercii olarak görev yapmakta idi.

1.4.2005 tarihinde bütün tarafların katıldığı bir toplantı düzenlenmiş, ancak anlaşmaya varılamamıştır.

f) FIFA Yargılaması

Davacılar 14.4.2005 tarihinde FIFA'ya başvurmuşlardır. FIFA anılan davayı, fizyoterapistler ile ilgili ihtilafların FIFA'nın görevine dahil olmadığından ötürü, diğer davacılar ile ilgili davanın ise özel sözleşmenin ilgili maddesinde belirtilen “ *Sözleşmeden doğan ihtilafların CAS tarafından çözümleneceği* ” maddesine istinaden reddetmiştir.

g) TFF Yargılaması

25.7.2005 tarihinde TFF, FIFA'ya gönderdiği bilgilendirme notunda; 27.7.2004 tarihli tip sözleşmenin imzalanması ile birlikte taraflar sözleşmede yer alan hüküm gereğince sözleşmeden doğan ihtilaflarda TFF Kurullarının karar vermeye yetkili olduğunun altını çizerek TFF'nin aldığı karara karşı tarafların itiraz yoluna başvurabilecekleri belirtilmiştir.

Davacılar tarafından gönderilen 9.2.2005 tarihli belgede talep edildiği üzere ihtilafı inceleyen TFF Yönetim Kurulu, 21.7.2005 tarihinde verdiği karar ile teknik direktörün 738.098 Euro, diğer davacıların ise değişen miktarlarda olmak üzere alacaklı olduklarına kanaat getirmiştir.

Beşiktaş A.Ş., Yönetim Kurulu'nun kararına karşı yalnızca teknik direktör aleyhine Tahkim Kurulu'na başvuruda bulunmuştur. Teknik direktör bu itiraz süresince bir vekil tarafından temsil edilmediği gibi tahkim aşamasına katılmamıştır.

Tahkim Kurulu, 5.1.2006 tarihli kararında, teminat mektubunun Yönetim Kurulu tarafından dikkate alınmadığının tespit edildiğini kayıt altına alarak, teknik direktörün kulüpten 728.098 Euro alacaklı olduğuna karar vermiştir.

h) CAS Yargılaması

21.3.2006 tarihinde teknik direktör, antrenörler ve fizyoterapist CAS'a aşağıdaki taleplerin kabulü hususunda başvuruda bulunmuşlardır.

ı) Davacıların Talepleri ve Dayanakları

- Beşiktaş A.Ş. ile aralarındaki sözleşmenin kulüp tarafından haksız olarak feshedildiğinin tespitine,

- Sözleşmenin kulüp tarafından haksız feshinin sonucu olarak tazminat hükümlerinden F1 hükmünün uygulanmasına,

- Kulübün teknik direktöre toplam 5.909,090 Euro'dan banka teminat mektubu vasıtasıyla ödenen 1.000,000 Euro'nun düşülmesi neticesinde 4.909,090 Euro'nun ödenmesine²⁶³,

- Kulübün alacakları zamanında ödememesi nedeniyle alacakların her birine 27.1.2005 tarihinden ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz işletilmesine,

- Yargılama giderleri ile masrafların kulübün üzerine bırakılmasına karar verilmesini talep etmişlerdir.

Davacılar, taraflar arasında akdedilen özel ve tip sözleşmeler arasında herhangi bir çelişki vuku bulması halinde özel sözleşmenin etkili olacağını kararlaştırdıklarını beyan etmişlerdir. Tip sözleşmenin imzalanmasının yalnızca TFF'nin resmi uygulamalarına riayet etme amacını taşıdığını, sözleşme ile kendilerine yüklenen edimleri her zaman ve her koşulda yerine getirdiklerini, sözleşmenin davalı kulüp tarafından feshedilmesi haksız ve hukuka aykırı olduğunu, davalı kulübün sözleşmeyi haksız olarak feshetmesi karşısında sözleşmenin F1 maddesinde kararlaştırılan tazminatı ödemeyi reddettiğini, TFF Yönetim Kurulunun ihtilaf ile ilgili karar vermesini

²⁶³ Diğer davacılarından, antrenör Cerejo'ya 718,398.18 Euro, antrenör Martin'e 359,463.64 Euro ve fizyoterapist Espin'e 718,398.18 Euro ödenmesi talep edilmiştir.

hiçbir zaman talep etmediklerini, yalnızca tarafların dostane bir çözüm yolu bulmaları hususunda kendilerinin önderliğinde bir toplantı tertip edilmesini rica ettiklerini ve mevcudiyetinden yoksun yapılan bir tahkim yargılaması sonucunda alınan kararın hükümsüz ve geçersiz olduğunu iddia ederek Tahkim Kurulu'nun TFF'ye bağlı olması karşısında bağımsızlığından şüphe duyulduğu da belirtilmiştir.

i) Davalının Talepleri ve Dayanakları

Davalı kulüp, öncelikli olarak;

- CAS'ın bu davaya bakmaya yetkili olmadığına, bu nedenle de yargılama giderleri, mahkeme masrafları, vekalet ücretleri, tanık ve bilirkişi ücretlerinin davacılarından tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Bu taleplerinin kabul edilmemesi halinde;

- Davacılar tarafından açılan davanın kısmen kabulüne, kulüp tarafından açılan karşı davanın teknik direktör açısından aynen kabulüne,
- Kulübün antrenör Mr. Cereijo'ya 93,160 Euro, antrenör Mr. Martin'e 22.007 Euro ve fizyoterapist Mr. Espin'e 93.160 Euro ödemekle yükümlü olduğunun kabulüne,
- Teknik Direktörün 261,902.00 Euro tutarındaki meblağı kulübe iadesine,
- Yargılama giderleri, mahkeme masrafları, vekalet ücretleri, tanık ve bilirkişi ücretlerinin davacılarından tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Kulüp, CAS'ın davaya bakmaya ehil olmadığı iddiasını; 27.7.2004 tarihli sözleşme hükmü ve TFF Kanunundaki hüküm gereğince sözleşmeden doğan ihtilafların TFF tarafından çözümlenmesi kuralının sözleşmenin bir tür geçerlilik şartı olduğu ve bu nedenle tip sözleşmenin özel sözleşmeye üstün geldiğinden ihtilafın CAS tarafından çözümlenebilmesinin mümkün olmadığı, tip sözleşmede yer alan açık hüküm karşısında tarafların ihtilafın TFF tarafından çözümleneceğini açıkça kabul ettiğini, tip sözleşme imzalayan taraflar hakkında TFF tarafından verilen kararların geri alınmasının mümkün olmadığı, CAS nezdinde görülmek istenen ihtilaf hakkında hali hazırda yetkili bir kurul tarafından alınan karar mevcut olduğu ve davacıların TFF Yönetim Kurulu'nun bu konuda göreve çağırdıklarının aşikar olduğun gerekçelerine dayandırmıştır.

Davalı Kulüp, sözleşmeyi tek taraflı ve sebep göstermeden feshettiğini ikrar etmiş, ancak bu fesih işleminin ilk sezon sonunda sözleşmeyi feshetme arzusu olarak yorumlanması gerektiğini, bu nedenle davalı kulübün davacılara 27.1.2005 tarihinden 2004 – 2005 sezonu sonuna kadar olan hak edişlerini ödemekle yükümlü olduğunun kabulünü talep etmiştir.

j) Gerekçeli Karar

31.10.2006 tarihinde yapılan duruşmada, taraflar vekilleri ile birlikte hazır bulunmuşlardır. Panel, bir lisanslı futbol temsilcisi ile bir vergi uzmanının görüşlerine başvurmuştur. Tanıklar, bilirkişiler ve taraflar Panel tarafından çapraz sorgulama tekniği ile sorgulanmıştır. Kurul, ihtilafın ortaya çıkmasına neden olan sözleşme maddelerini, TFF ve FIFA yargılamalarını, kararlarını, taraflarca sunulan delilleri, duruşma sırasında kayıt altına alınan ifadeleri süzerek kararını tesis etmiştir.

CAS kararına esas teşkil eden ifadesi şu şekildedir; “ *TFF Yönetim Kurulu ve TFF Tahkim Kurulu gerçek bir tahkim makamı olmadığından, bir hakem mahkemesi olan CAS kesin hüküm itirazını dikkate almak zorundadır. Ancak dikkate alınacak kararın İsviçre’de tanınabilmesi gerekir ve bunun için de kararın New York Sözleşmesi’ne göre gerçek bir hakem kararı olması gerekir. Halbuki TFF Yönetim Kurulu veya TFF Tahkim Kurulu kararları bu özellikleri taşımamaktadır*”²⁶⁴.

CAS, TFF Yönetim Kurulu ve Tahkim Kurulu’nun yargılama eksiklikleri ile ilgili tespitlerine devam ederek, CAS öncesi yargılama aşamasında yalnızca Del Bosque hakkında karar verilmesinin, diğer davacılar hakkında hüküm tesis etme yoluna gidilmemesinin soru işaretleri oluşturduğunu ve tek gerçek yargı merciinin CAS olmasından bahisle TFF Yönetim Kurulu’nun sağlıklı karar verebilecek kadar bağımsız olmadığını tespit edildiğini belirtmiştir.

²⁶⁴ Söz konusu kararla ilgili inceleme için bkz; Bora Aktürk, “Spor Tahkim Mahkemesinin (CAS) 9 Şubat 2007 tarihli Del Bosque ve Diğerleri / Beşiktaş Kararı”. **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Özel Sayı. 3 (Mayıs 2007), ss.237-269.

Taraflar arasındaki sözleşmenin davalı Kulüp tarafından tek taraflı olarak 27.1.2005 tarihinde feshedildiği aşıkardır. Davacılar iddialarını, sözleşmenin beklenenden erken feshedilmesi halinde sözleşme sonuna kadarki (2005-2006 sezonunun sonuna kadar) alacaklarının muaccel olduğu hususuna dayandırmışlardır.

Böyle bir durumda CAS paneli, prensip olarak işverenin işçiye sözleşme ile kararlaştırılan her türlü maddi hakkını sonuna kadar ödemesi gerektiğini savunmaktadır.

Davalı kulüp, sözleşmenin feshedildiği sezona ait tazminat ödemesine bir itirazı olmadığını, ancak davacıların kulüp için çalışmayacakları bir sonraki sezona ait hak edişlerinin tazminat olarak ödenmesine karşı çıktıklarını belirtmişlerdir. Kulüp bu itirazını sözleşmenin ikinci sezon davacılarla çalışmak istenmemesi nedeniyle feshedildiği iddiasına dayandırarak, davacıların 2005-2006 sezonuna ilişkin tazminata hak kazanmadıklarını ifade etmiştir.

CAS ise sözleşmenin kulüp tarafından feshedildiğini bildiren ihbarname metninde sözleşmenin gelecek sezon için değil, 27.1.2005 tarihinden itibaren feshedildiğinin anlaşıldığını ve bu bağlamda feshin hemen sonuç doğurduğundan bahisle, davacıların sözleşme süresinin sonuna kadar her türlü hak edişinin ödenmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

Panel ayrıca, davalı kulübün sözleşmeyi feshetme niyeti olması halinde bunun sezon ortasında değil, sezon sonunda yapılması gerektiğini, ancak feshin sezon ortasında yapılması halinde sadece o sezon için tazminat talebine hak kazanılacağını iddia eden kulübün bu hususta hiçbir ödeme yapmamış olmasının düşündürücü olduğunu belirtmiştir.

Davalı kulübün dilekçesinde yer verdiği ve ihtilafın meydana geldiği sezonda yürürlükte olan Teknik Direktör ve Antrenör Talimatının 19. Maddesinde yer alan; “ *Kulüpler, teknik heyetlerinin sözleşmelerini haksız ve tek taraflı olarak feshederler ise sözleşmede yazılı olduğu şekilde alacaklarını sezon sonuna kadar ödeyeceklerdir* “ ifadesine CAS şiddetle karşı çıkmıştır.

CAS öncelikle tazminat miktarının tek taraflı olarak sınırlandırılmasına itiraz etmektedir. Ayrıca CAS'a göre sezon ortasında sözleşmesi feshedilen teknik heyetin çalışacak kulüp bulması mümkün olmayacağından, bu talimat maddesi ile teknik heyet tamamen korumasız kalmıştır. Bu nedenle davacılara 2005-2006 sezonu alacaklarını tazminat olarak ödemekten kaçınan kulübün bu talimat maddesine sığınması haksız olarak nitelendirilmiştir.

Kulübün, davacılara fesih tarihine kadar muaccel hale gelen alacaklarını ödediğine ve Del Bosque'nin bir milyon Euro tutarındaki teminat mektubunu bozarak bu meblağı da tahsil ettiğine şüphe yoktur. Sözleşme boyunca davacılara ödenen ücretlerin net olduğunun kabulü gerekmektedir. Bununla birlikte CAS, davacıların halen İspanya'da oturmakta ve İspanya vergi yükümlüsü olduklarından bahisle, vergilerin Türkiye'ye göre değil, İspanya'ya göre belirlenmesi gerektiği savunulmuştur. Ayrıca, İspanya'daki vergi oranının 45% olması nedeniyle net – brüt ayırımının bu orana göre belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Del Bosque'ye fesih tarihine kadar 750.000 Euro ödenmiştir ancak 3.250,000 Euro bakiye alacak bulunmaktadır. 45%'lik vergi oranı uygulandığında hak edişinin (3.2500,000 Euro x 100/55) 5.909.090,90 Euro olduğu görülmektedir. Teminat mektubu ile hali hazırda 1.000,000 Euro tahsil edildiğinden, Del Bosque için ödenmesi gereken miktar 4.099,090,90 Euro olacaktır.

Mr Cereijo 124.584 Euro'nun neti olan 395,416 Euro ve 45%'lik vergi oranı uygulandığında 718.938,18 Euro'ya hak kanacaktır,

Mr Francisco Javier Miñano Espín 124.584 Euro'nun neti olan 395,416 Euro ve 45%'lik vergi oranı uygulandığında 718.938,18 Euro'ya hak kanacaktır,

Mr Francisco Jiménez Martin 197.705,124 Euro ve 45%'lik vergi oranı uygulandığında 359.463,63 Euro'ya hak kanacaktır,

Bütün bunların yanında, davalı kulübün dilekçesinde sunduğu iddiaların çürütülmesi ile beyanlarının hukuka ve sözleşmeye aykırı olduğu değerlendirildiğinde aşağıdaki kararların alınması lazım gelmiştir.

1. Beşiktaş Kulübü'nün teknik direktör Vicente Del Bosque'ye 4,909,090.90 Euro'yu 27.1.2005 tarihinden itibaren işleyecek 5% faizi ile ödemesine,

2. Beşiktaş Kulübü'nün antrenör Antonio Cereijo'ya 718,938.18 Euro'yu 27.1.2005 tarihinden itibaren işleyecek 5% faizi ile ödemesine,

3. Beşiktaş Kulübü'nün fizyoterapist Francisco Espin'e 718,938.18 Euro'yu 27.1.2005 tarihinden itibaren işleyecek 5% faizi ile ödemesine,

4. Beşiktaş Kulübü'nün antrenör Francisco Martin'e 359,463.63 Euro'yu 27.1.2005 tarihinden itibaren işleyecek 5% faizi ile ödemesine,

5. Diğer taleplerin ve karşı dava taleplerin reddine,

6. Yargılama giderleri, mahkeme masrafları ve karşı vekalet ücretlerinin Beşiktaş Kulübü tarafından ödenmesine karar verilmiştir.

SONUÇ

Futbolun spor dallarının tamamına bakıldığında zirvede yer almasının nedenleri incelendiğinde temelinin sosyolojik, ekonomik hatta psikolojik etkenlere dayandığı görülecektir. Spor pastasının her anlamda en büyük dilimi olma özelliğini uzun yıllardır koruyan futbol, ekonomik gelirler sıralamasında da en önde yer almaktadır. Şüphesiz bu devasa boyuttaki ekonomik gelirlerin ihtilaf boyutunda yansımaları göz ardı edilemez. Sporun her alanında meydana gelebilecek ihtilafların çözümü aşamasında yeni, adil ve hızlı bir yargılama sistemi gerekliliğinden yola çıkarak yalnızca spordan beslenen bir hukuk dalının oluşması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Spor Hukuku, temel hukuk dalları olan AY Hukuku, İdare Hukuku, Ceza Hukuku, Ticaret Hukuku ve Borçlar Hukuku ile yakın ilişki içerisindedir. Ülkemizde öncülüğünü futbolun yaptığı kanun ve talimatların incelenmesi halinde bunların yukarıda sayılan temel hukuk dallarından beslendiği görülecektir. Gerek 5894 sayılı TFF'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, gerekse ilgili talimatlara bakıldığında bu düzenlemelerin tamamının FIFA ve UEFA'dan iktibas edilerek ülkemiz hukuk sistemi ile harmanlandığı görülecektir.

TFF'nin, özel kanun hükümlerine tabi bir idari kurum olmasına rağmen esasında bağlı olduğu hukuk düzeni idare hukukudur. , Profesyonel futbolcular ise ücretlerini borçlar hukuku kaynaklı hizmet sözleşmesi ile ifa ettikleri sportif faaliyet neticesinde kazanmaktadırlar. Disiplin ihlali teşkil eden ihtilafların gerek TFF düzenlemelerinde, gerekse CAS içtihatları doğrultusunda ceza hukukunun temel prensipleri yardımı ile çözüldüğü, Anayasa Mahkemesi kararlarının ulusal düzenlemeler üzerindeki etkileri ve neticesinde ortaya çıkan yeni ihtilaflar düşünüldüğünde, spor hukukun aslında temel hukuk dallarından beslendiği sonucuna varılmaktadır.

Spor hukukundan doğan ihtilafların mümkün olan en kısa sürede çözüme kavuşturulması bir zorunluluktur. Ne var ki, 29.6.2011 tarihli Genel Kurulunda kabul edilen ve UÇK'nın ihtilafları münhasıran çözeceğine ilişkin düzenlemeyi kaldıran statü değişikliği neticesinde Türk futbol yargılamasında ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Futbol

ailesinin içerisinde ivedilikle çözülmesi gerek ihtilafların devlet mahkemeleri önüne taşınmasının futbolun sürat ihtiyacını karşılamayacağı açıktır.

Kaldı ki, TFF'nin tabi olduğu UEFA ve FIFA düzenlemeleri ışığında kurullar ihtilafları hızlı ve neredeyse minimum hak kaybı ile çözerken, TFF'nin bu modern sistemden uzaklaşmasına anlam verilememektedir. Spordan doğan ihtilafların mali veya disiplinel olup olmamasına bakılmadan söylenebilecek tek mutlak husus, bu ihtilafların spor hukuku konusunda özel eğitim alan ya da sporun içinden gelen kişilerce çözülmesine müsaade etmektir. Sportif ihtilafların taraflarının en büyük dileği, ihtilafların konusunda uzman, güvenilir kişilerce ele alınmasıdır.

Nitekim ulusal düzenlemelerin kimilerinde yapılan değişiklikler futbol yargılamasını geriye götürürken geçmişten günümüze gelen bir takım düzenlemelerin halen uygulanıyor olması sevindiricidir. Bunlardan belki de en önemlisi futbolcular ile kulüpler arasında imzalanan özel sözleşmelerin de tip sözleşmeler gibi dikkate alınmasıdır. Tahkim Kurulu özel sözleşmelerin dikkate alınmayacağı yönündeki görüşünü zaman içinde değiştirerek Anayasa Mahkemesi'nin kararına karşı çıkmıştır. Hatta bu kararın önünü kesmek amacı ile TFF Talimatlarında yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Bunun yanında, ülkemizde futbol müsabakalarında karşılaşılan en büyük sorun çirkin ve kötü tezahürattır. Kulüplerin ve yetkililerin bütün önlemlerine rağmen her hafta çok sayıda kulüp ihlal nedeni ile PFDK'ya sevk edilmekte ve çok ağır para cezaları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. FDT ve 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Hakkında Kanun'un ilgili maddeleri ile sadece sözlü fiiller değil, yazılı ve görsel ihlaller de cezalandırılmaya başlamıştır. Bu bağlamda, Avrupa ve dünyada en çok karşılaşılan ırkçılık ihlalinin ülkemizde hiçbir futbol müsabakasında gerçekleşmemiş olması sevindiricidir.

Anayasa Mahkemesi'nin 6.1.2011 tarihli ve 2010/61 E., 2011/7 K. sayılı kararıyla 5894 sayılı TFF'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6/4 maddesinin bir kısmını iptal gerekçelerine katılmamız mümkün değildir. Gerçekten de, UEFA'nın futbol faaliyetlerinden doğan her türlü ihtilafların çözümünde "*tahkim*" esasının uluslararası düzeyde öngörülmesi ilkesini benimsemesi karşısında Anayasa Mahkemesi'nin almış olduğu bu kararın, TFF'nin FIFA ve UEFA üyeliğinin ruhuna aykırı bir düzenleme olduğu bilinmelidir. TFF, tıpkı diğer birlik üyesi ülkeler gibi FIFA ve UEFA'nın benimsediği ilkelere ve talimatlara uyacağını beyan ve taahhüt etmiştir. Görüşümüz, Tahkim Kurulu kararlarının usul yönünden Yargıtay denetimine tabi tutulmasının, CAS'ın kararlarının İsviçre Federal Mahkemesi denetimine tabi olması ile aynı mahiyette olduğudur. Ancak bilindiği gibi CAS kararları yalnızca usul yönünden incelenebilmekte iken, bu uygulamanın aksine Tahkim Kurulu kararlarının esas yönünden de incelenebilecek olması son derece yanlıştır.

Türk futbolunda ihtilaf çözüm sistemlerinin FIFA ve UEFA düzenlemelerinden uzaklaşmak yerine onlarla yakın ilişkide kalmaya devam etmesi Türk futbolunun lehinedir. Bu vesile ile futbol mevzuatımızın aksayan düzenlemelerinden vazgeçilmesi ve adil yargılama amacına hizmet edecek değişikliklerin bir an önce yapılması gerekmektedir.

EKLER

1. 5894 SAYILI TFF KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Amaç

Madde 1 – Bu Kanunun amacı; her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurtdışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonu’nun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir.

Tanım ve kısaltmalar

Madde 2 – (1) Bu Kanunda geçen;

- a) FIFA : Uluslararası Futbol Federasyonları Birliğini,
- b) UEFA : Avrupa Futbol Federasyonları Birliğini,
- c) TFF : Türkiye Futbol Federasyonunu,
- ç) Genel Kurul : Türkiye Futbol Federasyonu Genel Kurulunu,
- d) Başkan : Futbol Federasyonu Başkanını,
- e) Yönetim Kurulu : Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulunu,
- f) İcra Kurulu : İki Yönetim Kurulu toplantısı arasında acil karar alınması gereken hususlarda toplanarak karar alan kurulu,
- g) Denetleme Kurulu : Türkiye Futbol Federasyonu Denetleme Kurulunu,
- ğ) Disiplin Kurulları : Kulüpler ve kişiler tarafından işlenen her türlü disiplin ihlalini veya sportmenlik dışı davranışı, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan Futbol Disiplin Talimatı çerçevesinde inceleyerek karara bağlayan kurulları,
- h) Genel Sekreter : Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterini,
- ı) Genel Sekreterlik : Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterliğini,
- i) TFF Statüsü : Bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar ile Kanunun uygulanmasına yönelik diğer hususlara dair Genel Kurul tarafından yapılan futbola ilişkin düzenlemeyi,

j) Talimat : Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü ve söz konusu Statünün çizdiği çerçevede Yönetim Kurulu tarafından yapılan düzenlemeyi,

k) Yan ve Geçici Kurullar : Türkiye Futbol Federasyonu merkez teşkilatı içerisinde yer almayan, bu Kanunda belirtilen konularda faaliyetlerin yerine getirilmesi için oluşturulan tali kurulları,

l) Kulüp Lisans Kurulu : Türkiye Futbol Federasyonu kulüp lisans talimatı doğrultusunda başvuru sahibi bir kulübe lisans verilir verilmeyeceğine karar veren kurulu ifade eder.

Türkiye Futbol Federasyonunun görevleri

Madde 3 – (1) TFF'nin görevleri şunlardır :

a) Türkiye'deki her türlü futbol faaliyetini yürütmek, düzenlemek ve denetlemek.

b) Futbolun gelişmesini ve yurt sathına yayılmasını sağlamak.

c) FIFA ve UEFA'nın yetkili organları tarafından konulan kuralların gereği gibi uygulanmasını sağlamak, ulusal talimatlar hazırlamak ve Türkiye'yi futbol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek.

ç) Yurt içi ve yurt dışı futbol faaliyetleri için plan, program, benzeri her türlü düzenlemeyi ve anlaşmayı yapmak ve başarılı sonuçlar sağlanması için gerekli tedbirleri almak.

d) Her düzeyde müsabakalar düzenlemek ve milli takımlar ile kulüp takımlarının uluslararası müsabakalara katılması ve mücadele edebilmesi için gerekli tedbirleri almak.

e) Fair Play kurallarına uygun olarak bağlılık, dürüstlük ve sportmenlik prensiplerini gözetmek.

f) Üyelerinin, kulüplerin, futbolcuların, hakemlerin, yöneticilerin, teknik direktör ve antrenörlerin, sağlık personelleri, futbolcu temsilcileri ve müsabaka organizatörleri ile diğer tüm ilgililerin FIFA, UEFA ve TFF tarafından konulan Statü, talimat ve düzenlemeleri ile bunların yetkili kurulları tarafından verilen kararlara uymalarını sağlamak.

g) Şiddet, şike, teşvik primi, ırkçılık, doping ve her türlü ayrımcılıkla mücadele etmek.

ğ) Futbolu geliştirmek amacıyla; amatör futbol spor kulüp ve federasyonları ile bünyesinde futbol branşı bulunan engelliler spor federasyonlarına her türlü ayni ve nakdi yardımda bulunmak.

(2) TFF'nin teşkilat, görev ve yetkileri, teşkilatın çalışma usul ve esasları, oluşturulacak diğer kurul ve birimler, merkez, yurt içi ve yurt dışı teşkilat birimlerinin görevleri ile bu Kanunun uygulanmasına dair diğer hususlar; TFF'nin üyesi bulunduğu FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak, Genel Kurulun yapacağı ve Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girecek TFF Statüsü ile Yönetim Kurulunun yapacağı ve aksi kararlaştırılmadığı sürece TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlandığı gün yürürlüğe girecek talimatlarla belirlenir.

Teşkilat

Madde 4 – (1) TFF'nin teşkilatı, TFF Statüsünde belirlenir.

(2) TFF, merkez, yurt içi ve yurt dışı teşkilatından meydana gelir. TFF'nin merkezi Ankara'dadır.

(3) Türkiye'deki her türlü futbol teşkilatı TFF'ye bağlıdır ve bunların hak ve görevleri TFF Statüsü ve diğer talimatlarda tanımlanır.

(4) TFF, FIFA ve UEFA üyesidir.

(5) TFF merkez teşkilatı en az aşağıdakilerden oluşur:

a) Genel Kurul.

b) Başkan.

c) Yönetim Kurulu.

) İcra Kurulu.

d) Hukuk kurulları.

e) Denetleme Kurulu.

f) Genel Sekreter.

(6) TFF'nin, danışma ve idari birimleri aşağıdakilerden oluşur:

a) Genel Sekreterlik.

b) Yan ve geçici kurullar.

(7) TFF kurul veya organları TFF Statüsü uyarınca atanarak veya seçilerek göreve gelir.

(8) Seçimler, özgür ve bağımsız demokratik yollarla gerçekleştirilir.

İlk derece hukuk kurulları

Madde 5 – (1) TFF'nin ilk derece hukuk kurulları özellikle aşağıdaki kurullardan oluşur:

- a) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.
- b) Disiplin kurulları.
- c) Kulüp Lisans Kurulu.
- ç) Etik Kurulu.

(2) İlk derece hukuk kurulları kulüp lisansı ile ilgili kararlar almaya veya bu Kanun, TFF Statüsü, TFF'nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran yetkilidir.

(3) TFF talimatları ilgili talimatın yayımından, ilk derece hukuk kurulları tarafından alınan kararlar ise ilgili kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilmez ise kesinleşir. İlk derece hukuk kurullarının görevlerine giren konularda ve bunlar tarafından verilen kararlara karşı yargı yoluna başvurulamaz.

(4) İlk derece hukuk kurullarının görevleri, yetkileri, hakları ve üyelerinin sahip olmaları gereken nitelikler ile her bir kurulun usul kuralları TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda düzenlenir.

(5) İlk derece hukuk kurullarının üyeleri TFF Statüsünde öngörülen şekilde belirlenir.

(6) İlk derece hukuk kurullarının hiçbir üyesi, TFF'nin başka kurul ve organlarında görev alamayacağı gibi TFF üyesi herhangi bir kulüp ya da diğer bir özel hukuk tüzel kişisi bünyesinde de görev alamaz. Bu üyeler tam bir bağımsızlık ve tarafsızlık içinde görevlerini icra etmek zorundadırlar.

Tahkim Kurulu

Madde 6 – (1) Tahkim Kurulu, bu Kanun uyarınca bağımsız ve tarafsız bir zorunlu tahkim mercii olup TFF'nin en üst hukuk kuruludur ve TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda belirtilen nitelikteki uyuşmazlıklar ile ilgili nihai karar merciidir.

(2) Tahkim Kurulu, TFF Statüsü ve ilgili talimatlar uyarınca karar verme yetkisine sahip kurul ve organlar tarafından verilecek kararları nihai olarak inceleyerek münhasıran karara bağlar. Tahkim Kuruluna başvuru süresi TFF talimatlarının yayımından veya itiraz edilen kararın tebliğinden itibaren yedi gündür.

(3) Tahkim Kurulunun oluşumu, görev, yetki, hak ve sorumlulukları ile üyelerinin sahip olması gereken nitelikler TFF Statüsünde belirlenir. Tahkim Kurulunun işleyişi ve usul kuralları TFF tarafından çıkarılacak talimatta yer alır.

(4) Tahkim Kurulu kendisine yapılan başvuruları kesin ve nihai olarak karara bağlar ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz.²⁶⁵

(5) Tahkim Kurulu üyeleri de bu Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrası hükümlerine tabidir.

Denetleme Kurulu

Madde 7 – (1) TFF'nin hesapları ve mali durumu, Genel Kurul tarafından seçilmiş Denetleme Kurulunca denetlenir. Denetleme Kurulu raporu, Genel Kurul tarihinden en az on beş gün önce Genel Kurul üyelerine gönderilir ve ayrıca Genel Kurula sunulur.

²⁶⁵ Bu maddenin “ ve bu kararlar aleyhine karşı yargı yoluna başvurulamaz “ hükmü Anayasa Mahkemesi'nin 06.01.2011 tarihli kararı ile iptal edilmiştir. Ancak ilgili madde henüz değişikliğe uğramamıştır.

Türkiye Futbol Federasyonunun gelirleri

Madde 8 – (1) TFF'nin gelirleri şunlardır:

a) Futbol müşterek ve sabit ihtimalli bahis oyunlarından kulüplere verilen isim hakkının %15'i.

b) Başvuru harçları ve para cezaları.

c) Kulüplerin televizyon, radyo, internet ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yapılacak müsabaka yayınlarından ve yayın organları ile yapacakları her türlü sözleşmelerden elde ettikleri gelirlerin %10'u.

ç) TFF tarafından akdedilen sponsorluk sözleşmelerinden elde edilen gelirler.

d) Resmi ve özel milli müsabakalardan elde edilen gelirlerin kesintilerden sonra kalan net meblağı ile bu müsabakaların televizyon, radyo, internet ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yayınlarından elde edilecek gelirler.

e) Tescil, vize, aktarma, aidat ve TFF'ye bağlı futbolcular ve kulüplerden elde edilen benzeri gelirler.

f) Mal varlığı gelirleri, mal varlığı değerlerinin devir, temlik, satış ve kiralanması gibi hususlardan elde edilen gelirler.

g) TFF tarafından kurulacak veya ortak olunacak her türlü iktisadi teşebbüs ve şirketlerden elde edilecek gelirler.

ğ) Faiz gelirleri.

h) Bağış ve yardımlar.

ı) Diğer gelirler.

Türkiye Futbol Federasyonunun giderleri

Madde 9 – (1) TFF yıllık bütçe esasına göre bütçesini hazırlar ve bu Kanunda kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek için TFF Statüsü çerçevesinde gerekli bütün masraf ve harcamaları yapar.

Dış denetim

Madde 10 – (1) TFF'nin mali durumu ve kâr zarar hesapları yıllık dönemler halinde spor sektöründe uluslararası denetim tecrübesi bulunan bağımsız bir denetim kuruluşu tarafından denetlenir.

(2) Denetim raporları Genel Kurulda tetkik edildikten sonra kamuoyuna duyurulur.

(3) Denetim raporunun bir kopyası, Genel Kurul toplantı tarihinden önce, TFF Statüsünün ilgili hükümleri çerçevesinde delegelere ulaştırılır.

(4) Aynı denetim şirketi aralıksız olarak beş yıldan fazla denetim görevi yapamaz.

Vergi muafiyeti ve alacaklarının önceliği

Madde 11 – (1) Türkiye’de FIFA, UEFA ve TFF himayesinde gerçekleştirilen müsabakalar ile bu Kanun kapsamında organize edilen müsabakalardan elde edilecek gelirler ve TFF’nin diğer tüm gelirleri her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

(2) Bu muafiyet, TFF’ye ait iktisadi işletmeleri, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılacak kesintileri kapsamaz.

(3) TFF tarafından bu Kanunun 15 inci maddesi gereğince verilen para cezaları kulüplerin TFF’den olan alacaklarından öncelikle mahsup edilir.

Kulüp lisans sistemi

Madde 12 – (1) Ulusal müsabakalarda yer alan kulüplerin yerine getirmeleri gereken kriterler, FIFA ve UEFA kulüp lisans sistemi talimatları doğrultusunda Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Yayınların ve protokol tribünlerinin düzenlenmesi

Madde 13 – (1) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki tüm futbol müsabakalarının televizyon, radyo, internet ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yayınlanmasına, iletilmesine, yayınların düzenlenmesine ve programlanmasına münhasıran Yönetim Kurulu yetkilidir.

(2) Anılan yetki özellikle TFF'nin yayın haklarının merkezi olarak pazarlanmasını ve elde edilen gelirin yetkili organlar tarafından alınan kararlar uyarınca kulüplere dağıtılmasını kapsar.

(3) Milli müsabakalar şifreli olarak yayınlanamaz.

(4) Futbol müsabakası yayınlarının, TFF tarafından belirlenen usul ve esaslar dışında haksız ve yetkisiz olarak radyo, televizyon, internet veya herhangi bir yayın veya iletişim aracıyla canlı veya banttan yayınlanması, çoğaltılması, dağıtılması, satılması, izlenmesi veya izletilmesi halinde, TFF'nin veya yayıncı kuruluşun şikayeti üzerine 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71 inci maddesindeki cezai hükümler uygulanır.

(5) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından spor kulüplerine veya kamu kurum veya kuruluşlarına protokol karşılığında devredilen, kiralanın veya süreli intifa hakkı tesis edilen spor tesislerine ait protokol tribünlerinin kullanılmasında kişi sayılarının tespiti ve protokol yönlendirmesi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü talimatları dâhilinde gençlik ve spor il ve ilçe müdürlüklerince yapılır. Milli müsabakalarda ise protokol tribünü TFF tarafından düzenlenir.

Fikri, sınai ve ticari haklar

Madde 14 – (1) TFF'nin kullandığı veya kullanacağı marka, logo ve benzeri tüm fikri ve sınai hakların mülkiyeti ve kullanım hakkı münhasıran TFF'ye aittir. Bu hakların varlığı Türk Patent Enstitüsü ve Uluslararası Patent Ofisleri nezdinde TFF tarafından tescil ettirilmelerine engel değildir.

(2) TFF'nin sponsoru olmadığı halde, yaptıkları duyuru, reklam, tanıtım ve benzeri faaliyetlerle üçüncü kişilerin nezdinde TFF'nin sponsoru izlenimini yaratan kişilerin eylemleri hakkında 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun haksız rekabete ilişkin hükümleri uygulanır.

Cezalar

Madde15 – (1) Futbol müsabaka ve faaliyetlerinde kulüplere ve kişilere disiplin ihlalleri ve sportmenliğe aykırı fiiller ve bunlara uygulanacak cezalar, FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak TFF Statüsü ve Statünün çizdiği çerçevede Yönetim Kurulunun yapacağı talimatlarla belirlenir.

Genel Kurul kararlarının iptali

Madde 16 – (1) Genel Kurulun, Türk hukukuna ve TFF Statüsüne aykırılık teşkil eden tüm kararlarına karşı, karar tarihinden itibaren otuz gün içinde TFF merkezinin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde iptal davası açılabilir. Bu davalar basit yargılama usulüne tâbidir.

İzinli sayılma

Madde 17 – (1) TFF tarafından hafta sonu veya iş günlerinde oynanacak maçlarda görevlendirilen ve uhdesinde kamu görevi olan kişilerden; hakemler, temsilciler ve gözlemciler ile TFF kurul üyeleri, çalıştıkları kurumların yetkili makamlarının bilgileri dâhilinde görevleri süresince idari izinli sayılırlar.

(2) Bu maddede belirtilen sürenin başlangıcı ve bitişi TFF'nin ilgili talimatlarıyla belirlenir.

Uygulanacak hükümler

Madde 18 – (1) Bu Kanuna dayanılarak çıkarılacak TFF talimatları, düzenlemeleri ile bunlara ilişkin uygulamalar aleyhine, ancak Tahkim Kurulu nezdinde itirazda bulunulabilir.

(2) Bu Kanunda, TFF Statüsü ve ilgili diğer talimatlarda hüküm bulunmayan hallerde 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri kıyasen uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 19 – (1) 17/6/1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Organlar, statü ve talimatlar

Geçici Madde 1 – (1) TFF'nin 3813 sayılı Kanuna göre seçilmiş organları, olağan görev sürelerini tamamlarlar.

(2) Bu Kanunla öngörülen TFF Statüsü ve talimatları yürürlüğe girinceye kadar, mevcut Ana Statü ve talimatlar ile Genel Kurul tarafından 3/6/2008 tarihinde kabul edilen TFF Statüsünün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(3) Bu Kanuna uygun TFF Statü değişiklikleri, en geç bu Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden ilk olağan Genel Kurulda yapılır.

Yürürlük

Madde 20 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 21 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

2. UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULU TALİMATI (24.8.2011)

BİRİNCİ BÖLÜM KURULUN YARGI YETKİSİ ve OLUŞUMU

AMAÇ

Madde 1 – Bu Talimat, 5894 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da kurulması öngörülen Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun çalışma esas ve usullerini belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

KURULUN YARGI YETKİSİ

Madde 2 – Kulüpler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri ve müsabaka organizatörleri aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler.

Bununla birlikte sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflar münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde çözümlür.

KURULUN OLUŞUMU

Madde 3 – Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun hakem tayini usulüne uygun olarak seçilecek hakem veya hakem heyetinden oluşur. Ancak hakemlerin Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan en az yüz (100) kişilik listeden seçilmesi zorunludur. Bu liste;

- a) Süper Lig Kulüpler Birliği Vakfı;
- b) Tüzel kişiliğe sahip 1. Lig, 2. Lig ve 3. Lig Kulüp Birlikleri;
- c) Profesyonel Futbolcular Derneği;
- d) Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği
- e) Barolar;

f) Üniversitelerin Hukuk Fakülteleri tarafından gösterilecek hakem adayları arasından oluşturulur.

Hakemlerin, en az beş (5) yıllık mesleki deneyime sahip hukukçu olmaları zorunludur.

Hakem listesi TFF Yönetim Kurulu'nun görev süresi ile sınırlı olmak kaydıyla her dört yılda bir yenilenir. Bir hakem beş yıl geçmedikçe tekrar hakem listesinde yer alamaz.

Hakemler görevlerinde bağımsızdır. Listede yer alan hakemler, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde herhangi bir tarafın vekili sıfatıyla görev yapamazlar.

Yönetim Kurulu, FIFA, UEFA ve TFF'nin talimat ve düzenlemelerini ihlal eden veya TFF'nin saygınlığını zedeleyen bir hakemin listeden geçici veya sürekli olarak çıkartılmasına karar verebilir.

SEKRETERYA

Madde 4 – Federasyon, hakem veya hakem heyetlerinin idari işlerini yürütmek üzere TFF bünyesinde bir hakem sekreteryası oluşturur.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu sekreteryaasının görevleri şunlardan ibarettir:

- 1-) İhtiyari hakem yetkisinin kabulüne dair dilekçelerin taraflara tebliğ edilmesi;
- 2-) Heyetin oluşumundan sonra dilekçelerin taraflara tebliğ edilerek dosyanın tekemmül etmesinden sonra hakem heyetine sunulması;
- 3-) Hakem kararlarının birer suretinin saklanması.

İKİNCİ BÖLÜM

KURULA BAŞVURU USULÜ ve İNCELEME

BAŞVURU:

Madde 5 – Taraflardan birisinin uyuşmazlığının çözümü için yazılı olarak Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na başvuruda bulunması üzerine, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu sekreteryası, uyuşmazlığın karşı tarafına Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari hakem yetkisini kabul edip etmediğini yazılı olarak sorar.

Karşı taraf Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun hakem yetkisini kabul edip etmediğini 10 günlük kesin süre içerisinde yazılı olarak Uyuşmazlık Çözüm Kurulu sekreteryasına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde yazılı olarak yetkinin kabul edildiğinin bildirilmemesi halinde, yetkinin reddedilmiş olduğu kabul edilir. Bu husus kurul sekreteryası tarafından başvuruda bulunan tarafa bildirilir.

Yetkinin kabul edilmesi üzerine Uyuşmazlık Çözüm Kurulu sekreteryası taraflara hakemlerini seçmelerini yazılı olarak bildirir. Hakem veya hakemlerin seçiminde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak hakemlerin Uyuşmazlık Çözüm Kurulu hakem listesinden seçilmesi mecburidir.

Sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflarda ise başvuru üzerine sekreteryaya taraflara bir üst fıkra uyarınca hakemlerini seçmelerini yazılı olarak bildirir.

Hakem veya hakemlerin belirlenmesinden sonra bu husus hakem veya hakemler tarafından zapta bağlanarak kurul sekreteryasına bildirir.

Hakem heyetinin seçiminden ve bu hususun sekreteryaya bildirilmesinden sonra, sekreteryaya gider avansının TFF hesabına yatırılması ve dava dilekçesinin sunulması için davacı tarafı uyarır.

Sekreteryaya usul kanunu hükümleri çerçevesinde dilekçelerin teatisini tamamladıktan sonra dosyayı hakem heyetine sunar. Hakem veya hakem heyeti usul

kanunu hükümleri çerçevesinde hakem yargılamasını yaparak uyuşmazlığı çözüme kavuşturur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

UYGULANACAK HÜKÜMLER

Madde 6 – Hakemlerin reddi, red usulü, tahkim yeri, tahkim süresi, hakemlerin ücreti başta olmak üzere, bu talimatta hüküm bulunmayan tüm konularda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun tahkime ilişkin hükümleri uygulanır.

KARARLARA İTİRAZ

Madde 7 – Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari hakem veya hakem heyeti olarak verdiği kararlara karşı Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu çerçevesinde yargı yoluna başvurulabilir.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu hakem veya hakem heyetinin sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin verdiği kararlara karşı ise sadece Tahkim Kurulu'na itiraz edilebilir.

GİDER AVANSI

Madde 8 – Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun baktığı parasal değeri bulunan uyuşmazlıklarda dava konusunun değerinin % 1'inin gider avansı olarak hakem seçiminden sonra TFF hesabına yatırılması zorunludur.

Dava konusunun para ile ifade edilemediği uyuşmazlıklarda alınacak maktu gider avansı her sezon başında TFF yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

YÜRÜRLÜK:

Madde 9 – Bu Talimat, TFF Yönetim Kurulu'nun 23.08.2011 tarih ve 6 sayılı toplantısında alınan kararla kabul edilmiş ve 24.08.2011 tarihinde TFF'nin resmi web sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN HÜKÜMLER:

Madde 10 – Bu talimatın yürürlüğe girmesi ile birlikte 11.04.2008 tarihinde yürürlüğe giren Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı yürürlükten kaldırılmıştır.

3. TFF TAHKİM KURULU TALİMATI (24.8.2011)

BİRİNCİ BÖLÜM TAHKİM KURULUNUN YETKİSİ ve OLUŞUMU

AMAÇ

Madde 1- Bu Talimat, 5894 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da ve TFF Statüsü'nde düzenlenmiş olan Tahkim Kurulu'nun çalışma esas ve usullerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

KURULUN YARGI YETKİSİ:

Madde 2 – Kurul,

- a) Federasyon ile Kulüpler, Hakemler, Futbolcular, Teknik Direktörler, Antrenörler, Oyuncu Temsilcileri, masörler ile diğer görevliler arasında çıkan ihtilaflar hakkında Yönetim Kurulu tarafından verilecek kararlara karşı yapılan başvuruları,
- b) Amatör ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulları kararlarına karşı yapılan itirazları,
- c) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarına karşı yapılan başvuruları,
- d) Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından çıkartılmış Talimatların, Kanun, Ana Statü, FIFA ve UEFA Ana Statülerine aykırılığına ilişkin başvuruları, ilgililerin talebi üzerine inceler ve karara bağlar.

KURULUN OLUŞUMU

Madde 3 – Tahkim Kurulu, Federasyon Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile en az beş yıllık meslekî tecrübeye sahip Hukuk Fakültesi mezunları arasından seçilecek bir Başkan ile altı asıl, altı yedek üyeden oluşur. Kurul, ilk toplantısında asıl üyeler arasından bir Başkan Vekili ve bir Raportör seçer. Başkan ve Başkan vekilinin yokluğu halinde, kurula en yaşlı üye Başkanlık eder.

Tahkim Kurulunun görev süresi, Federasyon Başkanının görev süresi ile sınırlıdır.

Üyelerin belirlenmesinde FIFA ve UEFA kriterleri esas alınır. Özerk federasyonların veya spor kulüplerinin kurullarında görev alanlar ile ceza veya disiplin kurullarınca altı aydan fazla cezaya çarptırılmış olanlar Tahkim Kurulu üyesi olamazlar.

Üyeler, istifa etmedikçe veya çekilmiş sayılmadıkça, yerlerine yeni üye seçilemez. Herhangi bir nedenle boşalan asıl üyeliğe, yedek üyeler sırasıyla ve kendiliğinden gelirler. Eksik kalan yedek üye sayısı, seçilecek yeni üyelerle tamamlanır.

ÜYELİKTEN ÇEKİLMİŞ SAYILMA:

Madde 4 - Özür beyan etmeksizin, aralıksız 3 olağan oturuma veya bir sene içinde toplam 15 olağan oturuma katılmamış asıl üyeler üyelikten çekilmiş sayılırlar. Ancak, bir sene içinde yapılan olağan toplantıların yarısından bir fazlasına katılmamış herhangi bir üye, mazeret bildirmiş ve izin almış olsa dahi çekilmiş sayılır.

Çekilmiş sayılan üye, müteakip toplantıya iştirak ettirilmez. Durum Kurul Başkanı tarafından Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığı'na yazılı olarak bildirilir.

KOORDİNATÖRLÜK

Madde 5 – Federasyon, Tahkim Kurulu'nun idari işlerini yürütmek üzere Tahkim Kurulu Başkanlığının önerisi üzerine bir Tahkim Kurulu Koordinatörü görevlendirir. Koordinatör, Tahkim Kurulu Başkanına bağlı olarak çalışır ve sadece ona karşı sorumludur. Koordinatörün Hukuk Fakültesi mezunu olması zorunludur.

İKİNCİ BÖLÜM

TAHKİM KURULUNA BAŞVURU USULÜ

BAŞVURU

Madde 6 –Tahkim Kurulu Başkanlığına başvuru yazılı olarak yapılır.

Dilekçede, tarafların ve varsa vekillerinin adı soyadı, unvanı, adresleri, başvurularının konusu, dayandıkları maddi vakıalar, delilleri ve talepleri yer alır. Ayrıca, başvuru konusu kararların ya da belgelerin asılları veya örnekleri dilekçeye eklenir. Dilekçe ve ekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur.

Başvuru sahibi, başvuru harcını yatırmak ve makbuzunu dilekçesine eklemek zorundadır. Harcı yatırılmamış başvurular reddedilir.

Dilekçeler, Tahkim Kurulu Başkanlığı'na sunulmak üzere Tahkim Kurulu Koordinatörlüğü'ne verilir. Tahkim Kurulu Koordinatörlüğü, kendisine arz edilen dilekçeleri, dosya kabul defterine bir esas numarası vererek kaydeder.

BAŞVURU SÜRESİ

Madde 7 – Kurul'a yapılacak başvuru veya itirazlar, kararın yazılı bildirimini veya yazılı bildirim hükmündeki duyuruyu izleyen yedi gün içinde harcı yatırılmak suretiyle gerçekleştirilmek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İLK İNCELEME ve CEVAP

İLK İNCELEME:

Madde 8 – Başvuru dilekçeleri kural olarak, kayıt sıralarına göre incelenir. Bununla birlikte Kurul, önemini dikkate alarak bir uyuşmazlığın öncelikle incelenmesine karar verebilir.

Başvuru dilekçeleri Başkan, Raportör ya da Başkan tarafından görevlendirilecek üye tarafından incelenir.

Başvuruda şekle ilişkin eksikliklerin bulunması halinde, dilekçe, eksikliklerinin tamamlanması için başvuru sahibine iade edilir. Eksikliklerin başvuru sahibine bildirilmesinden itibaren beş gün içinde tamamlanması zorunludur. Eksiklikleri bu süre içerisinde tamamlanmayan başvurular yapılmamış sayılır.

Herhangi bir şekli eksikliği olmayan başvurular, görev, merci atlaması, ehliyet, harç, menfaat ve süre bakımından incelenir ve bu konudaki tespit başvuru tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde Kurul'a bildirilir.

Yapılan ilk incelemede yukarıdaki fıkrada belirtilen unsurlara ilişkin eksiklikler tespit edilmişse ve Kurul da bu tespitleri benimserse başvurunun reddine karar verir. Bununla birlikte merci atlaması halinde, dilekçe, işlem için yetkili mercie gönderilir ve durum başvuru sahibine bildirilir.

İlk incelemenin tamamlanması üzerine dilekçe, karşı tarafa ve ihbarı gerekli görülen diğer kişilere tebliğ edilir.

Futbol Disiplin Kurullarının kararlarına karşı yapılan itirazlarda taraf teşekkül ettirilmeyebilir.

CEVAP

Madde 9 – Karşı taraf cevabını, dilekçenin kendisine tebliğinden itibaren en geç yedi gün içinde Kurul'a göndermek zorundadır.

Cevap dilekçesi, karşı taraf sayısından bir fazla sayıda hazırlanmak zorundadır.

Cevap dilekçesi, açıklamaları, maddi vakıaları, delilleri ve talepleri içerir. Deliller ve diğer belgeler dilekçe ekinde Kurul'a sunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YARGILAMA SÜRECİNE İLİŞKİN KURALLAR

TOPLANTI YETER SAYISI

Madde 10 – Kurul, Başkanın veya mazeretli olması durumunda Başkan Vekili'nin çağrısı üzerine en az beş asıl üyenin katılımı ile toplanır.

MÜZAKERE:

Madde 11 – Dilekçelerin teatisi üzerine tamamlanan dosya, incelemeyi yapan üyenin esas hakkındaki düşüncesi ile birlikte Kurul'a sunulur.

Kurul, incelemesini kural olarak dosya üzerinde yapar. Bununla birlikte Kurul, gerekli görürse bilgi ve belge istenmesine, sair incelemeye ve yargılamanın duruşmalı yapılmasına karar verebilir. Kurul gerektiğinde duruşmanın gizli yapılmasına da hükmedebilir.

Müzakereleri Başkan yönetir, inceleme ve değerlendirmelerin sonrasında soyadı sırasına göre oylama yapılır. Başkan, oyunu en son verir.

KARAR YETER SAYISI

Madde 12 - Kararlar, toplantıda hazır bulunan üyelerin oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde Başkanın oyu belirleyicidir.

Oy kullanmak zorunlu olup çekimser kalınamaz. Oy kullanmayan üye toplantıya mazeretsiz olarak katılmamış sayılır.

KARAR

Madde 13 – Kurul, kararlarında bağımsızdır.

Karar, Başkanın görevlendireceği ve çoğunluğa mensup üye tarafından yazılır ve karara katılan üyeler tarafından imzalanır; var ise muhalefet şerhleri de eklenir. Kararlar ve muhalefet şerhleri gerekçeli olur.

Kararın hüküm fıkrası, tebliğ ve infaza esas olmak üzere Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterliğine derhal bildirilir. Gerekçeli karar daha sonra tebliğ edilir.

Tahkim Kurulu, gerekçeli kararını başvuru tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde vermek zorundadır.

Futbol Disiplin Kurullarının kararlarına karşı yapılan itirazlar, itiraz tarihinden itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

KARARLARIN KESİNLİĞİ

Madde 14 – Kurul kararları kesindir; idari veya yargısal mercilerin onayına tabi olmadığı gibi, bu kararlara karşı idari veya yargısal mercilere de başvurulamaz. Bununla birlikte Kurul'un, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari hakem sıfatıyla incelediği ihtilaflar hakkında vereceği kararlara karşı kanuni müracaat yolları saklıdır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun kararların açıklanması, maddi hataların düzeltilmesi ve yargılamanın yenilenmesi hakkındaki hükümleri saklıdır.

KARARLARIN KAPSAMI

Madde 15 – Kurul, başvuru veya itirazın kısmen veya tamamen kabulüne veya reddine ya da başvuru veya itiraz konusu kararın değiştirilerek karara bağlanmasına hükmedebilir.

KARARLARIN UYGULANMASI ve YAYINLANMASI

Madde 16 – Tahkim Kurulu Kararları, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından derhal uygulanır.

Başkan, gerekli gördüğü kararların Federasyon resmi internet sitesinde veya başka mecralarda yayınlanmasına karar verebilir. Kararının yayınlanmasını istemeyen tarafın, bu talebini ayrıca Kurul'a yazılı olarak bildirmesi gerekmektedir.

TEBLİGAT

Madde 17- Yargılama esnasında taraflara yapılacak tüm tebligatlar, kural olarak tarafların başvurularında belirttikleri adreslere yapılır.

Kurul, gerekli gördüğü takdirde tebligatları tarafların Federasyon nezdinde bulunan faks numarasına da yapabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM DİĞER HÜKÜMLER

UYGULANACAK USUL KURALLARI

Madde 18 – Tahkim Kurulu, işbu talimatta zikredilen usul kurallarının yanı sıra yargılamaya ilişkin diğer mevzuatın bu talimata aykırı olmayan hükümlerini de uygular.

UYGULANACAK MADDİ HUKUK

Madde 19 – Tahkim Kurulu, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, TFF Statüsü, Federasyon Talimat ve Düzenlemeleri ile FIFA ve UEFA kurallarını esas alarak Türk maddi hukukuna göre karar verir.

UYGULAMANIN DURDURULMASI

Madde 20 – Aksine düzenleme bulunmayan durumlarda, Kurula başvuru icra ve infazı durdurmaz. Bununla birlikte Kurul, ilgilinin talepte bulunması koşuluyla, başvuru veya itiraz konusu kararın açıkça hukuka aykırı olması ve telafisi imkânsız zararlar doğurmasının kuvvetle muhtemel bulunması hallerinde yargılamanın seyrini dikkate alarak durdurma kararı verebilir.

YARGILAMA GİDERLERİ ve VEKÂLET ÜCRETİ

Madde 21 – Parasal uyuşmazlıklarda dava konusunun değeri üzerinden % 2 oranında nispi başvuru ücretinin ve maktu başvuru ücretinin peşin olarak ödenmesi şarttır.

Uyuşmazlığın parasal bir değerinin bulunmaması halinde ise sadece maktu başvuru ücretinin ödenmesi gerekir.

Maktu başvuru ücretleri her sezon başında Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Tahkim Kurulu'nun, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarında değişiklik yaptığı durumlarda Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından takdir edilmiş olan vekâlet ücretleri karara uyarlanır ve yeni bir vekâlet ücretine hükmedilmez.

Başvuru ücretleri irat kaydedilir. Bununla birlikte Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'nun kararı ile Uyuşmazlık Çözüm Kurulu dışındaki Hukuk Kurulları'nın kararlarının Tahkim Kurulu tarafından değiştirilmesi halinde başvuru ücreti iade edilir.

Yargılama masrafları, aleyhine hüküm verilen tarafça karşılanır.

HUZUR HAKKI

Madde 22 – Kurul üyelerine, katıldıkları toplantılar için, Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'nun her sezon başında belirleyeceği huzur hakkı verilir.

YÜRÜRLÜK

Madde 23 – Türkiye Futbol Federasyonu tarafından hazırlanan bu talimat, Yönetim Kurulu'nun kararı ile yürürlüğe girer ve Federasyon'un resmi internet sitesinde (www.tff.org) yayımlanır.

YÜRÜTME

Madde 24– Bu Talimatı, Türkiye Futbol Federasyonu yürütür.

Bu Talimat'ın 21. maddesi değiştirilmiş ve bu değişiklik 05.09.2009 tarihinde TFF' nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TFF Yönetim Kurulu'nun 23.08.2011 tarih ve 6 sayılı toplantısında aldığı karar ile bu Talimat'ın 1. Maddesi, 14. Maddesinin 1. Fıkrası ve 19. Maddesi değiştirilmiş, 14. Maddesinin 3. Fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve bu değişiklik 24.08.2011 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

KAYNAKÇA

- Akıncı, Ziya. **Milletlerarası Tahkim**. 2. Baskı. Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007
- Akıncı, Ziya. **Milletlerarası Ticari Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları**. C.XVIII, Batider, 1996.
- Aktürk, Bora. “Spor Tahkim Mahkemesinin (CAS) 9 Şubat 2007 tarihli Del Bosque ve Diğerleri / Beşiktaş Kararı”. **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**. Özel Sayı, 2007
- Ansley, Christine C. “ **International Athletic Dispute Resolution: Tarnishing The Olympic Dream**” , The Court of Arbitration For Sport 1984-2004, Ian S. Blackshaw, Robert Siekmann, Janwielle Soek (Ed.), 1bs, Asser, 2006.
- Aslan, Ramazan/Süha Tanrıver. **Yargı Örgütü Hukuku**. Ankara 2001
- Baştürk, Faruk. “Futbol Mevzuatında Yapılan Son Değişiklikler”. **Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu**. İstanbul 2008
- Baştürk, Faruk. **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**. Beta Yayınları, İstanbul 2007
- Baştürk, Faruk. “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Üzerine”. **Legal Hukuk Dergisi**. Sayı. 24, 2004
- Bitting, Melissa R. “ **Mandatory, Binding Arbitration for Olympic Athletes: Is The Process Better or Worse for Job Security?** “, The Court of Arbitration For Sport 1984-2004, Ian S. Blackshaw, Robert Siekmann, Janwielle Soek (Ed.), 1bs, Asser, 2006
- Blackshaw, Ian S. “ **The Court of Arbitration For Sport : An International Forum For Setting Disputes Effectively With The Family of Sport**” , Entertainment Law, 2C., S2, London 2003

- Colucci, Michele. "Italy". Frank Hendrickx (Ed.). **International Encyclopaedia of Laws Documents 1:Sports Law** içinde. The Hague:Kluwer Law International, 2004
- De Weger, Frans. "**The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber**", T.M.C. Asser, Holland 2008
- Dost, Süleyman. **Yabancı Yatırım Uyuşmazlıkları ve ICSID Tahkimi**, Asil Yayınevi, Ankara 2006.
- Epstein, Adam. **Sports Law**. Canada: Delmar Learning, 2003.
- Eren, Fikret. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**. Beta Yayınları, İstanbul 2010.
- Erkiner, Kısmet. **Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S. 2010 Değişikliklerini İçeren Açıklamalı İngilizce-Türkçe Mevzuatı**. 12 Levha Yayınları, İstanbul 2010.
- Ertaş, Şeref/Hasan, Petek. **Spor Hukuku**. Yetkin Yayınevi, Ankara 2005.
- Ettinger, David J. "**The Legal Status of the International Olympic Committee**", Pace Yearbook of International Law, S4, 1992.
- Floyd, Erin E. "**The Modern Athlete: Natural Athletic Ability or Technology At It's Best**", Villanova Sports and Entertainment Law Journal, S9, 2002.
- Fouchard, Philippe, Emmanuel Gaillard, Berthold Goldman ve John Savage. **On International Commercial Arbitration**. The Hague: Kluwer Law International, 1999.
- Gardiner Simon, Mark James, John O'Leary ve Roger Welch. **Sports Law**. Third Edition. Cavendish Publishing, Portland 2006.
- Genç, Durmuş Ali. **Spor Hukuku**. Alfa Yayınevi, İstanbul 1998.
- Gözübüyük, A.Şeref/Turgut Tan. **İdare Hukuku Genel Esaslar (1)**. Turhan Kitapevi, Ankara 1998.

- Hahn, Dominique. **Presentation of CAS Judicial Practice**, Law and Sport, International Conference Court of Arbitration for Sport, 1993.
- Ildır, Gülgün. **Alternatif Uyuşmazlık Çözümü**. Yetkin Yayınları, Ankara 2003.
- Kadirbeyoğlu, İbrahim. **Futbol Hukuku Tahkim Usulü ve Tahkim Kurulu Kararları**. İstanbul 1996.
- Kaufmann, Stephen A. **Issues in International Sports Arbitration**, Boston University International Law Journal, 1995
- Kocasakal, Hatice. “Elektronik Sözleşmelerden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Hukukun ve Yetkili Mahkemenin Tespiti, İstanbul 2003
- Kocasakal, Hatice. “Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)”, **Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu**. İstanbul 15 Kasım 2008
- Koçak, Emre. **Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu**. Seçkin Yayınları, Ankara 2007.
- Kohler, Gabrielle Kaufmann ve Philippe Bartsch. “The Ordinary Arbitration Procedure of the Court of Arbitration For Sport”, Ian Blackshaw, Robert C.R. Siekmann ve Janwillem Soek (Ed.), **The Court of Arbitration for Sport 1984-2004** içinde. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2006,
- Küçükgüngör, Erkan. “Profesyonel Futbolcu-Kulüp İlişkisi”, Kısmet Erkiner/Ali Soysüren (Ed.), **Spor Hukuku Dersleri** içinde. (“Futbolcu Kulüp İlişkisi”). Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007
- Küçükgüngör, Erkan. “Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim (The Court of Arbitration For Sport)”. **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**. Cilt. 53, Sayı. 2, 2004
- Küçükgüngör, Erkan. “Türk Spor Yargılaması”. Kısmet Erkiner/Ali Soysüren (Ed.). **Spor Hukuku Dersleri** içinde. Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007

- Lewis, Adam/Jonathan Taylor, “**Sport Law and Practice**”, Butterworths, London 2003.
- Luck, Corina. “ **Arbitration In Football: Issues and Problems Highlighted by FIFA’s Experiences with the Court of Arbitration for Sports** “ ,Schulthess Juristische Medien, Zurich 2004.
- McCutcheon, J.Paul. “ **National Eligibility Rules After Bosman** “, Andrew Caiger, Simon Gardner, (Ed.) Professional Sport in the EU, Raegulation and Regulation, T.M.C. Asser, Lahey 2000
- Mclaren, Richard H. **Introducing the Court of Arbitration for Sport: The Ad Hoc Division at the Olympic Games**, Marquette Sports Law Review, 12.C, 2001
- Nafziger, James. “ **International Sports Law**”, 2bs, Transnational Pub, New York 2004.
- Oğuzman Kemal./Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009
- Onyema, Emilia. **The Role of the International Arbitral Tribunal Secretary**, Vindobana Journal of International Commercial Law&Arbitration, 2005.
- Ormancı, Pınar Altıok. **Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi**. Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
- Özbay, İbrahim. **Hakem Kararlarının Temyizi**,. Yetkin Yayınları, Ankara 2004.
- Özbek, Mustafa. “ Alternatif Çözüm Yollarına Genel Bakış”, **Erden Kuntalp’e Armağan**. C1, İstanbul 2009
- Panagiotopoulos, Dimitrios. “ **International Sports Rules Implementation-Decisions’ Executability: The Bliamon Case**”, Marquette Sports Law Review, 2004.
- Pekcanitez, Hakan. **Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri**. Hukuki Perspektifler Dergisi, S5, 2005.

Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay ve Muhammet Özekes, **Medeni Usul Hukuku B6**, Ankara 2007.

Petek, Hasan. **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**, Yetkin Yayınevi, İstanbul 2002

Petek, Hasan. “Sporcu Sözleşmeleri ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi”. Kısmet Erkiner/Ali Soysüren (Ed.). **Spor Hukuku Dersleri** içinde. (“Sporcu Sözleşmeleri”). İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2007

Pinna, Andrea. “The Trials and Tribulations of the Court of Arbitration for Sport. Contribution to the Study of the Arbitration of Disputes Concerning Disciplinary Sanctions”, Ian Blackshaw, Robert C.R. Siekmann ve Janwillem Soek (Ed.), **The Court of Arbitration for Sport 1984-2004** içinde. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2006

Plantey, Alain. “Independence of the CAS Recognised by the Swiss Federal Tribunal”, Ian Blackshaw, Robert C.R. Siekmann ve Janwillem Soek (Ed.), **The Court of Arbitration for Sport 1984-2004** içinde. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2006

Polvino, Anthony. “**Arbitration as Preventative Medicine for Olympic Ailment: The International Olympic Committee’s Court of Arbitration For Sport And The Future For The Settlement Of International Sporting Disputes**”, Enory International Law Review, S8, 1994.

Reeb, Matthieu. “ **Digest of CAS Awards III 2001-2003**”, CAS 2002/A/378, The Netherlands: Kluwer Law International, 2004, s. 311-320.

Reeb, Matthieu. “The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sport (CAS)”. **The International Sports Law Journal**, 2002

Reeb, Matthieu. “ **The Role of The Court of Arbitration for Sport** ”, International Law and The Hague’s 750th Anniversary, W.B.Heere (Ed.), 1999.

Reisoğlu, Safa. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Yayınları, İstanbul 2006.

Seliçi, Özer. **Borçlar Kanunu'na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi.** İstanbul 1976

Subaşı, İbrahim. “ Toplu İş Hukukunda Arabuluculuk”, **Ünal Tekinalp'e Armağan.** C.2, İstanbul 2003.

Şanlı, Cemal. **Milletlerarası Tahkimde Esasa Uygulanacak Hukuk,** Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1986

Şit, Banu. **Kurumsal Tahkim ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi.** İmaj Yayınları, Ankara 2005.

Tekinay, Selahattin, Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu Haluk/Altop, Atilla **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** İstanbul 1993

Tunçomağ, Kenan. **Türk Hukukunda Cezaî Şart,** İstanbul 1963

Wong, Glenn M. “ **Essentials of Sports Law**”, 3bs., Westport Praeger Pub, 2002.

İNTERNET SİTELERİ

AAOH : www.aoh2020.org/

<http://www.aoh2020.org/blog/index.php/ioc-olimpik-antlasma/> (13.12.2011)

ANAYASA MAHKEMESİ : <http://www.anayasa.gov.tr/>

http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2223&content= (1.12.2011)

CAS: <http://www.tas-cas.org/>

<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/976,%20986.pdf>
(11.12.2011)

<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/530.pdf>
(11.12.2011)

<http://www.tas-cas.org/rules>

[http://www.tas-](http://www.tas-cas.org/d2wfiles/document/4962/5048/0/Code20201020_en_2001.07.11.pdf)

[cas.org/d2wfiles/document/4962/5048/0/Code20201020_en_2001.07.11.pdf](http://www.tas-cas.org/d2wfiles/document/4962/5048/0/Code20201020_en_2001.07.11.pdf)
(7.12.2011)

<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1.pdf> (17.9.2011)

<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/63.pdf>
(17.9.2011)

<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1180.pdf>
(17.12.2011)

DPT : www.dpt.gov.tr/

www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3190/tahkim.pdf (7.11.2011)

FIFA: www.fifa.com/

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/01/29/85/71/fifastatuten2010_e.pdf (7.7.2010)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/01/48/60/05/fifastatuten2011_e.pdf (17.12.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/dec_res_ch_22_11_2002_604.pdf (13.11.2011)

<http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/footballgovernance/disputeresolutionchamber/decisions.html> (16.11.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/27/64/30/regulations_statusandtransfer2010_e.pdf (16.11.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/27/68/28/verfahrensordnung2010_efs.pdf (20.12.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/116338_8598.pdf
(14.11.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/114534_842.pdf
(14.11.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/16828_613.pdf
(15.11.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/51/56/07/transfer_commentary_06_en_1843.pdf (12.12.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/56661_56963.pdf
(12.12.2011)

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/01/48/60/05/fifastatuten2011_e.pdf (9.12.2011)

IOC: <http://www.olympic.org/>

http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf (9.11.2011)

<http://www.olympic.org/en/content/the-ioc/the-ioc-institution1/ioc-members-list/>
(17.12.2011)

TBMM : www.tbmm.gov.tr/

TFF: <http://tff.org.tr/>

<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF->

[Dokuman/Talimatlar/FutbolDisiplinTalimati.pdf](http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF-Dokuman/Talimatlar/FutbolDisiplinTalimati.pdf) (01.12.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=10577> (14.9.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=2845> (10.10.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=13227> (10.10.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=6798> (11.10.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=9897> (11.10.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=10032> (11.10.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=14072> (9.12.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=8100> (6.11.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=13689> (7.11.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=12820> (3.11.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=13095> (3.10.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=13087> (3.10.2011)

<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/002011/TFF/Talimatlar/Degisiklikler/ProfesyonelFutbolcularinStatusuveTransferleriTalimati.pdf> (7.11.2010)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=11518> (7.8.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=9799> 13.12.2010

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=9435> 16.3.2010

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=12519> 7.5.2011

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=12564> 12.5.2011

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=6844> 13.12.2010

<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF->

[Dokuman/Talimatlar/Tahkim-Kurulu-Talimati-Yayina-24.08.2011.pdf](http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF-Dokuman/Talimatlar/Tahkim-Kurulu-Talimati-Yayina-24.08.2011.pdf) (3.11.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=13181> (23.9.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=7947> (5.12.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=7975> (23.11.2011)

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=8151> (7.9.2011)

TMOK: <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/>

<http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/tr/Tmok/TUZUK/Bolum-5> (20.12.2011)

UEFA :

www.uefa.com

http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/Regulations/uefaorg/General/01/47/69/97/1476997_DOWNLOAD.pdf (22.12.2011)

WADA: <http://www.wada-ama.org/>